1877 года Мирти 24 ...

1905 года съунескут
Фіюль мео Андрей Волк
дистру Кіорско родуся
Октября 16 дня.

Писа...
В мар... ...
Михаил ... 1877 года
марта ... Михаил ... Кіорир
Эль...

Biblioteca de Litere și Filosofie
IAȘI
SEMINARUL
de
Istoria Lit. Române vechi

RV II 342

Ам лат ла Бъсърикъ дати
Шейдзечь адна рубль
фл ру 1900 5 Сектем
врй 30 дна

Ам ласат ла Бисерикъ дати
Ноузечи ши ... руб
19006 Август 8 зи...

413

1903 го ма
ртие Ами ла
шат. Весе
ли да 15 рубле
1 ши 1 ди зеча
ру лаша 25 де Аса

~~дела Кирудеску~~

~~1900 го ноемврие 3 дни~~

~~1903 ноемврие 6 дни~~

~~ламалина ами зечи ру~~

1900 го Августъ 27 дни
Амъ лашатъ Цимпие
Чинзечи (50 з) рубле су
ма Амъ 2 вексели 1 де 45 ру
бле 1 де 40 де рубле

SEMINARUL de Istoria Lit. române vechi
Universitatea Iași SEMINARUL de Literatura Română Veche
BCU IAȘI Central University Library Iași

[illegible] Генуари

По[illegible]

1891 а ноемврии 4 д[illegible]

сау нѣскут фиюл

меу Іон

1894 Ениварие 27

дна сау нѣскут

фиюл меу Васил[illegible]

1896 года марта 15

дна сау нѣскут —

фиюл меу Михаил[illegible]

Facultatea de Litere și Filosofie IAȘI SEMINARIUL de Istoria Lit. române vechi

926
894
32

Facultatea de Litere și Filosofie IAȘI SEMINARIUL de Istoria Lit. române vechi

BCU IASI
Central University Library Iasi

BRV, II, p. 378, nr. 594 în 4°
lipsă p. 225-230

Де ѡбще геѡграфіе

Пе лимба молдовенѧскъ

Скоасъ депе Геѡграфіе лȣй Бȣфіерь, дȣпъ ѡрѫндȣѧла каре акȣм май пре ȣрмъ сау ашъзать ꙟ академіе дела Парижи.

Акȣм ꙟтѫй тѵпърить: ꙟ Зилеле
Пре Лȣминатȣлȣй, ши Пре Ꙟнълцатȣлȣй
Домнȣлȣй нострȣ Алеѯандрȣ
Іѡань Калимахь ВВдь.

Кȣ Благословеніѧ, ши кȣ тоатъ келтȣѧла Пресѡфинцитȣлȣй Митрополить ꙟтоатъ Молдавіѧ, Кѵріѡ Кѵрь: Іаковь.
Ꙟтрȣ а Пресѡфинціей сале Тѵпографіе, ꙟ Сфѫнта Митрополіе, ꙟ Іашй.

Лѣть: 1795. Авгȣст: 22. ле

Сау тѵпърить де Іеродіаконь Герасимь:
ши де Павель Петровь Тѵпографь.

3 IUN 1951
25.547
II 5028

Inv. 339.681

BIBL. CENTR. UNIV. IAȘI
CRVII 342
30 oct 2003
adv-RV-13/2

КꙊВѪНТЪ

КЪТРѢ ЧЕТИТОРІꙊ

Вестѣ каре аꙋ ешит пентрꙋ ачастъ кърцꙋліе, кꙋ нꙋмеле де Геѡграфіе де ѡбще, нꙋ нꙋмаі ꙟ Франціе, оунде динтрꙋ ꙟтѫи аꙋ ꙟшъзат ѡрѫндꙋѫла ꙟтра чест фелю, дар ші ꙟтрꙋ алте локꙋри, ші църи, сау прінимит ка оун лꙋкрꙋ оушор пентрꙋ ꙟвъцътꙋра Геѡграфіей, тѫлкꙋиндꙋсѫ ꙟ фіинцъ фіеще каре царъ пе а са лимбъ. каре акꙋм ші ꙟтрꙋ аноастръ, ам дат ла лꙋминъ наꙋ липсит, къчи кꙋ адевърат нꙋ ера кꙋ пꙋтинцъ, ꙟтрꙋ алт кип, а сѫ да ѡ ѡрѫндꙋѫлъ маи кꙋ оушꙋринцъ, ші маи кꙋ леснире пентрꙋ ꙟвъцътꙋра геѡграфіей, челор че воеск а щи локꙋриле де фіеще каре парте де а пъмѫнтꙋлꙋи. ꙟпъръціи, църи, четъци, Мꙋнци, ші Ржꙋри. каре сѫ скріꙋ ꙟнчѣ де рѫнд пентрꙋ фолосинца тинерилор, де але ціне минте, каре ꙟче парте де лок есте, ші че нꙋме аре. пе кѫт сау пꙋтꙋт пън акꙋм де а се кꙋноаще. асꙋпра ачестꙋи глоб де пъмѫнт, ші апъ. нꙋ дꙋпъ кꙋм ера ꙟтрꙋ ачѣ маи денаинте геѡграфіе, ꙟтрꙋ каре сѫ кꙋпринде тоате нꙋмеле де църи, ші локꙋ-

ри

рїй, ꙟтрȣ нище варваре вїершȣрй де поетнїе, каре ꙟлескь де а авѣ тинерїй ажȣторю, ши фолось, ей сѫ ꙟсърчина де о греȣтате, кѫть де мȣлте орй ꙟтѫмплѫндȣсе ла ȣнїй де а депринде ачестѣ, ей нȣ сѫ май грижѣ де алтъ ръмъшицъ че май рѫмѫнѣ, рѫмѫиндь ка ши кѫнд ѕарь лȣа о пїатръ депе о зȣгрѫвалъ мозаичаскъ, каре алтъ нȣ арфи пȣтȣть сѫ фїе, фъръ декѫть тоть кипȣль стрикать.

Дарь май пре ȣрмъ кȣ пȣртарѣ де грижѣ, ши кȣ ажȣторюль де ȣнь алесь мадиматикь, ши плинь де алте ꙟвъцътȣрй, сав кȣрѫцить, ши сав ꙟдрептать дȣпъ кипȣль кȣмь сѫ веде. Депе каре ꙟкипȣире, ши нои ꙟдрѫзниндь амь тълмъчито (нетоPничеще,) депе лимба италїенѣскъ, пе лимба молдовенѣскъ, пентрȣ ꙟсȣши глобȣль пѫмѫнтȣлȣй. Йарь ꙟвъцътȣриле челе пентрȣ сфера черѣскъ сав лъсать, пънъ ла времѣ кѫндь сорь ꙟдемна алцїй кȣ май бȣнъ причепире, де а ꙟкипȣи ши ꙟсȣши сфера пе ачастъ лимбъ.

Ши мъкарь къ ꙟтрȣ тоате ꙟвъцътȣриле, ꙟтѫй сѫ ꙟвацъ че есте май ȣшорь, апой сѫ сȣе ла челе май греле, дȣпъ кȣмь ши ꙟтрȣ ачаста, фїиндь динтрȣ ꙟтѫй Геѡграфїе, апой Козмографїе, фїиндь къ Геѡграфїе арать нȣмай пен-

трȣ

❊❊❊ ❊❊❊ ❊❊❊

тръ пъмѫнтъ, ꙗръ козмографїе пентрꙋ тоатъ лꙋме. шѝ пентрꙋ ꙟчаста ꙟтѫй съ съ ꙟвеце ѡпарте, ꙟпоѝ тоате пърциле.

Дечѝ ꙋбиите четиторю, прїимеще ꙟчесть пъцинъ, шѝ те ꙟвацъ, къ пе оурмъ вей щѝ шѝ челъ мꙋлтъ. Шѝ те лась кꙋ паче, къ еꙋ сѫнтъ де ꙟпꙋрꙋре рꙋгъторю кътръ Дмнезеꙋ пентрꙋ фолосꙋль Православїей воастре.

1891 го ...
Владимиров Кюрекю

Смеритꙋль ꙟтре Архїереи,
АМФИЛОХЇЕ ХОТИНІꙊЛЬ

1891 го ноября 4 дня ...

Facultatea de Litere Iaşi Seminarul de Istoria lit. române vechi

Dăruită Seminarului de literatura veche. Th. Holban stud. an. II. Iaşi, 9 mart 1927.

Facultatea de Litere Iaşi Seminarul de Istoria lit. române vechi

ПЕНТРꙊ

Пентрꙋ
Ізводірѣ Геѡграфіей

Геѡграфіе (дꙋпъ кꙋмь ши алте ꙟвъцътꙋри,) аꙋ авꙋть асале тинереце ши адꙋнъри, дꙋпъ мъсꙋра ꙟмꙋлцірій ѡаменилѡрь, каре динтрꙋ ꙟтъй аꙋ ꙟчепꙋть алъкꙋи пъмжнтꙋль. Ши мꙋлте нꙋмири аꙋ авꙋть, пентрꙋ къ, кжндь ѡаменій саꙋ адꙋнать ꙟтрꙋнь сжнгꙋрь локь ꙟль нꙋмиръ (топографіе) (адекъ, скрисоарѣ локꙋлꙋй,) іаръ кжндь съ ꙟтинсеръ кꙋ лъкꙋинца май пе мꙋлть локь, ѡнꙋмиръ, Хорографіе) (адекъ скрисоаре де сате, ши четъци,) ши іаръшь кжндь ꙟмплиниръ ѡмаре парте де апъмжнтꙋлꙋй, ѡнꙋмиръ (геѡграфіе) (адекъ скрисоарѣ пъмжнтꙋлꙋй,) каре поате съсе факъ историчеще, философеще, ши мадиматичеще.

Геѡграфіе историчаскъ, кꙋпринде ꙟтрꙋ сине ꙟрътъриле де требꙋинца църилѡрь, ши лꙋкрꙋриле каре лѧꙋ лꙋминать.

Геѡграфіе философаскъ кꙋпринде ꙟтрꙋ сине апропіериле фиреций, аскꙋнсꙋрилѡрь, (саꙋ исторіѧ чѣ фиръскъ алѡрь.)

Геѡграфіе мадиматичаскъ, есте ачеѧ каре ꙟсем-

Central University Library

ѫсемнѣзъ кипꙋль пъмѫнтꙋлꙋй, ши асале пърцй. ши лѫнгъ ачестѣ аꙋнце ши арътъриле черещи, че ле че ай стаꙋ ѫдрептъ дель лꙋминѣзъ.

Ши врѫндъ ной ка съ арътъмь кѫте чева, зичемь, къ дин времѣ лꙋй Алеѯандрꙋ Милисинѣнꙋль, оучиникꙋль лꙋй Телите нименѣ нꙋ цинѣ минте, ка съ съ фи май мъсꙋрат пъмѫнтꙋль де алтꙋль.

Ачесть философь ера кꙋ 6, векꙋри, май ѫнаинте де нащерѣ лꙋй Хс, каре аꙋ мъсꙋрать пъмѫнтꙋль, ши лаꙋ ѫкипꙋить ѫтрꙋнь глобь, мещешꙋгось. Апой пꙋцинь дꙋпъ дѫнсꙋль Аристагора, деде ла Клеомений ѡтаблъ де спижъ, ѫтрꙋ каре авѣ типърить, ѫкꙋнжꙋрарѣ пъмѫнтꙋлꙋй, кꙋпринсь, ши тъеть, де мърй, ши рѫꙋрй.

Де ѡтаблъ асеменѣ съ слꙋжй ши Сократь, пентрꙋ ка съ ѫфрꙋнтезъ мѫндрїа Алцибїадїй, ѫдемнѫндꙋѡ ка съ кꙋте ѫтрꙋ ачаста ѫдинѣ, ши ѫ ѫдинѣ асале богъцїй, къ, ничй ѫсемнате нꙋ ера кꙋчй къ, ши ѫсꙋшй адинѣ ера ѫсемнатъ нꙋмай ка оунь пꙋнть.

Ши принь тречерѣ де време, ѫчепꙋ асъ ѫмꙋлцй ачастъ ѫвъцътꙋръ, каре ши Никонь краюл Егѵпетꙋлꙋй, ѫтрей анй, оунꙋль дꙋпъ алтꙋль

ѫ

ꙋ фѫкꙋть черчетаре, ла тоатѫ марџинѣ Афричїи.

Дарїе аꙋ кѫꙋтат ꙟтратꙋль Индꙋлꙋй, ши тоатѫ марѣ Едїопїей, деспре рѫсѫрить.

Мареле Алезандрꙋ, ꙟтрꙋ асале кѫлѫторїй, дꙋсѫ пе Калистень пентрꙋ касѫ мѫсоаре трꙋпꙋриле черещий, ꙟрѫ пе Десꙡнеть ши пе Бетонїе, касѫ скрїе, ши сѫ мѫсоаре асале кѫлѫторїй.

Ши аꙋ порѫнчит ши вро кѫтева корѫбїй, касѫ ꙟсама, ла вадꙋриле мѫрїй Индїей, ши сѫ кꙋноаскѫ ши колфꙋль персїанꙋлꙋй.

Ꙟкартѣ лꙋмїй, сѫ афлѫ типосить (скрисѫ) пентрꙋ трей пѫрцй апѫмѫнтꙋлꙋй, фїинд кѫ, ла ачѣ време нꙋмай трей ера кꙋноскꙋте, Еѵропа. Асїа. ши Африка. каре сѫ зиче кѫ, ачастѫ карте арфи алꙋй Аристотель.

Ши дꙋпѫ ачесте време, ꙟпѫрацїи Егїптꙋлꙋй, аꙋ стрѫнсь динь чей май алеши мадиматичи, ши астрономи, ши ашѫзарѫ школе, (ꙟ Алезандрїа) де мадиматикѫ, ши де астрономїе, ши географїе, ши динтрачей ꙋченичи анꙋме Конон, Аристилло, Тимократь ши Ератостень, де изноавѫ аꙋ мѫсꙋрат пѫмѫнтꙋль дꙋпѫ ꙟтоарчерѣ соарелꙋй.

Ши май пре ꙋрмѫ ꙟтрѫ ачастѫ ꙟвѫцѫтꙋрѫ,

ши

ши ла ромáнй, къ, Юлїе Кесарюль аꙋ мъсꙋра́тъ тоатъ ꙟпърцїꙗ са ꙟмиле, пꙋинд мъсꙋриле ꙟтабле де спижъ, кꙋ ѡстенала лꙋй Зонодохъ Дїодорь, Полїелеть, ꙟтре каре ера, ши Страбонь, чаꙋ трѫить пънъ сꙋпть ꙟпърцїиле лꙋй Авгꙋсть, Теверїе ши Антонинь.

Сꙋпть кареле Клавдїе Птоломеꙋ Алеѯандрꙗнꙋль, скрисъ дꙋпъ кꙋмь пъмѫнтꙋль ера ꙟсемнать, ши пꙋсъ де пъртꙋриле ꙟграде, ши минꙋте, дꙋпъ мъсꙋра лꙋй Посидонїе.

Изводиндꙋ лъцимѣ, ши лꙋнцимѣ каре ачастъ ѡржндꙋялъ саꙋ афлать чѣ май апропїатъ, де ачесть мешешꙋгь. Чей де демꙋлть нꙋщїꙗ къ, ѡкеанꙋль ꙟкꙋнџꙋръ пъмѫнтꙋль, ши кредѣ къ сꙋпть връжꙋльчель калдь нꙋ поате нимене съ трѣаскъ, ши нꙋщїꙗ ничй де Америка, ничй де пъмѫнтꙋриле челе дела амїазъ зи, ши дела мїазъ ноапте. Ши ничй мъсꙋра чѣ адевърать аглобꙋлꙋй, ничи апропїериле магнетꙋлꙋй, къ, трагь ла оунь поль, ши ла алтꙋль, ши ꙟ мꙋлте векꙋри стътꙋ лꙋмѣ ꙟтрꙋ ачастъ щїинцъ.

Апой авжнд арапїй мърирѣ ꙟпърцїей съ апꙋкаръ ѿрꙋшй де ꙟвъцътꙋра геѡграфїей, ши афлжнд Пꙋсола магнетꙋлꙋй, ши Тилескопеѡ,

адекъ

*** *** ***

(а̂декъ ведере де парте,) Микрометро, а̂декъ, а̂мъсꙋрїй мичй) ши ѡрологїѡнь, а̂пендоло, (а̂декъ кꙋмпъна, ши мъсꙋра часорникꙋлꙋй,) кꙋ каре мъсоаръ тимпꙋль. Дедеръ оунь а̂лть ꙟноитъ а̂жꙋторю ла ꙟвъцътꙋра геѡграфїей, даръ тоть ꙟкъ, не кꙋноскꙋтъ де плинь.

Иаръ ꙟ а̂нꙋль, 1736, пе време кралꙋлꙋй Лꙋдовикъ, а̂ль 15, Кралюль францꙋзескъ, дꙋпъ порꙋнка крецїй сале ꙟнълцимй, сау порнить дой а̂кадимичй, динтрꙋ а̂са кръяскъ а̂кадимїе, оунꙋль спре е̂кфаторе ши а̂лтꙋль спре поль а̂ртикꙋ, пентрꙋ касъ ꙟсемнезе кипꙋль, ши мъриме пъмжнтꙋлꙋй, ши дꙋпъ мꙋлтъ ѡстенеалъ че а̂у фъкꙋть, сау а̂флать къ пъмжнтꙋль нꙋ е̂ра сферикꙋ, а̂декъ токма ротꙋндь, чи пꙋцинь лꙋнгърець, кꙋприне ꙟтре дой полй, ши, а̂пой а̂у фость де требꙋинцъ, де а̂съ ꙟдрепта тоате кърциле геѡграфичещй, мъкаръ пентрꙋ ѡбичеюль кълъторїей депе маре.

Ши иаръшь нꙋ дꙋпъ мꙋлтъ време, съ тримисеръ ши а̂лцй дой пентрꙋ май бꙋнъ ꙟкрединцаре, ла а̂челешь локꙋри, ши а̂флжндь а̂семене, съ нъдъждꙋещїе къ ꙟскꙋртъ време а̂частъ ꙟвъцътꙋръ, а̂фи кꙋ тотꙋль де ꙟправъ.

© Central University Library Iasi

❋❋❋ ❋❋❋

СКАРЪ

ДЕ ТОТЬ ЧЕСЪ КУПРИНДЕ ÎНТРУ АЧАСТЪ КАРТЕ

Пентру Географіе, адекъ скріеоаре пъмѫнтулуй. Фила: 1.
Пентру ÎМпърцирѣ феції пъмѫнтулуй, ф: 5.

ПЕНТРУ ЕВРОПА

Парте чѣ дінтѫй, ф: 6.
Пентру ÎМпъръціе турчаскъ, каре есте ÎН Европа. ф: 8.
Пентру кѫте църи стъпѫнеще туркуль ÎН Европа. ф: 9.
Пентру ÎМпъръціе москулуй. ф: 57.
Пентру Шфеціе, Новергіе, шй Данимарку. ф: 69.
Пентру Инглитера. ф: 73.
Пентру Полоніе. ф: 79.
Пентру ÎМпъръціе Нѣмцулуй. ф: 86.
Пентру Саксоніе, шй Прусіе. ф: 91.
Пентру цара унгуряскъ. ф: 95.
Пентру крѣіа Францозулуй, ф: 100.
Пентру Оланда. ф: 106.
Пентру Елвеціе, Òрй цара Звіцерилорь. ф: 108
Пентру Италіе. ф: 111.

Пен-

Пентрꙋ Генова, ф: 113.
Пентрꙋ Винеціе, ф: 114.
Пентрꙋ Тоскана, ф: 116.
Пентрꙋ стъпжниреа папіи. ф: 117.
Пентрꙋ краіе де Неаполи. ф: 121.
Пентрꙋ краіе Ешпаніеи. ф: 130.
Пентрꙋ Португаль. ф: 133.

Парте адоа

Пентрꙋ Асіе. ф: 21.
Пентрꙋ цѣрнле каре ціне тꙋркꙋ ѫ асіе. ф: 29.
Пентрꙋ Аравіе. ф: 31.
Пентрꙋ Персіе. ф: 35.
Пентрꙋ Индіе. ф: 37.
Пентрꙋ Индіе апꙋсꙋлꙋи, ф: 41.
Пентрꙋ Индіе ръсъритꙋлꙋи, ф: 43.
Пентрꙋ ѡстроавеле Индіеи, ф: 46.
Пентрꙋ Напоне, аꙋ Цапоне, ф: 49.
Пентрꙋ Хина, аꙋ Кина, ф: 51.
Пентрꙋ ржꙋри, мꙋнци мари динь Асіе, ф: 55.

Парте атреа

Пентрꙋ Африка. ф: 135.
Пентрꙋ доаж спръцече пърци де Афричіи. ф: 137.
Пентрꙋ ѡстроавеле динь Африка. ф: 147.
Пентрꙋ ржꙋри, мꙋнци, динь Африка. ф: 149

Пар-

ПАРТЕ А ПАТРА

Пентрꙋ Америка ф: 151.
Пентрꙋ Америка деспре амїазъ зи. ф: 152.
Пентрꙋ Америка деспре мїазъ ноапте ф: 155.
Пентрꙋ Ѡстроавеле Америчїй. ф: 156.
Пентрꙋ рѫꙋриле Америчїй. ф: 157.

ПЕНТРꙊ ЛОКꙊРИЛЕ

Че саꙋ дескоперит маи пе оурмъ. ф: 161.
Пентрꙋ мѫриле челе маи щїꙋте. ф: 166.
Пентрꙋ нꙋме де стрѫмтори аꙋ боазꙋри ф: 169.

ПАРТЕ А ДОА А ГЕѠГРАФІЕЙ

Каре есте пентрꙋ арътаре Глобꙋлꙋй. ф: 171.
Пентрꙋ атѫже ѡрѫндꙋалъ аглобꙋлꙋй ф: 175.
Пентрꙋ адоиле ѡрѫндꙋалъ. ф: 177.
Пентрꙋ атреиле ѡрѫндꙋалъ. ф: 179.
Пентрꙋ апатра ѡрѫндꙋалъ. ф: 180.
Пентрꙋ ачинче ѡрѫндꙋалъ, ф: 186.
Пентрꙋ табла граделѡрь. ф: 190.
Пентрꙋ лезикон, де нꙋме географичещй: ф: 204.
Пентрꙋ цѫре каре ербй, ши копачй стреини, динь алте цѫрй. ф: 211.
Арътаре пентꙋ нꙋмѫрꙋль арапеск. ф: 217.
Асемнаре де Домнїй Молдавїей. ф: 220.
Алтъ арътаре динь геѡграфїе веке, пентрꙋ ѡрашꙋль Ешꙋлꙋй. ф: 224.

ГЕѠГРАФІЕ

МОЛДОВЕНЕСКЪ.

Геѡграфіе, есте кꙋвѫнть грецескь, алкътꙋить динь доаѫ кꙋвинте, гї, ши, графїе, каре ꙟлїмба нѣастръ ꙟлтъ нꙋ зиче фъръ де кѫть, скрисоарѣ пъмѫнтꙋлꙋй. ши ла ачастъ ꙟвъцътꙋръ, есте де требꙋинцъ де аши май динтѫй ачесте кꙋвинте, (сав нꙋме,) ши але ꙟцелеџе бине, каре слꙋжескь ла ачаста, Ръсъритꙋль, апꙋсꙋль, амїазъ ꙁи, мїазъ нѣапте, пъмѫнть ꙟтърить, (ав статорникь,) пъмѫнть ѡстровь, лимбъ де пъмѫнть, ѡстровь принсь де пъмѫнть, ѡрй ꙋмътате ѡстровь.

Ꙟ мърй, съ кїамъ кѡлфꙋрй, (сав боазꙋрй,) стрѫмторй, ецй, дꙋпъ кꙋмь сорь ведѣ

1894 го

май цѡсь тжакꙋль лѡрь.

Рѫсѫрітꙋль, а҆пꙋсꙋль, а҆мїазъ зи, мїазъ ноапте, аꙋ ши алте нꙋме, кꙋ каре корѫбїерїи, ши геѡграфїй, ѫнкъ май мꙋлтъ парте, сѫ слꙋжескь кꙋ ачеле нꙋмирй, Рѫсѫрітꙋль ѫль нꙋмескь, Ѥсть. А҆пꙋсꙋль, Ѡвесть. А҆мїазъ зи, Сꙋдь. Мїазъ ноапте Нордь. Май адаѡгь корѫбїерїи адѫ ши алте нꙋме ѫдоиндꙋле кꙋ ачестеши нꙋме, зикѫндь: Ѥсть Сꙋдь, Ѥсть, Нордь, ши алтеле. Іарь фїиндь кѫ ѫтрꙋ ачастъ карте, сѫ ворбеще де ѡбще, ши ѫпꙋцине кꙋвинте, динь челе ѫчепътоаре, ши мъкарь кѫ ачеле нꙋмеск корѫбїерїи, слꙋжескь нафтичїи, (адекъ мешешꙋгꙋлꙋй корѫбиерїей,) а҆нꙋми вѫнтꙋриле, нꙋне пре есте ноаѫ мꙋлтъ требꙋинцъ де а҆ши тоате мѫрꙋнцꙋшꙋриле, дарь зичемь, кѫ, Рѫсѫрітꙋль есте оунде есѫ Соареле диминѣца, кѫ де а҆пꙋрꙋрѣ сѫ афлѫ дина дреапта, кѫндь оунꙋль шеде де каꙋтъ пеѡ карте топографичаскъ, фѫкꙋтъ кꙋ ѡрѫндꙋалъ. Апꙋсꙋль есте оунде апꙋне Соареле, (сеаꙋ сѫ аскꙋнде сꙋпть аль нострꙋ ѡризонь,) кѫ стѫ деспре стѫнга челꙋй че каꙋтъ пе карте. Іаръ Мїазъ ноапте динь фацъ, аꙋ де сꙋпра кѫрцїй. Амїазъзи дедесꙋптꙋль кѫрцїй, аꙋ ѫлокꙋль динь котро шеде ѡмꙋль,) а-

BCU IAȘI
Central University Library Iași

чѣсте долж де мꙋлте ѡ҆ри съ кїамъ ши ами́нте-
рѣ, мїа́зъ ноапте съ зи́че полꙋ а҆ртикꙋ. Амїа-
зъ зи, полꙋ ант а҆ртикꙋ. Пъмѫнтꙋл
статорник, (саꙋ ѫтърит,) е҆сте ѡ҆ парте
маре де пъмѫнт, каре съ поате кълътори пре́с-
те тот фъръ де а трече марѣ. Ѡ҆стровꙋл е҆с-
те ꙋн пъмѫнт ѫкꙋнцꙋрат де апъ. Лимбъ де
пъмѫнт е҆сте ꙋн сꙋл дин пъмѫнтꙋл ста-
торник, ѫтрат ѫмаре. Ѡ҆стровꙋл принос де
пъмѫнт, (саꙋ џꙋмътате де ѡ҆стров,) е҆сте
ꙋн пъмѫнт ѫпрецꙋрат де апъ, дар де ѡ пар-
те съ липеще, аꙋ съ цине де пъмѫнтꙋл стато-
рник, каре съ паре къ, ар аве ѡ поартъ, дꙋпъ
кꙋмꙋй Крѫмꙋл, ши Морѣѧ, ши алтеле. Кол-
фꙋл е҆сте ꙋн сѫн, (аꙋ кот де апъ,) ѫ-
трат дин марѣ пинтре пъмѫнт. Ꙋнеле іар
сѫнт нище котꙋри де апъ, дар ла ѫтратꙋл
лѡр, сѫнт стрѫмте, ши ѫлъꙋнтрꙋ ларџи,
ѫтрꙋ каре пот шиде корѫбїиле, фъръ де фрика
вѫнтꙋрилѡр. Стрѫмториле сѫнт ка нище рѫ-
ꙋри, каре ѫмꙋлте локꙋри е҆с динтро маре ѫтрꙋ
алта, каре съ кїамъ ши боазꙋри, дꙋпъ кꙋмꙋй
боазꙋл Цариградꙋлꙋй, ал Инглитерїй, дꙋпъ
Франціѧ, ши алтеле. Аꙋ ши кѫнд е҆с апа дин

 марѣ

маре, ка оунь сꙋль (саꙋ лимбъ) пинтре пъ-
мѫнть, іаръ съ кїамъ стрѫмтоаре, (ѡрй бо-
азь.) Лакь съ кїамъ кѫндь ѡ апъ єсте Ꙟкꙋн-
џꙋратъ кꙋ пъмѫнть, де нꙋ аре кꙋрџере, нічй Ꙟтро
парте, дꙋпъ кꙋмь єсте лакꙋль дела Содома.

Рѫꙋриле сѫнть ізвоаръ динь пъмѫнть, шѝ адꙋнѫндꙋсе мꙋлте Ꙟтрꙋнь локь, съ факь апе марй, (ѡрй рѫꙋрй кꙋргътоаре,) каре поате съ варсъ Ꙟ маре, ной Ꙟтрꙋ ачесте нꙋ авемь мꙋлтъ деспърцире Ꙟ нꙋме, къчй сѫнтемь ѡбичнꙋицй, а зиче апъ маре, апъ микъ, рѫꙋ, шѝ пѫрѫꙋ, шѝ локꙋль нꙋмимь, динкотро вине апа, Ꙟ сꙋсь: іаръ Ꙟкотро мерџе, зичемь Ꙟ џось, шѝ шезиндь ѡмꙋль кꙋ фаца Ꙟкотро кꙋрџе апа, Ꙟй дъмь нꙋме дꙋпъ старѣ ѡмꙋлꙋй, дѣ стѫнга, шѝ дѣ дрѣпта.

Ачесте нꙋмирй де Ꙟ сꙋсь, шѝ Ꙟ џось, Ꙟдрѣпта, шѝ Ꙟ стѫнга, сѫнть требꙋитоаре ла геѡграфїе: дарь требꙋе асъ Ꙟцелеџе бине Ꙟпърцириле, кѫчй оунде сѫнть локꙋриле мичй, съ нꙋмеще дꙋпъ кꙋрџериле апелѡръ, іаръ оунде сѫнть ларџи, дꙋпъ кꙋмь сѫнть Ꙟпърцириле фецїй пъмѫнтꙋлꙋї, ла ачеле Ꙟпърцири съ зиче Ꙟ сꙋсь спре апꙋсь, шѝ Ꙟ џось спре ръсърить, шѝ мїазъ

ноа-

ноапте ꙟ стꙟнга, ши ꙟмїазъ зи ꙟ дреапта.

Пентрꙋ ꙟпърцїре феций Пъмꙟнтꙋлꙋй.

Фаца пъмꙟнтꙋлꙋй, географїй ѡ ꙟпартъ ꙟпатрꙋ пърцй. 1: Еѵропа. 2: Асїе. 3: Афрїка. 4: Амерїка.

Ачастъ депе ꙋрмъ парте, нꙋ есте мꙋлтъ време, де кꙟндъ саꙋ афлатъ, ши нꙋсаꙋ ꙟплинитъ ꙟкъ ничй трей сꙋте де анй, ши ѡаменїй чей веки не щїиндꙋѡ, ꙟпърцѣ пъмꙟнтꙋлъ нꙋмай ꙟ челе май де сꙋсъ трей пърцй, Еѵропа, Асїе, ши Афрїка. ши ачесте тоате съ цинъ ꙋна де алта, кꙟчй съ поате кълътори ꙟтоате фъръ де а трече марѣ, мъкаръ къ Афрїка вине ка ꙋнъ маре ѡстровъ принсъ де Асїа, ꙟтре марѣ рошїе, ши ꙟтре марѣ албъ, ла алоръ капете деспре Арабїа, пе трекъ ꙟпроапе де мꙋнтеле Сїнай. Іаръ Амерїка пънъ акꙋмъ саꙋ нꙋмитъ ка ꙋнъ маре ѡстровъ, каре есте май ка доаѫ пърци де ачесте деасꙋпра пъмꙟнтꙋлꙋй, даръ акꙋмъ мꙋлцй аꙋ ꙟчепꙋтъ а зиче: динъ чей че кълъторескъ, кꙋмъ къ ши Амерїка ар фи принсъ де Асїа, дꙋпъ полꙋ артикꙋ, фїе кꙋмъ съ фїе, ачаста нꙋ не

стрикъ

стрікъ, кънд нои воимъ а̂ скріе локуриле челе маи куноскуте, ши маи щіуте де тоци, а̂лтеле че нусъ щіу біне, ле лъсъмъ а̂лтора.

ПАРТЕА ꙞТѪИ

Пентру Европа

Европа есте а̂шъзатъ, ꙟтре 36: ши 72: де граде де лъциме, ши ꙟтре 10, ши, 65: де лунциме, а̂декъ, дела, 36, де граде, деспре лъциме екфаторюлуи пънъ ла, 72, де лъциме деспре поль, ши дела, 10 граде де лунциме, деспре а̂пусъ, пѫнъ ла, 65, деспре лунциме ръсъритулуи.

Лунциме пъмѫнтулуи, съ кіамъ дела а̂пусъ спре ръсърить, ши лъциме деспре а̂міазъ зи, спре міазъ ноапте. Европа съ хотъръще деспре міазъ ноапте, ку маре ꙟгецатъ, деспре ръсърить, ку Асіѧ. Деспре а̂міазъ зи ку маре Медитеранъ. (сау маре албъ,) деспре а̂пусъ ку ку маре Атлантику. Ши а̂частъ парте де пъмѫнть съ ꙟпарте ꙟтрешъ ꙟтреи мари ꙟпърцири.

ши

BCU IASI Central University Library

ши ꙟтжа парте ꙟй нꙋмитъ деспре міазъ ноапте ꙟтрꙋ каре съ кꙋпринде. Росіѧ, Шфеціѧ, Данимаркꙋ, Новергіе, Вретаніе, (ѡри Инглитера,) кꙋ ачеле ѡстроаве, Ирланда, Гроенландіе, ши тоатъ маре Балтика.

ꙟпърцире дин мижлок, кꙋпринде Полоніѧ, (ѡри цара лешаскъ,) Германіе, ѡри цара немцаскъ,) Галіѧ, (ѡри цара францꙋзаскъ.)

ꙟпърцире деспре ꙟміазъ зи, кꙋпринде локꙋриле каре цине ꙟпърціѧ тꙋркꙋлꙋй, ꙟ Еврѡпа. Кржмꙋл, Молдавіѧ, Влахіѧ, Рꙋмеле, ши ałтеле каре лецин алціи. Елвеціѧ, (ѡри Звіцерій) Италіѧ, Шпаніѧ, Портогаліѧ, ши тоате ѡстроавеле мърій албе.

Акꙋм ноаж нисаръ къде касе ꙟчепем дела ꙟтжа парте а Еврѡпій, алꙋа сама: Іаръ фіинд къ ной не афлъм ꙟ атреѧ парте, ши ꙟпърціѧ тꙋркꙋлꙋй, вом ꙟчепе дела ачастъ ꙟпърціе, а тꙋркꙋлꙋй, каре аре ꙟ Еврѡпа, ши погоржндꙋне ши ла челалалтъ парте де ꙟпърціѧ че есте ꙟ Асіѧ, вом трече прин тоате цръиле, ши ꙟпърціиле Асіей, пънъ ла Индіѧ ръсърїтꙋлꙋй. Іаръ парте де ꙟпърціе чи май аре тꙋркꙋл ши ꙟ Африка, ѡлъсъм ла ꙟтоарчере, дꙋпъ че вом лꙋа

сама ла тоате пърциле Еѵропїй ꙟ кипꙋл пре кꙋм сау арътать май сꙋсь. Даръ акꙋмь дела ꙟтѫѧ парте, адекъ девомь ꙟчепе дела Росїѧ, (ѡри цара москичаскъ,) ши мергѫндь спре апꙋсь, ши спре амїазъ зи принь тоате крѫїнле, ши ꙟпърцїнле пънъ ла Портогалїѧ. Ши де аколѣ вомь тречє пре стрѫмтоарѣ мърїй, ꙟ Африка, ши лꙋѫндь сама кꙋ амърꙋнтꙋль ши ꙟ Африка, ꙟпърцїнлѡръ, локꙋрилоръ, мꙋнцилѡръ, апелѡръ, ши алтеле. ши дꙋпъ че вѡмь тречє престе линїѧ соарелꙋй, динь колѡ, (кїре съкїамъ екфаторь,) не вомь погорѫ пе капꙋль де бꙋна сперанцъ, (адекъ, де бꙋна нъдъждꙋїре,) ла марѣ ѡкїанꙋлꙋй, ши трекѫндь ши ѡкїанꙋль, вомь мерџе, ꙟ Америка, ши дꙋпъ че вомь лꙋа сама ши аколѣ, аколѣ вомь съвѫрши ши кълъторїѧ ноастръ, пентрꙋ тоате пърциле пъмѫнтꙋлꙋй.

Пентрꙋ Ꙟпърѣчїа Тꙋрчаскъ

Динь Еѵропа.

Ꙟпърѣцїѧ тꙋрчаскъ сау ашъзать, ꙟ Еѵропа, ꙟвремѣ кѫндь динь ꙟвръжбирѣ Гречилѡръ, ꙟтрꙋ сине, ши асолтанилѡръ Египетꙋлꙋй, лиеъ ржълпїе ꙟпърѣцїѧ, ши лиеау лꙋать де тꙋкь ши скаꙋ-

скаȣнеле, каре дела ꙟчѣ време дела ꙟнȣль, 1452,
ꙟпърѫцѣще кȣѡ де плин стъпѫнире тоатъ ꙟпъ-
рѫціѧ, лȣѫндȣши титлȣль де маре ꙟпърать.

Ꙟчѣстъ ꙟпърѫціе, съ ꙟтинде ꙟлȣнџиме
спре ръсърить, дела градȣль, 35, аль ꙟнȣсȣлȣй,
пѫнъ ла аль, 61, (ꙟȣ, 62,) аль ръсъритȣлȣй.
Іаръ ꙟлъцȣиме, дела градȣль деспре ꙟмїазъ зи: 30,
че есте ꙟдрептȣль Єгуптȣлȣй. пънъ ла градȣль:
46, че есте ꙟсȣпра Молдавїей, спре ꙟмїазъ ноап-
те. каре сокотиндȣсе граделе, аре ꙟлȣнџиме,
пе ꙟпроапе де ѡміе де леги: іаръ ꙟлъцȣиме пе лѫнгъ
патрȣ сȣте де леги, дарь нȣ аре песте тоть пъ-
мѫнть, кѫчи къ, май ꙟтрѣжь парте есте песте ꙟпе
ꙟпърѫціѧ. Ꙟсъ есте ꙟдестȣлатъ кȣ нородь, дȣ
пъ мъсȣра пъмѫнтȣлȣй,) нȣнȣмай динь лѣџѣ
тȣрчѣскъ, дарь ши динь крещинй, ѡмаре пар-
те, съ афлъ, ши динь жидовй, ши динь алте лѣ-
џй ши немȣри, тоцй де ѡбще сȣпȣшй ꙟпърѫціей,
ши нȣ сѫнть силици касъ ши мȣте лѣџиле, (ꙟȣ кре-
динца лорь) ничй ȣнїй: ши дау дажде фїе-
ще каре пентрȣ паза ши слобозенїѧ лорь.

Тȣрчїй цинь лѣџѣ каре іаȣ ꙟвъцать ꙟлорь
пророкȣль Махметь, ꙟсȣпра тѣрїй ꙟпрецȣрь. ши
порȣнчиле челе май марй ꙟлецїй лорь сѫнть ꙟчѣсте.

ѧсъ ѡ҆прѝ съ нꙋ бе вѝнь, нѝчй а҆лтъ бъꙋтꙋръ бецѝвъ, де а҆фа́че рꙋгъчꙋне, де а҆дà милостеніе, шѝ де а҆къльтори ла ꙟкинъчꙋнй, шѝ лнса́ꙋ да́ть вое че́ль че ва вре касъ ѧ: шѝ май мꙋлте фиме́й де оу҆на, кꙋ а҆ло́рь кꙋнꙋні́й.

А҆ꙋ боерй динь а҆лѡ́рь ле́цй, ла тре́биле ꙟпърꙋці́ей ло́рь, ꙟтъй е҆сте Мꙋфті́ꙋль, ка́пꙋль ле́ціи ло́рь, кꙋ ѡ҆деплинъ стъпѫнире, (дꙋпъ кꙋмꙋй ла ной Патріа́рхꙋль.) а҆доа́лѣ е҆сте Визирюль повъцꙋито́рюль ѡ҆штилѡрь. а҆ль тре́иле сѫнть Па́шій, ка́рій кивернисеск църиле, шѝ цинꙋтꙋриле, кꙋ четъ́циле, ка́ре сѫнть ꙟнꙋмъръꙋль де доаѫ зечй шѝ чинчи: шѧ́пте ꙟ Е҆вро́па, шѝ шѧптеспрѫзече ꙟ А҆сіѧ, шѝ оу҆нꙋль ꙟ А҆фрнка, шѝ а҆че́штѣ а҆ꙋ тоцй тꙋюрй, ка́ре май мꙋлте, ка́ре май пꙋцине, дꙋпъ мърирѣ ло́рь.

Сѫ́нть шѝ а҆лцй: 9, ка́ре съ кіа́мъ, Бе́й (саꙋ бехліѧрбей,) кꙋѡ де ѡ҆себитъ стъпѫнире, дꙋпъ кꙋмꙋй Бе́юль Е҆гѵ́петꙋлꙋй, шѝ а҆ль Дама́скꙋлꙋй.

А҆ꙋ шѝ крештиніи гречй чи́нсте де боері́й, дꙋпъ ѡ҆бичеюриле векй, ка́ре съцинь дела ꙟпърꙋціе, ꙟло́кь де пра́биле, ꙟтъй съ чинстеще Патріа́рхꙋль, кꙋѡ деплинъ чи́нсте, шѝ кꙋѡ деплинъ стъпѫни́ре,

нире, а̂сꙋпра крещинилѡръ, ла челе дꙋховничещи,
ши нꙋаꙋ погсаръ дин скаꙋнь ничи ѡдатъ, де нꙋ
ворь причинꙋи крещинїи.

Аль доилѣ маре чинсте аꙋ Домнїи дин
Молдова, ши дин Влахїа, кꙋ ѡ деплинъ стъ-
пжнире а̂сꙋпра сꙋпꙋшилорь сѣи, даръ нꙋи ласъ
статорничи.

Аль треилѣ Драгоманꙋль, каре нꙋсъ пꙋне
динтралте немꙋри, фъръ де кжть дин крещинїи
гречи.

Пъмжнтꙋль ачещїи ꙟпъръцїи єсте чель маи
бꙋнь, де кжть ꙟтоате ꙟпъръцїиле Єꙋропїи. даръ
акꙋмь нꙋсъ лꙋкрезъ, дꙋпъ кꙋмь съ лꙋкра ꙟвре-
мѣ кжндь єра сꙋпть стъпжнирѣ ꙟпъръцїей грече-
щи, кѫчи сꙋпꙋшїи акꙋмь нꙋ аꙋ атжта силинцъ,
ничи стъпжниторїи атжта аскꙋсинцъ, ꙟлꙋкрарѣ
пъмжнтꙋлꙋи.

Стъпжнирѣ ачещїи ꙟпъръцїи, ꙟЄꙋропа,
съ ꙟпарцеще ꙟдоаѫ, спре амїазъ зи, ши спре мїа-
зъ ноапте. ꙟпарте деспре мїазъ ноапте, сжнть
ноаѫ църи, ꙟтжи Крѫмꙋль, ши Басарабїа. 2,
Молдавїа. 3, Оугровлахїа. 4, Бꙋлгарїа. 5, Сер-
бїа. 6, Босна. 7, Кроацїа. 8, ѡпарте дин
Далмацїа. 9, Рꙋмнле, ꙟтрꙋ каре єсте Царигра-

BCU Iasi / Central University Library Iasi

дȣлъ, шѝ Адріанополи, (саȣ Ѻдріꙋ.)

Крѫмȣлъ, ꙟвремиле челе де демȣлтъ, ѥра скаȣнъ ꙟпърътескъ алъ Скидилѡръ, каре сѫ нȣмѣ де гречи, Херсонȣлъ Тавріи, ꙟнчѣ стъпѫніе Хаганъ ꙟпъратȣлъ Скидилѡръ, шѝ кȣпринсѣ кȣ стъпѫнирѣ шѝ ѡ парте дин Басарабіе. Іаръ пе ȣрмъ аȣѫндȣсъ сȣптъ пȣртарѣ де грижѣ а тȣрчилѡръ, саȣ цинȣтъ пѫнъ ла анȣлъ 1791. Іаръ ꙟтрȣ ачестъ анъ ла ашъзарѣ пъчіи че саȣ фъкȣтъ кȣ москаліи саȣ датъ кȣтотъ локȣлъ сѫȣ, сȣптъ стъпѫнирѣ москичакъ, пѫнъ ꙟ апа Нистрȣлȣи.

Іаръ ѡ парте дин Басарабіе, (каре акȣмъ сѫ нȣмѣще Бȣџакъ,) сѫ стъпѫнѣще де тȣркъ, кȣ трей четъцй, каре сѫ афлъ ꙟтрѫнса, Смилȣлъ, Четатѣ албъ, шѝ Тигинѣ, каре де тȣрчи сѫ нȣмѣскъ, Исмаилъ, Акерманъ, шѝ Бендеръ. Ачѣстъ парте де Басарабіе, ѡдатъ ѥра ѡ парте де Молдавіи, дȣпъ кȣмъ аратъ хрисоавеле челе векй, шѝ Семнȣлъ Боȣръ, каре есте ꙟ поарта четъціи албе, ȣнде ꙟтръ Нистрȣ ꙟ марѣ нѣгръ.

Молдова, аре алъ сѫȣ Домнъ, каре сѫ нȣмѣще Воеводъ, аре скаȣнъ тѫргȣлъ Єшилȣи, шѝ алъ Сȣчевіи, даръ фіиндъ цара ꙟкинатъ тȣр-

чилѡръ

чилѡрь, дъ дажде. Хотаръле Молдовїи, сѫ ѫчепь динь вжрвъль мѫнцилѡрь, деспре апѹсь. ши деспре ръсърить, (ера ѡдатъ, кѹ маре нѣгръ,) іаръ акѹмь кѹ бѹџагѹль.

Асемене ши оугровлахїѧ, аре аль сѣѹ домнь аль кърѹѧ скаѹнь есте ѫ Бѹкѹрещи, ши ѫ Плоещи. кѹ дажде ла поарта Цариградѹлѹи.

Бѹлгарїѧ, ѡдатъ авѣ краюль сѣѹ, аль кърѹѧ скаѹнь ера софїе, дарь акѹмь шаде оунь бѣи тѹркь.

Босна, іарь ера кръїе, аль кърѹе скаѹнь ера Сараю, дарь ѫпъратѹль Мехметь адоиле, принзиндь пе Стефань краюль, лаѹ белить де вїѹ фъръ де ничи ѡ милъ, ѫ анѹль: 1463. Іарь кръѧса лѹи, аѹ фѹџить ла Рома чѣ веке.

Кроацїѧ, есте ѡпарте а тѹркѹлѹи, ши ѡпарте а Виннецїенилѡрь.

Далмацїе, іаръши есте ѡпарте а тѹрчилѡрь, ши ѡ парте а Виннецїей. Ѫ партѣ тѹрчилорь, есте четатѣ Нарента, ши ѫ партѣ Виннецїенилѡрь, Спалатрѹ, есте ши алтъ четате ѫ Далмацїе, каре сѫ кїамъ Рагѹза, ши ачастъ четате есте репѹбликъ, дарь кѹ дажде ла тѹрчи, ши ѫши фак баний сѣи, (каре аџѹнгь ши пела ной,) чесь нѹмескь рѹбле холоѣке, пе каре есте

типъ-

Universitatea Iași SEMINARUL de Literatura Română Veche
Central University Library Iasi

ѫтипъри́ть ки́пꙋль кнѧ́зꙋлꙋй лѡрь ѫтрѫ́нселе. ѫ-
чїаши рагꙋзе́й а҆ꙋ Синато́рїй лѡрь, шѝ дꙋпъ кꙋмь
съ а҆деверѣзъ, рѫди́къ пе то́атъ лꙋна, оу҆нь
до́мнь киверниси́торю ѫтре дѫншїй, шѝ ѫтрꙋ не
ѫжꙋнџирѣ ѡшени́лѡрь, ѧꙋ шѝ фимє́нле лѡрь пꙋш-
ка, де ше́дь ла стрѫжй.

Рꙋмєле оу҆нде є҆сте Костандино́поли, шѝ
А҆дрїано́поли, а҆декъ кꙋмь зичемь но́й, Царигра́-
дꙋль, шѝ оу҆дри́юль, ѫмѫндо́ѫ сѫнть ска́ꙋне ѫ-
пъръте́шти,

Царигра́дꙋль, ка́ре май динтѫ́й съ кїема̀
Византїе, съ зиче къ са́р фѝ зиди́ть де Паꙋза́нь
кра́юль Спарта́нилѡрь, ѧ҆ръ май пре оу҆рмъ, саꙋ
мъри́ть де ма́реле Костанти́нь, кърїѧ ѧ҆ꙋ шѝ
да́ть а҆ль съꙋ нꙋме, де Костандино́поли. а҆чє́сть
ло́кь май ѫнаинте де ѫтра́рѣ ѫпъра́цилѡрь Ро́мїй,
ѫтра чє́сть ска́ꙋнь, съ кїема̀ Ѳра́кїе, дарь дꙋпъ
че а҆ꙋ ѫтра́ть Рома́нїй, а҆ꙋ лꙋа́ть нꙋме де Рома́-
нїе, ка́ре шѝ пѫнъ а҆кꙋмь съ нꙋмє́ще Рꙋмєле, шѝ
пентрꙋ а҆чѣѧ, съ нꙋме́скь гре́чїй Роме́й.

А҆чє́сть ска́ꙋнь саꙋ цинꙋть де гре́чй кала
1150, де а҆ни, пѫнъ ла вре́мѣ лꙋй І҆ѡа́нь палиѡло́-
ло́гꙋль, шѝ ла а҆нꙋль дела на́щерѣ Дмнꙋлꙋй ла
1452, саꙋ лꙋа́ть динь мѫ́йнилє лѡрь, де а҆лдо́нле-

моа

Мꙋамі́ть ѫпра́тꙋль тꙋрчилѡрь.
Ачастъ четате акꙋмь нꙋ аре фрꙋмсеца чѣ динь тжй
кѫчй нꙋсъ веде алтъ фрꙋмꙋсеце де кѫть Џамінле,
шй кꙋртѣ чѣ ѫпърътѣскъ, шй бъіле челе де ѡбще.
Іарь алте зидирй сѫнть џось, шй чѣ май мꙋлтъ
парте де лемнь.

Андріанополи, (саꙋ Оꙋдріюль,) съ зиче
къ сарфи зидить де Андріань ѫпърать, дарь саꙋ
мърить де Сꙋлтань Мꙋрать аль тꙋрчилѡрь, ѫ-
каре шаꙋ пꙋсь шй скаꙋнꙋль ѫпърѫціей, май ѫна-
инте пънъ анꙋ лꙋа Царнградꙋль. Шй май ѫнаин-
те де мꙋлте ѡрй ла ачастъ четате, єшіє ѫпъ-
рацій де шеде вара.

А доа парте каре єсте деспре амїазъзи астъ-
пжнирій тꙋрчещй ѫ Єѵропа, єсте цара гречаскъ,
каре съ ѫпарте ѫшапте пърцй, ѫтжй, ѫ Маки-
донїє. аль 2, деспре апꙋсь Албанїє. аль 3. Є-
пирꙋль. аль 4, Ѳесалїє. аль 5, Ахає, (каре а-
кꙋмь съ кїамъ Ливадїє.) аль 6, деспре ръсъ-
рить, ѡстровꙋль негрꙋль пꙋнте, шй кꙋ алте ѡс-
троабе де а мърій, каре съ нꙋмѣскь Архипелагꙋль,
хотържндꙋсъ аичѣ. Деспре амїазъзи, кꙋ фрꙋ-
мосꙋль ѡстровь аль Кандій, каре саꙋ лꙋать де
тꙋрчй, ѫ анꙋль 1669.

Ла

BCU Iasi / Central University Library Iasi

Ла аль шаптеле парте дин цара Гречаскъ. есте ѡстровꙋль Мореа, каре май демꙋлть съ кїема Пелопонесꙋль, ши ера а Бинецїенилѡрь, дарь ла анꙋль 1715, сау луать де тꙋрчи. Апой спре нордь, ѡвесть, (адекъ, ꙟтре мїазъноапте, ши ꙟтре апꙋсь,) сжнть ѡстроавеле Кефалонїей, ши а Корфꙋсꙋлꙋй, каре сжнть тоть а Бинецїенилѡрь.

Ꙟтра честе ꙟпърцирй а църїй гречещй, четъцеле челе май дин тжй сжнть ачесте. Ꙟ Макидонїе, есте Ѳесалоникꙋль. Ꙟ Албанїе есте Дꙋрацо. Ꙟ Епирꙋ, есте Ларта. Ꙟ Ѳесалїе, Ларїса. Ꙟ Ахаїа, Адинѣ, (каре акꙋмь съ кїамъ Сетїенсь.) Ера ѡаре кжндь деспре мїазъноапте, ши ꙟтре апꙋсь, четатѣ Тебе, каре акꙋмь съкїамъ Стибесь. Делфꙋ есте спре мꙋнтеле Еликоннїй, фрꙋмось ꙟтре поетечй. Ши деспре апꙋсь есте Етолїе чѣ веке, (ꙋнде астъзй есте Лепанто,) каре май демꙋлть съ кїема Навпактꙋсь. Асꙋпра ꙋнꙋй колфь кꙋ ачесть нꙋме.

Ꙟ Макидонїе, кжндь ꙟпърцїе Филипь, ши кꙋ Алеѯандрꙋ фїюль сꙋ, нꙋ ера скаꙋнь ꙟ Ѳесалоникь, къчи ера алтъ четате чеъ кема четатѣ лꙋй Филипь, дарь акꙋмь май, къ нꙋ съ веде ръмъшицъ де ачѣ четате. Дела ачесть локь съ

веде

вѣде мѫнтеле Ідонꙋлꙋй, каре акꙋмь съ кіамъ Сфнтꙋль мѫнте, (пре кареле ной, кꙋ нꙋме словенѣскь ꙟль нꙋмимь Сфѧтагора,) ꙟтрꙋ каре мѫнте съ афлъ 24: саꙋ 25: де мънъстирй, кꙋ ѡ мꙋлциме де кълꙋгърй, карій съ хрънѣскь кꙋ ѡстенѣла мѫйнилѡрь сале.

Ачесть мѫнте шй, ꙟ време Єлинелѡрь ꙟль цинѣ сфнть, кѫчй авѣ ꙟ връхꙋриле де ачещй мѫнцй дой идоли, пре карій ꙟй чинстѣ єй, ка пре нище дꙋмнезъй, шй де мꙋлте ѡрй съ сꙋе деле фъчѣ жертве, семнь адевърать, къ єра де а съ гъти спре сфнцире, кѫть єстъзй съ вѣде сфнцить кꙋ доаж бисерчй, ꙟ вжрвꙋриле ачелѣ, оунде съ афла ачеле дож кипꙋрй, а Єлинелѡрь.

ꙟ анꙋль, 1500. ꙟ Албаніє, оунꙋль динь ай съй край, анꙋме Скандербергь, фъкꙋ, 25, де бътълій, ꙟпротива тꙋрчилѡрь.

Албаніє єсте деспре міазъ ноапте дела Єпирь шй съ деосъбѣще кꙋ мѫнцій Кимерій, (каре ѡдатъ съ нꙋміє Акрочераꙋніє.) четъцеле сале сѫнть ꙟтѫй Дꙋрацо, четате де бꙋнъ негꙋциторіє, кꙋ вадь, (саꙋ шкеле де маре,) шй кꙋ мꙋлть нородь. Єсте шй дрꙋмꙋль чель маре алгрічилѡрь, де ачѣ ꙟ Италіє.

 Кро-

Кроє четате, Скандербергъ ѡ̀ апъръ деспре тꙋрчи, шѝ фъкꙋ де аꙋ фꙋџитъ.

Скꙋтари, (дꙋпъ кꙋмъ зикъ оуній,) аръ фи фостъ скаꙋнꙋлъ Албанїеи, шѝ єсте пъсъ лѫнгъ оунъ лакъ. оуній зикъ, къ шѝ Єпирꙋлъ, кареле єсте деспре сꙋдъ єстъ, арфѝ ѡ̀ парте де а Албанїеи, каре акꙋмъ съ кїамъ Їѡанина, даръ Єпирꙋлъ ѡ̀ динїоаръ авє алъ сєꙋ краю, анꙋме Пиръ, шѝ Арта єра скаꙋнꙋлъ Єпирꙋлꙋи.

Превеса зикъ къ арфи зидитъ де Авгꙋстъ, пентрꙋ поменирѣ де ѡ̀ бътълїє, кареле аꙋ фъкꙋтъ ꙟпротива лꙋи Антонїє, шѝ Клеѡпатръ, шѝ пентрꙋ ачєа, ꙟй зикъ Никополи, (адекъ четатѣ бирꙋинцїй,) ачастъ четате єсте лѫнгъ оунъ лакъ. ꙟ локꙋлъ оунде аꙋ фостъ бътълїѧ.

Ацїѡ, аꙋ кꙋмъ съ кїамъ Фигало, єсте ꙟпръшй ꙟпротива ачестꙋи локъ днинколо де лакъ, аꙋ колфъ.

ꙟ Ѳесалїѧ, єсте оунъ мꙋнте че съ кѣмъ Єтна, каре съ лꙋнџеще, пънъ ла стрѫмтоарѣ, де Ѳермопили, ла хотаръле де Ѳесалїє, шѝ де Ахаїє. Ахаїѧ єсте чѣ маи мꙋлтъ нꙋмитъ, де афи цара гречаскъ, каре єсте кꙋпринсъ ꙟтре марѣ Їѡникꙋ, шѝ ꙟтре Архипелагъ, (каре акꙋмъ съ кѣмъ Ливадїє.) шѝ маи деспре ръсъритъ, єсте Адина,

(А-

(а̑декъ домнїа Адиненилоръ,) а̑ичѣ ѐра, шѝ че-
та́тѣ чѣ вестиꙋтъ, а̑ Адиненилоръ, пентрꙋ кꙋрꙋ-
ценїа, шѝ ѫвъцътꙋриле че а̑ве́. даръ а̑кꙋмъ нꙋ
ѥсте а̑лтъ, декѫтъ оу̑нъ са́тъ шѝ съ кїа́мъ Се́-
тинесъ.

Тебе́ ѐра ѿда́тъ фоарте нꙋми́тъ, пентрꙋ
къпитанꙋлъ Ѥпаминондъ, ка́ре ѥсте деспре но́р-
дꙋлъ дела Адине. деспре ѿвестъ дела Ливадїе,
ѥсте ко́лфꙋ де Липа́нто, шѝ а̑ичѣ ѐра ѿда́тъ Ѥ-
то́лїе, шѝ ла гꙋра ко́лфꙋлꙋй де Липа́нто, сѫнтъ
вро чи́нчи, а̑ꙋ ша́се, ѿстро́аве микꙋшо́аре.

Даръ требꙋинца но́астръ, ѥсте ка съ лꙋъмъ
са́ма, май мꙋлтъ ла челе ма́рй, шѝ вести́те ѿс-
тро́аве, декѫтъ ла челе ми́чй.

Ѿстро́вꙋлъ негрꙋпѫнте, ѥсте ѿсеби́тъ де
Ахаїа, пе оу̑нъ ко́тъ де ма́ре, нꙋми́тъ Еври́пꙋ, оу̑н-
де зи́къ къ сарфи фъкѫндъ де ша́сте ѻрй пе зи
флꙋсъ де ма́ре. съ зиче къ а̑честъ ѿстро́въ ѿда́-
тъ ѐра липи́тъ де пъмѫнтꙋлъ че́лъ стътъто́рю,
даръ бътѫндъ ва́лꙋриле лаꙋ деспърци́тъ, даръ тотъ
лаꙋ а̑цꙋнсъ кꙋ пъмѫнтꙋлъ кꙋ оу̑нъ подъ. а̑честъ
ѻ́стро́въ май ѫнаинте ѐра а̑ Винецїенилоръ, каре съ
кїема̀ Колки́де, даръ Мꙋаме́тъ а̑лдо́силе, лаꙋ лꙋ-
а́тъ дела Винецїени. шѝ чета́тѣ чѣ май динтѫй

ѥсте

BCU IASI Central University Library Iasi

єсте ачѣсташи Колхиде, аꙋ негрꙋ пꙋнте.

Ꙟтре ѡстроавеле Архипелагꙋлꙋй, сѫ май поате лꙋа Сѝма, шѝ ла Сталимѣнь, каре май демꙋлть съ кема Лѝмнось, оунде съ гъсѣще нище пъмѫнть, че слꙋжѣще де дофторіе ла мꙋлте боале. Сѫнть ꙟкъ шѝ алте мꙋлте ѡстроаве, де каре нꙋ пре єсте требꙋинцъ де асъ шѝ тоате, кꙋмꙋй Мителина, (каре май демꙋлть съ кіема Лежбо,) Носсо, афіеросить Вахꙋлꙋй, пентрꙋ винацеле челе скꙋмпе, че съ афлъ ꙟтрѫнсꙋль.

Кандіе, каре съвѫшѣще Архипелагꙋ. Саꙋ лꙋать де тꙋрчй, ꙟ анꙋль 1669. Ачесть ѡстровь єре ꙟлꙋнцимє, май ла 100, де леги, але кърꙋѧ четъцй ꙟчепътоаре сѫнть, Кандіе, шѝ Конеѧ. Ачесть ѡстровь саꙋ лꙋать дела Винецїєнй, дꙋпъ ѡ лꙋнгъ бътъліе, де 25, де анй.

Ѡстровꙋль Кꙋпринсь, (аꙋ принсь де пъмѫнть,) єсте Морєа, каре ѡдатъ съ кіема Пелопонесꙋль. нꙋмеле де Морєа, зикь къ саꙋ фи пꙋсь дин причина морилорь, шѝ аріпій дин Африка, де мꙋлте ѡрй съпъръ ачесть ѡстровь. Алціи зикь къ дин причина фигꙋрилорь, къ єсте ꙟкипь ка ѡ фрꙋнзъ де мꙋрь, кърꙋѧ ной зичемь агꙋдь. Ꙟ ачесть ѡстровь аꙋ рѫмась а тꙋрчилорь, ꙟ анꙋль 1718.

BCU IAȘI / Central University Library Iasi

1718. кѫндь сау фъкꙋть пачє кꙋ Пасаровичю.

Кориндꙋль каре нꙋ сау май пꙋтꙋть дєшкиде, мъкаръ къ нꙋ єсте май мꙋлть декѫть доаꙋ леги, кърꙋє іаꙋ ши пꙋсь ѫсꙋпра ворбїй, (нєпꙋтиндь чєа ченꙋсъ поате,) Кориндꙋ єсте динлꙋнтрꙋ Морєїй ѫпроапе де ѫтратꙋль ѫ островь.

Неаполи де Ромеле, ачасть четате єсте деспре ръсъритъ дела Мореа, лѫнгъ оунь колфь де ачесть нꙋме, четате єсте фоарте маре, нꙋминдꙋсъ ши Малвасїє, пентрꙋ винаціле челе скꙋмпе, ши тоть ачєсть локь съ кямъ ши Лакедемонїє.

Ачєсте тоате де май сꙋсь ѫрътате локꙋри, ціне тꙋркꙋ ѫ Европа.

Партєа доа

Пентрꙋ Асіа.

Асіа, єсте ашъзатъ ѫтре єкфаторъ, ши ѫтре Іо: граде де лъциме, кꙋпринзиндь нꙋмай Асіа чє маре, фъръ де Асіа чє микъ. Ачаста аре пꙋцинь ѫлъциме, ши хотъръндꙋши деспре міазъ ноапте, кꙋ колфꙋль персїанꙋль, ши деспре ръсъритъ кꙋ океанꙋль Индїанєскь, ши деспре апꙋсь кꙋ Єтіопїе.

Ѫпъ-

Ꙟпъръцїнле Асїєй челе векй, єра а Асирїєнилоръ, а Мидилоръ. а Вавилонєзилоръ. а Персилоръ. їаръ акꙋмъ а Тꙋрчилоръ, а Тътаржлоръ. а Кинєзилоръ, ши а Марелꙋй Моголъ.

Асїѧ съ ꙟпарте ꙟ шасе марй пърцй, ꙟтѫй ꙟтрꙋ ꙟпъръцїѧ Тꙋркꙋлꙋй. аль 2, ꙟ Персїє. аль 3, ꙟ Индїє. аль 4, ꙟ Остроавеле де Асїє. аль 5, ꙟ ꙟпъръцїє Кинєзилоръ. аль 6, ꙟ Тътарже.

Ꙟпъръцїѧ тꙋрчаскъ ꙟ Асїѧ, їаръши съ ꙟпарте ꙟ шапте пърцй ꙟчепътоаре, фъкѫндъ ꙟкꙋнџꙋрꙋль дела апꙋсъ, пе деспре амїазъ зи.

Ꙟтѫй Анатолїє. а 2, Сирїє. а 3, Дїарбекъ. (оунде єра май де мꙋлтъ Халдеѧ, ши съ креде къ аичѣ сар фи зидитъ ꙟтѫюль омъ.) Апой, а 4, спре Нордъ, Арменїє. а 5: Гюрџїє. а 6, Остроавеле Медитеранꙋлꙋй, (аꙋ амърїй албе,) кареле съпꙋнъ ла Асїє. Кипрꙋ, ши Родосъ. аль 7: Аравїє, мъкаръ къ аичѣ нꙋ аре Тꙋркꙋль де кѫтъ нище оунгюрй.

АНАТОЛЇѦ

Анатолїѧ съ нꙋмїє май де мꙋлтъ Асїѧ мікъ, асале четъцй, челе май марй сѫнтъ ачестѣ. Змирне, ши Трапезонда. Змирне єсте лѫнгъ архи-

Архипелагꙋ. ꙟсале негꙋцѧторій ꙟтрꙋ тоате, сѫнтъ кꙋ Инглезій, ши кꙋ Оландезій. ꙟмъ-тасе. Бꙋмбакꙋ, ши кафе, ши алте. Змир-не есте чѣ май бꙋнъ шкеле де кѫтъ алтеле, ꙟ-трачаестъ парте.

Трапезꙋнда, есте лѫнгъ марѣ Понтикꙋ, орй марѣ негръ, деспре ръсъритъ. Ши аꙋ фостъ скаꙋнꙋль ꙟпъратꙋлꙋй Исакъ, комнинꙋ. Іаръ ла анꙋль: 1200, саꙋ стрикатъ, де тꙋркꙋль мꙋаметъ алдоилѣ. Анатоліѧ акꙋмъ съ ꙟпарте ꙟ патрꙋ пърцй ꙟчепътоаре, ꙟ амасіе, деспре мїа-зъноапте. ꙟ Анадꙋліѧ, спре ръсъритъ. ꙟка-раманіе, спре амїазъ зи, асꙋпра мърій албе. Ши ꙟ анатоліѧ пропрїꙋмъ, каре кꙋпринде ръмъшица а-чещїаши. ꙟтрꙋ ачесте патрꙋ пърцй съ вѣдъ че-тъциле, ꙟтѫй Брꙋса (каре одатъ ера четатѣ чѣ май динтѫй, атꙋрчилоръ.) Апой Скꙋтарю (каре май де мꙋлтъ съ зичѣ Халкидоніѧ.) Анки-ра. Лаодикеѧ. Ефесꙋ. Троада, четате, а-къріе пꙋцинъ ръмъшицъ, съ афлъ, ши Кютае, оунде съ афлъ оунъ Паше.

Анатоліѧ, ꙟвремиле челе векй, съ ꙟпър-цѣ, ꙟ 15, Кръій. ꙟтѫй ꙟчепѫндꙋ, деспре марѣ нѣгръ, дела партѣ лꙋй Нордꙋ, ера, Пасагоніе.

ꙟль

B C U IASI
Central University Library Iasi

а̑ль 2, Понтꙋ. а̑ль 3, Битинїе. а̑пои ꙟторкѫндꙋсе спре Ѡвест съгъсїе, 4, Елеспонтикꙋ. а̑сꙋпра мърїи Егеꙋлꙋи, а̑декъ а̑сꙋпра Архипелагꙋлꙋи. а̑ль 5: Фригїе. а̑ль 6: Лидїе. ши ꙟторкѫндь спре Ест, а̑сꙋпра мърїи Албе, съгъсїе, 7, Карїе. а̑ль 8, Ликїе. 9, Памфилїе. 10, Киликїе. а̑пои сꙋиндꙋсе спре Нордь, съгъсїе, 11, Исаврїе. 12, Ликаонїе. 13, Галицїе. ши десѡ парте делагалицїе, спре Сꙋдь, 14, Кападокїе. ши иаръши спре Ест Писидїе. Иаръ акꙋмь ла ачесте времи, пꙋцине аꙋ май ръмась, къ нꙋ сънꙋмескь ничи ꙋнеле фъръ декѫт ꙟисторїе.

Сирїе.

Сирїе, аꙋ авꙋть, ай съй Край, ѡсебици, пънъ ꙟвреме кѫндь саꙋ сꙋпꙋсь Романилорь, ши дꙋпъ Гофредо, Бꙋлионе, саꙋ лꙋать де Селимь, ꙟпъратꙋль тꙋрческь, ꙟ Анꙋль, 1516. Сирїе съ ꙟпарте ꙟтрїи пърци, ꙟсирїе проприꙋмь, ꙋнде съ афлъ, Халепꙋль, ши Антїохїе. ꙟ Финикїе, ꙋнде съ афлъ Дамаскꙋль. ꙟ Палестина, (ѡри Їꙋдеа,) ꙋнде съ афлъ, Ієрꙋсалимꙋль.

Халепꙋль есте маре четате, ши кꙋ бꙋнъ негꙋци-

1891 год ноемвра 11 дня [illegible]

BCU IASI Central University Library Iasi

негꙋциторіє, дарь Антіохіѧ, акꙋмь єсте май де тотъ стрикатъ. Крещинїй ѫтжй дела ачастъ Четате шаꙋ лꙋать титлꙋль, де асъ нꙋми крещинїй, кѫчй май ѫтжй, сънꙋміє нꙋмай сфнцїй, дꙋпъ кꙋмь ши сфнтꙋль Павель аратъ ѫтрꙋ асале скриптꙋрй.

Дамаскꙋль єсте ѡ четате фоарте фрꙋмоасъ ши бине фъкꙋтъ, ѫтра часта саꙋ ботезать сфнтꙋль Павель. Поамеле, ши тоате алте роꙋдꙋрй дела ачєсть локь, сѫнтъ фоарте бꙋне, кꙋмь ши лꙋкрарѣ ѡцєлꙋлꙋй, каре адꙋче ѡ маре негꙋциторіє. Ачастъ четате єсте деспре ръсърить, апроапе де мꙋнтеле Либанꙋлꙋй чель фрꙋмось, ѫподобить кꙋ Кедри.

Ла ачєсть мꙋнте єсте стъпжнирѣ тꙋрчилѡрь, дарь сѫнтъ лъкꙋиторй де марй нꙋмꙋрй, дин чей деде мꙋлть, ши аꙋ лєцй ѡсъбите ѫкинъторй де Идолй, ши съ кіамъ Дрꙋзй.

Дела ачєсть мꙋнте апроапе де маре, спре амїазъ зи, сѫнтъ локꙋриле челе сфнте, (ѫтрꙋ каре аꙋ ꙋмблать Дмнꙋль Хс.) Тирꙋль. Сидонꙋль. Назаритꙋль. ши Рама. апой Іерꙋсалимꙋль.

Іерꙋсалимꙋль акꙋмь нꙋ аре ачѣ стрълꙋчире

каре

Иоанъ Владимирескꙋ

BCU Iasi / Central University Library Iasi

каре аве, ꙟвремиле челе векі, фъръ де кѫтъ пꙋцинъ ръмъшицъ, пентрꙋ сфнтꙋль Мормѫнть, къчй съ афлъ аколо, ла каре мергь крещинїй де се ꙟкинъ.

Іерꙋсалимꙋль есте сꙋпть градꙋль де лꙋнциме: 54. шй де лъциме: 32. ачастъ четате сав фъкꙋтъ ꙟтѫй де Салимь ꙟпъратъ, апой сав мърить де Давидъ, шй де Соломонь каре ав фъкꙋть бисерика чѣ маре, шй ав пꙋсь кивотꙋль леџїй. шй дела ачѣ време съ нꙋмеще, Іерꙋсалимь, (адекъ, сфнцить Салимь). Дꙋпъ Іерꙋсалимь, деспре ръсърить, есте рѫꙋль Іѡрданꙋлꙋй, каре съ ꙟчепе май де сꙋсь де Назаретъ, деспре Кесарїѧ, шй ꙟтръ ꙟмаре моартъ (сав лакꙋль де Содома.) престе апа Іѡрданꙋлꙋй, съ афлъ мꙋнцїй Ермонꙋлꙋй, шй аль Ѳаворꙋлꙋй. Шй де ачѣ ꙟнаинте, спре ръсърить, шй спре амїазъзй, сѫнть челе доаѫспрѣзече ꙟпърѫцїй, афечорилорь лꙋй Ісраиль, стренепоцїй лꙋй Авраамь динь тоатъ Галилеѧ, шй ѡпарте ꙟ Арабїѧ, петроасъ оунде съ афлъ мꙋнтеле Синайй, дꙋпъ кꙋмь съ ва ведѣ май џось.

Дїарбекь

Дїарбекь, ачаста есте Асирїѧ чѣ веке, каре кꙋ-

1894 года Енваря 27 [illegible]
сау нъскут фиюл меу

B.C.U. IAȘI
Central University Library

принде Халдеа, ши Месопотамі́а, шисъ ꙟ-
парте ꙟтрей пърцй: ꙟтжй ꙟ Дїарбе́къ Про́прїумъ.
Аль 2, спре Сѫдъ, ꙟ Иера́къ, (оу́нде есте Баг-
да́тулъ.) аль 3, спре Естъ ꙟ Курдиштанъ.
даръ динтрачаста парте, Търкулъ ну аре май
мултъ де кжтъ ѡбукатъ де локъ.

Дїарбе́къ есте ꙟсуши Месопотамі́а че веке,
каре есте ꙟтре доаж фрумоасе ржурй, Тигрулъ,
ши Ефра́фтулъ. ши аса че май динтжй четате
есте, Дїарбекиръ.

Негуцитори́а ачещїй четъцй, че май
мултъ стъ ꙟ ластаре, ши ꙟ есбекирй де бумбакъ,
ши сефтїанй рошїй.

Иеракъ, ѡрй Халдеа

Ꙟ Халдеа есте четатѣ Багда́тулуй, ꙟтре
Тигру, ши Ефра́фту, (оунде съ ꙟпреунъ,
амжндоаж апеле,) каре четате, а Багда́тулуй,
есте веститъ пентру негуцитори́а ей, ши пен-
тру Калифй ѡрй Кнажїй Саракинилоръ, каре
шъзуръ ꙟмулцй анй аколе.

Курдиштанъ

Есте ѡпарте де Ассирїей, даръ пуцинъ есте шїу-
тъ, ши аре четатѣ Бетлисъ а оунуй Кнезъ,
каре ꙟй супусъ ши Търкулуй, ши Персїанулуй,

Д, в. мкаръ

Васили Владимировичъ Кіорско

мъкарь къ Персїѧнѹль аре май мѹлтъ парте, ла кѹрдищань.

Лъкѹиторїй ачестѹй локь, сѫнть пъсторй, дарь чей май мѹлцй тълхарй, шй съ кїамъ Кѹрди.

Ѧрменїе

Ѧрменїе ѥсте чѣ май мѹлтъ парте, а Персїѧнѹлѹй, шй ѫтрѹ ачасть царъ, ѥсте оунь мѹнте фоарте ѫналть, ѫтрѹ каре сау ѡприть Корабїѧ лѹи Ное, ла времѣ потопѹлѹй. шй де сѹпть мѹнтеле ачеста, съ ѫчепь челе доаѫ рѫѹрй фрѹмоасе ла Скриптѹра Библїй, Тигрѹ шй Ѥфрафтѹль. мѹнтеле съ кїамъ Ѧрарадь.

Ѧчатъ царъ, ѫвремиле веки, аѹ ай съй Домнй, шй съ кїема Ѧрменїѧ чѣ маре. Ѧръ акѹмь ѡпарте ѥсте а тѹркѹлѹй, шй ѡпарте а Персїѧнѹлѹй, шй съ деспарть деѡ апъ микъ. каре съ кїамъ Ѧрбасонь, шй престе ачасть апъ, ѥсте оунь подь де пїатръ, кѹ патрѹ (аѹ чинчи) ѫрче оунѹль престе алтѹль.

Народѹль че съ афлъ ѫтра честе църи, сѫнть, шй тѹрчй, шй крещинй. Ѧрменй, нескѹеницй, ѫнегѹцторїе. Ѧрменїй аѹ ѫпартѣ персїѧнѹлѹй, (ла Шкимїацинь,) ѡмънъстире, чѐ ѥсте ѫ-
трѣнь

1896 год Марта 15 дня
Сау ... Финог. ...

ѫтрȣнь фрȣмось шѣсь, оудать де мȣлте ꙗ҆пе, че ѥ҆сь де сȣпть мȣнтеле Ꙗ҆рарадȣлȣй. Ѫтрȣ каре мънъстире, а҆ȣ ши оунь Патріархь, Шкимїацинь. Ѡ҆динеоаръ ѥ҆ра скаȣнȣль Ꙗ҆рменїи. ши де а҆ичѣ пънъ ла ѥ҆риванъ, сѫнть нȣмай вро патрȣ а҆ȣ чинчи леги. ѥ҆риванъ скаȣнь векю, а҆ Персилорь.

Ꙗ҆рзерȣмь (а҆ȣ, ѥ҆рзерȣмь) ѥ҆сте ѫ хотарȣль тȣрчилорь, каре ѫль а҆ȣ динь а҆рменїа, ши ѫтра чѣстъ четате ѥ҆сте ши оунь Паше.

О ȣ҆нїй дау а҆чѣщїй църи нȣме де Тȣркоманїе, кѫчй ѫ хотаръле сале деспре сȣдь ѥ҆сть, спре Гȣрдищанъ лъкȣеск, ши Тȣркоманїй, даръ съ кȣноаще а҆девърȣль дела а҆часта, кѫчй Ꙗ҆рменїй нȣ оумблъ кȣ кортȣри пе кѫмпь, ши а҆пъзи нȣмай добитоаче ка Тȣркоманїй, че сѫнть лъкȣиторi статорничи, ꙗ҆ръ Тȣркоманїй сѫнть ка ѡ҆аспецїй.

Ѫпърчїа Гюрцїилѡрь.

Ꙗ҆чѣстъ ѫпърцїе а҆ Гюрцїилорь ѥ҆сте веке, даръ къзиндь а҆съ сȣпȣне ѫпърцїей тȣркȣлȣй, сау плекать а҆да дажде, нȣ де бани, чи роби, динь ꙗ҆сȣший а҆й лорь копїй нъскȣцй. Ꙗ҆ръ дела а҆нȣль 1760: (а҆ȣ 62,) сау трась кȣ ѫпротивире деспре тȣрчй, ши а҆ȣ рѫдикать а҆чель кипь де даре, ръ-

мѫиндь

Михаилъ Владимировъ Корень

мѫиндь кѹ ачѣстъ токмалъ, ши шаѹ рѫдикать, ши ѹнь капь динтре дѫншїй ѡсебить, кѹ нѹме де краю. Ачѣсть пъмѫнть есте фоарте бѹнь ши родиторю, ꙟтре маре негръ, ши ꙟтре маре каспѣ. Норо́дѹль ачестѹй пъмѫнть аре лимба ѡсебитъ, кредѝнца лорь православникъ, дарь сѫнть пинтре дѫншїй ши динь ересѹль несторїенилорь, ши армени. Гюрџїѧ кѹпринде пе лѫнгъ маре негръ, трей кнежїй, Мингрелїе. (каре май демѹлть съ зиче колкиде,) Имирѣть, ши Гѹрїель.

Іаръ деспре мїазъ ноапте дела Гюрџїе, есте Чиркасїе, каре аре мѹлцй кнежй, сѹпѹшй ꙟпъръцїей москѹлѹй. Фименеле черкежилорь сѫнть фоарте фрѹмоасе, ши нескѹсите ла лѹкрѹ. Съ зиче къ аичѣ май демѹлть лъкѹе Амазонїй, ꙟ кърора фимей ши ꙟзїоа де астъзи, ꙟкалекъ пе кай, ши цинь сѹлица ꙟ мѫнъ, ши сабїе ла брѫѹ.

Ѡстроавеле каре саѹ кѹпринсь де ꙟпъръцїѧ тѹркѹлѹй, ꙟ Асїе, Кипрѹль, ши Родось. Ꙟ Кипрѹ сѫнть челе май марй четъцй, Никосїѧ ши Фамагоста. Ꙟтрачесть ѡстровь мъкарь де ши есте аерѹль рѫѹ, динь причина негѹрилорь, че есь динь апе май тоть дѹна, дарь есте родиторю, ꙟ винаце, нъра́мѕе, алъмѫй, портокале, захарь,

харь,

харь, міере, бумбакь, ревентъ, ши алте фе-
люри де роадри, ши съ лукрѣзъ Камелотъ де лжнъ,
ши май мултъ де пъръ де капръ.

Ачѣстъ остробъ есте ӑкапулъ мърій албе, деспре ръсърить, апроапе де Іерусалимъ, сжнтъ градуль де лунциме, 50. ши де лъциме, 35. каре сау луатъ де турчи, дела Винецієни, ӑ анулъ, 1571.

Іаръ остробулъ Родось, лау луатъ дела Малтѣзи, (каре май ӑнаинте съ нумїе кавалѣрь, де Іерусалимь,) ӑ анулъ 1522, де Сулиманъ, ӑпъратулъ турчилоръ. аса четате ӑчепътоаре, аре ачѣсташи нуме Родось, (сау роди,) ши ачѣстъ остробь есте пе лжнгъ маре, ӑ сусъ деспре міазъ ноапте, сжнтъ градуль де лунциме 45. ши де лъциме 36. аве дедемултъ ӑ шкелѣ, (аувадулъ мърій,) оунъ кипъ де мармуре, каре съ нумїе Голосу, ши ера атжта де маре, ӑкжтъ, тречѣ коръбїиле, ку тоть катаргулъ лоръ пинтре пичоаре, ши съ зичѣ афи оуна динъ чѣле шапте минуни мари динъ луме, каре съ фъчѣ пентру поменире, де ӑпърацій чѣй векни

Аравіе.

Оуній зикъ кумъ къ арфи ӑ ӑпъръцїа турчаскъ, даръ де ши есте ну есте тоатъ.

Ѧрабїе есте патрїе арапилоръ, (сау а Саракинилоръ,) ши съ цинѣ къ ей сѫнтъ ѡаменй де бѹнъ нѣамъ, май мѹлтъ декѫтъ тоцй ѡаменїй динъ лѹме. ши пентрѹ ачѣа нѹ воръ съсъ рѹдѣскъ кѹ алцїй де алте нѣмѹри, касъ нѹши погоаре нѣмѹлъ. сѫнтъ ѡамени кѹ дѹхъ, ши аѹ мѹлтъ щїинцъ ѫ дофторїй, ши ѫ астрономїе. де лѣџе сѫнтъ тѹрчи, ши нѹ ѫдръзнѣскъ де аши чети алкоранѹлъ ѫтрѹ алтъ лимбъ ничй ѡдатъ, декѫтъ аръпїще.

Ѧрабїе съ ѫпарте ѫтрей пърцй, ѫ арабїа петроасъ. алъ 2, ѫ арабїа пѹстїе. алъ 3. ѫ арабїа феричитъ. чѣ динтѫй есте ѫ капѹлъ мърїй рошїе, ши ла капѹлъ мърїй албе, ши пе лѫнгъ марѣ рошїе, пънъ дѹпъ мѹнтеле Синаїй.

Чѣ де а доѹа, есте деспре ръсърить, дела ачастъ динтѫй, спре колфѹлъ Персїанѹлѹй.

Чѣ де а трейа, есте пе лѫнгъ марѣ рошїе, ши спре амїазъ зи пънъ ѫ марѣ Ѡкїанѹлѹй, дар бине нѹ исъ щїѹ хотаръле.

Ѫ чѣ динтѫй каре съ кїамъ Ѧрабїе Пїетроасъ, есте мѹнтеле Синаїй, каре съ сокотѣще а фи ѡ парте динъ цинѹтѹриле Єгѹпетѹлѹй, ши ѫлъ стъпѫнѣще Тѹркѹлъ. ѫтрачестъ мѹнте, Дѹм-

незеѹ

незе́ꙋ а҆ꙋ дать ле́џе, (саꙋ та́блеле ле́џїй,) лꙋй Моѵсі́й, є҆сте фрꙋмо́асъ И҆сторі́е пентрꙋ а҆ча́ста ꙟБлибїе. ши а҆ннте І҆сраилте́нїй, а҆ꙋ шезꙋть па-трꙋзе́чй де а҆ни, оу҆нде а҆ꙋ мѫнка́ть ма́ннъ, ши кѫрс-те́нй фрипцй. ꙟтрачесте ло́кꙋри лѫкꙋе Моа-вите́нїй. Мадїемите́нїй. ши А҆маликите́нїй. И҆дꙋме́їй. норо́аде фоарте пизма́ше, ꙟпротива І҆сраилте́нилоръ, (норо́дꙋль лꙋй Дмнезе́ꙋ.)

А҆ра́вїѧ, ка́ре є҆сте а҆до́а па́рте съ кїамъ пꙋс-тїе, къ кꙋ а҆деве́ра́ть май є҆сте пꙋстїе, ши мꙋл-цй ѡ҆ ши нꙋме́скъ ма́рѣ де нъсипъ, ши пре пꙋци́нъ норо́дъ є҆сте ꙟтрѫнса. ши а҆ча́ста є҆сте май тоа-тъ, сꙋпть ꙟпъръці́ѧ тꙋркꙋлꙋй, ѡ҆събить де ѡ҆а́ре ка́ре коа́цꙋрй чи а҆ꙋ а҆лоръ стъпѫни́ри.

А҆ра́вїѧ, ферич́итъ є҆сте ка́ре съ ꙟче́пе дела че́ле доа́ѫ, пе лѫнгъ ма́рѣ Ро́шїе пе деспре ръсъ-ри́ть, ши спре а҆мїа́зъ зи, ши ꙟтрꙋ а҆ча́ста съ а҆флъ, тре́й ве́стите, ши ма́ри четъцй, ши скаꙋ-не. Меди́на. Ме́кка. ши А҆день. ши деспре ръсъри́ть ѡ҆стро́вꙋль Ба́рень, ꙟколфꙋл пери́ї а҆нꙋлꙋй.

Меди́нъ съ а҆флъ сꙋпть гра́дꙋль де лꙋнџи́ме: 58, ши де лъци́ме: 25, ꙟтрꙋ а҆ча́стъ чета́те, съ а҆флъ мормѫнтꙋль лꙋй Махме́ть, ши мꙋхаме-та́нїй ѡ҆ нꙋме́скъ чета́тѣ проро́кꙋлꙋй. а҆ре ѡ҆џемі́е

фоарте маре, оунде стъ мормѫнтꙋль ѫподобить
кꙋ: 3000, де канделе де арџинть спѫнзꙋрате пе
май мꙋлть де: 400, де Колонне, (аꙋ стѫлпй
де мармꙋре.) мормѫнтꙋль ѧръшй есте ферекать
кꙋ арџинть престе тоть, шй пъсь деасꙋпра мꙋл-
цй стѫлпй де мармꙋре негръ, фоарте нетезй.

Мекка есте сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме: 59,
шй де лъцйме: 21. шй есте оунь скаꙋнь, а оунꙋй,
Шерифь, (сау Кнеазь, де ачастъ царъ,) фоар-
те богать, къчй аре мꙋлте дарꙋрй, дела алцй
махомитенй, крезѫндꙋль къ ачесть Кнеазь есте
динь неамꙋль лꙋй Мꙋхаметь, фїиндь къ Мꙋха-
меть, есте динь нащере са динтрꙋ ачастъ чета-
те. май есте ѫтрꙋ ачастъ четате, шй алтъ
маре џемїе, ла каре тоцй мꙋхамитенїй, кѫцй
мергь ла ѫкинъчꙋне мормѫнтꙋлꙋй, аꙋ дато-
рїе съ маргъ шй ла ачаста сѫсе ѫкине, шй тоцй дꙋкь
дарꙋрй ла Домнꙋль четъцїй.

Адꙋнь, есте ѡчетате таре шй фрꙋмоасъ,
сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме: 60, шй де лъцйме:
12, шй есте скаꙋнь де крълїе де ачесть нꙋме, шй
дела тоате ачесте лоскꙋрй, шй четъцй, вйнь пела
ной, динь челе май бꙋне лꙋкрꙋрй, аꙋрь. змирнъ.
тъмѫе, шй кафеаѡа че май бꙋнъ.

Central University Library Iasi

Сѫнть ꙟтрꙋ ачастъ парте де арабїе, Домнїй, ши Кнежїй, май мичи, оунїй сꙋпꙋший, ши алцїй кꙋ алорь стъпѫнире.

Деспре ръсърить дела Арабїѧ, ꙟстъпѫниръ Персїѧнлꙋй, есте ѡ Кнежїе, ꙟтрꙋнь ѡстровь, ꙟколфꙋль персїѧнꙋлꙋй анꙋме Барень, ꙟтрꙋ каре ѡстровь съ вѫнѣзъ челе май фрꙋмоасе мъргъритаре, де кѫть ꙟтралте локꙋри, афаръ де челе дела капꙋль коморїй.

Акꙋмь ной дꙋпъ че амь съвѫршить хотаръле ꙟпъръцїей тꙋрчещий, динь асїѧ. Сарь къде съ тречемь ла Їндїѧ ꙟнаинте, дарь пентрꙋ касъ нꙋ лъсъмь алте ꙟпъръцїй, че сѫнть май пе сꙋсь, вомь ꙟчепе дела ꙟпъръцїѧ перснлорь, каре есте сꙋпть градꙋль де лꙋциме: 75, ши де лъциме: 34. ши де аичѣ не вомь погорѫ іарь ла дрꙋмꙋль нострꙋ, спре Їндїнле ръсъритꙋлꙋй.

Персїѧ

Ꙟпъратꙋль съ кїамъ Софи, ши есте ꙟсꙋший стъпѫниторїю сꙋпꙋшилорь съй, ши пе алорь лꙋкрꙋри, ши пе алорь вїацъ, ши ла коронa ꙟпъръцїей, сѫнть моштениторн фїий съй чей дрепцй.

Народꙋль перъеск есте кꙋ бꙋнъ причепере,

BCU Iasi Central University Library Iasi

чинститори де чей стреинй, цинь леџе търчаскъ, деспре Ꙟвъцътвра лвй Алли џинериле лвй Махметь, ши пентрв ачаста де мвлте ѡрй. сав фъкvть ѡщирй Ꙟтре търчи, ши Ꙟтре персїани.

Пъмжнтвль ачещїй църи, есте нъсипось, ши май престе тоть кв мvнцй. Нородь нв пре есте мвлть, дарь есте кєнторю де Ꙟвъцътври, ши мешешвгври, ши нєкvсицй Ꙟлvкраре пъмжнтвлвй. Съ афлъ мвлте къмиле. ѡрезъ. бвмбакь. мътасе. ши ниште пїетри скvмпе, Ꙟкипвль замфирвлвй, де ѡфлоаре албастръ дешкисъ, ши алте мвлте лvкрvри.

Скавнвль Ꙟпъръцїей оунде шаде Софи, есте Хишпахань. касиле Ꙟтра частъ четате, сжнть фъръ де акоперемжнть, кв фермакври Ꙟпрецврь, ши подvриле смолите кв смоалъ, пентрв апърарѣ де апа плоилорь. Хишпахань, есте маре де 12, леги Ꙟпрецврь, дарь нв есте Ꙟдествлатъ кв нородь дvпъ мъриме четъцїй.

Ꙟтре персїанй, сжнть ши крещинй православничй, ши армени, ши папишташий, ши нв сжнть ѡприцй де цермонїеле леџїй лорь, негvцторескь кv стофи де фирь, ши де мътасъ, ши ковоаръ.

Таврись, есте четате маре. богатъ. кв-

ратъ

рáтъ, ши фрꙋмóасъ, ши кꙋ норóдь мꙋлть. Ꙟ-
аꙋль 1603, саꙋ фóсть лꙋáть де тꙋрчи. Оулн-
циле ей сѫнть мáри, ши лáрџи, май мꙋлть де
кѫть ꙟтрꙋ алте четъцй. Съ зиче къ ачáста аръ
фи чѣ веке, Екатанà, (сáꙋ Екфатанà,) атѫть
де фрꙋмóасъ ꙟ истóрїй. Ачáстъ четáте есте сꙋпть
грáдꙋль де лꙋнџиме, 66. ши де лъџиме, 38.
Іаръ Хишпахáнь, есте сꙋпть грáдꙋль де лꙋнџи-
ме, 79. ши де лъџиме, 33.

Съ пóате съсе май е сáма, ши ла четáтѣ
Ербáнꙋлꙋй, ши а Гангрéнꙋлꙋй, че сѫнть спре
Гюрџїе, амѫндóѫ пе лѫнгъ грáдиле де лꙋнџиме 63,
ши де лъџиме, 64, адекъ Ериваáнь сꙋпть грáдꙋль
де лꙋнџиме 63, ши де лъџиме 40. Іаръ Гангрéѧ
сꙋпть 64, де лꙋнџиме, ши де лъџиме 41.

Кантабáрь, есте чѣ май тáре четáте дела
Пéрсїе, ши Комрóнь, есте ѡ бꙋнъ шкéле, асꙋпра
боáзꙋлꙋй де Ѡлмꙋць.

ИНДІѦ

Нꙋмеле Индїей, съ прѝнде дела ѡ апъ, че съ
кїáмъ Индꙋль, кáреле трéче принь тоáте хотá-
рѫле Индїей, пѫнъ ꙟ мáрѣ ачѣѧши Индїй.

Индїе съ ꙟпáрте (пре кꙋмь съ зѝче де ѡбще)
ꙟдóаѫ, кърїѧ мꙋлцй ꙟй зѝкь Индїѧ апꙋсꙋлꙋй,

ши

BCU IASI Central University Library Iasi

ши Индїѧ ръсъритꙋлꙋй.

Ꙟ Индїѧ апꙋсꙋлꙋй, есте ꙟпъръцїѧ лꙋй Могол, ши ѡстровꙋл принсь де пъмѫнт, (каре се нꙋмеще Индїѧ апꙋсꙋлꙋй,) ши Индїѧ ръсъритꙋлꙋй, ꙗрши ꙋн ѡстров принсь де пъмѫнт, деспре ръсърит де рѫꙋл Гангꙋл, Ꙟ ꙟпъръцїѧ лꙋй Могол, афаръ де минералниле челе де аꙋр, ши де арџинт, ши пїетри скꙋмпе. Сѫнт мꙋлцифили, дромедари, ѧлчи, ши алте фелюри де живини.

Могол еа се зикъ алб, кѫчи ачесте нороаде, сѫнт пꙋцин май кинеций, де кѫт негрїи. Леџѧ ачестꙋй нород есте тꙋрчаскъ, дꙋпъ ꙟвъцътꙋра лꙋй Омер, дар ꙟй май мꙋлтъ ꙟтинсъ леџѧ Врахманилор, че де ꙟкинаре идолилор.

Врахманїй сѫнт попїй ръмашй дин чей вѣкй, а ꙟкинъторилор де идоли, ши сѫнт кꙋ мꙋлте стъпѫнирй ꙟтрꙋ ачесте църй.

Могол аре титлꙋл де мареле Могол, ши аре ѡ деплинъ стъпѫнире, ꙟтрꙋ ꙟпъръцїѧ са. Лꙋй нꙋ-й дъ чинсте дела сꙋпꙋшїй сѫй, ка ꙋнꙋй дꙋмнезъꙋ. Аре ꙟ ѡщиле сале 600000, де ѡамени, ши, 6000000, де лей, венит пе тот анꙋл, май богат ꙟпърат де кѫт дѫнсꙋл нꙋ есте алтꙋл ꙟ тоатъ лꙋмѣ.

Ел

BCU Iasi Central University Library Iasi

Ѥль аре 12000, де ѿамени де стражъ, ꙟкъ ши пе атѫца ѿфицери. Моголь нȣ есте нȣме пропріȣмь, (пропріȣмь ꙟсемнѣзъ ꙟсȣши де сине,) чи, дȣпъ кȣмь ꙟ времѣ веке ꙟпъратȣль Егvпетȣлȣи аве нȣме де фараѡ: аша ши ачеста, аре нȣме де маре моголь, дȣпъ кȣмь ла нои кесарюл. Оунь моголь маи ꙟкоаче кȣ нȣмеле Аȣрангь зебь, че аȣ лȣать скаȣнȣль дела татъль сеȣ, аȣ мȣрить ꙟвѫрста маи мȣлть де ѡсȣтъ де ани, ши аȣ фъкȣть мȣлте изъбѫнде ꙟпротива алторь краи, пре каріи іаȣ фъкȣть пре тоци бирничи, маи вѫртось Бенгала, Висапорь, ши Голконда, ꙟѡстровȣль деспре апȣсȣль Индіеи. Бенгала есте сȣпть градȣль де лȣнциме 103, ши де лъциме 23. Висапорь сȣпть градȣль де лȣнциме 94, ши де лъциме 16. Голконда, сȣпть градȣль де лȣнциме 99, ши де лъциме 17.

Дели, (саȣ дело,) есте четате оунде есте кȣртѣ, ши скаȣнȣль лȣи Моголь. Ачастъ кȣрте аре принь прецȣрь ѡ жȣмътате де легю, (саȣ доаѫ міи де стѫнжинни,) ши скаȣнȣль сеȣ съ прецȣеще маи мȣлть декѫть, 6000000, де леи. Четатѣ есте маре, ларгъ, ши кȣ мȣлть нородь, ши есте сȣпть градȣль 95, де лȣнциме, ши 28, де лъциме.

Агра

Ꙟгра, четáте маре, ши̏ богáтъ, ꙟтру кáре шъдé могóль май дедемултъ. Оу̑лицíле ачещїи четъ́цӣ сѫ́нтъ лáрџӣ, даръ ну сѫ́нтъ фрумóсъ пардосите. Ѥ̑сте ꙟпрецуратъ ку оу̑нъ зидю де пїáтръ рóшїе.

Сурáтѣ, ѥ̑сте фóарте мáре, ши̏ ку мултъ норóдъ. Ачáстъ четáте ѥ̑сте чѣ май ку бунъ негуциторїе, де кѫ́тъ тóате ꙋ̑лтеле динъ Ꙋ̑сїꙗ, ѥ̑сте лѫ́нгъ оу̑нъ кóлфъ, нумúтъ кóлфул де Камбáе. Сѫнтъ негуциторӣ динъ тóате пъ́рцiле Ѥ̑врóпїй, пентру кумпъръ́тура де стóфе, ку фúръ, де мътáсе, де бунбáкъ, ши̏ де пѫ́нзурӣ зугръвúте, каре съ лукрѣ́зъ май ꙟтóате пъ́рцiле Ӥ̑ндїей. Ши̏ де ꙋ̑лте негуцторéй, де пїéтри скумпе. Дїамáнте. Мъргъритáре. Ꙋ̑ромáте. Ши̏ де тóате фéлюриле де спицїерíе, ши̏ ꙋ̑лтеле.

Дю, (сáу димáнъ,) спре ꙟчепутуль ачéстуй кóлфъ, сѫ́нтъ четъ́цӣ а̑ португéзилоръ.

Ꙟпóй ꙋ̑сýпра рѫ́улуй Кáнгуль ѥ̑сте Ꙟнгéлѣ, оу̑нде съ ꙋ̑флъ оу̑нъ, Бáнкъ, пентру негуциторїꙗ ѡ̑ландéзилоръ, ши̏ ꙋ̑лтуль пентру а̑францóзилоръ.

BCU IASI / Central University Library Iasi

ѠСТРОВꙊЛ ДЕСПРЕ АПꙊСꙊ АЛ ИНДЇЕЙ

Ачесть ѡстровь есте принсь де пъмѫнть, сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме, 93, шй де лѫцимє: 10, сѫнть ꙟтрꙋ ачесть ѡстровь ачесте четъцй: ꙟтѫй, Короманделъ ла Коаста деспре ръсърить. аль 2, деспре апꙋсь, Малабарь, ѡсъбить де ꙋнь капь нꙋмить, капꙋл де комоаръ, аль 3, хотаръле спре пъмѫнть. апой спре коаста де Короманделъ, афаръ де Мелїапꙋръ, чес кїамъ сфѫнтꙋль Ѳома, (оунде сь креде къ аичѣ арфи мꙋрить ачесть Апостоль,) сѫнть четъцилє Еѵропїенилорь

Палїакати, есте а ѡландезилорь. Мадрась, а Инглезилорь. Пондикери, ера май де мꙋлть, а францозилорь, дарь акꙋмь есте а енглезилорь. Транкарь, есте а данезилорь. Гоа, есте а Портꙋгалꙋлꙋй, асꙋпра коастїй де малабарь, сꙋпть градꙋль: 92, де лꙋнџиме, шй де лѫцимє: 15.

Ꙟлъꙋнтрꙋ ачестꙋй ѡстровь, сѫнть мꙋлте Кръїй микꙋшоаре: ꙟтѫй, Мадꙋре. аль 2, Танџеалорь. аль 3, Цинцин. оунꙋль есте нꙋмить, Заморинꙋ каре стъпѫнеще ꙟмꙋнцй, ꙟчепѫндꙋсе стъпѫнирѣ лꙋй, дела аль 10, градь (аꙋ пе аколе.) ачаста царъ сь кїамъ, Икерй, шй ꙟтрꙋ ачесть локь плоаж, шаса лꙋнй ꙟтрꙋнь ань, а-

адекъ дела лȣна лȣй май, пꙟнъ спре сфꙟршитȣль лȣй Ѡктомбріе, апой ꙟчепе афи варъ.

Есте алтъ кръіе, че съ кіамъ Съваци, (ѡрй, Чивоій.) ши аре оунь краю путинчось, каре кȣ алȣй витежіе, съ апропіесе пънъ апроапе де Гова, кꙟть май ѡши луасе. Стъпꙟнеще де ла лъциме де Гова, пънъ спре Сȣрате, деспре ръсъритъ де Мадȣрѣ, оунде аре ашъзъмꙟнтȣль де ачастъ кръіе. Хотаръле сале нȣсъ пре щіȣ бине.

Коастеле де Короманделъ, ши де Малабаръ, аȣ мȣлте нȣме ꙟмȣлте локȣри, пънъ ла партѣ деспре міазъ ноапте а ѡстровȣлȣй.

Съ зиче ꙟчесте май депре оурмъ аръторй, пентрȣ Майсоȣръ деспре ръсърить де Севаци, къ краюль де Майсоȣръ, есте путинчось, ши аре, ка 1500000, де венитъ: 20000, де ѡамени педіестрй, 10000, кълъриме, каре саȣ фъкȣтъ гроазникь, челорь де апроапе ай съй.

Сꙟнть ши алцй, дой Домни, сȣнтъ ачесть краю, чесъ кіамъ Заморинȣ, ши Мадȣрѣ. Факь ачещѣ оунь лȣкрȣ кȣ тотȣль крȣдь фъ-ръ де ѡменіе, ши ꙟкъ фъръ де милъ, къ принзиндь робій, ꙟтрȣ асале ѡщирй, ле тае насȣриле, ши ле саръ, ши апой ле тримить ла кȣрте.

Ꙟтрȣ

Ѫтрꙋ Крѣїа Голгондїй, сѫпть градꙋль !
99, де лꙋнцимe, шѝ 17, де лъцимe, (каре Крѣїе іаꙋ лꙋать де мареле Моголь, Аꙋрангъ Зебь,) єсте чѣ май богатъ миніеръ де Дїамантꙋри, іаръ ѫкапꙋль лꙋй Коморинь, сѫ вѫнѣзъ чѣле май фрꙋмоасе мъргъритаре. ла Малабарь, мꙋлте фелюри де спицерій, шѝ Кꙋко копачю, (оунь лемнь,) поамеле че фаче, сѫнть фоарте требꙋинчоасе. динь лемнь лꙋкрѣзъ каръ, касъ, шѝ мори. динь поаме пѫйне, шѝ динь мꙋстꙋль че кꙋрџе динь копачю, факів оунть, винь, шѝ міере. динь скоарца поамей табакери, динь фрꙋнзе, хѫртїе. шѝ ѫпросапе де малабарь, єсте четатѣ, Гоа, ѫтрꙋ каре шаде Вицероа а Портогалꙋлꙋй. адекъ векиль Краюлꙋй.

Лъкꙋиторїй ачесторй ѡстровь, сѫнть чѣ май маре парте ѫкинъторй де Идоли, шѝ пꙋцини де лѣџѣ лꙋй Ѡмерь. шѝ де ѫкрещинилорь, шѝ ѫжидовилорь.

Ѡстровꙋль чѣль деспрѣ ръсърить алъ Индїй.

Хстарꙋле чѣле май динтѫй сѫнть ачестѣ: ѫ-

тжй Кръіа де Ава, каре стъ сꙋпть градꙋль: 115, де лꙋнцциме, ши де лъциме: 20, ши аре мꙋлци бирничи: Пегꙋнь, Аракань, ши алте дърй.

Аль 2 кръіе, есте алꙋй Сіамь, сꙋпть градꙋль 119 де лꙋнциме, ши де лъциме 14.

Аль 3 есте ѡстровꙋль де малака, сꙋпть градꙋль 120 де лꙋнциме, ши 2, де лъциме.

Аль 4 есте ѡ кръіе а Камбоій, сꙋпть градꙋль 122 де лꙋнциме, ши де лъциме 14, дарь дъ дажде ачелꙋй дела Сіамь.

Аль 5, кръіа дела Кокинкина, сꙋпть градꙋль де лꙋнциме 124, ши де лъциме 19.

Аль 6 есте кръіа Тꙋкфинь, ши дъ дажде ла Кина.

Краюль де Сава, аре сꙋпть джеꙋль врꙋ трей патрꙋ кръій, ꙟтрꙋ акърꙋа ꙟпъръціе, съ гъсеськь чеале май фрꙋмоасе Рꙋбинꙋрй, Змърандꙋрй, ши Заффирй, ши де алте фелюрй де піетри скꙋмпе.

Ꙟ кръіа де Ошіамь, сꙋнть мꙋлте фелюрй де миніерй, ши мꙋлцй фили. Дела ачастъ кръіе Енглезіи, ши Ѡландезіи, кꙋмпъръ аꙋрꙋль ꙟверций ши аворіꙋ, (ѡрй ѡасе де фили.)

Четате оунде есте скаꙋнꙋль, аре ачесташи нꙋме

нуме Сшїамъ, єсте ꙟтрунъ ѡстровъ ꙟкунцюратъ деѡ апъ. Апа ачесту ржу єсте сънътоасъ, даръ ꙟй плинъ де Коркоделй фоарте марй каре мънжнкъ ѡаменй. Четатѣ Сшїамулуй єсте фрумоасъ, палатулъ краюлуй маре кжтъ ѡчетъцуе. Капищиле сжнтъ ку турнурй полеите.

Ла Лоуѡво, шй Банкокъ: краюлъ дидесъ Францозилоръ ѡ четъцуе, даръ зъргулуиндусе нородулъ, єширъ Францозїй кумъ май деграбъ. Банкокъ єсте ла гура ржулуй, асупра колфулуй де Сшїамъ.

Малака єсте а Ѡландезей лужндо дела Портогалъ, іаръ цинутуриле сжнтъ алуй Сшїамъ. Спунъ къ ꙟтрачестъ локъ, ꙟтоатъ съптъмжна де доаж ѡрй, шй де трей ѡрй плоаж.

Кръїа де Камбое, єсте деспре ръсъритъ дела Сшїамъ, шй дъ дажде.

Кокинкина, каре дъ дажде ла Кинезй, єсте атжтъ де роднтоаре, къ съ поате съмъна шй де доаж ѡрй, шй де трей ѡрй ꙟтрунъ анъ. Нородулъ ꙟтру ачастъ царъ, єсте фоарте мултъ.

Тункфинъ, єсте ꙟтро климъ фоарте кaлдъ, деспре мїазъ ноапте дела Кокинкина, шй дъ дажде шй ачаста ла Кинезй. Ꙟтрачастъ царъ

съ

сѫ паре кѫ есте о вечникѫ примѫварѫ. Копачїй сѫнть тоть деꙋна верзй, шй ꙟфлорицй, даръ тоть деꙋна ла аль шаптелѣ ань, сѫ скоалѫ ꙋрканїй дей прадѫ. Четатѣ ꙋнде есте скаꙋнꙋль, сѫ кїамѫ Кекꙋ, шй мꙋлть нꙋмѫрь де лѫкꙋиторй шедь ꙟкорѫбїй пе апѫ. Ꙟтре тꙋнкфинь шй сшїамь, есте крѫїа лꙋй Лашѣь.

Тоате ачесте цѫрй че саꙋ зись май сꙋсь - сѫнть ꙟкинѫторй де йдолй ꙟлецѫ лорь.

Ѡстроавеле Асїей

Сѫ афлѫ ла Йндїа, ꙟчепѫндь дела ѡстровꙋль деспре апꙋсь: 1 Малдивиле. аль 2, Чейланъ. аль 3, ѡстроавеле дела Сонда. аль 4, Молꙋке. аль 5, спре міазѫноапте Филипиниле. аль 6, челе де тѫлхарй. аль 7, ѡстроавеле де Џапоне.

Малдивеле сѫнть сꙋпꙋсе ꙋнꙋй краю тꙋркь, каре ꙟшй пꙋне титлꙋшꙋль де ꙟпѫратꙋ де 12000, де ѡстроаве. Ачестѣ сѫнть мꙋлте кꙋ адевѫрать ꙟнꙋмѫрь, ла капꙋль лꙋй Коморинъ деспре апꙋсь, даръ сѫнть местекате кꙋ нѫсипъ, шй кꙋ грѣꙋ а ꙋмбла пинтре джнселе. Есте ꙟтра честе ѡстроаве мꙋлциме де Кокко, копачюль де каре

саꙋ

сау грънить май сусь.

Сѫнть ꙟтра чѣсте ѡстроаве гїѡчй ꙟтѫть де фрумоший, къ ꙟмулте локурй трєкъ ꙟлокъ де банй.

Ꙟ ѡстровуль Чейланулуй, съ афлъ мулте феморй де пїєтри скумпе. ший мултъ, (ший чѣ май бунъ) канелъ. ачесть ѡстровъ оунїй ꙟль сокотєскъ афи ѡфиръ, пентру каре съ ворбєще ꙟ скриптуръ.

Ѡстроавеле де Сонда, сѫнть стъпѫните де мулцй крайй. нороаделе динтру ачесте ѡстроаве, оумблъ голи, ший мънѫнкъ пе алоръ пизмаший, кѫндь ꙟй приндь ꙟ бътълїе.

Ꙟтре Суматра, ший Цава, ꙟй Ворнеѡ, ꙟ Сумантра, съ фаче бунь киперю, ший єсте крѣж луй Акемь.

Цава єсте ꙟтре ръсърить, ший ꙟтре амїазъ зи, суптъ градуль 125. де лунциме, ший 8 де лъциме. Йаръ Сумантра, 120 де лунциме, ший де лъциме 70.

Четатѣ Цавїй, єсте а ѡландезилоръ, ший йау пусь ший нумеле Батавїе, ший ау прифъкуто дупъ плъчерѣ лоръ, ꙟ ануль 1610. оулицилє сѫнть ларци, дрепте, ший пе делатурй ку копачи че стау тоть верзй тоть дѣуна, ший ку буне шанцурй.

Съ

Съ зиче къ пе лѫнгъ ѡстровꙋль де Џава, съ гъсеск ѡстрике фоарте марй, ши кꙋмкъ Готорбь дꙋка де Холщеиль, ар авѣ оуна ѫ вистїеріѧ са. Ѡстрика гречеще, ѡстронь, есте оунь фелю де гїоакь.

Четатѣ ачаста есте кендрꙋ негꙋцторіилѡрь, че фак Ѡландезїй ѫ Индїѧ ръсъритꙋлꙋй.

Ѡланда аре стъпѫнире, ши асꙋпра оунорь ѡстроаве, че съ кїамъ молꙋке, сꙋпть линїѧ соарелꙋй, деспре мижлокꙋль пъмѫнтꙋлꙋй, каре ѫль деспърцеще ѫ доаѫ, сꙋпть градꙋль де лꙋнцимe 140, ши, 5, де лъцимe, деспре амїазъ зи престе линїе, дин каре ѡстроаве вине пе ла ной мꙋлтъ спїцеріе, ши нꙋкъ москатъ, каре ной ѫй зичемь нꙋкъ де Индїѧ.

Сѫнть ши алте мꙋлте ѡстроаве, чесъ кїамъ молꙋке, кꙋ алѡрь кръїй.

Ѡстроавеле филиппине, трагь алъ сеѣ нꙋме дела алдоилѣ Филипь краюль Шпанїей, каре лаꙋ къщигать ѫ анꙋль: 1570. Народꙋль ѫтрачесте ѡстроаве съ скалдъ не ѫчетать, ши фемеиле ѫноатъ ка пещеле. Филиппинеле сѫнть сꙋпть градꙋль, 140, делꙋнцимe, ши 15, де лъцимe.

Ѫтрачесте ѡстроаве, ѫкаре сѫнть сꙋ-

пꙋшй

BCU IASI
Central University Library Iasi

пуши, Ишпаніолулуй, сѫнт крещини. Паписташи. Ӥръ ѫтралтеле алте лимби, ши сѫнт май мулт де оміе де остроаве, ѫтру каре есте локул пре бун, сѫнт мулциме де финичи, ши съ фаче Захарь мулт, (ꙗнчѣ ока есте оптъръ.) народ есте мулт, дарь тръеск ку фрикъ, пентру фіереле челе сълбатече, ши вениноасе, кѫт ѫтралте локури сѫнт силици де ашй фаче пътулури принь копачи, пентру касъ доармъ.

Остроавеле Дей, ла Дрони, (адекъ атѫлхарилорь) ашй принд нумеле динь причина къ ѫтру атѫжаши дат кѫнд сосиръ Европеній аколе, леу furат че ау авут, дарь Ишпаніолій ле нумеск Маріани, дипе нумеле Кръесій лорь. Граделе сѫнт ачелѣ де Филипине.

Ѫпоніе, есте о царъ, плинъ де мунци, субт оун въздух сулцире, дарь каде ши омът. ши есте субт градул де лунциме: 160, дарь де лъцимe: 35, ши ачесте остроаве, сѫнт ѫдестулате де орез, ши чаю, ӥръ ѫтралтеле пуцин. + лъкуиторій сѫнт силиторй ку лукрул, ши ку мулт причепере, оумелъ ку капул дескоперит, дау мулт чинсте стъпѫнилорь съй, кѫнд дин

чей мари, съ ꙟтѫмплъ врꙋнꙋль а̂мꙋри, де бꙋнъ воє оунїй дин слꙋџи, а̂ꙋ дин роби, съ ѡмоаръ сѫнгꙋри, пентрꙋ касъ мѣргъ, съ слꙋжаскъ пе стъпѫнꙋль сѣꙋ ши а̂колѡ.

Семнꙋль де моарте, ла дѫнший єсте а̂лбь, де бꙋкꙋрїє негрꙋ.

Ꙗпонєнїй, фак негꙋцторїє кꙋ Ѡландезїй, ꙟтрꙋн кип ѡсебить, къ вїнда корѫбїиле, мꙋ тоть негоцꙋль, ши а̂пой кѫнд ей вор съсє ꙟтоаркъ, сꙋмплꙋ корѫбїиле де а̂лть негоць, дар кꙋ бꙋнъ крединцъ.

ꙟпъратꙋль Ꙗпонєнилорь, стъпѫнєще, дин прєꙋнъ кꙋ боєримѣ лꙋй, ши дин прєꙋнъ стъпѫнєскь, кꙋѡ де плинъ стъпѫнире.

Ꙗпонєнїй, а̂ꙋ фость крєщини: 50 де а̂ни, ꙗръ а̂кꙋмь тоцй ꙟкинъторй де Идоли, ши пизмашй сѫнть ла а̂лте нємꙋри, фъръ де кѫть пе Ѡландезй сꙋфъръ, пентрꙋ негꙋцторїє.

Капꙋль лецїй лорь єсте, Дєирꙋль, кърꙋѧ кꙋ тоцїй, ши ꙟсꙋши ꙟпъратꙋль ꙟй дъ маре чинсте.

Четъциле чєле май мари, дела Ꙗпонє сѫнть, 1, Нифонь. аль 2, деспре мїазъноапте, Бонго.

ꙟ Нифонь єсте четатѣ Макаѡа, оунде шѣде

Дєирꙋль

денрꙋль, каре май де мꙋлть ачаста ера скаꙋнꙋль де Іапоніе.
Іаръ скаꙋнꙋль Ꙟпъратꙋлꙋй, есте Оуеде. оунде есте кꙋртѣ чѣ Ꙟпърътѣскъ, ши де алцн боерн марн, акоперитъ кꙋ табле де аꙋръ.
Ꙟ Бонго, есте Нангоцаке, (вадь аꙋ шкелн де маре,) нꙋмить пентрꙋ оучидерѣ крещинилѡрь, кѫндь саꙋ лепъдать де леџе.

Хина, аꙋ Кина

Кина съ зиче къ есте, чѣ май маре ши май веке, декѫть тоате алте Ꙟпърцїй, каре съ афлъ пре пъмѫнть. ачастъ Ꙟпърціе аре мꙋлть норо́дь, съ сокотеще къ сѫнть пе апроапе де ѿ8норо́дь, съ сокотеще къ сѫнть пе апроапе де ѿе8-нородь, съ сокотѣще къ сѫнть пе апроапе де ѿе8- тъ де милїѡане, каре съ апропіе де афи, кѫцн ѡаменн сѫнть Ꙟтоатъ Еѵропа.
Ачастъ царъ есте съптьградꙋль: 120, де лꙋнџиме, ши де лъцнме: 30. кредннца Кинилорь, есте къ оуніи кредь къ сꙋфлетꙋль тръеще дꙋпъ моарте, іаръ алціи Ꙟтралте фелюрн.
Авѣ ачещи кинезн, май Ꙟнаинте ѡ маре пазъ, пентрꙋ пърꙋль капꙋлꙋй, сокотиндь къ ачеста пъзѣще крїерїй, ши минтѣ, ши дꙋпъ че аꙋ Ꙟтрать оунь Ꙟпърать тътарь, стъпѫнито-

 торꙋ

тóрю, ши леȣ дáть порȣнкъ съсе рáдъ, éй саȣ скȣлáть май мȣлци де 40000, âлегѫндь май бине съсе дȣкъ дин цáръ, де кѫть съсе рáдъ, дарь тóть аȣ ꙟтрáть ѡбичéю де съ рáдь акȣмь, ши лась нȣмай оунь чȣкь, ꙟвѫрвȣль капȣлȣй, ка тътáрѫй.

Аȣ маре чинсте асȣпра кáпȣлȣй ши акȣмь, къ ась тъé кáпȣль, зикь кѫй че май маре ѡкáръ, де кѫть афи спѫнзȣрáть, аȣ ѡморѫть ꙟтрáлть фéлю. че ѡбичнȣитъ педéпсъ, де а ѡморѫ пе врéȣнȣль, éсте кȣ бътъй.

Ꙟпърáтȣль лóрь éсте тътáрь стрéинь, ши аȣ ꙟтрáть ла ачé ꙟпъръціе, ꙟ анȣль: 1640, ши стъпѫнéще кȣ ѡ де плинъ стъпѫнире, съ сȣпȣне норóдȣль ла порȣнчи, нȣ поате ниме апіéрде пе врéȣнь фъкътóрю де рéле, фъръ де щіинца ꙟпъратȣлȣй.

Цáра че éсте деспре міáзъ ноáпте, ꙟй фригȣроáсъ, іаръ деспре аміáзъзи, ничй кáлдь тáре, ничй фригь. пъмѫнтȣль éсте роднитóрю, ꙟтоáте фéлюриле де рóдȣри, грѫȣ, винь, оунть, міéре, ши поáме.

Европéнії фáкь негȣцитóрій кȣ кинéзіи, лȣѫнд мȣлть аȣрь ши арџинть, дела дѫншій, къ éй

аȣ

мълте бъй, де аѵръ, ши де арџинтъ, ши алте лъкрури дынь челе че сѫ фак, ши сѫ лъкрѣзъ аколо. кинезїй сѫнт оамени ѩстецй, ши причепуцй ла тоате мештешугуриле. де аколо сѫ адѹче пе айчѣ, чаюль чель бунь, фарфуріиле челе скумпе, ши алте май мулте лъкрури.

Пекинь есте четате фрумоасъ, скаунуль ѩпъръцїей, ши нуй май департе де кѫт 30, де де леги дела зидуль чель фрумось, каре есте ѩтре кинезй, ши ѩтре тътарй. ачесть зидю аре 400 де леги лунгуль, ши де гросъ шапте стѫнжинй, фъкуть пентру паза църіи деспре тътарй, дынь мунте пънъ ѩ марѣ.

Пекинь есте четате фрумоасъ, ши ку мулть нородь, апроапе де доаж милїоане де лъкуиторй. оулицеле сѫнт ларџи де 20, де стѫнжинй, ши дрепте, дарь, каселе нусѫнт налте, ничи пре бине фъкуте.

Ачастъ четате есте сѫпть градуль де лунгиме, 134, ши де лъциме, 49.

Иаръ Нанкинь аль 2: четате, (ачаста ера одатъ скаунуль ѩпъръцїей,) есте сѫпть градуль 136, де лунџиме, ши 30 де лъциме. ши есте дупъ лунџимѣ ей, чѣ май маре четате, де кѫть тоа-

те

те четъциле, нꙋнꙋмай динтра че ꙟпъръціе, дарь ши динтрꙋ алтеле, ши сꙟнть ѿамени май мꙋлцй декꙟть ла Пекинь. оулициле аре май кꙋрате, ши каселе май фрꙋмоасе.

Ꙟпърциле деспре аміазъ зи ла ачасть ꙟпъръціе, нородꙋль есте ши май мꙋлть, кърꙋѧ не аџꙋнгꙟндꙋй пъмꙟнть съ самене, мꙋлцй шедь ꙟкоръбій, ши ꙟподꙋрй фъкꙋте пе апъ, ши пъмꙟнтꙋль ꙟль лꙋкреазъ пе дрꙋмꙋриле челе марй, кꙟть тоть деꙋна съ паре къ ѥ ꙟрмароаче.

Ꙟпъръціѧ тътъраскъ есте аша, де маре, кꙟть кꙋпринде апроапе де атріѧ парте динь асіе. ши съ ꙟпарте ꙟдоаѫ пърцй: ꙟтꙟй спре аміазъ зи, (дарь нꙋнеспре цѣꙋ хотаръле бине.) аладоилѣ ꙟпартѣ деспре міазъноапте. ши ачаста есте май тоатъ москичаскъ, каре саꙋ лꙋать ꙟ анꙋль 1654. скаꙋнꙋль ачищй ꙟпъръцій, аꙋ фость Астрахань, (че есте четате маре,) спре гꙋра апей Волга, каре ꙟтръ ꙟмарѣ каспіѧ, сꙋпть градꙋль 69, де лꙋнџиме, ши 45 де лъциме.

Четатѣ Самарканда, есте деспре аміазъзи. алтъ парте че есте деспре ръсърить, ѿ стъпꙟнеск Китезій.

Мꙋлте съ зикь пентрꙋ ꙟпъръціѧ тътарꙟ-

лѡрь

лѡръ, кꙋмъ къ ӑръ май фи нище Хт[illegible]ій, даръ нꙋсѣ щїє де сѫнть ӑꙋ ба.

Рѫꙋрй, шй мꙋнчй, дйнь чѣй марй ӑ Асїей.

Рѫꙋрилє Асїей, челє май марй сѫнть: ӑтѫй Ефратꙋль. ӑль 2, Тигрꙋль. ӑль 3, Йндꙋль. ӑль 4, Гангꙋль. шй ӑль 5, Фасй.

Ефрафтꙋль, шй Тигрꙋль, сѫнть лъꙋда́те ӑ сфнта скриптꙋръ. Аꙋ ӑлѡръ ӑчепꙋть ӑ мѫндо́ж де сꙋпть мꙋнцїй арме́нїей чей ма́рй деспре ма́рѣ нѣгръ, Ефра́фтꙋль ме́рџє принь Ерзерꙋмь, ӑпо́й тре́чє пела Хота́рълє Сирїей, шй пела Дїарбе́къ.

Тигрꙋль ме́рџє пела Дїарбеки́ръ, шй пела Вавило́нь, (ѡ́рй Багда́ть,) оу́ндє съ ӑпропїє де Ефра́фть, шй май џо́сь ӑпреꙋнѫндꙋсѣ ӑтрꙋнь ло́къ, ме́ргь пеꙋро 40 де ле́гй, шй ӑтръ ӑ колфꙋ персїа́нꙋлꙋй.

Пе ӑче́стє ӑпе, пе ӑмѫндо́ж оумблъ коръꙋїй, нꙋнꙋмай пе оу́ндє сѫнть ӑпреꙋна́те, даръ шй май сꙋсь, пе фїеще каре па́рте, шй ӑдеспърци́рѣ лѡръ.

Ӑче́стє ӑпе оу́ндє съ ӑпреꙋнъ, сѫнть сꙋпть градꙋль де лꙋнџи́ме, 65, шй де лъци́ме, 31.

Йндꙋль

Индꙋль єсте деспре амїазъ зи дела Индїє, де пе каре апъ Индїа аꙋ шй а нꙋмеле съꙋ, шй съ ѫчепе десꙋпъ мꙋнтеле Кавкасꙋлꙋй, тръче пе деспре апꙋсь принь хотаржле лꙋй Моголь, шй съ варсъ ѫ маре Индїей. Съ зиче къ ачастъ апъ, аре ѫтржнса, 19, марй, шй май мичй де алте апе. Ꙋна динтрꙋ ачесте съ кїамъ Дїжспе лакаре Алезандрꙋ Македонь, аꙋ съвжршить авале кжщигꙋрй.

Гангꙋль ѥаръшй съ ѫчепе динь мꙋнцїй Кавкасꙋлꙋй, шй тръче принь хотаржле лꙋй Моголь, пе деспре партѣ ръсъритꙋлꙋй, шй аре мꙋлте ѫпърцитꙋрй ла ѫтрать ѫ колфꙋль де Бенгала. Апа де ачесть ржꙋ, ѫй бꙋнъ, шй зикь къ адꙋче нъсипь, местекать кꙋ аꙋрь.

Фасн (ѡрй Фасо,) ачастъ апъ нꙋсъ прещїе фъръ нꙋмай ѫ исторїй.

Индꙋль єсте сꙋпть градꙋль де лꙋнцїме 90: шй 30, де лъцїме. Гангꙋль сꙋпть градꙋль де лꙋнцїме, 106, шй 24, де лъцїме.

Сѫнть шй алте мꙋлте ржꙋрй ѫ Асїа, даръ фїиндь къ ной нꙋ авемь тревꙋинцъ де а щй ачеле локꙋри, ле лъсъмь. Дела мꙋнтеле Таꙋрꙋль деспре мїазъ ноапте, апеле че амь зись май сꙋсь, тоате мергь спре амїазъ зи принь локꙋри май некꙋ-

носкꙋте

москвите.

Мунтеле Таврул, есте чел май ꙟналт мунте декът тоци мунцій кари сънт пре пъмънт. ачеста ꙟпърцеще Асіа ꙟдоаѫ, дела ръсърит спре апус, ши съ нумеще ꙟмулте локури ку алт нуме, спре гюрціе, ши персіа, ꙟл нумеск Кавкасо, май цос Таврул.

Ꙟпъръціа Москулуи

Ачастъ ꙟпъръціе съ ꙟтинде ꙟлунциме спре ръсърит, дела градул: 40, пънъ ла градул: 165, адекъ тоатъ лунцимѣ ꙟпъръціей, купринде граде: 125, дела остробул Езела, пънъ ла сфършитул хотарулуй де Камчатки, къ сокотиндусъ дупъ нумърул Географическ, купринде а фи де леги, 2250, ꙗръ ꙟкурмезишул ꙟпъръціей аре дела марѣ албъ, ши дела малул мърій ꙟгецатъ, спре партѣ оунде сънт самоедій, каре четеск пе ацъ ꙟноадате, ка ши ной пе карте. 32, де граде пънъ ла хотаръле Кинезилор, каре ꙗръши сокотиндусъ ꙟлеги, сънт пе апроапе де 550 де леги, кът а зиче адевърул, ну есте ꙟтоатъ лумѣ алтъ ꙟпъръціе май тинсъ де кът ачаста.

Universitatea Iași SEMINARUL de Literatura Română Veche

Хота́рѫле а̑чещїй Ꙟпърѫцїй, сѫнт а̑честе, Ꙟчепѫндꙋсе дꙋпъ кꙋмь саꙋ зисъ, дела ѡстро́вꙋль Ѥзела, (а̑декъ дела ко́лфꙋль де Боти́нїе,) пе ѡ̑линїе Ꙟкипꙋитоаре, пънъ Ꙟма́ре негръ. ной пе а̑ча́стъ линїе, а̑лте хотаръ нꙋ а̑ръ тъмь, фїинд къ москалїй ка́ꙋтъ де а̑шй Ꙟдрепта хота́рꙋль деспре цара леша́скъ, даръ вомь мерџе Ꙟꙋосъ спре ръсъри́тъ, трекѫндъ крѫмꙋль пе лѫнгъ ма́ре негръ, хотърѫндꙋсе, кꙋ гюрџиїй шй кꙋ пе́рсїй, Ꙟма́ре Ка́спїѧ, шй кꙋ пъмѫнтꙋль Калмѫчилоръ, шй а̑лцй тътарй, (ка́ре Ꙟй стъпѫнеске Кине́зїй,) шй трекѫндъ престе ко́лфꙋль де Камча́ткй, пънъ Ꙟма́ре пачникъ, не вомь Ꙟтоарче спре мїазъ ноапте, пе лѫнгъ ма́ре Ꙟгеца́тъ, шй пе сꙋптъ Нова Земля пънъ Ꙟко́лфꙋль де Ботинїе, шй май пе сꙋсъ кꙋ хота́рѫле шфе́цїей, кꙋ ѡ̑па́рте де Лапо́нїе, а̑по́й спре а̑мїа́зъ зи, кꙋ ма́ре Балтикꙋ, кꙋ Ирла́ндїе, шй Поло́нїе, а̑декъ цара леша́скъ.

А̑ча́стъ Ꙟпърѫцїе, май Ꙟнаинте съ Ꙟпърцѣ Ꙟдоа́ѫ пърцй, Ꙟ Ѥвропича́скъ, шй Ꙟ Ѧсїетича́скъ, даръ а̑кꙋмь съ Ꙟпарте, Ꙟ 17, Гꙋбе́рнїй кꙋ а̑ча́стъ де а̑кꙋмь, ноаѫ Гꙋбе́рнїе а̑ Херсо́нꙋлꙋй. шй фїеще ка́ре гꙋбе́рнїе, еаръшй съ Ꙟпарте Ꙟмꙋл-

те

Central University Library Iasi

те цинꙋтꙋри. ꙟгꙋбернїй съ тр[illegible]дить Гꙋберна-
тори, їаръ ꙟцинꙋтꙋри Воевози, (а̃декъ, исправ-
ничїй,) каре сѫнть сꙋпꙋшй гꙋбернаторилоръ.

Чѣ динь тѫй гꙋбернїе, е̃сте Москфа,
шй ла ачастъ гꙋбернїе е̃сте Домнь, Павель,
фїюль ꙟпъратꙋлꙋй Петрꙋ, наслѣдникꙋль ꙟпъ-
цїей. Четатѣ чѣ динтѫй, а ачещїй гꙋбернїй,
е̃сте Москва, ꙟсꙋшй каре е̃сте сꙋпть градꙋль
де лꙋнциме: 56, шй де лъциме: 55. Ачастъ
четате е̃сте чѣ май маре де а Росїей, де кѫть
тоате а̃лте четъцй, шй зикь къ аре ꙟкꙋнцꙋрꙋль
съꙋ, де мꙋлте леги. локꙋль е̃сте фрꙋмось принь
прецꙋрꙋль е̃й. ꙟтрѫнса е̃сте мꙋлть нородь. а̃ре
бисерички, де 40, де ωрй, кѫте: 40, а̃декъ,
1600, де бисеричи, кꙋ мікъ кꙋ маре. ла бисери-
ка ꙟнълцърїй съ а̃флъ оунь клопоть, чѐ а̃ре
принь прецꙋрь: 64, де палме домнещй, шй де
налть 19, палме, шй ꙟбꙋза гꙋрїй, доаж палме
де гросъ, кѫть ꙟтоатъ лꙋмѣ, май маре кло-
поть нꙋсъ а̃флъ. сѫнть шй а̃лте лꙋкрꙋри, шй
зидꙋри бѣки, шй ноаж, кꙋ каре съ ꙟфрꙋмсецазъ
ачастъ четате, дарь пентрꙋ скꙋртарѣ ле лъсъмь,
воиндь ка съ аръть шй нꙋмеле де а̃лте
гꙋбернїй.

А̃ль

А҆ль 2, а҆ гꙋбѐрнїе є҆сте а҆ Новогородꙋлꙋи, а҆ль кърїе чѐ динь тѫй четате є҆сте Новогородь чель маре, ши чѐ май веке четате декѫть тоате четъциле.

А҆ль 3 є҆сте а҆ Архангелꙋлꙋй, а҆ль кърїе четате чѐ динь тѫй, є҆сте а҆рхангелꙋль, лѫнгъ а҆па дꙋнїй, каре мерџе спре мїазъ ноапте, ꙟмаре а҆лбъ, чѐ є҆сте сꙋпть черкꙋль полꙋлꙋй. ꙟдепъртаре дела четате: 4, легй. а҆частъ четате є҆сте сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме: 55, ши де лъциме 64. Е҆ра май ꙟнаинте фоарте кꙋ негꙋциторїе, дарь дꙋпъ че сау фъкꙋть петробꙋрхь, а҆ꙋ скъзꙋть, ѿприндꙋсъ чѐ май мꙋлтъ парте де негꙋциторїе, ꙟтрꙋ а҆часта.

А҆ль 4. гꙋбернїе, є҆сте, а҆ Смоленскꙋлꙋй.

А҆ль 5, а҆ Кїевꙋлꙋй.

А҆ль 6, а҆ Белогородꙋлꙋй.

А҆ль 7, а҆ Нижегородскꙋлꙋй.

А҆ль 8, а҆ Казанꙋлꙋй.

А҆ль 9, а҆ А҆страханꙋлꙋй.

А҆ль 10, а҆ Ренбꙋрскꙋлꙋй, ши ꙟтрꙋ тоате а҆честе гꙋбернїй, четъциле ꙟчепътоаре сѫнть де а҆челашй нꙋме, а҆ гꙋбернїилорь.

А҆ль, 11, є҆сте а҆ Сибирюлꙋй, ши чѐ динтѫй

тѫй четáте є́сте Тоболскь, сȣ́пт грáдȣль де лȣнџи́ме, 87, ши де лъци́ме 65. Тоболь є́сте ꙟтре доаѫ рáмȣри де а ржȣлȣй Ѡби, кáре мерџе спре міáзъ ноапте, ши ꙟтръ ꙟмáрѣ ꙟгецáтъ. Сȣпть ачáстъ гȣбéрніе є́сте ши ѡстровȣль чель прѝнсь де пъмѫнть а Камчáткȣлȣй. Ачáстъ гȣбéрніе є́сте фоáрте мáре, дарь нȣ є́сте ꙟдестȣлáтъ кȣ норóдь дȣпъ мъримѣ єй, ши динтрȣ ачáста єсь пі́еиле челе фрȣмóасе де фіéрй сълбáтиче, (динь кáре аџȣнгь ши пе ла ной,) собóлй, какóни, вȣлпи, ши лȣпи нéгри, ши кѫйни, ши оȣрши албй, ши де алте фéлюрй де жигáній.

Аль 12 гȣбéрніе, а Сáнктъ петрь бȣргȣлȣй, ши ꙟтрȣ ачáстъ гȣбéрніе, четáтѣ чѣ динтѫй, ши скáȣнȣль ꙟпърьцієй, є́сте ꙟсȣши Петрь бȣргȣ, кáре саȣ фъкȣть де фернчи́тȣль, ши врéдникȣль де слъви́та поменúре, ꙟпърáтȣль Пéтрь чéль мáре.

Аль 13 гȣбéрніе, є́сте а Вúборȣлȣй, ꙟтрȣ кáре чѣ май динтѫй, ши къпитéніе четъцилѡрь, є́сте ꙟсȣши четáтѣ Вúборь, ла мáлȣль мъ́рій.

Аль 14 є́сте а Рúвелȣлȣй, ши іаръши къпитéніе четъ́цилѡрь є́сте Рúвель, ши ачáста ꙟкъ є́сте пе лѫнгъ мáрѣ.

Аль 15 є́сте а Рúгъй, ши чѣ динтѫі четáте

тáте

тоате есте Рига къпитене, ѡрашиле пе лꙟнгъ маре, ши ла ачастъ гꙋберніе, сꙟнт сꙋпꙋсе ши Ѡстроавеле, Езела, Машнь, (ѡри Мошнь,) ши Рꙋно.

Ал 16 гꙋберніе, ꙟтрꙋ ачаста нꙋ пꙋтем хотърж, къ ꙟкъ нꙋсаꙋ вестит нꙋаж бине, дева фи оуна сꙟнгꙋръ, аꙋ съвор фаче доаж, кꙋчи акꙋм съ ꙟдрептѣзъ хотаржле деспре цара лешаскъ, ши нꙋсаꙋ нꙋмит алтъ, фъръ декꙟт гꙋберніа Херсонꙋлꙋи, каре пе ачесте време съ нꙋмеще Крꙟмꙋл.

Акꙋм дꙋпъ че ам арътат хотаржле де пин прецꙋрꙋл де ачастъ ꙟпъръціе, ши ꙟкꙟте гꙋберніи съ ꙟпарте, есте бине съ арътъм, каре, ши ꙟче парте де лок стъ.

Гꙋберніе, ꙟлимеа ноастръ ва съ зикъ ѡстъпꙟнире, (ѡри ѡ домніе,) ꙟтрѡ парте де лок де а ꙟпъръціеи. Ши ꙟтꙟи зичем, къ гꙋберніа Петребꙋргꙋлꙋи есте дела локꙋл де оунде нои сꙟнтем аичѣ ꙟ Молдова, дрепт спре міазъ ноапте, ши спре апꙋсь, (адекъ ꙟтре міазъ ноапте, ши ꙟтре апꙋсь,) сꙋпт градꙋл де лꙋнциме 50, ши де лъциме 60, ꙟкапꙋл оунꙋи колфь чи есъ дин марѣ Балтика, ши пе лꙟнгъ колфꙋ

де

BCU IAȘI
Central University Library Iași

де ботиніе, каре съ хотъръще кꙋ фециѧ, пънъ ꙟ Лапоніе, каре есте престе черкꙋль (аꙋ бржꙋл полꙋлꙋй,) сꙋпть градꙋль де лꙋнциме 35, ши де лъциме 70.

Дела гꙋберніѧ Петрꙋбꙋргꙋлꙋй май ꙟкоаче, есте ши спре апꙋсь пе лѫнгъ колфꙋль де Филандіе, есте гꙋберніѧ Ревелꙋлꙋй.

Іаръ дела ачаста дрепть спре ръсърить, есте а Новогородꙋлꙋй, ши іаръши ꙟнапой, май спре апꙋсь пе лѫнгъ маре, есте Виборь, ши Рига, апой дела Рига дрепть спре ръсърить, есте гꙋберніѧ москꙋлꙋй, ши дела ачасть гꙋберніе, дрепть спре ной ꙟкоаче, есте гꙋберніѧ Смоленскꙋлꙋй, пе динколо де нипрꙋ.

Ачесте доаѫ гꙋберній, а Москꙋлꙋй, ши а Смоленскꙋлꙋй, сѫнть деспре апꙋсꙋль хотарꙋлꙋй москичеськь, дрепть ла мижлокꙋль църій. Ши дела ачесте гꙋберній спре аміазъ зи ꙟщось пе нипрꙋ, есте гꙋберніѧ Кіевꙋлꙋй, ши дела ачаста тот пе нипрꙋ ꙟщось, ши спре аміазъ зи, гꙋберніѧ Херсонꙋлꙋй. Дела ачаста дрепть ла ръсърить, пе лѫнгъ хотарꙋль ꙟпъръціей, есте гꙋберніѧ Астраханꙋлꙋй, ши а Къзанꙋлꙋй. Гꙋберніѧ Къзанꙋлꙋй есте динколо де Волга, оунде ачасть а-

пъ съ ѫ̂тоа́рче дела ръсъри́ть, спре а̂міа́зъ зи. ши а̂ А̂страха́нꙋлꙋй є̂сте оу̂нде ѫ̂тръ Волга ѫ̂ ма́рѣ ка́спїѧ, ши де а̂нчѣ порнѣскъ. а̂честе гꙋбе́рнїй, сѫнть лꙋа́те де москали дела тъта́рй, ши мергъ динь прєꙋнъ кꙋ а̂лте хота́ръ тътъре́щй, пънъ ѫ̂ Хота́рꙋль Кинїй. ши вецинїй къ, тоате гꙋбе́рнїиле че а̂мь зись май сꙋсь, сѫнть ѫ̂ Є̂вро́па. І̂аръ дела А̂страха́нь, съ ѫ̂че́пе А̂сїѧ, ши дела А̂страха́нь, дре́пть ла міа́зъ ноа́пте, є̂сте гꙋбе́рнїѧ Сиби́рꙋлꙋй, іаръ принь мїжлокꙋль ѫ̂пъръцїей, пънъ ла Сиби́рю, ѫ̂й пꙋци́нь норо́дь, сѫнть май мꙋлте ла́кꙋри, пъдꙋри, ши пꙋстїєтъцй. ши дела Сиби́рю, оу̂нде є̂сте Тоболскꙋль, спре а̂пꙋсь пе лѫнгъ че́ркꙋль полꙋлꙋй, съ а̂флъ гꙋбе́рнїѧ А̂рхангелꙋлꙋй. ши дела а̂части спре ръсъри́ть сѫнть ни́ще нороаде чесъ кїамъ Гер-ми́се, ши мордꙋа́нте, ка́ре сѫнть ръꙋъчицй, (са̂ꙋ сълба́тичй,) І̂аръ гꙋбе́рнїѧ съ хотъръще, кꙋ а̂ Петрьбꙋргꙋлꙋй.

А̂кꙋмь дꙋпъ че а̂мь сфѫршить де а̂ а̂ръта̀, пентрꙋ гꙋбе́рнїй, ка́ре ѫ̂че па́рте де локь сѫнть, є̂сте де требꙋинцъ ка съ а̂ръть, ши кѫте чева̀ динь бꙋнꙋриле а̂чещїй ѫ̂пъръцїи.

А̂частъ ѫ̂пъръцїе май ѫ̂наинте нꙋ де мꙋлтъ време, є̂ра̀ ѡ̂ кнежїе. а̂пой дꙋка́ть, ши дꙋпъ

дꙋка́ть

дукáть, ѫмултъ време крѫіе, нъ дела Петрь
чель маре сау фъкуть ѫпърьціе, ѫнеріѧ ничи ω-
дутъ де ани нуcау ѫплинить ѫкъ, де каре съ ми-
нунéзъ тоате крѫінле, ши ѫпърьцінле, де ω аша
крéщере а ѫпърѫціей, ѫтжть де ѫграбъ, каре ѫ-
тречé пе тоате.

Ѫпърáтуль Петрь, кълътоpиндь пе мулте
лóкури а Еврóпіи, фъръ де нуме де ѫпърáть,
пентру касъ вáзъ, ши съ ѫвéце кивирнисéлеле ѫпъ-
рьціей, ау ѫдемнáть пе мулци ωамени, ѫвъцá-
ци, де мулте фелюри де мещешугури, ѫвени ла
áсеа ѫпъръціе, ау ашъзáть акадімій, ши колé-
гій, пентру тоате ѫвъцътурнле, де ау луми-
нáть ѫпърьціѧ, фъкжндь ши ωчетáте, пе
ал сеу нуме, каре съ кіамъ Петербургь, (ѫде-
къ четáтѣ луи Петрь,) мъкáрь къ Борго есте ку-
вжнть немцéскь, че зиче, сáть, дарь ла ѫ-
честь локь съ нумéще четáте.

Ѫчáстъ четáте, есте фъкутъ, ѫтре 3,
ωстрóаве, ши мéрџе пентру а фи сокотитъ уна
динь челе май мари, ши май фрумóасъ, де кжть
тоате четъцнле Еврóпіей, ши ау фъкуто ши скáунь
ѫпърьціей зидиндь, ши фъкжндь мулте лукрури.
къ фіиндь ель ѫкъ віу, съ нумъра: 40000, де

BCU IAȘI / Central University Library Iasi

мій де касъ. ачестъ ꙟпъратъ ꙟчепу а фаче шй шарє каре шанцури, дела ѡмірє, пънъ ла алта, пентру скуртарѣ друмулуй коръбіерескъ, шй пентру пуртарѣ негоцулуй, пе алте апє, ꙟмижлокул църій адекъ динъ марѣ Балтика, принъ шарє кареле лакурь, шй ръурь, пънъ ꙟ марѣ албъ. каре есте деспре міазъ ноапте, іаръ деспре аміазъ зи динъ Донъ, пънъ ꙟ Волга, пентру касъ ꙟпреунезъ оумелетул динъ марѣ негръ, ꙟ марѣ Каспіѧ, шй динъ марѣ Каспіѧ, принъ Волга, пънъ апроапе де Москва. ау ꙟтърить Петербургул ку мулте търій принъ прецурь, шй ау дешкисъ динъ тържнеул, оуша пентру асале челе де мулте ку мъръ коръбій, пентру каре нунумай неціѧшій нау гъндить, даръ шй ꙟсушй Россіѧній, ничи ѡдатъ нау сокотить къ ꙟтру атъта де скуртъ време, сарфи путуть касъсе акопере де коръбій марѣ Балтика, шй съ ꙟгрозаскъ неціешій фъкъндъ де асъ минунъ тоатъ Европа.

Негуцитоpіиле челе май марй, а ачещій ꙟпъръцій, (афаръ късъ афлъ, саре, пучоасъ, шй фіерь,) есте чѣ май нумитъ, ꙟбланеле челе скумпе де соболй, шй каконй, шй де алте фіерй минунате, кумь шй ꙟ юфтурнле, челе ку маре меще-

BCU Iasi / Central University Library Iasi

міщешѹгь дѹбите.

Стъпжниръ ачещїй ѫпърецїи, есте ѫсѹши стъпжнитоаре, фїиндь ѫпъратѹль стъпжнь, де пестьбинеле, ши вїаца сѹпѹшилѡрь сѫй.

Легѣ ачестѹй породь, есте православникъ, ши сжнть сѹпѹши ѹнѹй синодь че есте ѫлокѹль де ѹнь патрїархь, каре аве ей май ѫнаинте. Алтѹй патрїархь, нѹсъ сѫпѹнь.

Сжнть ѫмосковїѧ, ши де алте крединце, де мѹлте немѹри, джндѹлисъ вое, ѫкъ дела мареле пѣтрь, де аши фаче ши бисеричй.

Цара ачаста есте ѫдестѹлатъ, де пъдѹри, ши лакѹри, май вжртось ѫпрежѹрѹль москѹлѹй, каре лакѹри сжнть ѹнеле кжте де: 50, де леги, ши кѹ мѹлциме де пеще, каре пе ѫсѹши лѹнцимѣ, алескѹрѣ адекь ѡ ефтинътате, де афи ѡка ѹнь бань.

Сжнть ши алте фелюри де родѹри, де пжине, мїере, ши ѹнть кѹ ѫдестѹларе. Ѩръ вииь, пеаме, кѹ ѧре, фъръ декжть ѫпарте Астраханѹлѹй.

Ржѹриле челе мари ѫросїѧ сжнть, ѹнеле че мергь спре мїазъноапте, ши алтеле спре амїазъзи, челе че сѫ варсѫ спре амїазъзи, есте Нѣпрѹль, Донѹль, ши Волга.

Universitatea ... Seminarul de Literatură Română

Нипрѹл съ ꙟчепе динь сѹсь де Гѹбернїа Смоленскѹлѹй, ѹдъ Полонїа, шй хотаръле Росїей чей мичй, Кїевѹль, шй Запорожїа, шй ꙟтръ ꙟмарѣ нѣгръ ла Возїа.

Донѹль есте динтрꙋнь лакъ, че есте деспре ръсърить дела Москфа, шй ѹдъ тоате хотаръле къзъчещи, ꙟчепѫндь деспре апѹсь спре ръсърить, пънъ апроапе де Волга, апой съ ꙟтоарче спре апѹсь, шй съ варсъ ꙟлакѹль де а Зофь, лѫнгъ Кримь.

Волга съ ꙟчепе май сѹсь де Москфа, деспре мїазъноапте, кѹ вро: 30, де леги, шй мерџе дрептъ ла ръсърить, шй ѹдъ тоате кръиниле Къзанѹлѹй, шй а Астръханѹлѹй, шй съ ꙟтоарче кѹ кѹрџерѣ спре амїазъзи, дела четатѣ Ашга, шй съ варсъ принь мѹлте рамѹри, ꙟмарѣ Каспїа.

Рѫѹриле че съ варсъ спре мїазъноапте, челе май марй, Дѹна, ѹса, шй Ѡбн, шй ачестѣ тоате съ варсъ ꙟмарѣ ꙟгецатъ. Дѹна есте хотарѹль Еѵропїй деспре Асїа, шй де аичѣ съ ꙟчепе Росїа, афи ꙟ Асїа.

ПЕНТРѸ

Пентрꙋ Шфечїа Новегїа шй Данимарко

Ачесте трей кръй, съ ѫчеп дин маре Балтика, шѝ мерг спре мїазъ ноапте, пе лѫнгъ колфꙋл де Ботнїе деспре апꙋс, пънъ сꙋпт градꙋл де лъциме, 75, каре есте сꙋпт черкꙋл полꙋлꙋй, хотърѫндꙋсъ Шфецїа, кꙋ Московїе. Іаръ Данимарка, шѝ Новергїа, кꙋ Шфецїа.

Шфецїа нꙋ аре акꙋм аче мърїме, шѝ аче пꙋтинцъ, дꙋпъ кꙋм авѣ де демꙋлт, къчй ѫпарте деспре ръсърит де Ботнїе, нꙋ ръмас де кѫт о парте дин Финландїа. Алте пърцй сѫнт тоате москичещй, іаръ пе деспре апꙋс де ачест колф аре пънъ ѫ Лапонїе, дар ачастъ парте есте май мꙋлт де ꙋмътате кꙋпринсе де пъдꙋрй, шѝ лакꙋрй. Аерꙋл, (ад въздꙋхꙋл,) есте фригꙋрос, дар сънътос. Іарна цине ноа лꙋнй, шѝ вара, трей, дар ꙋрй шѝ кꙋм, оамений тръеск мꙋлт ѫтра част крїе,

Ѫтра частъ царъ, сѫнт мꙋлте минїере, (адꙋ бъй,) де арамъ. Ес бланеде мꙋлте фелюрй, іаръ нꙋ, ка де ла Сибирь. Ѫмꙋнцїй деспре меазъ ноапте, съ афлъ мꙋлцй оꙋршй, алчй, коробй, шоймй, вꙋлтꙋрй ѫдестꙋл. Шѝ копачй

де

де фъкѹть катаргѹри пентрѹ корѣбїи.

Ꙟпартѣ ачаста че есте деспре апѹсь де Бо-тинїе, сѫнть чинчи мари цинѹтѹри: Ꙟтѫи есте Сфешнїе, (ѡри Ꙟсѹши Шфецїа,) Ꙟкатѹль цѣрїи деспре амїазъ зи. аль 2, Готїа. аль 3 Ꙟтре амїазъ зи, ши Ꙟтре апѹсь есте Сканїе (сеѹ Шконень.) апои деспре мїазъ ноапте дела Сфешнїа, Нортландь. ши аль, 5 цара лапонилорь.

Чиръ Ꙟпартѣ деспре ръсъритъ де колфь, аре нѹмаи ѡпарте динь Финландїе.

Ꙟ Лапонїа нѹ аре маи мѹлть де кѫть ѡпарте Ꙟмижлокь, кѫчи партѣ чѣ деспре марѣ Ꙟгецатъ, ѡцине данимаркѹль, чѣ деспре марѣ албъ, москалѹль.

Мижлокѹль ачещїи цѣри, есте сѹпть градѹль 30 де лѹнџиме, ши де лъциме 63. Скаѹнѹль ачещїи крѫїи, есте Стоколмь, Ꙟтре нище ѡстроаве, пе лѫнгъ марѣ балтика, деспре апѹсь сѹпть градѹль де лѹнџиме 35, ши де лъциме 58. четатѣ есте маре, фрѹмоасъ. ши есте ши вадь де корѣбїи, ла каре винь динь мѹлте пърци.

Ꙟ Готїе, есте Калмарь, четате таре, ши фрѹмоасъ, ши аре кѹ вадь Ꙟмарѣ балтика, Ꙟ Готїа есте ѹнь лакь, чесъ кїамъ Ветерь, Ꙟ-

дѫнкь

дѫнкъ 200 де коцй, шй кѫндъ оурлъ, єсте сємнъ де време рѫ, шй мъкаръ къ нꙋ єсте пре департе де маре балтика, даръ єсте май адѫнкъ декѫтъ маре, кѫчй маре аре нꙋмай 50, де коцй, де адѫчиме.

Ѫ Сканїѧ, єсте Лꙋденъ, ѫтрꙋ каре єсте шй академїє. нородꙋлъ шфезескъ, єсте тотъ де крединца лютеренѧскъ. чей динъ Лапонїє сѫнтъ мичи де статъ, челъ май налтъ єсте де дой коцй. сѫнтъ мꙋлте бѫй, де арамъ, шй кѫте оуна де плꙋмбъ.

Пентрꙋ Данимарка
шй Новергїа

Ѫчесте доаѫ крѫй, сѫнтъ оуните ѫтрꙋ оуна, каре съ нꙋмеше крѫїа Данимаркꙋлꙋй. шй ачєстъ крѫїє ѫй май лꙋнгъ спре амїазъ ноапте, декѫтъ а шфедꙋлꙋй, хотърѫндꙋсъ деспре апꙋсъ кꙋ шфедꙋлъ, кꙋ оунъ рѫндъ де мꙋнци, каре съ ѫчепъ де сꙋптъ черкꙋлъ полꙋлꙋй, деспре мїазъ ноапте, спре амїазъ зи, пѫнъ апроапе де колфꙋлъ лꙋй сꙋдъ каре єсте ѫтре Данимарка, шй ѫтре шфецїа, де оунде ѫ краюлъ де Данимаркъ вамъ дела корѫбїиле че трєкъ, оунъ венитъ май де а трїа парте, декѫтъ венитъ аре дела алте локꙋри. Їаръ дела мꙋнцїй

Ѫчещїа

ачещѣ стъпѫнѣще Даннимаркꙋль тоть локꙋль, шй тоате кѫте сѫнть деспре апꙋсь, шй ѡпарте де марѣ. шй крънїа ачаста сѫ ꙟпарте ꙟпатрꙋ пърцй, ꙟтѫй: ꙟ ѡстроавеле Даннимаркꙋлꙋй. аль 2 ꙟ Ютландь, че есте ѹнь ѡстровь пънѫ ꙟ Германїе. аль 3, ꙟ крънїа де Новергїе. аль 4, ѡстровꙋль чель маре, а Исландїй, че есте деспре апꙋсь, спре Дронтиерь, четатѣ де Новергїа.

Ѡстроавеле челе динь тѫй а Даннимаркꙋлꙋй, сѫнть деспре партѣ ръсъритꙋлꙋй. Дела Даннимарка, Селанда, шй Фонїа. Селанда аре, 60, де леги пинь прецꙋрь, шй ꙟтрꙋ ачесть ѡстровь есте Копеннагень, четатѣ, шй скаꙋнꙋль краюлꙋй. четатѣ есте маре, шй таре, шй богатъ, шй мꙋлтъ негꙋцторїе, фїиндь чѣ май бꙋнъ шкеле ꙟ марѣ деспре амїазъ зи, сꙋпть градꙋль де лꙋнцимє 30, шй де лъцимє 55. Ютландь нꙋ есте тоть а краюлꙋй Даннимаркꙋль, кѫ, ѡпарте есте а дꙋкъй де Холщенинь Готорбь. каре сѫ траџе де ѡрꙋденїе а краюлꙋй де Даннимаркь.

Новергеа май ꙟнаинте аве ай съй край, ирь ꙟ анꙋль аль 14, сау ѹнить ла крънїа Даннимаркꙋлꙋй.

Исланда есте пꙋцинь май спре амїазъ ноапте

те

BCU Iași Central University Library

ке дела Дронтеймь, ши есте чел май маре ωстровь, де а ωкянулуй. Аерул ꙟтрачесть ωстровь, есте атжта де рэче, кж ничи копачій ну потъ креще де фригь, фжрж де кжть мжтури. ши ꙟтрачесть ωстровь, лжкуиторій сжнть мичи де стать, ши сж хрэнеска ку урши, ши вулпи, ши ꙟтру зебаве, сж жоакж ꙟсжчи, ши цинкуши, фжкуте де ωсь де пеще, кж ши ꙟсуши цжраній ау аколю цинкушерю, ши сжнть че май мултж парте купринши де азиче віершури, ши сж зиче кж ла лунж ноаж, ꙟши есь динь минте.

Ꙟтрачесть ωстровь, фак мултж пучоасж, динь причина кж арункж пжмжнтул фокь, ши ꙟмижлокул ωмжтулуй.

Дукатул де Холщейнь, есте деспре аміазж зи, дела крэія Данимаркулуй, ꙟтре Данимаркь, ши ꙟтре Германіе. ши тоате ачесте нороаде, динь тоате ачесте цжри, сжнть де крединца лютеренеаскж, ши ау ачелеши плекжри де ωбичеюри, ка ши немцій.

ПЕНТРУ ИНГЛИТЕРА
САУ ωСТРОАВЕЛЕ ДЕ БРЕТАНІѦ

Инглитера, (ωри Англія,) есте супть гра-

дѹль де лѹнџиме: 26, ши де лъциме: 50.

Инглитєра съ кѹпринде ꙟ доаѫ мари ѡстроаве ѹнѹль деспре апѹсь, ши алтѹль деспре ръсъритъ. чель деспре апѹсь съ кїамъ Ирланда, чель деспре ръсъритъ, Инглитєра, ши Ѡшкоціѧ. Инглитєра деспре амїазъ зи, ши Ѡшкоціѧ деспре мїазъ ноапте. ши ачесте трей ꙟпърцирн, май де мѹлть фъче трей кръїй, їаръ акѹмь сѫнть кѫтешь треле сѹпть ѹнь краю, дела анѹль: 1603, кѫндь сау ѹнить Ѡшкоціѧ, кѹ Инглитєра.

Ачастъ стъпѫнире єсте ꙟтролокатъ кѹ краю, ши репѹбликъ, мъкарь къ краюль фаче чей єсте бое, нѹмай сѫнѹ фіе де греѡтатѣ нородѹлѹй, кѫчй нѹ съ поате рѫдика мъкарь чель май микь динь сѹпѹшй, фъръ де щиредѣ Парламентѹлѹй, де каре сѫнть доаѫ диванѹри, ѹнѹль динь чей мари Домнй, Боерй, архїепископй, ши єпископй.

Ши алтѹль єсте де исправничїй цинѹтѹлѹй, ши де кибирниситорїй четъцилѡрь.

Кредница ачесторь нороаде съ кїамъ Протестанти, адекъ, чѣ динь тѫй кредницъ, а ꙟвъцътѹрїй лѹй Хс҃, каре съ нѹмескь ши єѵангелицй. кѫчй ѹрмѣзъ нѹмай єѵангеліей, їаръ ꙟ-

тра-

тралте таине енсеричещи пꙋцинь.

Бꙋнѫтѫциле ачестꙋи пѫмѫнть, сѫнть бꙋне, мѫкарь де нꙋ ши аꙋ винь, дарь сѫ кивернисескь кꙋ винациле динь тралте цѫри, ши кꙋ берѣ чѣ бꙋнѫ, каре сѫ фаче аколѡ. Ши мꙋсть де поаме че ꙟмꙋлте локꙋри сѫ фаче, атѫта де бꙋнь, кѫть ꙟтокма кꙋ винꙋль чель бꙋнь.

Сѫ скоате динь пѫмѫнтꙋль ачеста чель маи кꙋрать коситорю, ши плꙋмбь, ши кѫрбꙋний де пѫмѫнть, кꙋ каре факь ѡмаре негꙋциторіе.

Копіей чеи маи мичи, (аꙋ днпе оурмѫ,) а боерилѡрь челѡрь мари, поть а ꙟтра ла негꙋциторіе, кꙋ чинстѣ лорь, пентрꙋ касѫ поатѫ цине каселе.

Инглитера, аре фоарте бꙋне портꙋри, (аꙋ вадꙋри ꙟмаре пентрꙋ корѫбіи,) ꙟмꙋлте локꙋри, ши мꙋлте фабриче, де мꙋлте мещешꙋгꙋри, дꙋпѫ кꙋмь ши поставꙋль чель бꙋнь чесѫ фаче, ши пентрꙋ мещешꙋгꙋль ши динь причина лѫніи, кѫ есте бꙋнѫ, пꙋтѫндꙋсѫ паще ѡиле, ши зи ши ноапте, ꙟкѫ ши фѫрѫ де пѫсторю, кѫчи аичѣ лꙋпи нꙋ сѫнть.

Инглитера, сѫ ꙟпѫрцеще ꙟ 59, де цинꙋтꙋри. Иарѫ фіиндь аша де мꙋлтѫ лꙋаре де самѫ,

кꙋ а̂мъръꙋнтꙋл, ноӥ вомь а̂ръта̀ ꙟпꙋцинь, нꙋ маї треӥ патрꙋ четъци динь челе ꙟчепътоаре, шѝ къпетеніе а̂лтора, динь каре сѫ а̂флъ ꙟчеле треӥ ꙟпърцирн, каре маӥ ꙟнаинте е̂ра кꙋ стъпѫнирн ѡсебите, а̂декъ, Ӥнглитера, Сшкоціѧ, шѝ Ӥрланда, дꙋпъ кꙋмь сау а̂ръта̀ть маӥ сꙋсь.

Ꙟ Ӥнглитера, сѫ а̂флъ Лондра, къпетеніе де а̂лте четъци, сꙋптъ градꙋль де лꙋнџиме: 18. шѝ де лъциме: 52. шѝ а̂чаѧстъ четате е̂сте фъкꙋтъ, пе лѫнгъ а̂па Тамиціӥ. а̂чаѧста е̂сте шѝ скаꙋнь Краюлꙋӥ, шѝ е̂сте оу̂на динь челе маӥ мари шѝ маӥ фрꙋмоасъ четъци, де а̂ Е̂ѵропіӥ.

А̂поӥ деспре міазъ ноапте, Камбриџе, шѝ ꙟтре а̂міазъ ꙁи, шѝ ръсъритъ, деспре Лондра, е̂сте Канторбере, кꙋ вадꙋль Доꙋвресь, ꙟдрꙋмꙋль Францꙋꙁилѡръ, кѫндь трекь престе колфꙋль че сѫ ꙟпреꙋнъ кꙋ маре деспре міазъ ноапте, чель нꙋмескь Пасꙋ де калаӥ, шѝ деспре а̂міазъ ꙁи, шѝ деспре а̂пꙋсь, е̂сте Корновалиѧ, кꙋ бꙋне вадꙋри де маре.

Іаръ деспре міазъ ноапте, дела Ӥнглитера, е̂сте Сшкоціѧ, сꙋптъ градꙋль де лꙋнџиме: 16, шѝ де лъциме: 57. Сшкоціѧ е̂сте ѡцаръ фригꙋроасъ, шѝ бѫнтꙋроасъ, нꙋ пре родитоаре де

пѫине

шѫ́ниле, дарь ꙗ҆́ре мꙋ́лте добитоа́че. Четъ́циле де Ошкóціѧ сѫ́нтъ, Е҆́димбꙋргъ. Глашкóвъ, Абердéнъ, Е҆́димбꙋргъ, ши҆ Глашкóвъ. Сѫ́нтъ Е҆пископíй, ши̑ аꙋ̑ академíй. Е҆́димбꙋргъ ѧ҆́й фъкꙋ́тъ ѫ́трꙋнь мꙋ́нте, ши сѫ ѫ́пъръ динтрꙋ́нь тꙋ́рнь. Четáтѣ є҆́сте мáре, ши фрꙋмоа́съ, ши стъ̀ деспре ръсъри́тъ, де ла Ошкóціѧ, лѫ́нгъ кóлфꙋль лꙋ́й Фóртъ.

Глашкóвъ є҆́сте ѫ́трꙋнь лóкъ фрꙋмóсь, ши дръгъла́шь, пре ка́ре ѧ҆́ль нꙋмéскъ ра́юль де Шкóціѧ.

І҆а́ръ деспре а҆́пꙋсь де Глашкóвъ, дꙋ́пъ че трéчй мáрѣ ла І҆рлáнда, сѫ́нтъ ѫ́тра чáстъ цáръ пъшꙋ́ниле а҆́тѫ́тъ де бꙋ́не, ши мъноа́се, кѫ́тъ сѫ ѡ҆прéскъ добитоа́челе, съ нꙋ̀ пáскъ а҆̀ша де мꙋ́лтъ, пентрꙋ къ́ сѫ нꙋ̀ съ болнъвáскъ де мꙋ́лта мѫнкáре. А҆́йчѣ сѫ фáче ѡ҆̂ мáре негꙋцитóріе, де пїéй, де лѫ́нъ, де оу҆́нтъ, ши сꙋ́ꙋ.

Дꙋблинꙋль є҆́сте скáꙋнꙋль векилꙋлꙋ́й крáюлꙋй, четáтѣ є҆́сте мáре фрꙋмоа́съ, ши фъкꙋ́тъ бине.

Сѫ ѫ́парте І҆рлáнда ѫ́патрꙋ пъ́рци, ѫ́тѫ́й ѫ́ ръсъри́тъ, чéсъ кїáмъ цинꙋ́тꙋль Логéніѧ, (оу҆́нде є҆́сте Дꙋблинꙋль.) а҆лдéѣлѣ ѫ́ а҆міáзъ зи, оу҆н-

деи҆

дей цинȣтȣл Момоніѧ, шѝ аре четатѣ Лимерикь. Аль треилѣ деспре апȣсь, оунде есте четатѣ Галовай, ꙟцинȣтȣль Коначіей. Аль патрȣлѣ деспре міазъ ноапте, оунде сѫнть четъцеле Лондондеріей, ши ꙟ Армахь ꙟцинȣтȣ в оултоніей.

Армахь есте цинȣть, (аȣ вестить,) пентрȣ вредникȣль оусеріѡ, че аȣ арътать ꙟ векȣль трекȣть ѡ Хронологіе фоарте токмитъ.

Сѫнть ꙟтра ачесте цери, шѝ алте ѡстроаве май мичи, оуниле пинтре ѡстроавеле челе марй ꙟ Бретаніей, шѝ алтеле пе лѫнгъ ачестѣ деспре апȣсь, шѝ деспре міазъ ноапте.

Сѫнть ши трей марй рѫȣри, че съ нȣмескь Тамицн, Тан, шѝ Шхенонь. Тамицн есте ꙟ Инглитера. Тан, ꙟ Сшкоціѧ. Шхенонь, ꙟ Ирландіѧ.

Акȣмь дин Англіѧ, де амь мерџе спре аміазъ зи, ной амь ꙟтра ꙟ Франціѧ, дарь пентрȣ касъ нȣ лъсъмь локȣриле ꙟнапой, ѡмь ꙟтра ꙟ Полоніѧ, шѝ дȣпъ че вомь луа сама шѝ аичѣ, не вомь ꙟтȣрна ꙟ Германіѧ, шѝ ꙟ цара Францȣзаскъ. шѝ де аичѣ коборжидȣне прин Елвеціѧ, ѡмь ꙟтра ꙟ Италіе, шѝ ѡмь трече ꙟ Сшпаніе,

ши

ши Портогаліѧ, оунде ѡмь съвжр[illegible] тоате хотаржле Еѵропіи, дупъ кумь сау май зись ши ӑтру ӑлть локь.

Пентру Полоніѧ
сауи цара лешаскъ.

Цара Полоніей, сау а Сарматіей, (аша съ нуміе май демулть.) акумь динь причина хотаржлѡрь ку мецієшіи, ау скъзуть де кумь ера стъпжнире ей динь вѣки, ши тоть съ май каутъ ӑкъ, ши ӑтру ачесте времи, ши ну щимь, оунде нєсворь ӑшъза дрепть хотаръле. Іаръ ной дупъ кумь ӑмь гъситѡ ӑ карте топографичаскъ ӑ атлась, ши ӑ Геѡграфіѧ луи Буфієрь, аша ӑрътъмь ши ной хотаржле, ши ѡбичеюрнле.

Цара Сарматичаскъ, есте ла карте деспре ръсърить, субть градуль де лунциме 47, ши де лъциме 53. Ачастъ царъ ау фость пънъ акумь ши кръіе, ши републикъ. Ши съ ӑпарцє ӑ доаж пърцн: ӑ кръіа Полоніей, ши ӑ мареле дукать, а Литфей. Іаръ май пре оурмъ, дупъ кумь съ зиче, къ пріинь царе каре кунуніе, че сау фъкуть ӑтре кръіа Полоніей, ши ӑтре дукатуль де Литфаніе

фа́ніе, са́ꙋ ꙋни́ть ла ѡ͂ ӑсꙋшй стъпѫни́ре. ши͂ а͂ꙋ трекꙋ́ть май мꙋ́лть де 300, де а͂нй, ӑсъ кꙋ токма́лъ, ка́съшй ціе фіеще каре а͂са́ле ѡ͂щй. дарь, ла а͂лте тре́би, ши̇ ла а͂ле́циреѣ кра́юлꙋй съ фі́е оу͂ни́ци.

А͂ре Поло́ніѧ сина́ть дин боерій че́й ма́рй, ши̇ дин кѫпите́ніле четѫцилѡрь, ши̇ дин е͂пи́скопи, ши̇ а͂рхіепи́скопи. ши̇ ла діе́тиле, (а͂ꙋ сфа́тꙋриле) че́съ фа́кь, пентрꙋ тре́биле цѫрій, а͂тръ ши̇ дин фе́циле челе май де цѡ́сь, кꙋ ѡ дрепта́те, къ де нꙋ ва вре́ съ а͂търеѣскъ сфа́тꙋль вре оу͂на динтрꙋ а͂че́сте фе́це, то́ть сфа́тꙋль рѫмѫне цѡ́сь. кѫть де мꙋ́лте ѡ͂рй че́й май мꙋ́лци сѫнть сили́ци де а͂ль оу͂чи́де, пентрꙋ касъ нꙋ лисъ стрѫ́че сфа́тꙋль.

Пѫмѫ́нтꙋль а͂че́щій цѫри е͂сте родито́рю, а͂ грѫꙋ, міе́ре, ши̇ оу͂нть. ӑрь де по́аме, ши̇ ви́нь, съ гриже́скь динтрꙋ а͂лте цѫри.

А͂ре мині́ере де а͂рци́нть, плꙋмбь, фіе́рь, ши̇ де са́ре. норо́дꙋль а͂че́щій цѫри, сѫнть де креди́нца паписта́шилѡрь, ши̇ ли́мба лѡ́рь слови́нѧскъ, дарь прифъкꙋтъ дꙋпъ сло́биле латинилорь.

Че́й че сѫнть лъкꙋито́ри пе па́ртѣ деспре ръсъри́ть динь а͂ча́стъ ца́ръ, ма́й ла а͂трі́ѧ па́рте

сѫнть

BCU IASI
Central University Library Iasi

сѫнт рꙋшй, шй аꙋ фост де крединца, шй ѡбичеюл греческ, пѫнъ ла анꙋл, 17.., апой саꙋ ꙋнит кꙋ ръмлений ла крединцъ, ѧръ ѡбичеюриле де цинꙋ гречещй.

Съ май ꙟпърцеще полонїе, авѫнд фъръ де дꙋкатꙋл де литфа, ꙟ 8 пърцй: каре сѫнт ꙟтѫй, Подлакїе, ꙋнде есте Бїешк. ал 2, ꙟ Мазонїе, (ꙋнде есте Полоцко, шй Паршавїе, скаꙋнꙋл крѫеск.) ал 3, ꙟ Прꙋсїѧ, ꙋнде сѫнт четъциле, Марембꙋргꙋ, Данцка, Тꙋрꙋн. ал 4, ꙟ Полонїѧ чѣ маре, ꙋнде есте Гнѣшно, Познанїе, шй цинꙋтꙋл Кꙋꙗвїй. ал 5, Полонїѧ мик, ꙋнде есте Краков, Сандомир, шй Лꙋблин. ал 6, ꙟ Россїѧ, ꙋнде есте Лїовꙋл. ал 7, ꙟ Волинїѧ, ꙋнде есте Лꙋцкꙋл. ал 8, ꙟ Подолїѧ, ꙋнде есте Каминица, шй ла ачастъ парте съ аџꙋнџе, шй Оукраина деспре ръсърит съ.

Варшава есте сꙋпт градꙋл де лꙋнџиме: 39, шй де лъцйме: 52. шй есте пе ꙋн фрꙋмос мал а Вислїй. четате нꙋ есте маре, дар махалалеле сѫнт марй, пе ꙋн подиш кꙋ мꙋлте кꙋрцй Боерещй, шй грѫдинй, кꙋ ливецїсаре. сѫнт варшава есте подꙋл каре тречѣ престе апа Вислїй, ꙟ Прага, фъкꙋт пе дꙋбасъ, де каичѣ, шй кѫнд

трек

трекь шеїчили кꙋ грѫꙋ, аꙋ алтъ марфъ, съ ръдикъ ла мижлокь. ши а̂чѣсте шеїчй мергь пела Тꙋрꙋнь, ла Гданцка.

Гданцка єсте репꙋбликъ, кꙋ нꙋме кꙋмь къ арфи сꙋпть паза краюлꙋй лешескь, ши аре краюль ши ѡаре че венить, дела а̂частъ четате. Єсте а̂частъ четате оунде ꙟтръ Висла ꙟмарѣ Балтика сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме: 38, ши де лъцимe: 54. четатѣ нꙋ єсте маре, дарь фрꙋмоасъ, ꙟподобитъ кꙋ копачи пе оулица маре, кѫть съ поате вара ꙟмерџе ла оумбръ. Аре доаѫ търїй, оуна кꙋ оунь шанць де апъ, че поть ꙟтра коръбїиле ꙟ четате. ши алта кꙋ оунь зидь де пъмѫнть. ши оуна де спини ръсъдици, ꙟпрежꙋрꙋль зидꙋлꙋй де пъмѫнть. крединца, ши стъпѫнирѣ а̂честꙋй нородь, єсте Лютеранѣскъ, негꙋциторїѩ а̂чещїй четъцй, єсте чѣ май маре кꙋ грѫꙋ, каре вине пе Висла динь цара лешаскъ, къчи алцїй нꙋ поть съль кꙋмпере, фъръ де кѫть а̂чещїе, ши апой ꙟль вѫндь ла алцїй, ши май мꙋлть ѻландезилорь.

Съ фаче негꙋциторїе ши кꙋ Кихримбарю, каре съ гъсеще пе тоть малꙋль мърїй Балтика, ши спре Прꙋсїѩ, ши спре Рига.

Тꙋрꙋнь есте ꙟстъпжнирѣ Прꙋсїанꙋлꙋй, шѝ есте веститъ ачастъ четате, пентрꙋ къ ꙟтрꙋ ачаста саꙋ нъскꙋтъ Коперникꙋль астрономꙋль. каре аꙋ афлатъ кꙋмкъ пъмжнтꙋль съ ꙟтоарче ꙟпрежꙋрꙋль соарелꙋй, алкърꙋѧ изводире тоцй Астрономїй акꙋмь ѡ ꙟтърескь.

Прꙋсїѧ май де мꙋлтъ ера оунь дꙋкатъ сꙋптъ краюль де полонїѧ, дарь акꙋмь есте кръїе ꙟсꙋшй де сине, алꙋй Маркезъ де Бранденбꙋргъ.

Май спре амїазъзи де Полонїѧ чѣ маре есте Краковь, лжнгъ Висла, оунде съ ꙟкоронѣзъ краей лешещи. шѝ есте ꙟполонїѧ чѣ микъ, сꙋптъ градꙋль де лꙋнџиме: 37, шѝ де лъциме 50, шѝ май џось пе Висла, Сандомиръ. шѝ де ла Сандомиръ, спре Лїѡвь, Лꙋблинь, веститъ пентрꙋ доаѫ ꙗрмароаче, че съ фак ꙟтрꙋнь анъ, каре фїеще каре, цине ѡлꙋнъ.

ꙟпой ꙟпартѣ дела Росїѧ роашїе (алцїй ѡнꙋмескь, Росїѧ нѣгръ,) есте Лїѡвꙋль, каре ѡдатъ ера скаꙋнꙋль Кнѣзꙋлꙋй рꙋсескь. Лїѡвꙋль есте маре, шѝ кꙋ ѡчетъцꙋе ꙟтрꙋнь дѣль. пентрꙋ апъраре тжргꙋлꙋй. Лꙋцка есте ꙟ Волинїе. Каминица ꙟПодолїе, каре съ лꙋасъ де тꙋрчи ла анꙋль, 1672, дарь тꙋрчшй аꙋ дато ꙟ-

ȃнꙋль 1699. Скъминица нꙋй май де парте де Хотинь, де кѫть трей, ȃꙋ патрꙋ часꙋри престе Нистрꙋ. Пъмѫнтꙋль църїй лешещи ѥсте престе тоть пъшесь, нъсипоась, фригꙋроась, ши кꙋ мꙋлте пъдꙋри, мꙋнци ȃре нꙋмай деспре Цара Оунгꙋрѣскъ ла хотарь.

Ѧтфа ла ȃчесте времи съ стъпѫнеще де москаль май тоатъ, ши чѣ динь тѫй четате, де ȃчесть дꙋкать, ѥсте Вилна, четате маре, ши таре, де нꙋме, їаръ нꙋ ȃтѫта де търіѧ. Ши ѥсте сꙋпть градꙋль де лꙋнциме: 44, ши де лъциме: 54.

Ѧтра честь дꙋкать, поми дꙋмеснꙋчи нꙋ сѫнть, ши мъкаръ де ѥсте ши ȃерꙋль фригꙋрось, їаръ стꙋпїй съ фак бꙋни, кꙋ ѡгриже де ѡсъбитъ де ȃльносттꙋ... ѡбичею, чѣ май мꙋлтъ парте принь копачи, ȃфїераци, пентрꙋ кꙋноща принсечїй сале. Ȃлдонлѣ щюбенле нꙋле фак каной мичи, кꙋ оунь ѡчи кѫте де: 10, ши 20, де ведре, кꙋ оунь ѡлонь динь дось пентрꙋ грижа ши лꙋарѣ де мїере. Каре пела ной ѥсте минꙋне де ȃѥрнѣзъ ȃпрнсакъ, ...

Пєнтрꙋ рѫꙋри, мꙋнцїи де Аполонїеи

Мꙋнцїи, дꙋпъ кꙋмь саꙋ зись маи сꙋсь, нꙋ сѫнть алцїи, фъръ де кѫть мꙋнцїи крапаскꙋлꙋи, каре ѡ хотъръскь деспре оунгарїѧ.

Іаръ рѫꙋриле чѣле мари сѫнть ачестѣ: Ѧтѫи Висла, каре съ ѧчепе динь слезїѧ, ши оудъ Краковꙋль, ши Сандомирь,Варшава, Тꙋрꙋнь, ши Гданцка. апои ѧтръ ѧмарѣ балтика, порниндꙋсъ деспре амїазъзи, ши мєрџе спре амїазъ ноате.

Алдонле єсте Бꙋхꙋль чѣль маре, каре єсъ деспре Волинїе, ши мєрџе іаръши спре мїазъ ноапте. ши оудъ Литфа, ши Мазовїе. апои ѧтръ ѧ Висла, маи сꙋсь де Полочко, тоть ѧ мазовїе.

Дꙋна єсъ динь московїѧ, оудъ литфа. а пои съ ѧтоарче спре мїазъ ноапте, ши ѧтръ ѧ колфꙋль дела рига, маи џосъ де ачастъ четате.

Нипрꙋль, (че маи демꙋлть съ кїема Бориcтени,) єсъ іарь дела москфа. питре смоленска, ши москфа. оудъ четатѣ Смоленскꙋлꙋи, ши партѣ деспре ръсърить а Литфїи,

апои

а̂пой четъцїй Кїевулуй, ши ꙟтръ ꙟмаре на-
гръ ла Воз(...), дупъ кум сау а̂рътать, ши ꙟ
скрисоаре църїй москичещи.

Бухул чел мик єсъ деспре Волинїѧ, дин хотарул Подолїей, оудъ Ѡкраина, ши ꙟтръ ꙟнипру май сус де Возїѧ.

Ниструл єсъ дин Русїѧ лешаскъ де супть мунте, дела Симбори пуцин май сус. ши оудъ Халичюл, Снетенул, Каминица, ши хотъръще Молдова, деспре Ѡкраина, ши деспре Дубъсари. тріече пе лжнгъ Бендеръ, ши ꙟтръ ꙟмаре нагръ ла Аккерман, (Ѡри четате албъ.)

Пентру Ꙟпъръціє

Нѧмцулуй

Чесъ кїамъ ши Австрїѧ, ши Алиманїѧ Ачастъ ꙟпъръцїє, єсте ꙟмижлокул Европїей. ши єсте май ꙟтокма, кжть де ларгъ, аша ши де лунгъ. Ꙟчепжндусъ дупъ ачастъ ꙟкипуире, асъ сокоти хотаржле ей деспре ной, адекъ деспре Молдова, чи єсте деспре ръсърить. Де ачастъ ꙟпъръцїє вом а̂ръта, къ съ веде хотарул ꙟвжрфул мунцилѡръ оунгурещи, къ ши ачастъ

царъ

царъ, съ купринде ꙟтрꙋ ачастъ ꙟпърцціе, ши къꙋтѫндь динь мꙋнтеле чахлъꙋлꙋй, чи есте ꙟ молдова, (каре мꙋнте есте чель май ꙟналть декѫть тоци мꙋнцій крапацкꙋлꙋй,) съ вѣдь хотарѫле. ши сꙋиндꙋсе пе вѫрфꙋль де ачещи мꙋнци, пе лѫнгъ хотарꙋль лешеск спре міазъ ноапте, пънъ ꙟмаре балтика. апой спре апꙋсь, пънъ ꙟ маре апꙋсꙋлꙋй, каре есте ꙟтре англіа, ши ꙟтре даннимаркꙋ, ши апꙋкѫндь хотарꙋль францꙋзилорь спре аміазъ зи, пънъ ꙟ италіа, ши трекѫндь пе лѫнгъ италіе, ꙟпарте десспре апꙋсь, ши пелѫнгъ колфꙋль де винеціа, ꙟтръ ꙟшклавоніе, пе лѫнгъ апа савій, пънъ ꙟ дꙋнъре, ꙋнде есте белиградꙋль. апой пе дꙋнъре ꙟ цюсь, пънъ ла краіωва, ши ꙗръши апꙋкъ мꙋнцій пе лѫнгъ влахіе, ши молдавіе, пънъ ꙟлокꙋль ꙋнде сав арътать май сꙋсь, каре бине асъ сокоти лѫнцимѣ ачещій ꙟпърцій дела апꙋсь спре ръсърить, 450 де леги. ꙗръ ꙟкꙋрмезишь дела аміазъ зи, спре міазъ ноапте де 225 (ав пе аколе) дꙋпъ сокотѣла градилωрь, че сав ашъзать ꙟ академіа парижнилωрь - ши сав ꙟсемнать де бꙋфіерь, ꙟтрꙋ аса геωграфіе. кѫчи сокотиндꙋсъ градиле де лꙋнциме, дела апꙋсь спре ръсърить, де сꙋпть градꙋль 20, каре ест-

те асꙋпра мърiй деспре апꙋсь, пе апроапе де колфꙋль де касай, пънъ ла градꙋль 45, каре есте асꙋпра мꙋнтелꙋй Крапаскꙋлꙋй, че саꙋ зись май сꙋсь алѡрь дешсебире, арфи 25 де граде, къ пꙋindь пе тоть градꙋль, 18 леги, арфи леги, 450.

Ꙟсемнѣ шй ꙟкꙋрмезишь, лꙋѫндꙋсе градиле де лъцимѣ деспре амiазъ зи, спре мiазъ ноапте, адекъ дела хотарꙋль деспре италiѧ, оунде есте Миланꙋль, (аꙋ дꙋпъ кꙋмь съ зиче Медиѡланꙋль,) че есте сꙋпть градꙋль 45. шй Холщеинь деспре мiазъ ноапте сꙋпть градꙋль 54, алѡрь дешсебире арфи 9, къ пꙋindꙋсе пе тоть градꙋль 25 де леги, арфи 225 де леги, аꙋ пе аколе.

Ꙟтрꙋ ачастъ ꙟпъръцiе, сѫнть мꙋлте кнежiй, домнiй, шй, репꙋбличе, шй сѫнть тоате плекате ла оунь ꙟсꙋшй капь, шй аꙋ тоцй титлꙋри, де електорй, (адекъ), чей че аꙋ пꙋтере де ашй алеџе ꙟпърать. дарь ачесть ꙟпърать, нꙋ аре пꙋтере де афи ꙟсꙋшй стъпѫнь асꙋпра лѡрь, фъръ де кѫть ла алѡрь сфатꙋри; де нꙋва ꙟтъри ꙟпъратꙋль, ꙗръшй нꙋ поть ничи ей сѫнгꙋри, съ факъ вре оунь лꙋкрꙋ.

Шй ачещи алегъторй, сѫнть 3 бисъричещй, шй 6 мирени.

Чей

BCU IASI / Central University Library Iasi

Чей бисеричещи сѫнтъ, Архиепископул де Магонца, ши Архиепископул де Колонiѧ, ши чел де Тревери.

Ѧръ чей миреани сѫнтъ, ѫтѫй Краюл де Боемiе. а 2, Дука де Бавiера. а 3, Елекѳору Палатино. а 4, Дука де Саксонiѧ. а 5, Маркезе де Брандебургъ, (че акум есте Краюл Прусiеи.) а 6, Дука де Анновер.

Акум ѫлокул краюлуй де Боемiе, есте тот Дука де Бавiера, кѫчи краюл ну есте. дар съ поартъ нумай титлушул.

Сѫнт ши алте нумери мари, асупра кърора аре путере ѫмпъратул, ши ачещи фак диванурiле, каре каутъ требиле ѫмпъръцией. ши ачесте диванури, съ кiамъ колегiи, (адекъ адунъри.)

Есте ши алт колегiу, де а[illegible]цiнилѡр, челѡр че сѫнт принь четъциле челе ѫпърътещи, каре сѫнт ѫнумърул де 50, дин каре челе май дин тѫй сѫнт, Ахъ, (ѡри Акфизграна,) Колонiе. Франкфорт, Нуримберг, Ратисбона, Улма, Аугшбург, (ѡри Аугуста,) Любека. Спира. Вормес, ши Вецлар, ши алтеле май мичи.

Електорiй че сау зис май сус. ау тоци

BCU IASI
Central University Library Iasi

а̂лѡ́ръ ꙟсꙋшй стъпѫнире, ꙟтрꙋ а̂лѡ́ръ църи, даръ сѫнтъ датори ла вре́ме требꙋинчоа́съ, де а̂ да̀ а̂жꙋто́рю, ѡ̂рй ба́ни, ѡ̂ри ѡ̂асте ꙟпъра́тꙋлꙋй.

Ле́џиле, (а̂ꙋ креди́нца) де а̂че́сте нороа́де, ꙟтрꙋ а̂ча́стъ ꙟпърѫцї́е, сѫ̀нтъ де тре́й фе́люри. паписташа́скъ, лютерене́скъ, шѝ калвине́скъ.

А̂че́сте доа́ѫ май де пре оу̂рмъ сѫнтъ ꙟбръцоша́те май де мꙋлтъ норо́дъ, де кѫ́тъ че̂ динъ тѫ̂й.

Креди́нца Паписта́шилѡръ е̂сте ꙟце́рниле че́ле ꙟпъръте́щи, шѝ ꙟтра че́лѡръ тре́й е̂ле́ктори, бисеричещи, шѝ ꙟтрꙋ а̂ Дꙋкъй, де Бавїе́ра.

Че̂ калвине́скъ, ꙟхота́ръле Брандебꙋргꙋлꙋй, шѝ ꙟ Ланґра́вїѡ, де А̂ссїѧ. Ꙗръ ръмъшица, (шѝ май вѫрто́съ ꙟчетъциле че́ле ꙟпъръте́щй,) сѫнтъ май престе то́тъ, де креди́нца лютерене́скъ.

Ꙟпърѫцїѧ а̂ча́ста сѫ ꙟпа́рте ꙟ Чи́ркꙋли, (а̂декъ, ꙟче́ркꙋри, ѡ̂рй ꙟпрецꙋръри,) че сѫнтъ ка ниште це́рй, кꙋ мꙋлте цинꙋтꙋри, де Кнежїй, шѝ де четъци сло́боде, оу̂ни́те, шѝ а̂че́стѣ ла ꙟпърѫцї́е, де да́ꙋ а̂жꙋторю, кꙋ ба́ни, а̂ꙋ кꙋ ѡ̂асте.

Сѫ нꙋмъръ де а̂че́сте чи́ркꙋлй, 10, ка́ре сѫ по́тъ лꙋа̀ са́ма, ꙟчепѫ́ндъ дела Ли́пцка, че сѫ кїа́мъ Саѯо́нїе де сꙋсъ, пънъ ла ма́рѣ балти́ка,

а̂пой

апой спре апѹсь, Саѯонїѧ де ціось, ши дѹпѫ а-
часта тоть май спре апѹсь, чиркоѹль де Вест-
фалїе. ши ѫторкѫнд спре амїазѫзи, пе лѫнгѫ
хотарѹль Чалическь, Чирколѹль де сѹсь, ши де
ціось, а Ренѹлѹй, ши май ѫнаинте а Боргонїей,
ла хотарѹль Елвецїй, ши пѹцинь май спре рѫсѫ-
рить сѹнде сѫ ѫчепе дѹнѫрѣ, Чирколѹль де Сшве-
вїе. ши ѫдрептѹль ачестѹй Чирколь, спре мїазѫ
ноапте, а Франконїей. апой престе дѹнѫре, спре
амїазѫзи, а Бавїерїй, ши а Австрїй, аціѹнгѫн-
дѹсе ла Австрїе, ши а Боемїй, ши аціерїй оунгѹ-
рещи, че сѫнть динкоаче де дѹнѫре.

Ѫ Чирколѹль Саѯонїй де сѹсь, сѫнть че-
тѫциле челе май марй, Витемберга. Мисніе.
Дрезда. Липцка. Баймарь. Бемберг. Стетинь.
ши ѫ Померанїе Колберг, ши Берлинѹль, Бранде-
бѹрѹлѹй.

Ѫ Саѯонїѧ де ціось сѫнть Брема, Брѹз-
викь. Хилдешбаимь. Магдебоурго. Лѹбека.
Холштаинь, Амбѹргѹ.

Ѫ Чирколѹль де Вестфалїе, сѫнть четѫци-
ле, ши де ѡпарте ши алта де апа Ренѹлѹй. динь
коаче де Ренѹ, сѫнть Акфизграна. Ціюлиерсь.
Клавесь. Мѹнстерь. Фризїа. Ѡлдемебергь. ши

Ѡснамбꙋргъ.

Ꙟ Чиркꙋлꙋль де џос Ӑренꙋлꙋй, сѫнтъ: Тревери. Ӑколонїй. Бона. Магонца. Хандеберга, шѝ Манаим.

Ꙟ Чиркꙋлꙋль де сꙋсъ ӑренꙋлꙋй, сѫнтъ четъцле, Касель. Франкфортъ. Ворміціѧ, (ѡрй, Вормесъ.) Спира. Филишбꙋргъ.

Чиркꙋлꙋль де Боргонѣ, ӑкꙋмъ нꙋмай кѫтъ съ нꙋмеще, къчй сꙋ лꙋатъ ꙟ Чиркꙋлꙋль де Ӑвстрїѧ. Ӑръ чель де Ѡшфевїѧ ѥсте. шѝ четъцнле челе ꙟчепътоаре, сѫнтъ ꙟтѫй, ꙋлма, лѫнгъ ꙟчепꙋтꙋль дꙋнърїй. ӑпой, Ӑꙋшебꙋргъ. Костанца. шѝ пꙋтрꙋ четъцн, че съ кїамъ, Форестїере, пентрꙋ къчй сѫнтъ ла пъдꙋре, шѝ ле зикъ четъцле де пъдꙋрѣ негръ. сѫнтъ шѝ ӑлтеле май де пъцинъ нꙋме.

Чиркꙋлꙋль де Франконїе, ӑре чинчй четъцн ꙟчепътоаре, Вицбꙋргъ. Бамберга. Ӑнешпахъ. Кꙋлембакъ, шѝ Нориберігъ.

Норимбергꙋль ѥсте четате фрꙋмоасъ, шѝ маре, кꙋ мꙋлтъ търіе. лъкꙋиторїй сѫнтъ лютерани. шѝ папистїшїй, нꙋ ӑꙋ май мꙋлтъ де кѫтъ џꙋмътате де бисерикъ. калвинїй сѫнтъ ꙟдаторицн, ӑшиждà копиїй, съй ботезе лютеранїй.

Жидовїй

BCU IAȘI
Central University Library Iași

жидовїй сѫнт афаръ дин четате. Ꙟтрачаст четате сѫ лукреазъ аурь виклѣнь, дін кареа фак шнретури, ши алте лукрури, ши пуцини ꙟль куноск дин чел бун.

Май есте ѡ четате ꙟтрачест чиркол, чеѧ кїамъ Аїхшкетет, че аре домн оун епископ, ши аре ꙟ епископїа луй, оун кивот че траӂе 40, де ѡкъ де аурь, ꙟподобит ку 250, де дїаманте, ши 250 де рубинури, ши ку 1400, де мъргъритаре.

Ꙟ чиркол де Бавїера, сѫнт четъциле ꙟчепътоаре, Монаху, че есте скаунул Бавїерїй. апой пе лѫнгъ Дунъре ꙟ ջос, Инголштадь, Неωборго, Ратизбона, Пасавїе, Салцбургь.

Чирколул де Аустрїа, ачеста купринде ши цара оунгуреаскъ, ши а Боемїй, ши алте пърцӣ принь преջурь, кум ам зиче цумът[illegible]е де ꙟпърацїе, ꙟдекъ ачѣста пъмѫнт кѫт купринде челе ноаъ че сау зис май сус. ши четъциле челе май ꙟчепътоаре сѫнт ачесте: ꙟтѫй Вїенна, ꙟдекъ дупъ кум ной зичем Бечюл, че есте ꙟ ꙟсуш цинутул Аустрїей, ла хотарул оунгуреск. деспре апус, супт мунте, лѫнгъ Дунъре, супт градул де лунӂиме 34, ши де лъциме 48, ши а-

кчѣ

ичѣ есте скаꙋнꙋль ꙟпѫратꙋлꙋй. апой порнинд пе о линїе ꙟкинпꙋнтоаре, спре амїазѫ зи, шй пꙋцинь спре апꙋсь, ꙟ Стирїѧ, есте Грацъ. ꙟ Карниола, Лꙋбакь. ла Каринтїе, Клангфорть. ꙟ Тироло, Инешпрꙋкь, шй Брисеноне, шй Тренто.

Май аре ꙟпѫратꙋль, шй о парте дин Истрїе, пентрꙋ дрꙋмꙋль де а ꙟтра ла колфꙋль де Винецїѧ, оунде есте четатѣ Трїещїй, шй шкеле де маре.

Акꙋмь дꙋпѫ че амь сфѫршить лꙋарѣ де самѫ деспре амїазѫзи, дела четатѣ бечюлꙋй, сѫ арѫтѫмь шй партѣ динкоаче де дꙋнѫре, деспре мїазѫноапте, а Боемїй, шй а Слезїй. шй коборѫндꙋне спре рѫсѫрить, оумь ꙟтра ꙟ цара оунгꙋрѣскѫ.

Боемїе аꙋ авꙋть скаꙋнꙋль сѫꙋ Прага, лѫнгѫ апа Елба, каре мерџе пела Липцка, ꙟмарѣ апꙋсꙋлꙋй. сѫнть шй алте четѫци, че одатѫ ера а Боемїй, дарь акꙋмь сѫнть а алтора, а Саѯонїй, шй а Прꙋсꙋлꙋй.

Слезїѧ, одатѫ ера партѣ де Сармацїѧ. (сꙋ Полонїѧ,) ꙗрѫ акꙋмь о парте есте а Кесарюлꙋй, шй опарте а Прꙋсꙋлꙋй. четатѣ Бреславь, лѫнгѫ апа Одерь, каре мерџе спре мїазѫ-

ноап-

ноапте ꙟ Балтика, есте че динтѫи, четате ꙟ
Слезїи.

Олмуць, ωдатъ єра ꙟморавїей къпитенїе,
даръ акумъ нусъ нумеще, къ аꙋ къзутъ динъ чин-
стѣ че аве, кѫчи съ ꙟкинасъ ла шфези.

Пентру Цара Унгурѣскъ

Цара оунгурѣскъ єра май демултъ ку аса крїе-
ꙟаръ дела анулъ, 1687, саꙋ супусъ Кесарюлуй,
ку ωарекаре токмеле, ши мъкаръ къ де мултеωри,
аꙋ рѫдикатъ ωщири, пентру алωръ слобозире,
даръ тотъ саꙋ ꙟвоитъ аꙟи суптъ оунъ капъ, су-
пърѫндусе ши де алтъ парте деспре турчи.

Пъмѫнтулъ оунгурескъ есте бунъ роднторю
ꙟ грѫу, поаме, ши винъ, ꙟкъ динъ челъ май
лъудатъ, ши къутатъ динтру алте цери, ну
митъ, винъ де Токай.

Цара оунгурѣскъ съ ꙟпарте ꙟдоаѫ, ꙟцара
де сусъ, ши цара де жосъ, ши ꙟдомнїа Ардѣлу-
луй. цара де сусъ есте дупъ кумъ нойъ ѫнтемъ
айчѣ ꙟмолдова, динкоаче де дунъре. ши цара
де жосъ, ши динколω де дунъре, ши динкоаче, ꙟ
партѣ деспре амїазъ зи. айчѣ съ ꙟцелеџе кѫндъ
зикъ, песте дунъре, аколω оунде погоаръ дунърѣ

деспре

деспре мїазъноапте, спре амїазъзи. Іаръ нꙋ зикъ пестеДꙋнъре, де оунде съ ꙟтоарче спре ръсъріть

Четъциле челе май мари ши къпитенїй сѫнть ачесте, ꙟчепѫндꙋсъ алꙋа сама деспре апꙋсъ дела хотарꙋль Аꙋстрїй, пе апа Дꙋнърїй, оунде есте Прешбꙋргъ, динкоаче де Дꙋнъре, нꙋ пре департе дела Вїена. Апой погорѫндъ пе Дꙋнъре ꙟцоось спре амїазъзи, принъ шкꙋтꙋль чель маре, ши чель микъ, (адекъ, оунь ѡстровь ꙟконцꙋрать де доаѫ деспърцири де Дꙋнъре) оунде ꙟтръ рѫꙋль Рабь, есте четате Цїаваринꙋлꙋи, (ѡри Раабь.) ши погорѫндъ тоть пе Дꙋнъре спре амїазъзи, есте Гранъ. апой Ѡфенъ, (адекъ Бꙋда,) каре аꙋ фость скаꙋнъ кралюлꙋй оунгꙋрескъ. ши песте Дꙋнъре динкоаче, есте Песте, (ѡри Пеще,) чесъ оунеще кꙋ Бꙋда кꙋ оунъ подъ стътъторю, че есте песте Дꙋнъре. ши погорѫндъ тоть ꙟцоось пѫнъ ла Шклавонїе, сѫнть мꙋлте четъци, ши търгꙋри май мичи, ши ꙟторкѫндъ спре ръсъріть, ла ꙟтратꙋль де апа Тисїй ꙟДꙋнъре, есте Карловицъ. Апой май сꙋсъ пе оунде ꙟтръ Мꙋрꙋшꙋль ꙟтиса, есте четате Сигединъ. ши деспре амїазъзи, де Мꙋрꙋшъ Тимишваръ, ши трекѫндъ Мꙋрꙋ-

шꙋль

шѹль спре міазъ-ноапте, есте пе ꙟпросапе де хотарѹль Ардѣлѹлѹй, пе лѫнгъ мѹнте Варадинѹль чель маре, (кърѹѧ немцїй ꙟй зик Гросъ-Варадинъ.) ши дела ачеста спре міазъноапте, ꙟцара де сѹсъ, Варадинѹль чель микъ. Ши ешиндъ ши май сѹсъ прин царъ, спре міазъноапте, сѫ афлъ ѹнде сѫ адѹнъ апеле де ꙟтре ꙟТиса пърцй деспре Токай, ѹнде сѫ фаче винѹль чель май бѹнъ. Ши ꙗръшй сѫнтъ мѹлте четъцй, ши търгѹрй, каре пентрѹ грабанѹле май пѹтемъ нѹми, ашїждерѣ требѹинце сѫ арътъмъ врокѫтеа ши ꙟ Ардѣль.

Ардѣлѹль есте деспре ръсъритъ, дела цара ѹнгѹрѣскъ, че сѫ кіамъ, латинеще, Трансилванїе, (адекъ, ꙟтре пъдѹри,) къ кѹ адевъратъ есте ꙟкѹнцѹратъ де мѹнцй, ши де апорте, ши де апа.

Пъмѫнтѹль Ардѣлѹлѹй есте бѹнъ родиторю, ꙟгрижѹ. вінъ. ши поаме. Аре мінїере де аѹръ, арџинтъ, ши арамъ, ши оќне де саре. Ши сѫ хотъреще деспре ръсъритъ, кѹ Молдавїа, ши Влахїа. деспре амїазъзи, кѹ Краина. ши деспре апѹсъ, кѹ цара ѹнгѹрѣскъ. каре ꙟль ꙟкѹнџѹръ, ши пе деспре мїазъноапте.

Аре четъцйле челе май марй, ши вести, ꙟ-

 тъжй

тъй Бистрица, ла хотарѫле деспре марамѹрѹшъ. Апой спре амiазъ зи, Клаѹсенбѹргъ, (адекъ Клѹжѹлъ,) пе апа мѹрѹшѹлѹй. шй ла ꙟчепѹтѹлъ олтѹлѹй, деспре краiова, Гхерманщадъ, (адекъ Брашовѹлъ,) скаѹнъ векю алъ ардѣлѹлѹй, шй патрiа, Ракоцiй, краюлъ ардѣлѹлѹй. Апой май спре апѹсъ, Сибiюлъ, четате таре, ꙟкѹнџѹратъ кѹ ѹнъ шанцъ кѹ апъ.

Сѫнтъ ши алтеле мѹлте четъци, шй тѫргѹри, пресърате принъ царъ, кѹмъ сѫнтъ, Вашархеюлъ. Дежа. Герла. Блажѹлъ. Белградѹлъ, динъ ардѣлъ, сѫмбъта маре, шй алтеле.

Рѫѹрй динъ челе май марй
Чесъ афлъ ꙟ Германiа, Боемiе, ꙟ цара Ѹнгѹрѣскъ, шй ꙟ Ардѣлъ.

Ꙟтѫi, Ренѹлъ. алъ 2: Маинъ. алъ 3: Висера. алъ 4: Елба. алъ 5: Одеръ. алъ 6: Истрѹ, (оарй Дѹнъре.) алъ 7: Тиса. алъ 8: Мѹрѹшѹлъ.

Рено, ꙟтѫй аре ꙟчепѹтѹлъ съѹ, динъ мѹнцiй че съ кiамъ алпй, динъ партѣ дела Роданъ, доаж леги. алдоилѣ тречe принъ лакѹлъ де Костанца, ши мерџе ла Брисакъ, шй пе ла Страшбѹргъ.

оудъ, ши пе Филипсбургъ, Спира, Вормесъ, Ма-
гонца, коло́ніе. ши прінмеще ꙟтру сине, де-
пре дре́пта, Некеръ, сау Не́каръ, Мено, Лана.
ши де стѫнга Мосела. апои съ ꙟпърцеще ши съ
піерде ꙟтралте апе.

Маинъ ꙟтѫи аре ꙟчепутуль съу динъ Фран-
ко́ніа, ꙟпро́апе де Кулембахъ. ꙟлдоилѣ оудъ Бам-
берга, Вирцабургу, Франкфортъ, ши ꙟтръ ꙟренъ,
лѫнгъ Магонца.

Висера, ꙟтѫи наще динъ Франко́ніа. ꙟл-
до́илѣ оудъ Бре́менъ, Минденъ, ши съ варсъ ꙟма-
рѣ Алима́ніеи.

Елаба есе динъ Боемие, ꙟпартѣ деспре Сле-
зіе. оудъ Дрездра, Мисніа, Витембургу, Ма-
хонцеа, ши Хамбергу. апои съ мърце де Молдо-
ва, ши де Абель, ши трече пела Прага, ши ꙟтръ
ꙟмарѣ Алима́ніеи.

Одеръ ꙟтѫи есе динъ Слезіа, пе ꙟпро́апе де
Мора́віе, ши трече пела Бреслоўъ, ши пела Франк-
фортъ, ши Кустринъ, лѫнгъ ши пе Варта, (а
Стетинъ, ши съ варсъ пе трей гѫрли ꙟмарѣ Бал-
тика.

Дунъре, (че ꙟмулте гѫрли приинъ скриптури,
съ нумеще Истру,) ачестаи чель маи маре рѫу, де-

BCU Iasi Central University Library Iasi

Европїй, ши съ ѫчепе дела Фѹрщемберг. Ѹдъ, Ѹлма, Ингольштадь, Вїена. Апой ѫцара Ѹнгѹреаскъ, Прешбѹргъ, Бѹда. ши погоржндѹсъ ла амїазъзи, пънъ ла хотарѹл Шклавонеск, съ ѫтоарче спре ръсърит, пе лжнгъ Белградѹл Сърбеск, ши ѫкѹнџѹръ Країова, Влахїа, Молдавїе. ши съ варсъ прин мѹлте ѫпърцїри, май цось де Килїе, ѫмаре Негръ.

Тиса съ ѫчепе деспре хотарѹл църїй Ѹнгѹрещи, деспре мїазъноапте, каре есте деспре цара Лешеаскъ, дин мѹлте рамѹри де апе. ши погоржнд дрепт прин мижлокѹл църїй, пела Сегединъ, ѫтръ ѫ Дѹнъре пѹцин май сѹс, де ѹнде съ ѫпреѹнъ Сава, кѹ Дѹнъре.

Мѹрѫшѹл, есъ дин мѹнцїй Ѹнгѹрещи, каре съ хотъреск кѹ Молдавїа, ши погоаръ спре амїазъзи прин Ардял. Апой ѫтоарче спре апѹс прин цара Ѹнгѹреаскъ, ши съ варсъ ѫ Тиса, ѫдрептѹл лѹй Сегедин.

ПЪНТРѸ КРЪІА ФРАНЧѸЗЕАСКЪ

Кръїа Францѹзнаскъ, пънъ акѹм ера сѹпт ѹн сжнгѹр кап, слѹжиндѹсъ кѹ шаре каре сфетничи.

Іаръ де дой ани ꙟкоаче, дȣпъ кȣмь съ зиче сарфіи скȣлать тоть нородȣль чершиндȣшй слобозеніе, не приминдь ка сънй стъпѫнаскъ краюль, ꙟкъ съ зиче, кȣмь къ ларфіи ши скось динтрȣ аль съȣ скаȣнь. Дарь ной не щіиндь адевърȣль, пентрȣ ка съ нȣ ворбимь ꙟдешьрть, аѫнда ачаста скрисоаре пе мѫнь, нȣ вомь аръта алтъ, декѫть ачеле беки ѡбичеюри, дȣпъ кȣмь саȣ скрись де ѡфацъ де алѡрь нѣмь, адекъ де ꙟвъцъторюль Бȣфіеръ, че зиче, къ, краіа, францȣзилѡрь, съ слȣжаще де патрȣ рѫндȣри, де сфетничи ѡсебици.

Ꙟтѫй де сфетничій, карій каȣтъ требиле челе май мари, ши май требȣинчоасе ацѣрій. Кȣмь сѫнть челе де паче, аȣ де ѡщире.

Аль 2: де сфетничій, карій хотъръскь жȣдекъциле.

Аль 3, де сфетничій каре ꙟтръ ꙟ аръта рȣгъминтеле, ши черериле че съ факъ кътръ краю, кȣмь де ачелѡрь мичи, аша ши де ачелѡрь мари.

Аль 4, де сфетничій каре фѣкь жȣдекъциле челе ѡсебите, ши де тайнъ.

Пъмѫнтȣль ачещій краій, есте бȣнь, ши родиторю. Ꙟтоате фелюриле де родȣри, грѫȣ.

вин. ȣ́нть. мїере. ши ȣ́нть де лемн.

Народȣл ачещїй цъ́рй, че май мȣлтъ парте, (а кърора ши стъпѫниреа,) есте де крединца папистъшилор. ши дакъ ачещеа сѫнть кари ау изводить а зиче: къ пȣрчедерѣ Дȣхȣлȣй сфнть, есте ши дела Татъл, ши дела фїюл. кѫчи динтрȣ ачеѧ, Папа нȣ прїимѣ, апой сау дать ши ел, дин прȣнъ кȣ дѫншїй ла о крединцъ.

Ачастъ цъ́ре, съ ѫпарте ѫтрей зечи де гȣбернїй, (ау цинȣтȣри,) ши есте аша де маре май ѫтокма кȣ партѣ де ѫпъръцїа нѣмцȣлȣй, каре о аре, ѫтрȣ ачеа ѫсȣшь дрептъ стъпѫнире. осебить къ францїа аре мȣлте острове, ши пърце де стъпѫнире, ѫпърцѫле Индїей,. ши ла америка, ꙗрь н…цол нȣ аре.

Ши съ хотъръще деспре ръсърить, кȣ Германїа. деспре мїазъ ноапте, кȣ Англїа. деспре апȣсь, кȣ марѣ окѣанȣлȣй. деспре амїазъзи кȣ Ишпанїа, ши Италїа.

Ѫпартѣ деспре ръсърить, сѫнть гȣбернїиле, Алсацїа. Франка контеа. Боргогна. Лїонесе. ши Делфинатȣ.

Четъцила челе май капитенїе де ачесте цинȣтȣри

нътури, сѫнтъ: ꙟ Алсацїа, Страшбургъ. (че сѣ нумеще, ши Аргинтина.) ꙟ Франка контеа, Бизанцонѣ, ꙟ Боргогнѣ, Диџїонѣ. ꙟ Лїонесъ, Лїѡне. ши ꙟ Делфинатѣ, Граноблъ.

ꙟпартѣ despre мїазъноапте, сѫнтъ трей мари губернїй, каре факъ ѡ купріндере, кѫтъ ши челе чинчи че сау зисъ despre ръсъритъ.

ꙟтѫа губернїе есте, Нормандїа. Пикардїа. ши Фїандра.

ꙟчѣ динтѫй, есте четатѣ Роанулъ. ꙟчѣ де алъ 2, Амїенесъ. ꙟчѣ де алъ 3, Лила.

ꙟпартѣ despre апусъ, сѫнтъ ꙗръшй чинчи, кашй despre ръсъритъ, Гвїена. Сантоцїа. Анголемесъ. Андесъ. Понтоу. ши Бретагна.

Гвїенна, аре четатѣ чѣ динтѫй Бордеаузъ. Сантоцїа, Сантесъ. Анголемесъ, Стантесъ. Андесъ, Рочелла. Понто..., Понтересъ. Бретагна, Реунесъ.

ꙟпартѣ despre амїазъзи, есте Провинцїа. Лимвадока. Россилїѡне. Фоиксъ. Беарнъ.

Провинцїа аре чѣ динтѫй четате Аиксъ, (ѡри Анцъ.) Лимвадока, Толоса. Фоиксъ, Памїересъ. Россилїѡне, Перпигнано. Беарнъ, ши Пау.

ꙟчес-

Ачесте тоате де май сꙋсь арътате гꙋвернїй, ши четъци, сѫнть принь прежꙋрꙋль кръїей. дарь ꙟмижлокь май сѫнть ꙟкъ, 12. ꙟтѫй: Шампане. ал 2, Ниверназе. ал 3, Борбонезе. ал 4, Алвернїа. ал 5, Лимозинꙋ. ал 6, Марка. ал 7, Берай. ал 8, Тꙋренꙋ. ал 9, Анцїꙋ. ал 10, Майна. ал 11, Орманесь. ал 12, Острꙋвꙋль францꙋзеск.

Ши четъциле челе май кꙋпитенїи алорь сѫнть, ꙟ Шампане, Троа. ꙟ Ниверназе, Ниверсь. ꙟ Борбонезе, мꙋлинь. ꙟ Алвернїе, Кларамонте. ꙟ Лимозинь, лимогесь. ꙟ марка, Гꙋереть. ꙟ Берай, Боургень. ꙟ Тꙋрень, Тоурсь. ꙟ Анцїꙋ, Ангерсь. ꙟ манне, мансь. ꙟ Орманесь, Орлеанесь. ꙟ Острꙋвꙋль де францїа, Парижи, че есте ши скаунь ла тоатъ кръїа ачаста.

Ачесть лока сънꙋмеще Острꙋвь, нꙋ кꙋмь къ есте Острꙋвь ꙟ маре, чи пентрꙋ къ есте ꙟкꙋнцꙋрать де оаре каре апе кꙋргътоаре, де съ фаче ка оунь Острꙋвь, ꙟтрꙋ каре Острꙋвь, нꙋнꙋмай Парижи есте, чи ши алте мꙋлте четъци. Пъмѫнтꙋль ачестꙋи цинꙋть есте фоарте бꙋнь ши аре мꙋлте касъ де варъ, ши грьдини, кꙋ мꙋлте фрꙋмꙋсеце, ши силинца кꙋ каре съ лꙋкрѣзъ ливезиле,

челе

челе кꙋ де тот фелюл де пъсаме, фаче асъ прівй фоарте кꙋ дꙋлчацъ, ѡсебит де фрꙋмꙋсеца Парижꙋлꙋй, че есте ꙋна дин челе май марі, ші май фрꙋмоасъ четате де кѫт ꙟтоатъ Еѵропа. Ші нꙋмърꙋл чел мꙋлт де нородꙋ, каре сѣ афлъ ꙟтрѫнса. Академііле челе марі, де тоате ꙟвъцътꙋріле, ші мещешꙋгꙋріле, пе кѫте причепереа ѡмꙋлꙋй поате съле аꙗꙋнгъ. Ші ачастъ четате есте сꙋпт градꙋл де лꙋнциме: 20, ші 48. де лъциме.

Рѫꙋріле челе май марі дінтрꙋ ачастъ кръіе, сѫнт: Сенна. Роданꙋл. Лоира. Ші Гаронна. Сенна аре ꙟчепꙋтꙋл сѣꙋ, дін Боргогнѣ, апроапе де Сшампагнѣ. ꙋдъ Троіа. Парижꙋл, ші Роанꙋл. Апой сѣ варсъ ꙟманікъ, саꙋ колфꙋл де Калай.

Роданꙋл аре ꙟчепꙋтꙋл сѣꙋ [illegible]ла Елвеціа, (саꙋ Звіцеріи,) май сꙋс де лакꙋл Гінервіи, прін каре ші тръче. Апой ешінд дін лак мерџе деспре ръсъріт спре апꙋс, ші ꙋдъ Ліонꙋл. Апой ꙟкꙋнџꙋрѫнд ѡпарте де локꙋ, спре міазъноапте, съ ꙟтоарче спре аміазъ зи, а дапъ Гвісенна Францꙋзаскъ, Валенца. Авігноне. Арлесъ. Ші май пе ꙋрмъ съ дешартъ прін мꙋлте ꙟпърци-

тѹри, ꙟмаре медитерань. Четате Авигноне кѹ тоть цинѹтѹль ѥй, есте а папїй.

Гаронна, аре ꙟчепѹтѹль съѹ дин мѫнцїй Пириней ꙟ Ишпанїѧ, дела хотарѹль францѹзеск. оуд Толоса. Агень. Бардеѹзь. апой ꙟтръ ꙟ ѡкїѧнь.

Лоира аре ꙟчепѹтѹль съѹ, дин мѫнцїй Чевенїй. оуд Неверсь. Ѡрлеансь. Тоѹрсь. Салмѹрь. Нантесь. ши дѹпъ че съ адѹнъ вро шапте ѡпть апе, ꙟтрѫнса, съ мъреще де поть оумбла корѫбїй. апой съ варсъ ꙟмаре ѡкѧнѹлѹй, деспре апѹсь.

Сѫнть ши алте мѹлте рѫѹри, каре челе май мѹлте ꙟтръ ꙟтрѹ ачесте де май сѹсь нѹмите рѫѹри. Іаръ алтеле, ꙟтръ ꙟмѫриле каре ꙟкѹнџѹръ Францїѧ, ѡкїѧнѹль, медитерань, ши манника. (сау колфѹ[illegible] де калай.

Ши дела ачесть колфь, спре мїазъноапте, пе лѫнгъ маре, сѫнть четъци, ши церишоаре мичи, че съ кїамъ цѫриле де жось, а Аѹстрїй. ши съ нѹмеск Ѡландїе, дин причина репѹбличїй де Ѡланда. ши тоате четъциле, ши церишоареле, кѫте съ нѹмеск Ѡландїе, сѫнть репѹбличе, оуните оунеле кѹ алтеле. ши ꙟтоате крединца народѹ-

лѹй

BCU IAȘI / Central University Library Iasi

лꙋй есте лютеранаскъ, даръ прїимескъ принъ тре-джншїй, ши алте намꙋри, кꙋ алте кредїнце, ши леџи, нꙋмай ꙟсꙋши а папистáшилѡръ ничй де кꙋмъ нꙋсъ прїимеще.

Пъмжнтꙋль де ачесте лóкꙋри, аре пꙋцинъ родире, ꙟпъшꙋнеа добитоачелѡръ есте бꙋнъ, къ фáкъ мꙋлтъ оунтъ, ши бржнзъ, даръ алтъ пꙋцинъ.

Ши кꙋ тоате ачестеа, къ пъмжнтꙋль лоръ, есте сѣкъ, ꙟаръ мещешꙋгꙋриле, ши лꙋкрареа кꙋ мжйниле, ши кꙋ негꙋцꙋторїе каре ѡфáкъ, адꙋче май мꙋлтъ богъцїе, де кжтъ ꙟтралте църи. къчи ѡлáнда, нꙋнꙋмай ачѣа, даръ ши ꙟ Африка, ши ꙟ Асїа пънъ ла Индїиле челе май де жосъ, фáче соме де мари негꙋцꙋторїй.

Къпетенїа де ачесте лóкꙋри, ши четъци, де а ѡлáндїей, есте Амстердáмъ оуна динъ четъциле челе май фрꙋмоасе, ши май кꙋ бꙋнъ негꙋцꙋторїе, де кжтъ тоате алте четъци динъ Еврóпа. аре оунъ вадъ (саꙋ шкéле) ꙟмáре, кжтъ адꙋнáреа де корꙋбїй чесъ афлъ ꙟтсатъ времеа, сѣ паре къ есте алтъ четáте.

Амстердáмꙋль есте фъкꙋтъ кꙋ тоате оулициле ей пе линїе, принъ мижлокъ шанцꙋри, ако-

перите кꙋ ара́мъ, ꙗ҆́ръ пе делатꙋри кꙋ копачи, кѫтъ съ паре а҆веде ѿфрꙋмсеце де раю. А҆ча́стъ чета́те, є҆́сте ѫтрꙋнъ ѿстровъ кꙋпрꙋнсъ де пъмѫнтъ, шѝ є҆́сте сꙋптъ градꙋлъ де лꙋнцимє: 22, шѝ де лъцимє: 52.

Сѫнтъ шѝ а҆́лте четъцй, мꙋлте шѝ фрꙋмоасе, даръ кꙋ пꙋцинъ май жосъ де кѫтъ а҆ча́ста.

А҆́кꙋмъ дꙋпъ че а҆мъ съвѫршитъ лꙋаре́ де самъ, май де тоате пърциле деспре міа́зъ ноапте, шѝ деспре а҆пꙋсъ. Съ ка́де съ мерџемъ, шѝ спре а҆міа́зъ зѝ, пентрꙋ касъ съвѫршимъ хота́ръле Єв̆ро́пій. шѝ є҆шиндъ де а҆́ичѣ де ла ѡла́нда, трекѫндъ спре а҆міа́зъ зѝ, во́мъ гъсѝ, Єлвеція, ѫсіпꙋлъ църій францꙋзещи, деспре ръсъри́тъ. шѝ де а҆́ичѣ, де нꙋ во́мъ еши, ѫ И҆шпа́нія не вомъ могорѫ́, ѫ И҆та́лія.

Єлвеція є҆́сте ѫка́пꙋлъ деспре ръсъри́тъ, сꙋптъ гра́дꙋлъ де лꙋнци́мє: 28, шѝ де лъцимє: 47.

А҆ча́стъ църишо́аръ, нꙋ є҆́сте а҆́лтъ, декѫтъ ѡ҆ репꙋбликъ, а҆семинѣ ка шѝ ѡла́нда, даръ де пꙋтѣре май пꙋци́нъ.

Звицерій, (а҆ша̀ съ кіа́мъ а҆честъ норо́дъ,) нꙋ сѫнтъ а҆́лтъ декѫтъ немцй, (а҆ꙋ стріѧчи.) май ѫнаинте є҆ра̀ сꙋпꙋши а҆ꙋстрієй, даръ депе лѫн-

гъ ані́й 1300, ла четате де Звіцъ, ѫпотри-
виндусе Аустріенилѡръ, саѹ скось ѫ републикъ.
ші́ депе ачаєстъ четате съ кіамъ Звіцєри.

Пъмѫнтуль ачєщі́й републиче, єсте май престетотъ мунцй, ші́ ку ѡаре каре лакури. Аєруль єсте бунъ, даръ динъ причина мунцилѡръ, ѫй депуцинъ родъ. даръ тотъ кѫтъ пѫнтру вієцуирѣ, ле єсте ѫдестуль, ші́ съ фаче ші винуль бунъ.

Цара Звіцєрилѡръ, съ ѫпарте ѫ 13, цинутури, каре съ нумєскъ ку нумиле четъцилѡръ, ші́ тоате ачєсте четъци сѫнтъ републиче, оуните оунеле ку алтеле, пентру фолосуль де ѡбще.

Крединца де ачєсте нороаде, каре съ афлъ динтрачєсте четъци: ѫ 4, єсте лютеранѧскъ, ѫдекъ ѫ Берна. Васілеѧ. Шкафус[illegible] ші Цурихъ, ші́ 7 де крединца папі́й. каре сѫнтъ ѫтѫй: Фрибургъ. Соларо. Лучерна. оундервальд. оури. ші́ Звіцъ. ші́ доаѫ, чєсъ кіамъ ѫпенцель. ші́ Кларе, (ѡри кларисъ,) сѫнтъ ѫместекаци. ші́ деѡ крединцъ, ші́ де алта.

Чєле динтѫй четъци ѫ лютеранилѡръ, сѫнтъ май путиничоасе, декѫтъ ѫ паписташилѡръ. май ау Звіцерій ѫтовъръшіє, ші́ алте трей четъци

адекъ

адекъ Циневра. Грицїѡне. шѝ Валлесъ. каре сѫнтъ деспре ръсъритъ де Елвецїе.

Стъпѫниреа де тоате ачесте четъци, нȣсъ стъпѫнеще де оунъ капъ сѫнгȣръ. чѝ фіеще каре четате, сѫ стъпѫнеще де лъкȣиторіи, шѝ къпитенїиле четъцилѡръ. шѝ фаче оунъ кипъ де демократїи, адекъ ѡ стъпѫнире де нородъ ꙟтрȣ сине.

Шѝ сфатȣриле лѡръ, чей че сѫнтъ де креденца лютеранѣскъ, ле факъ ла Араȣ. Іаръ паписташїй, ла Лȣчерна. шѝ апой ꙟтребиле челе мари, сѫ адȣнъ тоци ꙟпреȣнъ ла Бада, шѝ аколѡ ꙟшй факъ алѡръ сфатъ.

Звицерїй аȣ ꙟтовъръшїе, шй алтъ репȣбликъ, каре сѫ кіамъ Валесїе, май сȣсъ оунде сѫ ꙟчепе апа Р[illegible]лой, спре мȣнцїй Алпїй. шѝ аре аса чѣ май динтѫй, шй къпитенїе ачетъцилѡръ, Сїѡнъ. (че есте епископїе,) акърїа епископъ есте домнъ ачещїй четъци, шй фаче банїй сѫй. нородȣлъ дела ачастъ домнїе, поате сѫ пȣе ꙟпичоаре, 20000 де ѡасте.

Май аȣ Звицерїй, шй алци прїетени, даръ май кȣ пȣцинъ пȣтинцъ, декѫтъ челе трей четъци, чеса ȣ зисъ май сȣсъ.

Акȣмъ

Акꙋм ноаж нисарь кꙋде, съ ꙟтрꙋм ꙟ Ишпаніе, дарь фіинд ꙟ калѣ ноастрꙋ Италіа, вом мерџе тот ꙟнаинте, ши ла оурмъ невом ꙟтоарче ши ла Шпаніе.

Пентрꙋ Италіа

Италіе есте ꙟтре градꙋль 23, ши 36, де лꙋнџиме, ши ꙟтре 35, ши 46 де лъцимe. ши съ хотърѣще деспре міазъноапте кꙋ Алиманіа, ши кꙋ Елвецїа. деспре апꙋсь кꙋ Францїе. ши ши деспре ръсърит кꙋ Германіе. деспре аміазъзи кꙋ марѣ медитерaнꙋлꙋи.

Италіа ωдиніωаръ ера норочитъ, кънчи ера вендрꙋль ꙟпърьцїеи Ромїи. дарь стрикъчꙋнѣ ачещїи ꙟпърьцїи, аꙋ адꙋсо ла ачеле ꙟтоарчери, кът маи пре оурмъ іаꙋ причинꙋит ачеле стъпжнири, каре съ вѣдь астъзи.

Италіа, гречїи ωнꙋмеск Есперіе, (адекъ апꙋсꙋль,) ка ши пе Ишпаніе, ши ла дрептате, есте касъ ω нꙋмаскъ аша. кънчи дела джнщи есте дрепт ла апꙋсь, ꙟтокма ка ши Ишпаніа. ши кжнд вре касъ нꙋмаскъ Ишпаніа, зиче: Есперіе чѣ маи деспре оурмъ. ши Италіа, Есперіе динь тжи.

Пъмѫнтȣль Италїей, есте бȣнь родиторї ꙟтоате фелюриле де роаде. грѫȣ. винь. оунть. мїере. мътасъ. лѫнъ. ши оунть делемнь. ши есте ка оунь сȣль де пъмѫнть, слобозить ꙟмаре деспре оунгюль че есте ꙟтре апȣсь, ши мїазъ ноапте, дрепть спре оунгюль чель ꙟтре ръсърить, ши ꙟтре амїазъ зи. ши пеѡ парте, колфȣль де Винеції. їаръ де алтъ парте маре Медитерань. ши сѫ ꙟпарте ꙟтрей пърци, ꙟ Савое. ши ꙟцара (аȣ стъпѫнире) Папїй. ши ꙟ кръїѧ де Неаполе.

Савое есте динь сȣсь, ꙟ оунгюль чесаȣ зись майсȣсь, динтѫй, адекъ чель деспре апȣсь, ши деспре мїазъ ноапте. цара, (аȣ стъпѫнире) папїй принь мижлокь. ши деспре алть оунгю, кръїѧ де Неаполе.

Савое купринде Пїемонтѣ. Генова. Миланȣль. Парма. Пїачєнца. Модена. Мантова. ши Винеціѧ.

Ла партѣ динь мижлокь, купринде Тоскана, ши стъпѫнирѣ папїй.

Ши ꙟпартѣ де пе оурмъ, кръїѧ Неаполитанȣлȣй, кȣ аcале остроаве, Сицилїе, ши Малта.

Савоѧ сѫ стъпѫнеще де краюль Сардїей, ши есте ши домнь де Пїемонтѣ, оунде есте ши чета-

Чѣтатѣ Торино, скаȣнȣль краюлȣй.

ГЕНОВА

Генова есте республикъ, ши четатѣ аре ши алтъ нȣме, де Сȣперба, (адекъ мъндра, мъри-та, ѡри ѫналта,) ши есте чѣ динь тъй де алте четъци, ши скаȣнȣль республичїй. Аре оунь вадь фоарте бȣнь ѫмарѣ, (каре вадь съ ѫкипȣеще каш жȣмътате де черкъ,) пре кȣ оушȣринцъ корьбїерилѡрь де аста ѫтръжнȣль. Ачастъ четате стъ сȣпть градȣль: 26, де лȣнциме, ши де лъ-цимѣ: 44, ши есте лъȣдатъ пентрȣ къ динтрȣ ачаста есте ѡмȣль чель вестить кȣнȣмеле Христо-форь Коломбь, каре ачеста ѫтъй аȣ гъсить А-мерика.

МИЛАНȢЛЬ

Миланȣль, (адекъ медїоланȣль,) есте оунь дȣкать, ши ачеста есте принь мижлокȣль Италїей, ѫпартѣ де сȣсь, дела Генова, спре мїазъ ноапте. ши ачесть локь есте чель май фрȣ-мось де кѫть ѫтоатъ Ломбардїе: ши къпетенїѧ четъцилѡрь, ши скаȣнȣль дȣкъй, есте ѫсȣшй Ми-ланȣль. ши есте ѫтрȣнь шесь фрȣмось, лѫн-гъ апа Ада, деспре ръсърить, ши деспре амїазъ зи лѫнгъ Тезинь. Аре ѡбисерикъ фоарте маре, че ѫ

ка́пе мȣлть норо́дь. четатѣ є҆сте ма́ре, а҆ре прин-
прецȣрь : 10000, де стѫнжини.

Ачаста є҆сте четатѣ ачѣ ꙟтрȣ ка́ре аȣ фо́сть
є҆пи́скопь, сфѫнтȣль Амвро́сїе, архїепископȣль Ме-
диωла́нїей.

Дȣпъ ачесть дȣка́ть, сѫнть ши алте дȣ-
ка́тȣри май микȣшо́аре, то́ть май спре мїаѕъ
но́апте, спре ко́лфȣль де вине́цїѧ. Па́рма. Пїа-
ченца. Ма́нтова. Ма́нтова сѫ стъпѫне́ще де ꙟ-
пъратȣль нꙗ́мцȣлȣй.

Вѝнечїѧ

Вине́цѧ, є҆сте ѡ республикъ фо́арте вѣке, кѫчй
єстъ май мȣлть де 1000, де ани. аса стъпѫни́ре
съ тра́џе де ла ѡменїй чей де чинсте, а республи-
чїй, ка́ре ꙟшь пȣнь оунь До́мнь, фъръ де аль
май скоа́те, чесъ кїа́мъ До́жѣ де Вине́цїѧ. Ӕръ
кѫндь нȣлй пе плъче́ре ꙟль поть ско́ате, къръе ꙟй
даȣ ма́ре чинсте, дарь пȣци́нъ стъпѫни́ре.

Аȣ: 6, рѫндȣри де сфѣтничи, пентрȣ
требȣинца тре́билѡрь республичїй.

Республика стъпѫне́ще ма́рѣ Андрїатика, ꙟ-
декъ ко́лфȣль ꙟтрȣ ка́ре єстъ четатѣ ꙟ мижлокȣль
апей, чесъ кїа́мъ ко́лфȣль де вине́цїа.

Венецїенїй фа́кь ѡ церемонїе, ꙟто́ть анȣль,

ꙟзїиа

Ѫзіωа де ѫнълцарѣ ѫмнулуй, де логодѣскъ пе а-
лоръ доаџѣ ку марѣ, слобозиндъ оунъ инелъ де
аурь, ѫ маре, ши ачастъ церемоніе. ѡ фак ку
маре помпъ. Аре Винеціѧ, ши пе оускатъ мулте
цинутури, ши четъцй, супть стъпжнирѣ са.

Четатѣ Винеціей есте оуна динъ челе май
тари, ши май богате, де а Европій.

О улицеле сжнтъ стржмте, кѫчй нау тре-
буинце де а оумбла ку кай, (сау ку кърууцъ.) А-
лоръ кърууцъ сжнтъ каичеле, нумите де джшій
Гондоле, коперите ку негру, ку каре оумблъ дела
унъ локъ пънъ ла алтулъ, пе гжрлеле челе ку апъ,
каре сжнтъ пе динъ досулъ каселоръ, принъ тоатъ
четатѣ.

Ачестъ локъ лау алесь Винеціенїй, дупъ: 472
де ани, дела нащерѣ луй Хс. Ѫвремѣ кжндъ съ
асупріе де Атила, краюлъ Унилоръ. Ши авжндъ
ачесте микушоаре ѡстроаве, ау ѫтратъ де авіе-
цуй ѫтржнсъле. Къчи май ѫнаинте єра, Падова,
алоръ четате, ши скаунъ, каре есте ѫ капулъ кол-
фулуй, ла пъмжнтулъ оускатъ. Принъ четате
сжнтъ мулте зидири де касъ, ши бисеричи, фоар-
те мари, алтеле сжнтъ пе пари де стежаръ, супть
темеліѧ лоръ, бътуци ѫ апъ, пентру търіѧ.

Бисерика, сфнтѹлѹй маркѹ, есте чѣ май маре, ши май фрѹмоасъ ши май веке.

Търнѹль чель де мейдань че съ кїамъ клопотница сфнтѹлѹй марко, аре ѫнълцимѣ са, 150, де коци, (адекъ, трей сѹте де пичоаре,) дѹпъ мъсѹра парижилѡрь.

Ачасть четате есте сѹпть градѹль де лѹнџиме: 30, ши де лъциме: 45.

ТОСКАНА

Тоскана есте ѹнь дѹкать чесъ кїамъ дѹка де тоскана, ши дѹка де флоренца, ши скаѹнь дѹкатѹлѹй. ши ачесть дѹкать есте дела винецїѧ, динколѡ де Италїѧ, деспре амїазъ ꙁи, ѫтре рома, ши ѫтре Генова, ла малѹль мърїй. Ѫдеспърцирѣ че сау ꙁись а Италїей де мижлокь.

Флоренца (Италїенїй) ѡнѹмескь фрѹмоаса, кѫчи адевърать къ есте. Зидириле ей, ши касиле, ши ѹлицниле челе кѹрате. дау ѡдѹлче мѫнгъере ѡкилѡрь.

Ачасть четате есте сѹпть градѹль де лѹнџиме 29, ши де лъциме 43. пъмѫнтѹль ачецїй четъци, есте шесь нетедь, ши ѫтоть цинѹтѹль са паре авѣде помецїи. вїйле. царинниле. ши кѫмпїй чей ꙁорѫцици, каѡ грѫдинъ лѹкрать

кѹ

кꙋ мꙋлтъ мещешꙋгъ. карїй нꙋ нꙋмай фолось, даръ, шй ѿ мѫнгѫѣре даꙋ вїецїй ѡменешй.

Сѫнтъ шй алте четъцй, ꙟтра чѣстъ дꙋкатъ, Лꙋка, Ливорно, Пїсомбинъ, Сїена, шй алтеле. даръ демай пꙋцинъ фрꙋмꙋсецъ, шй мъриме. Ливорно есте вадъ де корꙗбїй, ꙟмарѣ де Тоскана.

Стъпѫнирѣ аꙋ ꙟпъръчїѧ Папїй

Дела дꙋкатꙋль де Тоскана, пе лѫнгъ марѣ ꙟтинсꙋь, ꙟтре ръсърить, шй ꙟтре амїазъ зй, съ ꙟчепе хотарꙋль де Стъпѫнирѣ папїй, кърꙋе Италїенїй ꙟй зикь ꙟпъръцїѧ бисерѣчїй.

Шй ла ачастъ ꙟпъръцїе, скаꙋнꙋль, шй четатѣ чѣ динтѫй, есте Рома чѣ веке, ꙟ кѫмпїе Ромїй. ачастъ стъпѫнире каре есте ꙟмиѫлокꙋль пъмѫнтꙋлꙋй Италїен, съ ꙟпарте ꙟ 11 цинꙋтꙋрй, але кърѡра четъцй ꙟчепътоаре сѫнтъ ачестѣ, дꙋпъ нꙋмеле цинꙋтꙋрилоръ, шй дꙋпъ Рома, есте Витербꙋ, (ѡрй вїетꙋ.) Перꙋцїе. Сполетꙋ. Анкона. Лоретꙋ. Оурбинꙋ. Равенна. Бологнѧ. Ферара.

Лѫнгъ ачесте четъцй, шй цинꙋтꙋрй, съ

май

май поть аꙟунце ши алтеле май мичи. Сабинꙋ. Кастрꙋ. Марина. Ѿстїе. Витербꙋ. ши четатѣ веке.

Май аре папа ши ꙟ Францїе оун цинꙋть, кꙋ асале четъци, че съ кїамъ Авигнона.

Рома есте скаꙋнꙋль папїй, ши есте ѡсебить пентрꙋ аса мъриме, ши мъкаръ къ, акꙋмь нꙋ аре ачѣ лърџиме, прекꙋмь ера ꙟвремиле ꙟпърацилѡрь челорь дедемꙋльть. Даръ тоть есте пе кѫть ꙟкꙋнџꙋръ ꙟсꙋшь зидюль, (афаръ де махалале,) апроапе де 20000, де стѫнжини. Аре 18, порци, каре ръспꙋндь ла 18 дрꙋмꙋри, че ꙟтръ ꙟчетате.

Четатѣ есте асꙋпра рѫꙋлꙋй Тиберь, каре трече принь мижлокꙋль четъцїй. принь каре поть вени корѫбїиле челе мичи, каре винь динь Ишпанїе, ши динь алте пърци, пънъ ꙟчетате. Ла партѣ динь сꙋсь, деспре партѣ оунде ꙟтръ Тиверѣ ꙟчетате, есте поарта делпополѡ, (адекъ поарта нородꙋлꙋй,) принь каре аꙋ ꙟтрать Костантинь ꙟпърать, кѫндь аꙋ доведить пре Максентїе, ла подꙋль че есте май сꙋсь де ачастъ поартъ. Пре каре поартъ ꙟтрѫндь, ꙟдатъ съ ꙟчепе оулица маре. Пре каре оулицъ фїиндь дрѣп-

тъ

BCU Iasi
Central University Library Iasi

тъ ꙟдерпътаре де 500 де стѫнжини, съ веде кампидолїꙋ, оунде аꙋ фост, ши сѫнт ши акꙋмь диванꙋриле цѣрїй.

Че съ зикь де зидириле челе мари а бисеричїй, де палатꙋриле де принь тоатъ четате. де апеле челе адꙋсе пе цеви де плꙋмбь. ши де мꙋлцимѣ чишмелилорь, челорь кꙋ фрꙋмось мещешꙋгь фъкꙋте, каре арꙋнкъ апа ꙟ сꙋсь де 2, ши 3, стѫнжини. ши май алесь дꙋпъ кꙋмь сѫнть челе доаѫ динь ѡграда бисеричїй сфнтꙋлꙋй Петрь. кѫ ꙟдатъ ꙟтрѫндь пре поарта ѡгрѫзїй, съ веде ѡ колоанъ де мармꙋре, динтро ꙟсꙋшй пїатрь ꙟтрѣгъ, налтъ де 20, де стѫнжини. ши де ѡпарте, ши де алта, доаѫ чишмеле, каре арꙋнкъ апа ꙟ сꙋсь кѫте пе 72, де цеви, кѫть ла ꙟтѫѫ ведере, съ паре дой ноѡри де плоае.

Бисерика ачаста, каре ꙟ зидире ѥй, ничи оунь лѣю де лемнь. ꙟтрꙋ тоате есте пїатрь фїєрь. плꙋмбь. ши скиже. лꙋцимѣ аре 300, де паши дꙋпъ кꙋмь мерџе ѡмꙋль. ши 250, лѫрџимѣ. кѫть мꙋлци зикь: къ арфи май маре де кѫть бисерика лꙋй Соломонь.

Динь фацъ оуша чѣ динь мїжлокь, каре ꙟтрь бисерикъ, есте де скиже бъгатъ. де 3,

стѫн-

стѫнжини нълцимѣ, ши де 2 лърцимѣ, каре съ дешкиде нꙋмай де трей ѡри ꙟтрꙋнь ань кꙋ мꙋлци ѻамени.

Ꙟтрꙋ ачѧстъ четате, каре ѥсте сꙋпть градꙋль де лꙋнцимє 30, ши де лъцимє 41, мꙋлте лꙋкрꙋри пот а се веде. къ, съ зиче, къ оунь ѡмь кѫндь арь петрече кꙋ лꙋарѣ де самъ оунь ань де зиле, пе тоатъ зиѡа, арь афла лꙋкрꙋри ноаѫ не възꙋте, ши ла ꙟплинирѣ анꙋлꙋй. асеминѣ арь афла ѧръ.

Даръ ной фиинд къ нꙋ скриемь Хорографїе, чи топографїе, адекъ нꙋ сателе, чи локꙋриле. нꙋ пꙋтемь а аръта тоате кꙋ амърꙋнтꙋль.

Витербꙋ, (ѡри виетꙋ.) Сполето. ши Перꙋџїе. сѫнть динь сꙋсь де Рома, апроапе де апа Тиверїи. Лоретꙋ дела Перꙋџїе, деспре колфꙋль де Винеџїѧ, съ афлъ Сфнта касъ, че зикь къ, ѥсте каса Пречистїи, ꙟтрꙋ каре аꙋ шъзꙋть ꙟ Гевсиманїе. вистиріе ачещїи бисеричи, зикь къй де 32000000 де лей, кѫщигаци дела ꙟкинъторїи че винь.

Ꙋрбинꙋль, ши Болонїѧ. сѫнть май сꙋсь де Лоретъ. апой Равенна, лѫнгъ колфꙋль де Винеџїе. Болонїе, (Италїенїи) ѡнꙋмескь четатѣ че грасъ,

дин

динь причина родꙋрилѡрь, кѫсѫ фак кꙋ ꙟдестꙋларе, дꙋпѫ челе динь рома. Ꙟй зик ши майка ꙟвѫцѫтꙋрилѡрь, пентрꙋ академїиле челе де мꙋлте ꙟвѫцѫтꙋри.

Еарѫ май ѩось пе лѫнгѫ колфь, есте Анкона ваде де маре, ѹнде сѫ адꙋнѫ тоате корѫбїиле че вин деспре рѫсѫрить.

Ши ачесть вадь, Траѩнь ꙟпѫрать лаꙋ ꙟподовить кꙋ скѫри де мармꙋре, ꙟлокꙋль че сѫ погоарѫ ла корѫбїй. каре скѫри не стрѫмꙋтать шедь, ши пѫнѫ ꙟзиша де астѫзи.

Сабинꙋ. Кастрꙋ. Маринь. сѫнть принь прецꙋрꙋль кѫмпїей Ромїй.

Четате веке, ши Остїе. сѫнть вадꙋри де марѣ, деспре амїазѫзи дела рома. Остїа, ѹнде ꙟтрѫ Тиберь ꙟмаре. еарѫ четатѣ веке май сꙋсь пе лѫнгѫ марѣ.

ПЕНТРѪ КРѪІА ДЕ НЕАПОЛЕ

Ачастѫ крѫіе ꙟчепѫндꙋсѫ динь хотарꙋль ромїй, кꙋпринде тоть капꙋль пѫмѫнтꙋлꙋй Италїей, каре сѫ ꙟкꙋнцꙋрѫ деспре Ѡсть, Нордь, кꙋ марѣ де Виницїа. ши деспре Ѡсть Сꙋдь, кꙋ марѣ Іѡника. еарѫ деспре Сꙋдь, Ѡвесть, кꙋ Медитерань. ши май

BCU Iasi / Central University Library Iasi

Ꙟнаинте, ачастъ країе съ ꙟпърцѣ ꙟ 7, гѹбернїй, ꙗръ акѹмь съ ꙟпарте ꙟ 12, ꙟтрѹ каре гѹбернїй (аѹ цинѹтѹри,) сѫнть 144, де четъци. сате, ши мошїй, 1778. єпископїй 113, ши архїєпископїй 21, дарь саѹ погорѫть 8, архїєпископїй, ши 16, єпископїй: чи тоть аѹ ръмась 13, архїєпископїй, ши 97, єпископїй.

Ши чель динтѫй цинѹть, єсте Тєра, де ла вора, (че ꙟлимба ноастръ съ зиче пъмѫнтѹль де лѹкрѹ.) ачєсть цинѹть, май де мѹлть, съ кїема кѫмпѹль фєричить.

Чель де аль 2, цинѹть, съ кїамъ Принципатѹ, ꙗръ май де мѹлть съ кїема Пичентинїє, кѹ ѡпарте дела лаканїє.

Чель де аль 3, ꙗръши, принципатѹ, ѹнде єра санїѹ, ши Ирпинїє.

Чель де аль 4, Василиката, каре съ кїема, Лѹканїє.

Чель де аль 5, Калабрїє, нѹмитъ, а Брѹцилѡрь,

Чель де аль 6, Калабрїє ѹлтра, че єра ѡпоате дин Македонїа чѣ маре.

Чель де аль 7, пъмѫнтѹль ѡтраинтѹлѹй, че май де мѹлть съ кїема Іапиџїє, идрѹнто, месапїє, ши Салентинѹ.

Чель де ал 8, пъмжнтул бариулуй, нумит май ӑнаинте Аполіе, пеучеціана.

Ал 9, Абруцо, читра. Ши ла ал 10, Абруцо оултра, дупъ кум еаръ зиче, диниколо де ржу, ши ачесте доао, чей де де мулть, ле нумъра ӑ Саніѡ.

Ал 11, есте молисе, чей ӑаръши де Саніѡ.

Ал 12, цинутъ, есте Кăпитаната, оунде ера ѡдатъ дауніе.

Ши фіеще каре де ачесте цинутури, сжнть дела Думнезеу, ӑзестрате, кжте ку оун фелю де мадемь. ши родури, ѡсебить де челе че сжнть ла четъці де пуцолй, ӑцинутул де ла вора, карре ау минієре де пучоасе, ши де піатръ акръ, пентру каре ший ку тоцій.

Даръ ӑ Косенца, ӑ калабр..., съ афлъ мулте миніери, де аурь. де плумбь. де аре. де піатръ акръ. де мармури. де алабастру. ши алте фелюри де мадемури.

Ӑ калабріе, оултра. съ фак лукрури де лжнъ. ши де мътасъ. ши май вжртось ла ахаментурнле челе нетеде, ши алте лукрури.

Іодурнле, челе де пеате фелюрнле, де поаме. маслине. алъмжй, портокале. родій.

 рош-

рошкове. кастáне. шѝ ӑлте май мѹлте де кѫте ꙟтрáлте пѫрцй де а Италїйе, шѝ кѹ ꙟ дестѹ- лáре, де тóть фéлюль де ӑпе, фолоситóаре спре сънътáте, шѝ спре ӑлте требѹинчóасе лѹкрѹри, кѹмѹй де фъкѹть нéгрѹ. ӑлбь, рóшь, шѝ пїáтрѣ.

Цинѹтѹль ѿтрáнтѹлѹй, ӑдѹче. Болоармé- но, шѝ ѹнь пъмѫнть чесъ кїáмъ сницилáть.

Ӑпрѹцѹль, шофрáнь. бѹмбáкь. ѡрѣзь шѝ мѹлте ӑлте фéлюри де рóдѹри.

Четъцйле чéле май кѫпетéнїе, де ӑчéсте цинѹтѹри, ꙟтѫй Неáполе, ѹнде ѥсте шѝ скаѹ- нѹль де ӑчáстъ крѣїе. шѝ Кáпѹль. ꙟпъмѫнтѹль де лавóра. ӑль 2, Беневéнто, ѥсте ӑпапїй, ӑ- пóй Салéрно. ꙟпринципáть. ӑль 3, косéнца, ꙟкалáбрїе. ӑль 4, Ӑчерéнца ꙟвасиликáта. ӑль 5, Ѿтрáнто, [illegible]че. Тарáнто. Бáрѹль, ꙟ ӑпó- лїе, ѹндей трѹпѹль сфнтѹлѹй Николáе, ӑпóй ӑль 6, Мелѝса ꙟконтїѧ. ӑль 7, Ꙟкшила, шѝ Кéти, ꙟ Ӑбрѹцѹ.

Неáполе ѥсте лѫнгъ мáрѣ деспре сѹдь ѿвест, сѹпть грáдѹль де лѹнцимe: 32, шѝ де лъцимe 40. шѝ ӑчáстъ четáте ѥсте мáре, шѝ кѹ мѹлть норóдь, кѫть ꙟтóате зилиле пе ѹлица мáре, съ пáре къ ѥсте ꙗрмарóкь, шѝ пела ꙟтрáтѹль, шѝ

пела

BCU Iasi / Central University Library Iasi

тела єшитꙋль динь четате.

Четатѣ єсте пъсъ ꙟтрꙋнь лѡкь фрꙋмосъ, дѫсꙋпра ꙋнїй кълмꙋшоаре де дѫль. пе лѫнгъ маре. каре фаче ѡ фрꙋмꙋсеце де а се привй. май мꙋлтѣ декѫт зидириле челе мари, шѝ фрꙋмоасе. кꙋмь шѝ ꙋлициле челе ларџи, шѝ фрꙋмось пардосите: май вѫртось ꙟ ꙋлица маре, кꙋ ѡ пїатрѫ нетѣдъ, шѝ фрꙋмоасъ, шѝ вѫртоасъ, рѫглꙋитъ, пентрꙋ касъ нꙋ лꙋнече.

Ꙟпартѣ динь сꙋсь дела ачастъ четате, єсте пꙋцюлѣ чѣ вѣке, трекѫндь динь четате. пинтрꙋ съпътꙋръ, пе сꙋпть ꙋнь мꙋнте, кале де: 1000, де стѫнжинй. шѝ єшиндь апроапе де лакꙋль агнано, каре, не ꙟчетать фїербе. аичѣ съ афлъ бъиле челе калде, каре кꙋ асале апе, ꙟпъръ вїаца ѡменаскъ де мꙋлте боале.

Їаръ май цось де четатѣ неаполїн, єсте мꙋнтеле везꙋвїѡ, каре не ꙟчетать арꙋнкъ фокь динь пъмѫнть. кѫть кѫте ѡдатъ аꙋнче фꙋминцинѣ пънъ ла неаполе, каре єсте ꙟдепъртаре, кала: 4000, де стѫнжинй, (ꙋнь легю.) шѝ фаче маре кꙋтремꙋре де пъмѫнть.

Мꙋлте, шѝ мꙋлте лꙋкрꙋри вѣки, шѝ де минꙋне сарь пꙋтѣ арѣта дела ачастъ четате,

їаръ пентрѹ граба ле лъсъмь, пентрѹ касъ зичемь чева, ши пентрѹ ѡстроавеле. рѫѹриле. ши мѹнцїи Италїей.

Ѡстроавеле челе май мари а Италїей, сѫнтъ Корсика. Сардигна. ши Сицелїе. сѫнтъ ши алтеле май микшоаре пе лѫнгъ Италїе, даръ ной вомъ зиче май ѫтѫй, пентрѹ ачесте май мари, кѫчи ѡдатъ авеа алоръ ѫсѹши краи.

Корсика аре четатѣ че динтѫи Бастїе, ши аре титлѹль де крѫїе, даръ акѹмъ съ стъпѫнеще де Генова.

Сардигна, акърїа четате кѫпитенїе, есте Калїари, ши съ стъпѫнеще де дѹка де Савое, чесъ нѹмеще краюль де Сардигна.

Сицелїа ма де мѹлтъ, ера ѫсѹши ѡкрѫїе, їаръ акѹмъ съ стъпѫнеще де краюль де Неаполе, ѫтрѹ каре ѡстровъ, тримите ѹнъ векиль.

Ачестъ ѡстровъ есте челъ май маре, де кѫтъ тоате ѡстроавеле Медитеранѹлѹй. Ѫтра честъ ѡстровъ есте мѹнтеле Етна, (ѡри мѹнцибель.) каре мѹнте нѹ ѫчетатъ а арѹнкъ фокъ. ши ѫ: 30, аѹ: 40, де ани, ръсѹфлъ ѡгрозъвїе де фокъ, атѫта де маре, кѫтъ фаче ѹнъ гроазникъ кѹтремѹръ, ши ѹрлетъ, ши трѫснетъ.

кѫтъ

кѫть динь ѡаменій чей чесъ афлъ май пе апроа-
пе, мꙋлци де фрикъ кадь, ши морь. Фаче ꙋнь
рѫꙋ де фокь кꙋргъторю, ка чара топитъ, каре
ажꙋнџе пънъ ꙟмаре. Ши дꙋпъ че съ алинеазъ,
съ фаче ѡ піатръ нѧгръ, атѫть де таре, кѫть
кꙋ грєꙋ ѡпринде ши чоканꙋль. Мꙋлци динь чей
вѣки ѡамени, не щіиндь ѡржндꙋѧла фирїй, зиче
къй гꙋра ꙟадꙋлꙋй.

Четъцꙋле челе май динтѫй, дела ачесть
ѡстровь, сѫнть Палермꙋль, Месина, ши Сара-
кꙋза. вестите ꙟвремиле челе дедемꙋлть. Кꙋмь
ши пентрꙋ ѡ бътълїе че фъкꙋръ ꙟпротива Фран-
цꙋзилѡрь, (чесъ нꙋмеще Вѣсперꙋ, Сицилїанꙋ,)
кꙋ ѡ фъръ де весте ꙋчидере, ꙟвремѣ вечернїей.

Ачесть ѡстровь ѡдатъ ера динь цара гре-
часкъ, къ лъкꙋескь ши акꙋмь ꙟтржнса гречи,
дарь сѫнть де крєдинца паписта шилѡрь. Мъкарь
къ църемонїиле бисерічїй ле факь гречещи, дарь
дау: 10, пъраде, пе ѡ карте де благословенїе де-
ла папа, ши мънѫнкъ карне, ꙟпостꙋль челъ
маре.

Ѡстровꙋль де Малта, каре есте сꙋпть
грѧдꙋль де лꙋнџиме: 37, ши де лъцииме: 35. ꙋ-
нїй зикь, кꙋмь къ арфи ꙟхотарꙋль афричїй,

дарь

дарь май де мꙋлть ера а краюлꙋй де Сицелїе, кꙋчй
Карль аль: 5, лаꙋ дать кавалерилѡрь, де Сфн-
тꙋль Їѡань, дꙋпъ че аꙋ пїердꙋть Родосꙋль. ка-
ре акꙋмь съ кїамъ кавалери де Малта, ши пентрꙋ
ачаста съ сокотеще афи, ѫтре ѡстроавеле И-
талїей, ѧрь нꙋ а Афричїй. ши даждїе дъ ла Не-
аполе, оунь лєꙋ пе тоть анꙋль.

Челе май мичи, сѫнть ѫтѫй ѡстроавеле де Липари, ѫтре Сицелїе, ши ѫтре Неаполе, каре ѡстроаве съ кїамъ Еѡлїе, ѫ нꙋмърꙋль де 7, ши съ стъпѫнеск де краюль де Неаполе.

Апроапе де Корсика, есте ѡстровꙋль Капрарїе, чесъ стъпѫнеще де Генова. ши лѫнгъ тоскана, Пѫноса, Џимѡ, ши Џанꙋтѡ. каре съ стъпѫнеск де дꙋка де Тоскана.

Мꙋнцїй чїй май мари а Италїей, сѫнть а Пенинꙋлꙋй, че ѫпърцеск май тоть пъмѫнтꙋла Италїей пе лѫнгь. ачесть мꙋнте ѫмꙋлте локꙋри съ нꙋмеще кꙋ деѡсебить нꙋме, апроапе де Неаполе, ши май дин џѡсь пꙋцинтель съ кїамъ Визꙋвїѡ, каре саꙋ зись май сꙋсь къ арꙋнкъ фокь, май ѫтоате зилеле.

Ѫ Сицелїе, есте мꙋнтеле Етна, (ѡри Мꙋнџибело,) каре дъ пꙋрꙋре арꙋнкъ фокь ши ачеста.

рꙋ́риле челе маи мари, а̂ Италїей, ⷶтѫи есте Пω, (ωри Падꙋсь,) кареле есъ динь мꙋнцїи Алпїи. а̂дапъ Торинꙋль, ⷶпїемонтѣ. Касалїе, ⷶ Монсерать, трече принь павїе, ши мерџе пела пїаченца, ши пела кремона. ши погоаръ принь дꙋкатꙋ де мантова, ши ꙟтръ пе ла Ферара, принь мꙋлте деспърцитꙋри, ⷶмарѣ Андрїатика.

Адиџе ⷶ Латинꙋль, Атезись, аре извоаръле сале динь гриџїони. оудъ тренто, ши тирола, Верона, ⷶстъпжнирѣ винецїи. апои съ ⷶтоарче спре ръсърить, ши съ варсъ ⷶмарѣ Андрїатика.

Тезинꙋль. Адда.Ωлїꙋль. Мꙋнчїꙋль. Танарω. Требїе. скꙋлтена. Рено. ачесте рꙋ́рн, тоате съ дешартъ ⷶ Пω.

Арно, есъ динь мꙋнцїи Апенинꙋлꙋи, адапъ флоренца, Писа, ⷶ Тоскана. ши съ варсъ ⷶмарѣ Тосканїи.

Тиверѣ (че латинеще съ зиче Тиберись,) есъ динь мꙋнцїи де Аверниа. оудъ сатꙋль чесъ кїамъ, а̂ сфнтꙋлꙋи мормжнть, ⷶцинꙋтꙋль флоренцїей, ши четатѣ кастелꙋлꙋи. ⷶ Перꙋџїе, Тоди. ⷶоумбрїе, малїанꙋль забинїи, адапъ рома, ши съ варсъ пе доаꙋ рамꙋри, оунꙋль сꙋпть ωстїе, ши алтꙋль сꙋпть порть ⷶмарѣ медитеренъ.

Пентрꙋ Кръіе Ишпаніеи ши Апортогалꙋлꙋи

Кръіѧ Ишпанїей, ши Апортогалꙋлꙋй, сѫнть кꙋ-
прінсе де апа мърій, принь прецꙋрь, деспре ръ-
сърить, пѫнъ деспре міазъноапте. Ши ѫкорнꙋль
деспре Ѥсть Нордь, сѫ хотъръскь кꙋ Франціѧ,
ѫ оунь рѫндь де мꙋнци, динтро маре ѫтралта.

Ишпаніѧ, сѫ ѫпарте ѫ 13, гꙋберній, ши
тоате аꙋ титлꙋшь де кръіе, кѫчи май де мꙋлть
аꙋ авꙋть, фіеще каре аль сѣꙋ краю. Ши май ѫжр-
тось ѫвремѣ кѫндь ѡстъпѫнѣ арапій. Іаръ ѫ-
времѣ кѫндь саꙋ кꙋнꙋнать краюль де Арагона, кꙋ
кръѧса де Кастиліе, сѫ оунирѫ ачесте доаѫ, ѫ-
тро стъпѫнире, ши май пе оурмъ, ши челелалте
тоате.

Краюль стъпѫнеще кꙋ деплинъ стъпѫнире
динь преꙋнъ кꙋ ай сѣй дин чей май чинстици, ши
май крединчоши боери сфетничй.

Крединца ачестꙋй нородь, ѫтоате цинꙋ-
тꙋриле. (саꙋ гꙋберніиле ачестѣ.) Ѥсте папис-
ташескъ, ши Ѥсте оунь синать ѡсебить, нꙋмай
пентрꙋ паза леџїй, ка сѫ нꙋсъ стрѫче джиндь гроаз-
ничь педепсе, скимбъторилѡрь де леџе.

Пъмжнтул ачещїй църїй, есте кънепось, шй пїетрось. роадъ де грѫу фаче пуцинъ. даръ бинаце, шй поаме фоарте буне.

Дупъ кум шй оунтул де лемнь чел мултъ, шй лжна чѣ моале, шй каей чей фрумошй, шй буни де оумблеть, кум шй мулїй, чей скумпи, че ажунгъ ла прецъ, чинчи, шй шасе суте де лей оунул.

Нумеле де цинутурнле, (аѹ цръїнле де ачастъ царъ,) ѫтжй, Галицїа каре есте ѫкапул църїй динъ сусъ, ѫтре нордъ ши весть, шй асупра църїй портогалулуй, деспре нордъ.

Апой ѫторкжндъ пи суптъ нордъ, есте Астрїе, шй Бискалїе.

Шй май цось Наварра. Каталогнѣ. шй Арагона.

Шй принь межлокул църїй спре апусъ Кастилїе вѣке, шй чѣ ноаж, шй цръїе де Леонь.

Ѣръ ла ръсърить, Валинца. апой спре амїазъ зи. пе лжнгъ стрѫмтоаре (аѹ колфу де Гибралтерра,) спре апусъ, есте Мурчїе. Ґранатта. шй Андалуцїа.

Шй чие динтжй четъцн, де ачесте цинутури, сжнть. ѫ Галицїа, Компостелъ. ла каре

четате, мѹлть нѹмъръ де ѡамени мергь, пентрѹ ꙟкинъчѹне, афлѫндѹсъ трѹпѹль сфнтѹлѹй Іаковь апостоль, аиче.

Ꙟ Австріе есте Овіедо. Ꙟ Бискалїе, Билбаѡ. Ꙟ Наварра, Памплона. че съ зиче къ ачастъ четате сарфи фъкѹть, де Помбїе кесарюль.

Ꙟ Каталоніе, есте Тарагогне. Ꙟ Арагона, Сарагоца.

Ꙟ Кастилїа веке, есте Валадолидь. Іаръ ꙟ Кастилїа чеа ноаѫ, есте Мадридь, четате маре, фрѹмоасъ. ши скаѹнѹль чель де тоате зилеле акр юлѹй.

Ꙟ Кръїе де Лиѡнь, есте чеа май динтѫй де ачесть нѹме Лиѡнь.

Ꙟ Валенца, есте Валенца. Ꙟ Мѹрчїе, ши Граната, асемене съ нѹмескь, ши четъциле. Ꙟ Андалѹціа есте Сивиліа. ши ачесть цинѹть есте чель май роднторю, де кѫть тоате челелалте цинѹтѹри.

Деспре ръсърить, май аре ачастъ кръїе, трей остроаве апроапе де хотарь, ꙟ маре медитеранъ, остроавеле де Балеаре, іаръ акѹмь съ кіамъ Маїорика, Минорка, Читадела, ши Маѡнь вадь. Ивика, ачещіа ꙟй поартъ нѹмеле де четате

Каре

каре есте кꙋпетеніе.

Алте стъпѫнири, сшпаніωлꙋль ꙟнкъ нꙋ аре. дарь пентрꙋ че съ зиче къ Ишпаніωлꙋль, аре ꙟпърціе атѫть де маре, кѫть ꙟтрꙋ ꙟпърціа са, соареле ничи ωдатъ нꙋ апꙋне.

Съ зиче, кѫчи Ишпаніе аре стъпѫнире ꙟтоате челе патрꙋ пърци де алꙋмій. ши май вѫртось ꙟ Ассіе, ши Америка, де оунде траџе маре богъціе, дꙋпъ кꙋмь са виде арътаре кѫндь вомь ажꙋнџе ꙟтра челе църи.

ПОРТОГАЛꙋ

Портогаліа, есте ωпарте де акръіей де Ишпаніе. дарь скꙋлѫндꙋсъ кꙋ ꙟпротивире, аꙋ ешить де сꙋпть стъпѫниреа Ишпаніей, ши шаꙋ ашъзать краю ωсебить, де 155, де анн.

Ши тоатъ ачастъ краіе, аре лꙋнгꙋль 120, де леги, ши кꙋрмезишꙋль 30, де леги, дарь есте май кꙋ мꙋлть народь декѫть Ишпаніе.

Краюль де Портогаліа, аре маре стъпѫнире ꙟ Америка. ши май мꙋлть ла Брассиліенн. аре ꙟкъ ши мꙋлте локꙋри, ши ꙟ Африка, ши ꙟ Ассіе.

Ачастъ краіе съ ꙟпарте ꙟ 3, пърци. ꙟпартеа деспре апꙋсь, ши ꙟмижлокь, оунде есте

Анжбона, ши скаунул крѣией. Сѫпт градул де лунцимє 9, ши де лъцимє 38.

Апои ѫпарте деспре мїазъ ноапте, унде ну аре къпитенїи четъцилор, дар аре вадури бунє ѫмаре. ши ал 3, ѫпарте деспре амїазъзи, че съ нумеще ши крѣие, каре съ кїамъ Алгарве.

Лишбонул, иаръ есте вад де маре, каре ѫл фаче ръул Таго, каре аичѣ аре маи мулть де о легъ, де лъргимє. де унде съ веде четатѣ ѫкип ка ун театру, ку мулте бисеричи, ши мари палатури.

Ръури дин челе маи мари, а Ишпанїеи, ши а Португалїеи, сѫнт Єбро. Таго. Доуро. ши Минбо.

Єбро, (че латинеще съ кїамъ Иберус, каре дєпє ачаста а пъ Єшпанїолїи, съ кїама Ибери, ау Ибери,) съ ѫчепе деспре Кастилїє, ши ѫтръ ѫмедитеранъ. иаръ Таго, ши Доуро, ѫтръ ѫокянъ.

Ачестор крѣии а португалулуи, ши Галицїа, а Єшпанїолулуи, съ кїамъ хотарул лор, сфѫршитул пъмѫнтулуи деспре апус. кѫчи ку адевърат, алт пъмѫнт ну маи есте, пънъ ѫ америка.

Акум дупъ че ам съвѫршит тоатъ Є-

ѵропа. Ши дꙋпъ че нꙗмъ ꙟторсъ динъ Ассїа дела ръсъритъ. дꙋпъ фъгъдꙋинца чамь дать, къ дина Портогалїа ѡмь трече ла Африка, (кꙋчи стрѫмтоарѣ де Гибелтера, оунде съ ꙟпреꙋнъ Ѡкеанꙋль кꙋ Медитеранъ. нꙋ есте май ларгъ декѫть 5, аꙋ 6 часꙋри,) дарь ѡрѫндꙋѫла нꙋ не ласъ. Ши фаче касъ не ꙟтоарчемь ла Марѣ Рошїе, ши съ ꙟчепемь аноастре лꙋкрꙋри де самъ, дела Египеть.

Партѣ а трїа

Пентрꙋ Африка

Африка есте оуна динъ челе трей пърцй а пъмѫнтꙋлꙋй, декаре сѫнтъ аичѣ дѣ сꙋпра. Ши есте партѣ чѣ деспре амїазъзи, каре есте ꙟкꙋнџꙋратъ де апе, фъръ нꙋмай къ, ꙟтре Марѣ албъ, ши ꙟтре капꙋль де Марѣ Рошїе. деспре ръсъритъ, съ ꙟпреꙋнъ кꙋ Ассїа, кꙋ ѡ бꙋкатъ де пъмѫнтъ, пе апроапе де 40, аꙋ 50, де леги, нꙋмай мꙋлть. Ши локꙋль чель май мꙋлть есте кълдꙋросъ, кꙋчи съ афлъ сꙋпть дрꙋмꙋль Соарелꙋй. дрепть прина мижлокꙋль пъмѫнтꙋлꙋй, каре кꙋпринде амѫндоаѫ тропичиле, тропикꙋль лꙋй Канцеръ, ши тропикꙋль лꙋй Каприкорни, Съ адекъ дрꙋмꙋль

ракꙋ-

Universitatea Iasi SEMINARUL de Literatura Română Veche

Ракулуй, ши друмул корнул каприй.)

Ꙟтра чаѧстъ парте, мулте нороаде аꙋ авꙋтъ стъпѫнире, дꙋпъ кꙋмь Картагенезїй. Романїй. Вандалїй. ши Саракиненїй, динтрꙋ каре нꙋмь, Ꙟкъ тоть сѫнть ѿпарте де тꙋрчи, че стъпѫнескь марџинѣ деспре мїазъ ноапте, ши Єгипетꙋль. дарь партѣ чѣ динь лъꙋнтрꙋ, ши партѣ деспре амїазъ зи, єсте сꙋпꙋсъ сꙋпть мꙋлци, ши деѡсеби-ци краи, къ съ лъкꙋеще де нороаде гроасе, ши тоате негре.

Пъмѫнтꙋль афричїй, єсте фоарте калдь, ши нъсипось, ши пе мꙋлте локꙋри не родиторю, динь причина липсирїй де апъ.

Аре живини, де деѡсебите фелюри, май мꙋлть декѫть Ꙟтралте пърци де апъмѫнтꙋлꙋй, Леи. Тигри. Пардоши. Инороци. ши Ꙟпꙋстїе Зарїй. (ѡрнцарїй.) мꙋлци Стрꙋци, че оунїй сѫнть май налци декѫть оунь ѡмь къларе, ши нꙋ аꙋ арипи токмите дꙋпъ трꙋпꙋль лѡрь, дарь съ ацꙋтъ Ꙟмерџнрѣ лѡрь, Ꙟкѫть нꙋ поате ѡмꙋль ничи кꙋ калꙋль съй аџꙋнгъ.

Сѫнть ши Єлефанци, (аꙋ фили.) Къмиле. Дромедари. ши Момице де тоате фелюриле. каши ла Индїеле Асїей.

Африка съ ꙟпарте, ꙟ 12, пърци, ꙟчепѫнд деспре мıазъ ноапте, динь партѣ ръсъритꙋлꙋй, де ꙋнде съ ꙟпреꙋнъ кꙋ асıа.

О ꙋнде есте ꙟтѫй, Егꙋпетꙋль. алъ 2, Варварıа, каре съ ꙟпарте ꙟмꙋлте цинꙋтꙋри. алъ 3, Биле дꙋлгеридь, (че май де мꙋлть съ кıема нꙋмидıе.) алъ 4, Сара, (сау Зара,) че ꙗръшй май де мꙋлть, съ кıема пꙋстıе, ꙋнде есте ꙋнь локь ꙟкъ, ши май нъсипось, ши май фıербинте, де кѫть ла нꙋмидıе. алъ 5, Нигрицıе. алъ 6, Гвинеа. алъ 7, Конго. алъ 8, Мономотапа. ши алтꙋль че съ кıамъ Моноемꙋџѣ. алъ 9, Кафрерıе. ꙋнде есте кръıа лꙋй Матамарь. апой капꙋль де бꙋнъ нъдъждꙋире, динколо де линıа соарелꙋй, деспре амıазъ зи. алъ 10, Цангвебарь, ши Ꙗнь. алъ 11, Абисинıе. алъ 12, Нꙋбıе.

Егꙋпетꙋль съ стъпѫнеще де ꙟпъратꙋль цариградꙋлꙋй. пъмѫнтꙋль есте родиторю. ѡиле фатъ де доаѫ ѡрй ꙟтрꙋнь ань. ши родꙋриле че съ фаць, съ причинꙋеськь динь върсарѣ апей Нилꙋлꙋй, каре варсъ ѡдатъ ꙟтрꙋнь ань, ши цине 40, де зиле. ши де варсъ пꙋцинь, ау пре маре, фаче скꙋмпете, ꙗръ де нꙋ вине нимикъ, фаче фоамете.

Къпетенıеле четъцилѡрь, динь Егꙋпеть,

 есте

Есте Гра́нь, шѝ Ка́йро. че сѣ зи́че къ аре 11, аꙋ 12,
лѣги де Ѧкꙋнцꙋрь, даръ кꙋпри́ндь шѝ махала́леле,
че́ле че сѫ́нть принь прецꙋрь, шѝ кꙋ тоа́те ачесте,
нꙋй май ма́ре де кѫ́ть Пари́жꙋлъ. шѝ аиче зи́дь
нꙋ аре, даръ аре асꙋпра оунїй рѫ́пе, ѿчетъцꙋе, де
оунде поа́те сѫсе апере. аиче сѣ фа́кь ково́аръле
че́ле фрꙋмоа́се, че сѣ кїа́мъ ково́аръ тꙋрче́щи.

Де аиче, Ѧ депъртаре де тре́й лѣги, сѫнть
Пирами́деле, че́ле фрꙋмоа́се, а Егѵ́петꙋлꙋй, Ѧ-
тре ка́ре есте оуна, че сѣ зи́че афи оуна динь че́ле
ша́пте минꙋни де алꙋмїй, акъръ Ѧнълциме
есте 260, де ко́ци.

Шѝ аиче сѣ гъсе́скь, шѝ мꙋмїй, адекъ,
трꙋпꙋри де ѿамени, Балсамꙋите, шѝ пꙋсе принь
ѿаре ка́ре зиди́ри, кѫ́те де 2, шѝ 3000, мїй де
ани.

Сꙋе́сь (саꙋ Све́сь,) есте оунь ва́дь микꙋ-
шо́рь Ѧма́рѣ ро́шїе, че́ дъ шѝ нꙋмеле пъмѫнтꙋлꙋй,
ка́ре Ѧпреꙋнъ африка, кꙋ асїа де Све́сь.

Ла ачесть ло́кь, вине́ ѿда́тъ корѣбїиле,
дела ръсъри́ть, пе ма́рѣ ро́шїе, апо́й трече то́ть
него́цꙋль пе оуска́ть, пънъ Ѧма́рѣ албъ. даръ
дꙋпъ че́ аꙋ афла́ть дрꙋмꙋль пела Ка́пꙋль де Бꙋна
спера́нцъ, принь прецꙋрꙋль афричїй Сꙋе́сь аꙋ ръ-
ма́сь

маѕь май нимикъ.

Мꙋлци ꙟпърацй саꙋ ꙟспитить съ таѥ ачас-
тъ пꙋнте, де пъмѫнть, каре ꙟпреꙋне маре ро-
шіе, кꙋ маре алъ, (саꙋ кꙋмь съ зиче, медите-
ранъ,) пентрꙋ каре оушꙋреѕе дрꙋмꙋль корѣбіилѡрь,
де вро доаѫ мій де леги, дарь наꙋ путꙋть испрѣ-
ви нимикъ, мъкарь де нꙋй ши атѫта лъцимe де
локь, къ нꙋй май мꙋлть, декѫть 40, саꙋ 50,
де леги.

Де аиче пе деспре міазъ ноапте, спре а-
пꙋсь пе лѫнгъ африка, есте Алиѯандріа, ши креіе
де Барка. Триполи. Тꙋниси. Алџери. Фесь.
Марокко. ши варварія.

Алиѯандріе есте апроапе де маре медите-
ранъ, акъріа зидириле сѫнть тоть ачелѣ, ка-
ре лаꙋ фъкꙋть алиѯандрꙋ, макидонь.

Барка. Триполи Тꙋниси. сѫнть пе апроа-
пе де оунде аꙋ фость Карѳагена, че фрꙋмоаѕъ.

Алџери есте оунь пъмѫнть, кꙋ мꙋлци мꙋн-
ци. Фесь. ши мароко аꙋ оунь ачелашь краю. а-
честе локꙋри ши четъци тоате сѫнть ꙟварварія.

Оуній даꙋ май мꙋлть лъцимe варваріей,
кꙋпринзѫндь, ши креіа Барчій, ши азаріи. креіе
Барчій есте плинъ де нисипь. оунде съ ѡрбиръ ѡ-

ѡщиле лȣй Камби́сь кѫндь съ дȣче́ съ пра́де ка́пище
лȣй Џіѡ́ве, (сау̑ Аполо́нь,) Аммо́нѣ. Акȣмь
сѫ́нть то́ате сȣпть стъпѫни́рѣ тȣркȣлȣй. Три́-
полись май ла апȣсь дела Ба́рка, есте респȣбликъ.

Ꙟ де́й, есте оунь па́шъ, іаръ май ꙟнаинте
де анȣль 1650, єра сȣпть Тȣнисн, ши Алге́ри.

Тȣнисн есте чета́те де піа́тръ, ши аȣ оунь
пȣць кȣ апъ віе, ка́ре съ ви́нде принь то́атъ чета́тѣ.

Алгери есте ѡца́ръ пли́нъ де мȣнцй, оунде
аерȣль есте бȣнь, ши стъпѫни́рѣ ка́ций ла Тȣни-
сн, дарь па́ша ма́й на́ре ни́чи ѡпȣте́ре, ла стъпѫ-
ни́ре. норо́дȣль есте ара́пїй, ка́рей сау̑ ско́сь динь
Ишпа́ніа, ши аче́щіа сѫнть че́й май ма́ри тѫл-
ха́рй де ма́рѣ.

Чета́тѣ де Алгери, есте ма́ре, ши бога́тъ,
ши есте фъкȣтъ асȣпра оунȣй мȣнте.

Кръіа Фе́сȣлȣй, съ оуне́ще кȣ чѣ де Ма-
ро́ко. пъмѫ́нтȣль аче́щїй кръи́й есте роднито́рю,
ꙟгрѫ́ȣ, ши ꙟпо́аме, ши алтеле.

Чета́тѣ де Фе́сь, есте фъкȣтъ пе до́аѫ
дѫ́лȣри, оу́лицеле сѫ́нть стрѫмте, ши аȣ по́рцй
ка́ре съ ꙟки́дь са́ра.

Кра́юль де Маро́кко, ꙟшй дъ ти́тлȣ де ꙟ-
пъра́ть Африкъй, ши ца́ра са, аре минїере де аȣрь,

ши

ши де арџинтъ: ши фак маре негꙋциторie, кꙋ сꙋнтъ де лемнъ, ши кꙋ захаръ, чесъ фаче аичѣ.

Четатѣ Мароккꙋлꙋй, аре мꙋлтъ народъ, кала, 100000, де лъкꙋитори. Каселе. Џамиле. фѫнтѫниле ѡ ѫфрꙋмесцазъ. Май демꙋлтъ ера оунъ скаꙋнъ а оунꙋй кнѧзъ де сарачини.

Билеѕꙋлџеринъ, май демꙋлтъ ера ѡпарте динъ Нꙋмидie, каре есте оунъ локъ плинъ де финiчи, ши кꙋпринде ши престе алте мꙋлте цѫрй, чи нꙋсъ пре шiꙋте, ши съ деѡсебеще де Варварie, кꙋ мꙋнтеле де Атлантъ, каре есте челъ май налтъ декѫтъ тоци мꙋнцiй, чи есте дꙋпъ чела алꙋнiй, каре ши ачеста есте тотъ ѫафрика, ѫтре Едiѡпie, ши ѫтре мономꙋдѣ.

Апой ѫторкѫндъ спре амiазъ зи, престе брѫꙋлъ тропикꙋлꙋй де Канцеръ, есте Сара, (чи кꙋ нꙋме бꙋнъ съ нꙋмеще пꙋстieтатѣ,) кѫчи нꙋ аре алтъ нимикъ, фъръ нꙋмай нѫсипъ.

Цара ачаста аре пре пꙋцинъ апъ. Кале пънъ ла 100, де леги пе алокꙋре, апъ нꙋсъ гъсеще. Лъкꙋиторiй сѫнтъ канище сълбатичи, ши нꙋ аꙋ алтъ лꙋкрꙋ декѫтъ пъзитꙋлъ добитоачелоръ. Пъмѫнтꙋлъ есте плинъ де скорпiй, ши де алте фiери вениноасе.

Ши

Ши дела ачаст царъ апѹстїетъцїи, престе ѹнь рѫндь де мѹнци, есте Нигрицїе, ѹнде есте ши рѫѹль негрѹ, кариле ѿ адапъ. ши ачѣ лъкѹиторїи сѫнть тоци негри.

Пъмѫнтѹль есте родиторю, пе лѫнгъ апа негрѹлѹи, дела капѹль верде, спре ръсърить.

Ши де ачѣ тоть спре амїазъ зи, маи есте ши алть рѫндь де мѹнци, ши дѹпъ мѹнцїи ачїа, есте Гвинеа, ꙟтрѹнь коть ла малѹ мърїи, апроапе де линеа соарелѹи. пъмѫнтѹль ꙟтрачаста парте есте родиторю, пентрѹ адеселе плои. ши мѹлть аѹрь съ гъсъще принь мѹнци, ши ѡасе де фили. мїере, чаръ мѹлтъ, ши алтеле. маи вѫртось спре партѣ динтелѹи, (адекъ капь де бѹна сперанцъ,) кѫчи ачесть пъмѫнть, лѹнцидѹсъ ꙟмѧѣ, съ паре ка ѹнь динте.

Ꙟтра честь локь, сѫнть мѹлте фелюри де момице, пе каре ꙟвъцѧндѹле съ слѹжескь ѡаменїи кѹ джнселе деле адѹкь апъ, лемне, ꙟторкь фригарѣ, ши алте треби, факь.

Кръїа лѹи Бенинь, есте ѹнь цинѹть де а Гвинеїи, ꙟтрѹ каре кръїе, лъкѹиторїи ѹмблъ голи, ши рашй, пънъ кѫндь ꙟши иаѹ бое дела краю, касъ съ ꙟбраче. пинтра честе которни, деспре

BCU Iasi / Central University Library Iasi

пре четатѣ адрїй, (оунде сѫ вѫнд арапїй) есте оун крїю, каре аѹ тримись оун сол Францїѧ.

Ѫтрѹ ачесте крѣїй. Гвинеѧ, есте сѹпт градѹл лѹнцимей: 10, шй де лъциме: 5. Ѧръ Бенйн, шй Адра, де лѹнциме: 24, шй де лъциме: 5.

Шй де анчѣ трекѫнд престе линеѧ соарелѹй дин колѡ, есте Конго, шй погорѫнд пре дин те тот спре амїазъ зй деспре ноͮй, сѫ афлъ мѹлте крѣїй, шй стѫпѫнири дешевите, оунде сѫ афлъ ѡамени, ѧкъ шй май стрълѹчици де негри.

Ачесть пѫмѫнть аре мѹлтъ кайе. Ѧворїѡ, финиче, шй поаме, дин каре фак вин.

Портогезїй аѹ Ѫтрачесте локѹри (слобозїй,) колоане, шй четѫци, май мѹлте декѫт ѡландезїй. дар ѡландезїй Ѫ Гвинеѧ, аѹ май мѹлте декѫт портогезїй.

Конго, есте сѹпт градѹл де лѹнциме 34, шй де лъциме динколѡ де линїе соарелѹй, 5, ка шй Гвинеѧ динкоаче.

Ла ачесте локѹри, шй деѡпарте, шй де алта, зїѡа, шй ноаптѣ, нѹсѫ скимбъ нічй ѡдатъ, дин: 12, часѹри, шй варъ, шй ѧрнъ.

Шй май ѹшос де Конго, есте крѣїѧ де Моко

ко́ко. а̂по́й спре а̂лцѡрь миа́зѫ но́апте, е̂сте крѫі́е А̂нгола. Шѝ дела А̂нгола ꙟна́инте, престе мꙋнте, і̂арѫшь деспре а̂лцѡрь рѫсѫри́тꙋ, шѝ а̂ль но́стрꙋ а̂пꙋсь, сѫ ꙟче́пе крѫі́а Кафре́рі́й. Шѝ пре́сте а̂лтꙋ рѫ́ндꙋ де мꙋнци, ка́ре мергь пре сꙋ́птꙋ линіа тропикꙋлꙋ́й де капри ко́рни, спре а̂лцѡрь миа́зѫ но́апте, шѝ спре а̂но́астрѫ а̂миа́зѫ зи, е̂сте крѫі́а де Мономотапа̀, (а̂дѣкѫ дела ло́й дре́птꙋ ла а̂миа́зѫ зѝ.) шѝ ꙟторкѫ́ндꙋ пе дꙋпѫ капꙋль, а̂ꙋ а̂скꙋцитꙋль пѫмѫнтꙋлꙋ́й, оу́нде сѫ сѫвѫрша́ще а̂фрика, е̂сте а̂лтѫ кафре́рі́е, че лѫкꙋиторі́й де а̂колѡ ѡнꙋме́скь кафре́рі́а деспре а̂пꙋсь, і̂арь но́й де а̂нчѣ ѡнꙋми́мь деспре рѫсѫри́тꙋ, ка́ре е̂сте пе лѫ́нгѫ крѫі́е де Мономотапа̀. Крѫі́а де Мономотапа̀, Портоге́зі́й ѡнꙋме́скь, крѫі́е де а̂ꙋрь. Пентрꙋ кѫ рѫꙋрилє че́ле че сѫ а̂флѫ а̂колѡ, а̂дꙋкь ꙟло́кь де нѫси́пь, ма́й мꙋлтꙋ а̂ꙋрь, фі́индꙋ мꙋлтꙋ ꙟтра че́ль пѫмѫ́нтꙋ.

А̂честꙋ́й кра́ю нсѫ дѫ мꙋлтѫ чи́нсте деспре сꙋпꙋші́й сѫ́й. Стаꙋ ꙟна́интѣ лꙋ́й ꙟ ценꙋнки, шѝ кꙋ ѡ̂ ма́ре тѫче́ре.

Ма́и е̂сте оу́нь кра́ю, а̂про́апе де а̂че́ста, дарь нꙋ нсѫ пре щі́е бине крѫі́а.

Ꙟтра че́стꙋ ка́пь, чесѫ кі́амѫ де бꙋна спе-

ра́ци

ранцъ, вара, ѡ аꙋ ꙟлꙋна лꙋй генꙋарїе, ши ѥрна ꙟлꙋна лꙋй Юнїе. фїинд сꙋпт градꙋл де лꙋнџиме 45, ши де лъциме деспре ꙟмїазъ зи 36.

Ачесте ърътъри, лъмь дать пентрꙋ щїинца, де ꙟтоарчерѣ соарелꙋй. Ꙗръ Европенїй карѣ кълъторѣскъ, ши лъкꙋѣскъ ꙟтра челе пърци, (мъкарь къ вѣдь тоате климеле скимбате ꙟтралтъ фелю) тоть дꙋпъ ѡбичеюль ностру ꙟкаре не афлъмь де ачастъ парте, нꙋмѣскъ, ши пърциле лꙋмїй, ши лꙋниле челе де варъ, ши де ѥрнъ.

Ꙟпой дела кафрерїе, ꙟкоаче, спре линїѧ соарелꙋй, (аꙋ мижлокꙋль пъмѫнтꙋлꙋй,) есте кръїѧ лꙋй Зангвебарь, ꙟкоастеле Афричїй, деспре ръсърить, ши съ ꙟтинде пънъ сꙋпть линїѧ соарелꙋй, оунде съ ꙟчепе коаста лꙋй Ꙟианъ, динь коаче де линїе. Ши пе лѫнгъ ачаста, май сѫнть, ши алте кръїй, май мичи, ꙟпой Едїопїѧ.

Ши ꙟтоате ачесте кръїй, сѫнть нише ѡаменй варвари. Ꙟдекъ динь чей че наꙋ кꙋнощинце, ничи де политикъ, ничи де леџе, авѫндь леџиле сале, дꙋпъ алоръ вое, май мꙋлть фирѣскъ. Ши съ кїамъ Арапи, де Африка.

Ши май вѫртось, чей че сѫнть ꙟкафрерїиле дела капꙋль пъмѫнтꙋлꙋй, оунде сѫнть нише

Ѡамени мари ла трꙋпь. ши скѫрнави, мънѫкъ мъртꙋтъниле дин добитоаче крꙋде, ши съ ꙋнгь кꙋ сеꙋ, пе капь, ши пе трꙋпь. ши ачещіе съ кіамъ Ѡтентони.

Мъкарь къ Ѡландезіи авѫндь ши еи стъпѫнире ла капꙋль де бꙋна сперанцъ, іаꙋ май де принсь Ѡаречe пре чеи че съ афлъ май апроапе де дѫншіи, ꙟкꙋръценіе, ши іаꙋ май дꙋмесничить.

ꙟ Едіѡпіа, ꙗръши сѫнть мꙋлте крѫіи, ши аꙋ алѡрь ꙟпърать ꙟ Авесиніе. ши ачасть ꙟпъръціе, съ кіамъ а Едеѡпенилѡрь, (саꙋ агодн-лѡрь.) Ѡпарте сѫнть крещини, ши аꙋ алорь патріархь, митрополицн, ши епіскопи. даръ сѫнть де ересꙋль лꙋи Диѡскорь. ꙟпъратꙋль цине Ѡкрꙋче микъ ꙟмѫнъ, кѫндь съ факь слꙋжбеле, кꙋ соборь, ка кꙋмь арфи ши ель слꙋжиторю, ꙟржндꙋль діаконилѡрь.

Ѡржндꙋелеле факь гречещи, ꙟлимба лорь. ши постескь. даръ кѫндь скріе празникъ, Ѡри ꙟче зи саръ ꙟтѫмпла, мънѫнкъ карне, кꙋмꙋи ла 40, де мꙋченичи, ла благовещеніи. ла флоріи, ши де ла паще пънъ ла Ѝспась. ши ꙟтралте празниче де престе ань, фіе міеркꙋри, фіе винери, дестꙋль съ фіе празникь, еи тоть мънѫнкъ карне.

Ѡстроа-

Ѡстрове де Африка

Ѡстроавеле сѫнтъ, ꙟтѫй Капꙋль Верде, ши ѡстроавеле де Канаріе, ши ѡстровꙋль де Фіерь, каре сѫнть деспре ꙟпꙋсь дела Африка. Іаръ Мадагаскарь, ши Борбонѣ, сѫнть деспре рѫсѫрить, престе линіѧ соарелꙋй динь колѡ.

Ѡстроавеле дела Капꙋль Верде, сѫнть алꙿ Портогаллꙋлꙋй, ши сѫ афлѫ апроапе де ꙟдрептꙋль Гвіеній, деспре ꙟпꙋсь. кꙋ пꙋцинь народь, ши аꙋ ꙟлтѫ де кѫть саре, ши піей де капрѫ.

Ѡстроавеле де Фіерь, чи май де мꙋлть сѫ кема Фортꙋнате, (адекѫ норокоасе,) кꙋмь ши челе де Канаріе, сѫ стѫпѫнеск де Шпаніоли. ши сѫ фаче мꙋлть винь ꙟтрѫнселе.

Ꙟ ѡстровꙋль де Тинарифа, (чесѫ кꙋпринде ꙟрѫши ꙟтрачестѣ,) сѫ фаче винь пѫнѫ ла 28000, де балерче, де винь, каре васѫ сѫ зикѫ, 84000, де ведре, ши аре ѡмꙋлциме де канари, ꙟтро пѫдꙋре дела оурь.

Май есте оунь ѡстровь пꙋцинь май спре міазѫ ноапте. Іаръ Апортогаллꙋлꙋй, ши кѫндь лаꙋ гѫсить, іаꙋ дать фокь, ши аꙋ арсь, пѫмѫнтꙋль ꙟпроапе де 7, анни. апой саꙋ фѫкꙋть ꙟтѫта а-

роднтóрю, кѫть дà дннь тѫй пе ѡ̂мѣсȣрѣ де грѫȣ̑, 60, шѝ ѧ̑лтеле.

Ѡ̂стровȣль де Мадагáскарь, че є̑сте деспре рѣсѣрить, зíкѣ кѣ ѧ̑рфй чель май мáре ѡ̂стровь, де ꙟ̑ Афрнчїй, кѣчнꙗ̑ре принь прежȣрь 800, де лéгн. (ꙗ̑декѣ 3200000, де пáшй.) ꙟ̑трачѣсть ѡ̂стровь сѣ фáче мȣлть кипéрю. шѝ ѧ̑баноcь. Францȣзїй ꙟ̑шь фѣкȣсѣ ꙟ̑ ꙗ̑нȣль 1655, ѡ̂четáте, ꙗ̑рѣ ꙟ̑ ꙗ̑нȣль 1673, сау оу̑чúсь тóцн де лѣкȣнтóрїй де ѧ̑колѡ̀ кáре сѫнть ѡ̑аменн кȣ Дȣхь, дарь не креднчóшй.

Ꙟ̑ Борбóнѣ, стѣпѫнéскь Францȣзїй, дела ꙗ̑нȣль 1654, оу̑нде ѧ̑фáрѣ де мȣлтеле фнннчe шѝ де копáчїй де ѧ̑баноcь, сѣ фáче ѧ̑колѡ̀ шѝ мȣлтѣ кафé, кáре ѡ̂поáртѣ ꙟ̑ Франціѧ, ꙗ̑дȣкь шѝ пе ла нóй, кѣрїе ꙟ̑й зúкь, кафé францȣзаскѣ.

Ꙟ̑чéсте ѡ̂строáве сѫнть ꙟ̑пáртѣ деспре ꙗ̑мїá-зѣ зѝ, днн колѡ̀ де мúжлокȣль пѣмѫнтȣлȣй. Сȣпть грáдȣль де лȣнцúме 64, шѝ де лѣцúме 20, деспре ꙗ̑мїáзѣ зѝ.

Май є̑сте оу̑нь ѡ̂стрóвь май спре рѣсѣрúть че сѣ кїáмѣ Зокотóра, ꙟ̑ кáре сѣ фáче мȣлть ѧ̑лóе. Змúрнѣ. шѝ тѣмѫе.

Гѫрй

BCU IASI
Central University Library Iasi

Рѫȣри дин челе май мари де а Афричїй

Рѫȣриле челе май мари дин Африка, сѫнт ѫнтѫй Нилȣл, ши Негрȣ деспре мїазъ ноапте. Апой деспре амїазъ зи, Заире, ши Цанбре, че сѫнт май мичи пȣцин, декѫт челе динтѫй.

Нилȣл єсъ дин Єдїѡпїе, ши ȣдъ тоатъ ѫпъръцїа де Абесинїе. Апой май сȣсь де Нȣбїе, съ ѫтоарче спре апȣсь, ши апой ѣрь спре ръсърить, ши ѣрь спре апȣсь. Апой съ ѫдрептъ спре мїазъ ноапте, ши ȣдъ Нȣбїе. Єгѵпетȣл. Адапъ пе Гран. Каирȣ. ши апой съ варсъ прин доаѫ рамȣрй, ѫмаре Балтика. Апа Нилȣлȣй єсте сънътоасъ, дарь аре мȣлци коркодели.

Негрȣ наще дин лакȣл де Борно. дин Нигрицїе. ши фаче ѫтречере лȣй, ȣн ѡстровь каде: 200, де леги прин прежȣрь, ши ȣн лакь, ѣръший май пе аткта. Апой фаче мȣлте рамȣри, чел динтѫй съ кїамъ Сънегал. (ши ла ачесте локȣри, аȣ ши францȣзїй ѡаре каре гъздȣири, пентрȣ негȣцторїа де а кȣмпъра арапи.) ши алдоиле фаче ѡстроавеле лȣнци, ши Горѣа, апой ѫтръ ѫмаре апȣсȣлȣй.

Ачесть рѫȣ, зикь къ арфи май маре, де

кѫть

кѫть тоа́те рѫꙋриле кѫ́те сѫ́нть ꙟтрꙋ а̂че́сте з,
пъ́рци де а̂пъмѫ́нтꙋлꙋй, А̂сїе, А̂фрика, шѝ Е̂-
ро́па. А̂ре лꙋнцимѣ лꙋй, 800, де ле́ги. дела
ꙟчепꙋтꙋль лꙋй, пънъ ꙟмарѣ а̂пꙋсꙋлꙋй.

Съ зи́че къ шѝ а̂че́сть рѫ́ꙋ, а̂да́шце, шѝ
шѝ ска́де ка шѝ нилꙋль. За́ирѣ, (саꙋ Ча́ире) е̂съ
динтрꙋнь ла́кь, кꙋ а̂честь нꙋме, деспре а̂мїа́зъ
зѝ, де Монoемꙋџи. а̂да́пъ Ко́нго, шѝ ꙟтръ ꙟ
ма́рѣ а̂пꙋсꙋлꙋй.

Ча́мбре е̂съ динь цъ́риле Ка́фрилорь, шѝ ме́р-
џе спре мїа́зъ но́апте. а̂по́й ꙟто́арче пе деспре
а̂мїа́зъ зѝ де Мoномата́па. шѝ ꙟшй їа а̂лть нꙋ-
ме, чеъ кїа́мъ Кова́ма, шѝ ꙟтръ принь мꙋл-
те ꙟпъръцътꙋри, ꙟма́рѣ деспре сꙋдь е̂сть, спре
Мадага́скарь.

А̂кꙋмь дꙋпъ че а̂мь а̂жꙋнсь, ла ка́пꙋль де
бꙋна нъдъждꙋире, а̂ль а̂фричїй, фїиндь къ е̂сте
дꙋпъ ми́жлокꙋль пъмѫ́нтꙋлꙋй, невомь погорѫ ла
А̂мерика, кѫ́ии де а̂ичѣ нꙋ е̂сте пре депа́рте.
шѝ фїиндь къ дрꙋмꙋль ка́ꙋтъ спре а̂мїа́зъ зѝ,
но́й нево́мь ꙟто́арче престе ли́нїе динь ксаче, ка-
ръ ꙟче́пемь, дела Тїра Фе́рма, (сїꙋ пъмѫ́нть ꙟ-
търи́ть,) ка́ре динтрꙋ ꙟтѫ́й саꙋ а̂фла́ть де
Христо́форь, Коло́мбь.

Па́р-

Парте а̂ па̂тра

Пентрꙋ А̂мерика

А̂мерика съ ꙟпарте ꙟдоаъ, ꙟ А̂мерика деспре а̂міазъ ноапте, ши ꙟ А̂мерика деспре а̂міазъзи ши фіеще каре динтрꙋ а̂честе доаъ, ꙗръши съ ꙟпартъ ꙟтрале пърци. А̂мерика деспре а̂міазъзи, съ ꙟпарте ꙟтѫй ꙟ пъмѫнтꙋль чесъ нꙋмеще ꙟтърить. а̂ль 2, ꙟ Перꙋ. а̂ль 3, ꙟ Кили. а̂ль 4, ꙟ Магеланика. а̂ль 5, ꙟ Плата, (саꙋ Парагвай.) а̂ль 6, ꙟ Брасиліе. а̂ль 7, ꙟ цара А̂мазонилѡрь.

Пъмѫнтꙋлꙋй ꙟтърить іаꙋ дать нꙋмеле, пентрꙋ къ, а̂части царъ есте чѣ дин тѫй, ꙟтрꙋ каре саꙋ погорѫть Христофорь Коломбь.

Ши ꙟтрꙋ а̂часта сѫнть: 4: гꙋберній, (а̂ꙋ стъпѫнири.) ꙟтѫй: Панама. а̂ль 2, Картагена. а̂ль 3, Гвіана, (саꙋ Андалꙋціе чѣ ноаъ.) а̂ль 4, Граната чѣ ноаъ. ꙟтрꙋ каре четатѣ чѣ пентрꙋ къпитеніе, есте Сантафе, де Батога, (а̂декъ четатѣ сфѫнтꙋй крединцъ,) ши а̂частъ четате, есте къпитеніе ꙟкъ, ши, ла тоатъ цара пъмѫнтꙋлꙋй ꙟтърить.

Ешпанійѡлій, а̂ꙋрꙋль че скоть динтрꙋ а̂-

час-

Central University Library Iasi

ачест царъ, ꙟль дѹкь ла Панама. пентрѹ кѫ наѹ май мѹлть декѫть ѡлимеѫ де пѫмѫнть, пентрѹ касѫ маргѫ ла Портѹбелло, (ꙟдекъ ла вадѹль чель фрѹмось,) че єсте ꙟмаре деспре мїазѫноапте, динтрѹ каре вадь, сѫ ꙟкаркѫ корѫбїиле де мергь ꙟ Ишпанїе.

Картагена, (нѹмитѫ Индїана.) єсте деспре амїазѫзи де колфѹль месикѹ, ши сѫ нѹмеще аша депе асемѫнаре каре аре кѹ Картагена дин Ишпанїе.

Ꙟ парте динкотрѡ єсте Картагень, сѫ афлѫ мѹлть аѹрь. смеранде. ши ѹнь Балсамь фрѹмось фоарте.

Гвїана, (сау Андалѹцїе чеа ноаѫ,) нѹ єсте тоатѫ а Ишпанїѡненилѡрь, кѫчи пе лѫнгѫ маре аѹ мѹлте ашѫзѫри, Францѹзїи, ши Оландезїи. мѫкарь кѫ, ꙟкѫ, нѹ, сѫ щїе, престе тоть локѹль.

Перѹ, лаѹ афлать, ши лаѹ ши лѹать Пицаро, ꙟвремеа ꙟпѫрѫцїей лѹи Карло аль 5. ꙟ анѹль 1533, слѹжиндѹсѫ дела не ꙟпѫчиреа адой фраци, каре авеа дрептате фїеще каре а фи. кесѹшь ꙟ скаѹнь.

Ачастѫ царъ єсте ка ѹнь изворь абогѫцїи

Ишпа-

сшпанїѡненилѡръ, кѫчи пъмѫнтꙋль ачеста, есте плинь де минїери де аꙋръ, ши де арџинтъ. ши есте ши родиторю, ши де алте бꙋнътъцй, принь вѫй, їаръ ꙟмꙋнте есте секь.

ꙟ мꙋнцїй де Потоси, съ афлъ че май маре минїеръ де аꙋръ, ши есте ꙟтрꙋнь бꙋнь пъмѫнть. даръ кале вро, 4, легй, принь прежꙋръ, есте стерпь, ши плинь де морй де вѫнть. оунде лꙋкрѫзъ, ши мачинъ аꙋръ, 20000, де арапй.

Кѫндь кѫщигаръ сшпанїѡненїй, ачесть пъмѫнть, ера тоате василе, лъкꙋиторилѡрь, де ачесть металь, ши акоперемѫнтꙋль каселѡрь, ꙟлокь де шиндилъ, кꙋ табле де аꙋръ. краюль лѡрь кареле, май ꙟнайнте, съ кїема Инкась.

Четатѣ че пентрꙋ къпетенїе ꙟперꙋ, есте Лима, кꙋ касе дрепть пꙋсе ꙟлинїе, ши оулициле ларџй. Вицерѣ, (адекъ Векилꙋль краюлꙋй,) шаде айчѣ ꙟтро фрꙋмоасъ кꙋрте. касиле аꙋ нꙋмай оунь рѫндь, ши сѫнть акоперите, кꙋ пѫнзъ зꙋгръвитъ, ши ле есте ꙟдестꙋль кѫчй айчѣ нꙋ плоаже ничй ѡдатъ.

Килй, есте оунь пъмѫнть родиторю, ши съ гъсеще мꙋлтъ аꙋръ кꙋрать. ши сѫнть цапй, атѫта де марй, кѫть ꙟй ꙟџꙋгъ де оумблъ ла

дрꙋмь. Ꙗго, четатѣ, ѧнъ єсте пентрꙋ кѫпетеніе, ꙋнде шаде гꙋвернатꙋ, каре єсте сꙋпꙋсь ла вицерѣ де перꙋ.

Магеланика ѧнъ плинъ де мꙋнци, ши сѫ кіамѫ магеланіе, кѫчи сау гѫсить, де магеланꙋль, портогаль, тримись де краюль Ишпаніеи. Лѫкꙋиторій сѫ кіамѫ Патагоній, ши сѫнть де ѡмѫсꙋрѫ ѧстать фоарте налци, кѫть сѫнть ꙋнїй де 4, коци. Ачастѫ царѫ, єсте фригꙋроасѫ, ши пꙋцинь щіꙋтѫ, ши ꙋнде нꙋ сѫнть колоній де а европенилѡрь. Сѫ зиче кѫ шѫдь принь колибй, дарь нꙋ сѫ щіе бине.

Плата (парагвай,) де кѫцива ани ѧкоаче, єсте а Ишпаніѡненилѡрь че аꙋ гонить пе портогезй де аичѣ. Четатѣ чѣ пентрꙋ кѫпетеніа єсте Ѧнрезь, четате таре, ши кꙋ бꙋнѫ негꙋциторіе, ши єсте сꙋпꙋсь ши ачесть гꙋбернаторь, сꙋпть вицерѣ де ла перꙋ.

Брасиліе, єсте апортогалꙋлꙋй, ѧтрꙋ ачастѫ царѫ єсте мꙋлт[...] лемнь, каре сѫнꙋмеще Брасиле че слꙋжеще де а фаче вѫпселе, ши де пе лемнь с[...]дѫ, ши, нꙋмеле цѫрій.

Ѧлѫꙋнтрꙋ цѣрій єсте не щіꙋ[...]ь. Нꙋмеле ѡаменилѡрь, сѫнть слꙋте, сѫ кіамѫ маргоатсь, ши

ши топинамбоуѕь, ши алтеле.

Амазоній, сѫнть пе лѫнгъ рѫуль де Амазонь, іаръ ръмъшица ѫй не щіутъ, сѫнть сате, че съ кіамъ сате де аурь.

Лъкуиторій, сѫнть юцй, ши рѫй, мънѫнкъ ѡаменй, ши нау ничи леџе, ничи правиле де дрептъцй.

Америка деспре міазъ ноапте

Ачастъ парте, съ апарте ѫ чинчи пърцй, ѫтѫй ѫ Канада, (сау франціа ноаж.) аль 2. Енглитера ноаж. аль 3, Флорида. аль 4, Мексику ноу. аль 5, Мексику векю, (сау Ишпаніа ноаж)

Канада е а фрацузаскъ, даръ акумъ, есте а Енглезилѡръ. пъмѫнтуль ачещій църи, есте родиторю, даръ аерулъ фриґурось, дінъ причина пъдурилѡръ, ши амблъторь лакури. лъкуиторій сѫнть пречепуцй, ши ѫвъцацй ѫмещешугурй, ши ку ѡменіе.

Съ скоате де ла Канада, мулте піей де алчй ши де касторй, ши унтуръ де кить, касторуль есте ѡфіаръ, че тае копачи ку динцій сѫй.

Четатѣ Кфебикь, есте къпетеніе. оунде

шаде

шаде гѹбернатѹль.

Енглетера ноаѫ, аре асале четъци, Бостонь. Виргиніе, ши Карлестоѹнь, ꙟкаролина.

Динь Виргиніе, адѹкь тъбакѹль чель бѹнь, че есте алесь пентрѹ аль съѹ бѹнь мирось.

Флорида, есте оунь локь фрѹмось ши плинь де віи.

Ачесть локь, ꙟфлорить ꙟтѫи лаѹ лѹать, ишпаніѡленіи, ꙟзіша де пащи. Ꙗръ акѹмь съ ціне, де Енглези, ши ѡнѹмескь каролина. Ꙗръ ръмъшица, съ лѫкѹеще де ѡамени сълбатечи.

Ноѹль месикь, лаѹ афлать ѡшпаніѡленіи, дѹпъ че аѹ стъпѫнить мѹлтъ време, бекюль Месикѹ. четатѣ че пентрѹ къпетеніе есте Сантафе, даръ нѹ съ щіе бине пѫнъ оунде съ ꙟтинде, Месикѹ ноѹ спре міазъ ноапте.

Саѹ черкать аколѡ оунь дрѹмь касъ ꙟтоаркъ ꙟ Европа. черкіи аче атѫта сѫнть де марій, ши тарій, кѫть ꙟи ꙟказнзескь, деи ꙟцѹгъ ла каръ.

Калифорніе, есте оунь ѡстровь къръѫ мѹлци зикь къ арфи ажѹнсь кѹ Асіе, даръ нѹ съ щіе ꙟкъ де есте адевърѹль. ѡстровѹль ачеста, есте оунь бѹнь ши фрѹмось локь, ши есте деспре а-

BCU Iasi / Central University Library Iasi

пъсь де мѣснкꙋ чѣльноꙋ, ꙟтрꙋ каре съ фаче чѣль май бꙋнь ши май фрꙋмось, Какаѡ (динь каре фак чоколата,) че съ нꙋмѣще ши ка, кафѣѡа, каре де кипь есте аша, дарь де мъриме есте кжть бобꙋль чѣль маре.

Вицерѣ ѫшпаніѡлꙋлꙋй, (каре май демꙋлть шеде ꙟ Флорида,) акꙋмь шаде ꙟ мѣснкꙋ.

Лѣџиле ачестѡрь нороаде, че сжнть ꙟтра мжндоѫ пърциле америчїи, кꙋмь ꙟтра часть деспре мїазъ ноапте, аша ши ꙟчѣ деспре амїазъ зи, сжнть де мꙋлте фелюри, ꙟкинъторй де идолй, ши фъръ де ничй ѡлеџе. ши май ꙟнаинте пънъ анꙋ ꙟтра еѵропенїй пинтре джншїй, нꙋ авѣ щинцъ, ничй де потопь къ аꙋ фость, ничй де Хс, къ саꙋ нъскꙋть.

Дарь дꙋпъ че аꙋ ꙟтрать, мꙋлцй саꙋ фъкꙋть крещинй, де крединца папкеташ лѡрь, ши а лютеранилѡрь. Ѩрь май пре ꙋрмъ, ши май вжртось акꙋмь, (дꙋпъ кꙋмь спꙋнь,) ꙟчепжндꙋсе ръзврътире май ꙟтжй ꙟ Еѵропа, ши ереѵрй деспра лѣџїи, аꙋ ꙟчепꙋть асъ ꙟтꙋрна ѩрь ла лѣџиле лѡрь, челе динтжй, ꙟкъ динь преѫнъ кꙋ ачіщй че саꙋ дꙋсь, динь Еѵропа аколѡ.

Ѡс-

Ѡстроаве дин Америка

Ѡстроавеле дин Америка, ле ѫпарть ѫ 3 пърций. Ѫтѫй, ѫ ѡстроавеле де Азоре. Аль 2, ѫ ѡстровѹль нѹмить пъмѫнтѹль нoѹ. Аль 3, ѫ ѡстроавеле де Антиле.

Азоре, (саѹ Терцери,) сѫнть деспре ръсърить де Канада, ши сѫнть а Портогалѹлѹй, ши четате Агра, ѡ аѹ пентрѹ капетеніе.

Ѫ ѡстровѹль чесъ нѹмеще пъмѫнтѹль ноѹ, пе лѫнгъ марџиниле ачестѹй ѡстровь, ши май вѫртось, спре локѹль чесъ кіамъ Банкѹ, съ фаче ѡ маре вѫнъторіе де пеще, каре съ кіамъ Мерлѹцо, дин каре фак Еѹропеніи ѡ маре негѹцторіе, адѹкѫндѹль май прин тоатъ Еѹропа, сърать, ши оускать. каре слѹжаще мѹлть де хранъ, пентрѹ нородѹль чель сърак.

Ачесть ѡстровь, ера а Францѹзилѡрь, дарь апой лаѹ дать Енглезилорь, кѹ ѡтокмилъ де ай лъса, ла капѹль де Бретонь, съ пъскѹяскъ.

Ѡстроавеле де Антиле, сѫнть 4, Кѹба. Џямайка. Домигно. ши Порторико. Ѡстровѹль Кѹба есте а Ішпанієй, ши аичеа съ афлъ ѡ мѹлциме де папагалй. Четате [illegible] капитеніе а Кѹбей, есте Авана, ши де аиче адѹкъ тъбакѹль

BCU IASI / Central University Library Iasi

чель бунь, ши рошу, че съ кіамъ тъбакь де Ишпаніе, ши челе фрумоасе броаще ку цисть.

Ѧръ май спре аміазъ зи, сѫнть нище остроаве мичи, чесъ кіамъ грьдиниле кръесій. ши май спре міазъ ноапте, остроавеле де Лукаесь, каре сѫнть лъкуите де оамени сълбатечи.

Ѫтра честе пърци, съ гъсеск броаще ку цисть, каре оумблъ ши принь апа мърій, ши сѫнть атѫта де мари, кѫть поартъ кѫте 4, ши 5, оамени ѫ спатиле лорь, пре каре ѫвъциндуле, (умблъ дупъ кумь спунь,) ѫ кълъторій.

Островуль Цямайка, есте а Енглезилорь, каре лау луать дела Ишпаніонени, ши ау алорь четате пентру къпитеніе, Саніаго, дела Бега.

Доминго, есте чель май маре островь де Антиле, къ, аре, 400, де леги, принь прецурь, ши че май маре парте, есте аспаніонениморь.

Аиче съ фаче мулть захарь, ши добитоачеле челе че ау дусь динь Европ... сау ѫмулцить фоарте, кѫть май къ, ау стѫнсь съмѫнца челорь че съ афла аколо.

Съ май ...еще о живинъ, ѫтра честь островь, че съ кіамъ Скарафаціо, каре ку стрълу

чиръ

чирѣ ѡкилоръ че аре, зикъ къ факъ ѡ лѹминъ кѫтъ съ поате ши ноаптѣ а скріе, ши а чети.

Порторико, (адекъ бадѹль чель богать,) єсте а сшпаніѡнениилѡрь.

Ꙟ ѡстроавеле челе мичи, де Антилѣ, съ фаче мѹлть захарь. тютюнь. бѹмбакь. ши де мѹлте фелюри де поаме. ши сѫнть стъпѫните де мѹлте нѫмѹри. оуниле аѹ ръмась а карибилоръ челѡръ де лок нъскѹци, каре саѹ адѹсь динтралте Антилѣ.

Рѫѹри дин челе маи мари а Америчіи.

Челе маи мари рѫѹри дин Америка, сѫнть 4. Мисисипи. Лоренцо. Амазонѹ. ши Плата.

Мисисипи, єсъ дин сѹсь де Канада, адапъ цара Илинесилорь, ши Флорида, ши Ꙟтръ Ꙟколфѹль Месикѹ.

Лоренцо, съ наще дин ѡарекаре лакѹри деспре сѹдь ѡвесть дела Канада. оудъ Монть реаль, ши Кфебе... ши, съ варсъ Ꙟ маре деспре ноапте.

Амазонѹль, съ Ꙟчепе дин Перѹ. адапъ цара амазонилорь, фъкѫнд Ꙟ...ерѣ са, трей мари ѡстроаве, пре кѹмь сѫнть челе дела Топи-

намбѹи

намбуй, шй алтеле. аре аса гуръ, ларгъ де 50, аў 60, де леги, апой съ варсъ ѫмаре ръсъритулуй.

Плата, чева съ зикъ ржуль де аргинтъ, (къчй ѫлимба Шпанїолаекъ, плата съ зиче аргинтъ.) аре аль сеў изворь динь лакуль ѯараїесь. мерџе принь цара платїй, шй ѫтръ ѫмаре де судь.

Локурй дескоперите

майпре урмъ

Ачесте локурй нў съ щїў бине, шй нйчй нўгаў пўсь ла вреѡ парте динь честе 4, апъмжнтулуй.

Шй ачесте църи, шй пъмжнтурй, сжнтъ ѫтжи, Тїрра делфѐкко, (адекъ пъмжнтъ де фокь.) деспре амїазъ зи, дела Америка.

аль 2, Нова Зеланда, деспре судь ѿвесть.

аль 3, Ѿстроавеле де Соломонь, деспре апусь де ла перу.

аль 4, Пъмжнтуль, луй Папоуѯь, деспре ръсъ-ритъ, де ѿстроавеле де [illegible]олуке ѫассїа.

аль 5, Пъмжнтуль; де Дїаменсь, деспре амїазъ зи, дела Молуке.

аль 6, Пъм[illegible]туль де Їеко. деспре мїазъ ноапте, де цжапоне, чеѣ шй оунеще деспре

Полѹсь Артикѹ.

а҄ль 7, Гроенландь, деспре міазъ ноапте дела Канада.

а҄ль 8, Шпицбергь, деспре ръсъріть, ши деспре міазъ ноапте, дела Тътърже, москичаскъ.

а҄ль 9, Новаземлѧ, ла міазъ ноапте.

Терра делфоко, (аѹ пъмжнть де фокь.) есте ѫ сфжршітѹль Амерічїи, деспре аміазъ зи ши есте ѡсебить де стрѫмтоаре дела Магелань нѹмаі деавїе съ кѹноскь латѹриле.

Лъкѹиторїи ѹмблъ голи, мъкаръ де ши есте мѹлть фрігь, фіиндъ сѹпть градѹль де лѹнціме 310, ши де лъціме деспре аміазъ зи 55, ши ачере ѫкъ аѹ ѡзи ѫпроапе, де ѡл нъ, ши ѡноапте, асемене, ка ши чей че сжнть сѹпть градѹль, деспре полѹсь артикѹ.

Ши деспре ръсъріть де ачеста, есте ѡстровѹль де стати, ши алте ѡстроаве, каре съ вѣдь нѹмаі, дарь наѹ ѹмблать німе пънъ акѹмь ѫтржнселе.

Нова Зеланда саѹ гъсіть де ѡландезй пе лѫнгъ анѹль 1654, каре есте спре градѹль де лѹнціме 185, ши 40, де лъціме, деспре аміазъ зи, дарь нѹсъ щіе, десъ ажѹнџе ѹндева, кѹ пъмжнть кѹпри-

кꙋпринзъторю, аꙋ ба..

Ωстроавеле че съ зикъ алꙋй Соломонъ, сѫнтъ деспре апꙋсъ дела перꙋ. ши сѫнтъ марй, ши мꙋлте, спре граделе де лꙋнџиме, 240, ши де лъциме деспре амїазъ зи 10. аерꙋлъ есте бꙋнъ, ши пъмѫнтꙋлъ роднторю.

Папаꙋзъ, ши дїеменсъ, сѫнтъ деспре ръсърйтъ, дела асїа, сꙋптъ линїа соарелꙋй. мꙋлте съ зикъ, даръ съ паре ачелашъ локъ кꙋ нωва Гвинеа. лъкꙋиторїй сѫнтъ витежй, ши креднинчошй.

Ѫтре папаꙋзъ, ши ѫтре дїеменсъ есте нова гвинеа, сꙋптъ градꙋлъ де лꙋнџиме 150, ши де лъциме, деспре амїазъ зи 2. ши деспре амїазъ зи, дела нова гвинеа, есте карпентарїе, ши нова ωланда, сꙋптъ граделе 20, де лъциме, деспре амїазъ зи, ши ѫтре граделе 130, ши 160, де лꙋнџиме.

Лъкꙋиторїй динтрачесте ωстроаве, аꙋ ѫвръкъминтеле лоръ, де тею, ши фꙋнзе де оунъ копачю. армеле лоръ сѫнтъ сꙋлицй де лемнъ, ши чомаџе, ши наꙋ ничй касъ, ничй масъ. оумблъ ѫчете, месте[...]цй ѫтрꙋнъ локъ, ши съ хрънескъ кꙋ пещй мъшорй, кꙋ кꙋлбечй, мидїй, стридїй,

ши кꙋ алтеле че поть гъси.

Ачесте 5, локꙋри пентрꙋ каре амь ворбить пънъ акꙋмь сѫнть деспре амїазъ зи, дарь деспре мїазъ ноапте сѫнть алте цѣри, дескоперите, май пре оурмъ.

Дꙋпъ кꙋмꙋй пъмѫнтꙋль Їесо, (сав Їеко,) ачесть пъмѫнть есте оунить, (принь ниште локꙋрй фоарте греле, де оумблать,) кꙋ Ꙗпонїа деспре мїазъ ноапте, дарь греꙋтатѣ локꙋлꙋй наꙋ лъсать пе Ꙗпоненй, касъ ꙟтре де аль стъпѫни, мъкарь къ вое.

Къ ꙟтѫлнинде пе ѡаре каре ѡаменй, престе тоть пъроши, наꙋ пꙋтꙋть съ скоатъ нимй ѡщїинце дела дѫншїй.

Ꙋмблъ, пе лѫнгъ марѣ, де кꙋмпъръ бланe дела дѫншїй, къ есь мꙋлте де аколѡ.

Ши май ꙟнаинте де аколе, спре полꙋсь арктикꙋ, ꙟтре 60, ши 80, граде де лъциме, сѫнть Гроенландь, ши Спицбергь, апой нова Землѧ спре градꙋль 75.

Гроенландь, (сав пъмѫнть верде,) съ нꙋмеще динь причина къ съ гъсеще ꙟлга верде, пе лѫнгъ марцине.

Оукїй зикь ши кредь кꙋмь къ сарфий липинде

кꙋ пъмѫнтꙋль Америчїй деспре апꙋсь. ши деспре ръсъри́ть, кꙋ тътърѫ.

Норо́дꙋль динтрꙋ ачесть пъмѫ́нть, есте фрикось. мелахоникоши, ши скѫрнави. фетеле ꙟши фак мꙋлте семне пе ѡбразь.

Ѡпарте де Гроенланда, есте алꙋй Данимаркь. ꙗрь ꙟтралта стъпѫнеск алѡрь лъкꙋиторй.

Ѡландезїй, ꙟ анꙋль, 1645, аꙋ черкать ка съ гъсаскъ оунь дрꙋмь, пе лѫнгъ Спицбергь. ꙟмарѣ деспре мїазъ ноапте. пентрꙋ касъ маргъ ла Кина. дарь наꙋ май възꙋть алтъ, декѫть тоть гїацъ пе коаста деспре поль. фїинд май пре сꙋсь де кѫть градꙋль 80, де лъцимe. ши пре аичѣ съ вѫназъ, кицїй чей марй, каре даꙋ оунꙋль, кѫте 21, ши 22, де ведре де оунтꙋръ. ши съ афлъ ши оурши албй, кѫть боїй де марй, ши вꙋлпй негре, ши алтеле.

Нова Земла, съ ѡсебеще динь стрѫмтоарѣ дела Вегась, деспре мїазъ ноапте де тътържѣ. дарь нꙋ съ щїе ѡстровь есте, аꙋ прикнсꙋй кꙋ пъмѫнтꙋль деспре ръсърить.

Ѡландезїй ꙟ анꙋль, 1675, аꙋ ꙟкꙋнџꙋрать, капꙋль деспре мїазъ ноапте, черкѫнд ꙗръши оунь

дрꙋмь

дрꙋмь, каєъ маргъ ла кина. ши фїиндь Ꙟтрачѣ кълъторїє, петрекꙋръ Ꙟтро їарнъ, сꙋпть ѡколибъ де табле де гїацъ. оун, е фъчѣ оунь марє фокь Ꙟколибъ, ши гїаца нимикъ нꙋєъ рꙋшина де фокь. ши аꙋ авꙋть аколѡ, ши ѡноапте де трєй лꙋни. ши кꙋ алтъ нꙋєъ хрънє, декжть кꙋ лꙋпй, кꙋ вꙋлпй, ши оуршй албй, чей приндє кꙋ лацꙋрй.

Зикь кꙋмь къ арфи май гъсить францꙋзїй, ши енглезїй, ши алтє ѡстроавє, Ꙟмарѣ чѣ линъ, дарь Ꙟкъ нꙋєаꙋ скрись алѡрь лꙋкрй де самъ.

ПЕНТРꙊ МЪРИЛЕ ЧЕЛЕ МАЙ ЩЇꙊТЕ
Каре съ Ꙟпарть пе фаца пъмжнтꙋлꙋй.

Де мꙋлте ѡрй съ ворбєще, пентрꙋ мꙋлте мърй, дарь авєни ла адевърь, нꙋ сжнть май мꙋлть, декжть оуна сжнгꙋръ, каре съ варсъ Ꙟмꙋлте локꙋрй, пре фаца пъмжнтꙋлꙋй.

Ѡсебить пентрꙋ марѣ каспїа, каре єарь пꙋтѣ зиче, къ [illegible]е алтъ маре, дарь мꙋлцй зикь къ ши ачаста сарфи Ꙟпреꙋнжндь кꙋ колфꙋль персїанꙋлꙋй, пе сꙋпть пъмжнть. къчй съ вѣдь фрꙋнзе де копачй, де каре нꙋ сжн[illegible], пе лжнгъ ачесть колфь, фъръ декжть пе лжнгъ марѣ каспїа

пїѧ.

Дечй тоате мъриле, нȣ сѫнть ӑлтеле декѫть ӑчелашй маре, дарь ӑшй принде нȣме депе цара, шй пъмѫнтȣль кȣ каре съ ӑлътȣръ.

Ӑпартѣ деспре мїазъ ноапте, съ кїамъ марѣ ӑгецатъ, каре єсте ӑтре Лапонїе, шй ӑтре Нωва Землѧ. каре фаче доаѫ колфȣрй, оунȣль спре ӑпȣсь, шй ӑлтȣль спре ӑмїазъ зй дела нωва землѧ. шй пентрȣ ӑчаста, ӑль нȣмескь колфȣль де нωва землѧ.

Май сȣсь спре ӑпȣсь, єсте марѣ де Новергїе, деспре мїазъ ноапте. каре фаче ӑцара шфедȣлȣй, 3, колфȣрй, шй чель май деспре мїазъ ноапте, съ кїамъ колфȣль де Ботинїе. ӑль 2, колфȣль де Филандїе. шй ӑль 3, колфȣль де Ѓнига.

Колфȣль каре єсте ӑтре Шфецїе, шй Данимарка. шй ӑтре Германїе, шй Полонїе че съ кїамъ марѣ Балтика, шй пе лѫнгъ ӑлеманїѧ ӑсȣсь, съ кїамъ марѣ де ӑлеманїѧ.

Ӑтре Єнглитера, шй ӑтре Франціѧ, съ кїамъ мѫникъ. шй ла ӑпȣсь спре сфѫршитȣль Єуропїй, съ кїамъ ωканъ. шй ӑтре мїазъ ноапте, шй ръсърить, деспре Ӑмерика, съ кїамъ

марѣ

Central University Library Iasi

марѣ дела міазъноапте, ши спре аса амїазъзи, ши апꙋсь, съ зиче марѣ дела амїазъзи.

Ꙟтре Италїе, ши ꙟтре ꙟпъръціе тꙋрчаскъ динь еꙋропа, съ кїамъ колфꙋль де Винеціе. ши ꙟтре Калабрїе, ши ꙟтре Корфꙋсь, марѣ Иѡникꙋ.

Ꙟтре цара Гречаскъ, ши ꙟтре Анадоль, марѣ Архипелагꙋлꙋй. ши иаръши ꙟтре еꙋмеле. ши ꙟтре алтъ парте, а Анадолꙋлꙋй, де 6, аꙋ 7, леги, де лꙋнциме, съ кїамъ марѣ де мармꙋре, (чи май демꙋлть съ кема Пропонтиде.)

Ачастъ маре есте какꙋмь арфи ꙟкисъ, де доаж стрꙟмтори, кꙋ оуна деспре амїазъ зи, каре съ кїамъ стрꙟмтоарѣ де Галаиполи, (саꙋ Дарданеле,) динь причина адоаж четъци, чесъ кїамъ Дарданеле, каре есте оуна деспре партѣ асїей, ши алта деспре партѣ еꙋропїи. ши стрꙟмтоарѣ каре есте май сꙋсь, спре міазъноапте, съ кїамъ стрꙟмтоарѣ, (аꙋ боазꙋль,) Цариградꙋлꙋи.

Марѣ каре есте ꙟтре Анадоль, ꙟ ꙟпъръціа тꙋркꙋлꙋй [illegible]нь еꙋропа, ши ꙟтре а Крꙟмꙋлꙋй, съ кїамъ марѣ наѵръ, (аꙋ понтꙋ еꙋзинꙋ.) ши ꙟтре тътърже чѣ микъ, ши ꙟтре Черкезїе Палꙋде, Меѡтиде, ([illegible]ꙋ марѣ де Забакхе.)

Ши ꙟ Ассїе, ꙟтре Гюрџїе, ши ꙟтре Персїе, ши ꙟтре Астрахань, (сау пътържа чѣ маре.) деспре мїазъ ноапте, єсте марѣ каспїѧ.

Ꙟтре Аравїе, ши ꙟтре Африка, єсте марѣ рошїе, ши ѩръши ꙟтре Аравїѧ, ши ꙟтре Персїе. єсте колфꙋль персиѧнꙋль, ши ꙟтре пъмѫнтꙋль Индїей, чель дела ръсърить ши ꙟтре чель деспре Апꙋсь, єсте колфꙋль де Бенгала.

Ши марѣ чѣ маре, дела Индїѧ, деспре Амїазъ зи, съ кїамъ марѣ Индїеннлѡрь. Съ май нꙋмеськь ши кꙋ май мꙋлте нꙋме, ши пентрꙋ Ачесте де май сꙋсь арътате, ши Алтеле, каре сѫнть май ꙟдепъртате локꙋрй, кꙋмꙋй марѣ Атлантика, каре нꙋ єсте де кѫть марѣ Апꙋсꙋлꙋй.

Марѣ де Амїазъ зи дела ръсърить ши дела мїазъ ноапте, тоате сѫнть тоть оуна, чи кꙋ нꙋме де ѡбще сънꙋмеще Ѡкѣань.

НꙋМЕ ШИ ЛОКꙋРЙ

Де стрѫмторй де марѣ, (сау Боазꙋрй.)

Динь челе май щїꙋте.

Ꙟтѫй стрѫмтоарѣ де Вайгаць, ꙟпреꙋнъ марѣ москвичѣскъ кꙋ колфꙋль дела Нова Землѧ.

А 2, Стрѫмтоарѣ Сꙋдь єсть, ꙟтре Шфеціе,

 ши

ши ꙟтре ѡстровѹль ѹнде есте, копеннаꙗ-
генъ, ꙟ данимарко.

ал 3, Пасѹ, (аѹ тречере де калаи,) ꙟпреѹнъ
мѫника, кѹ маре ѡландїеи.

ал 4, Стрѫмтоаре де гибралтера, ѹнеще ѡкеа-
нѹль, кѹ медитеранъ.

ал 5, Стрѫмтоаре де галлиполи, ацѹнџе архи-
пелагѹль, кѹ маре де марморе.

ал 6, Стрѫмтоаре, костандинополи (адекъ,)
боазѹль цариградѹлѹи, ѹнеще маре де мар-
мѹре, кѹ маре нѣгръ.

ал 7, Стрѫмтоаре, кафа ацѹнџе мар нѣгръ,
кѹ маре меѡдите.

ал 8, Стрѫмтоаре бабель (аѹ мандель,) ꙟ-
преѹнъ маре рошїе, кѹ маре персїанѹлѹи.

ал 9, Стрѫмтоаре дела Сонда, есте ꙟ асїа,
ꙟтре ѡстровѹль, Џꙗва, ши ꙟтре Сѹматра.

ал 10, Тессонь, ꙟтре пъмѫнтѹль де Ієсо, ши
ꙟтре тътарꙗ кинезилоръ.

ал 11, Стрѫмтоаре магеланѹль, есте ла капѹль
америчїи, деспре амїазъ зи, ши ꙟтре пъ-
мѫнтѹль де фокъ.

ал 12, Стрѫмтоаре давись, ши де ѹндсонь,
сѫнть ла америка, деспре мїазъ ноапте.

Пар-

ПАРТЕ А ДОѪ

А ГЕѠГРАФІЕЙ

Пентрꙋ арътаре глобꙋлꙋй.

Аръткнд ной ꙟпърцириле, ши локꙋриле депе фаца пъмкнтꙋлꙋй. де требꙋинце есте, касъ арътъмъ ши чева, пентрꙋ аса рътꙋнзиме. къ де геѡграфий съ нꙋмеще глобъ, ши гречеще сфера.

Даръ, геѡграфїй даꙋ ѡсебире ꙟтрачесте доаѫ, кꙋвинте, мъкаръ де ши есте тоть оунꙋль, пентрꙋ ка съсе ꙟцелагъ ꙟскꙋрть рътꙋнзимѣ пъмкнтꙋлꙋй, динь рътꙋнзимѣ черюлꙋй, ши нꙋмеска апъмкнтꙋлꙋй глобъ, ши ачерюлꙋй сфіръ.

Дечй ной авкндъ, требꙋинцъ пентрꙋ чева ѡркндꙋеле, де аглобꙋлꙋй, каре слꙋжъскъ пентрꙋ аꙟцелецере, май кꙋ оушꙋринцъ, де чѣ че амъ скрисъ. пентрꙋ ачесташи глобъ, (аꙋ пъмкнтъ,) къ коноскндꙋсъ ѡркндꙋеделе глобꙋлꙋй, пе лесне съ воръ кꙋноаще ши ѡркндꙋеле [illegible]рїй.

Мещешꙋгꙋль де ѡркндꙋеделе сферїй. нꙋсъ кїамъ, геѡграфїе, че козмографїе, адекъ скриоаре нꙋнꙋмай д[illegible]пъмкнть. чи ши де тоатъ лꙋмѣ.

Ши ла ачесть мещешꙋгъ, глобꙋль, (аꙋ

глѡ́нцꙋль пъмѫ́нтꙋлꙋй,) съпꙋне ꙟми́жлокꙋль сфе-
рїй, де съ ве́де ꙟпрецꙋра́ть кꙋ че́рюль.

Ꙟпо́й ѡбиче́юль глѡ́бꙋлꙋй, ла мещешꙋгь есте асеменѣ кꙋ а сферїй, ши ꙟвъци́ндꙋсе ꙟтѫ́й а че́сть пꙋци́нь, прелесне съва кꙋноа́ще, ши а че́ль мꙋлть.

А че́сть глѡ́нць фїиндь ꙟ сфе́рй, съ вѣдь кꙋ оушꙋри́нцъ, че́ле де ѡсеби́те пъ́рцй, а пъмѫ́нтꙋлꙋй, каре сав скри́сь, ꙟ ꙟтѫ́же па́рте, а кърцїй а че́щїѧ.

Съ фа́кь глѡ́бꙋрй ѡсеби́те, де ѡ мъри́ме, ꙟто́кма пе кѫ́ть съ поа́те де а съ ꙟсъмна̀, кꙋ скрисоа́ре че́ле 4, пъ́рцй а пъмѫ́нтꙋлꙋй.

Ши̇ пентрꙋ ка съсе ꙟ са́ма май кꙋ оушꙋри́нцъ, аще пꙋнь че́ле доа́ж май ма́рй че́ркꙋрй чесъ кїа́мъ оумблъто́аре, дела сфе́ръ, адекъ ѡризо́нтꙋль, ши̇ мерйдїа́нꙋль, дꙋпъ кꙋмь сѫ́нть, ши̇ ла сфе́ръ.

Йаръ че́ркꙋриле, не клътито́аре, ка́ре сѫнть е́кфаторю́ль (ав линїѧ депе ми́жлокꙋль пъмѫн-тꙋлꙋй,) чѝ съ нꙋме́ще ши̇ кꙋ алть нꙋме, емисферо, зодїа́кь, ши̇ доа́ж тро́пиче, ши̇ че́ле пола́рй, а че́стѣ съ ꙟсемнаѫзъ пе ꙟсꙋшй глѡ́бꙋль, ши̇ кꙋ а ча́стъ мижлочи́ре съ ве́де а шъзъмѫ́нтꙋль, ши̇ деѡсеби́рѣ пъ́рцилѡрь пъмѫ́нтꙋлꙋй, ши̇ ки́пꙋль а шъзъмѫ́нтꙋлꙋй че́лѡрь чере́щй, каре сѫ́нть ꙟсемна́-

те

те ла сферъ.

Къ пентрꙋ май бꙋна ꙟцелеӂире, кꙋмь съ се ꙟсемнезе, іатъ ши ѡ ꙟкипꙋире.

А оунь ѡꙋ, саꙋ алть лꙋкрꙋ рътꙋндь ꙟкипꙋль ѡꙋлꙋй, кꙋчй аша есте кипꙋль пъмжнтꙋлꙋй. ши ꙟль цине кꙋ доаѫ дӗџете. апой траџе ѡ линїе, дрѣптъ принь мижлокь, ꙟкꙋрмезишь. ши ачастъ линїе съ кямъ екфаторе, (аꙋ емисферо.) апой алтъ линїе траџе ꙟкꙋрмезишꙋль ачещїе, дела оунь капь пънъ ла алтꙋль, ши принь прецꙋрь. ши ачаста съ кїамъ Меридїанꙋ, (адекъ черкꙋль де амїазъ зи,) де каре черкꙋри, требꙋе съ фїе ꙟкипꙋите, 360, кꙋ алѡрь нꙋмъръ ꙟсемнать пе емисферо, (саꙋ черкꙋль депре мижлокꙋль пъмжнтꙋлꙋй.) апой престе ачесте черкꙋри, іаръши ꙟкꙋрмезишь, скрїе ши алте черкꙋри, а тропичилорь, ши а поларилорь, ши алтеле, чесъ кїамъ параллеле, (адекъ ꙟтокма челꙋй де принь мижлокь,) чесъ зиче емисферо, кь апой са фаче престе тотъ глобꙋль, кфадрате. ши принтра ачесте кфадрате, съ скрїꙋ цериле. ши четъциле. ръꙋриле. мꙋнцїй. ши мъриле. ла локꙋль лѡрь,

Ачастъ ꙟкипꙋире амь дато, пентрꙋ къ, не фїиндь ꙟкъ, ескоасе пе лимба ноастръ ачастъ ꙟвъцътꙋ

въцътȣръ, шѝ кѝпȣрй де мáхинй, фъкȣтьре пен-
трȣ оушȣринца кȣноштинцїй, шѝ а̂ ꙟвъцетȣрїй.
къчй възѝндь ѡ сфéръ, (а̂ȣ оунь глóбь) токмѝть
спре а̂чáста, а̂дȣкѫндȣцй а̂мѝнте де кѝпȣль ꙓръ-
тáть, пре лéсне вéй кȣнóаще, мъкáрь съ фїе скрись
шѝ пе а̂лтъ лимбъ.

Мъкáрь къ де мȣлте ѡ̂рй, съ вéдь кѝпȣрй
скрѝсе, шѝ тѝпърите де маппамóнде, чѝ а̂лтъ
нȣ є̂сте де кѫть кѝпȣль де а̂чáсташй мáхинъ, ꙗрь
фїиндь къ пе кáрте нȣ съ поáте ꙟкипȣй, ꙟкѝпь ка
кȣмь съ ꙟкипȣєще ꙟсȣшй мáхина, шѝ май вѫр-
тóсь ꙟкърциле нȣмите топографѝче, къ, фїиндь
пéтиде, шѝ ꙟдеспърцитȣрй, ле є̂сте кȣ грéȣ ꙟ-
чепъторилѡрь де ꙟвъцътȣръ, де а̂кȣноаще старѣ
пъмѫнтȣлȣй ꙟче кѝпь є̂сте.

Ꙗръ де пе глóбь ꙟдáтъ съ кȣнóаще, де
оунде а̂ȣ ꙟчепȣть грáделе де лȣнџѝме, шѝ чéле де
лъцѝме, а̂ȣ де нълцѝме, щїиндь къ чéле де лȣн-
џѝме, сѫнть ꙟсемнáте, дȣпъ кȣмь сáȣ а̂рътáть
пре чéркȣль єкваторїюлȣй, кáре є̂сте принь мижлó-
кȣль пъмѫнтȣлȣй. Де пе кáре чéркь съ нȣмъръ
тóате меридїáнниле, дела ꙟтѫюль меридїáнь, кá-
ре трéче пе дъсȣпра ѡ̂строáвелѡрь де Канáрїе. Де
оунде Геѡгрáфїй ꙟчéпь а̂ нȣмъра̀, пънъ ла. 360.

де граде спре ръсърит.

Іаръ челе де лъциме, ле нумъръ пре черкул де ачеставъ меридіань, ꙟпърцинд дела Зенеть ꙟ доаъ пърци, кѫте пе 90, де граде. Ѡ парте спре полусъ артику, ши алта спре полусъ ант артику.

Ꙟчепѫндусъ ши ачесте тоть дела ачель локъ, де унде съ ꙟчепъ граделе меридіанулуй, адекъ дела черкулъ екфаторюлуй, каре съ кіамъ ши граде де паралеле, адекъ де черкуриле ачеле че мергъ ꙟкурмезишуль пъмѫнтулуй, деѡ потривъ ку екфаторюль.

Ку ачастъ пуцинъ арътаре, сокотескъ къ ва фи май ку лесниръ ꙟчепъториилоръ де ꙟвъцътуръ, ꙟ ѡбичеюриле де ѡржндуелиле глобулуй, де кѫт ку челе мулте скрисе, каре ной амъ ꙟдръзнит але лъса, пентру къ, ау ну съ ꙟцелегъ бине пентру мулта мулциме, ау съ съпъръ четиторюль, де але май чети.

Ꙟтѫа ѡрѫндуѣлъ а глобулуй

Де асъ гъси граделе де лунциме, ши де лъциме де фіеще каре царъ, ши локъ, депре фаца пъмѫнтулуй.

кѫндъ

Кѫнд врей сѫ кауци ачесте, ынтоарче глобꙋл ынтрꙋ аша фелю, пѫнѫ авени локꙋл чел кауци, сꙋпт чел май маре меридиань. Апой каутѫ нꙋмѫрꙋл че есте пе черкꙋл екфаторюлꙋй, сꙋпт ачест меридиань, кѫ ачестай нꙋмѫрꙋл, (сау градꙋл) де лꙋнциме, каре сѫ нꙋмѫрѫ дела апꙋс спре рѫсѫрит.

Ши ярѫши каутѫ ши граделе челе де лѫциме, че сѫнт ынсемнате пе ачесташ меридеань, ынчепѫнд тот дела екфаторе, де ꙋнде сау ынчепꙋт, челе де лꙋнциме, чи мерг спре пол.

Каре сѫ кїамѫ ши граде, де паралеле, адекѫ, де черкꙋриле каре сѫнт ынтокма екфаторюлꙋй, ынкꙋрмезишꙋл пѫмѫнтꙋлꙋй, дечи афлѫндꙋсѫ ачесте граде, вей кꙋноаще ынкѫт депѫртаре, есте локꙋл ачеста, дела апꙋс спре рѫсѫрит. Ши ынкѫт депѫртаре есте дела мижлокꙋл пѫмѫнтꙋлꙋй, спре пол, адекѫ спре мїазѫноапте.

Ярѫ дева фи динколо, де мижлокꙋл пѫмѫнтꙋлꙋй, атꙋнч вей сокоти ынграделе челе деспре полꙋс антарктикꙋ, адекѫ деспре амїазѫзи, ши аша вей фаче, ши ынтрꙋ алте кѫутѫри.

Ал

А͠ЛДОЙЛЕ ѠІЖНДѸАЛЪ
а̂ Глобꙋлꙋй.

Де вей вре съ щій ꙟче час єсте соареле, а̂міа-зъ зи, ꙟфіинще каре лок, дестꙋлꙋй съцй а̂-дꙋчй а̂минте, ꙟче граде де лꙋнціме єсте локꙋль оунде єщй, ши локꙋль ꙟкаре вей съ щій, пентрꙋ че, къ фіинд градꙋль де май маре нꙋмъръ, ꙟ-локꙋль чель май депъртать, де кѫть ꙟлокꙋль оунде єщй, ши де кѫте ѡрй ва ꙟтра нꙋмърꙋль 15. ꙟградꙋль а̂чела, кꙋ а̂тѫтѣ часꙋрй ва фи а̂міазъ зи май ꙟнаинте а̂колѡ а̂декъ.

Єшꙋль єсте сꙋпть градꙋль де лꙋнціме 44, ши Ӥшпаханъ ꙟперсіѧ єсте сꙋпть градꙋль 79. дечй ѡсебирѣ ꙟтре а̂честе граде єсте де 35, де гра-де къ лꙋѫнд 44, де ла 79, ръмѫнъ 35, ши, 15, ꙟ-35, ꙟкапе де 2, ши ръмѫне 5, каре ва съ зикъ къ, ла Ӥшпаханъ єсте соареле а̂міазъ зи, кꙋ 2, ча-сꙋрй, ши 20, де минꙋте, май ꙟнаинте де кѫть ла Єшъ, шрь ꙟпротивъ, кѫнд ла Єшъ, а̂фи а̂міазъ зи, ꙟ Ӥшпаханъ, а̂фи доаж часꙋрй, ши 20 де минꙋте, дꙋпъ а̂міазъ зи.

Алтъ ꙟкипꙋире.

Кина, єсте сꙋпть градꙋль де лꙋнціме 140, ши Єшꙋль єсте сꙋпть градꙋль 44.

 Акꙋмь

BCU Iasi / Central University Library Iasi

акѹмь лѹѫндь 44, дела 150, ръмѫне 96, ши 15,
ꙟ 96, ꙟтръ де 6, ши ръмѫне 6, каре ва съ зикъ,
къ ла кина кѫндь ла Ешь есте амїазъ зи, ла ки-
на есте 6, часѹри, ши 24, де минѹте, дѹпъ а-
мїазъ зи.

Алтъ ꙟкипѹире.

Ешѹль есте ѹпть градѹль де лѹнцїме 44, ши
Калифорнїа ꙟ Америка, есте сѹпть градѹль де
лѹнцїме 224, лѹѫндь 44, ръмѫне 180, ши 15,
ꙟ 180, ꙟтръ де 12 ωри, ши вине а фи ла джѹмъшїй,
мїезѹль нопцїй, кѫндь ла Ешь ва фи амїазъ зи,
шїаръ ꙟпротивъ, кѫндь ла Ешь а фи мїезѹль ноп-
цїй, ла Калифорнїе ꙟ Америка, а фи амїазъ зи.

Ꙟщїинцаре, къ ачастъ ꙟкипѹире, де пѹн-
тѹль де амїазъ зи, есте асемене, ка кѹмь ай лѹа
сама, ши ръсърйтѹль, аѹ апѹсѹль соарелѹй,
кѫндь ръсаре, аѹ апѹне. Нѹмай съ цйй ши ачас-
та, къ де ворь трече граделе де ръмъшице, май
мѹлть де 180, атѹнче вей фаче грешалъ, дей лѹа
сама спре ръсъритъ, къ локѹль ачела а фи спре а-
пѹсь трекѹть. Ши ва фи май апроапе де ной, кѫчй
ной амь ръмась спре ръсъритъ, ши ачель локь спре
апѹсь.

Адекъ.

Сѫ пунем, къ, Молдова, есте сѫпт гра-
дѹль де лѹнџиме 43, ши ѡстроавеле де Азоре, дин
Америка, сѫнт сѫпт граделе 350, лѹнгъ 43,
дела 350, рѫмѫнъ 307, ачей сѫ фіе, кѹ 20,
де часѹри, май ѩнаинте, дарь ѩтрачаст ѩтѫм-
пларе, вине пе дрѹмѹль чель деспре рѫсърит, іаръ
пе дрѹмѹль чель деспре апѹсь, кѹ сѫнт ѡстроа-
веле де Азоре май департе де Молдова, де кѫте
53, деграде чи вине афи ла ной амїазъзи, кѹ 3,
часѹри, ши 32, де минѹте, май ѩнаинте де кѫт
ла ѡстроавеле де Азоре, ши кѫндь ла ной апѹне
соареле, аколѡ ѩкъ май сѫнт 3, часѹри, ши 32,
де минѹте, пѫнъ ла апѹсь.

Дечи аша сѫ ва луа сама кѫндь граделе воръ
тречѣ де 180, ши ѩтралтеле.

Алтреиле Ѡрѫндѹѣалъ
А глобѹлѹй

Де пѫрцій Антиподнае сѹнѹй локь.

Антиподе сѫ кіамъ, локѹль ачела ѹнде ѹмблѫ
ѡаменій кѹ пичоареле, ѩпрекѹль пичоарелоръ
ноастре. Акѹмь ачаста ѩпротивіре, требѹе сѫсе
афле май департе, дела ной, де кѫть тоате ал-
те пърцій пѫмѫнтѹлѹй. Адекъ.

Сѫ кѫꙋтѫмь Антиподиле Ешꙋлꙋй, че аре градꙋль де лꙋнцйме 44, шй капꙋль ѡстровꙋлꙋй де калифорнїѧ, динь Америка, аре градꙋль де лꙋнцйме 224, лꙋѫндь градꙋль 44, рѫмѫне 180, ꙗрѫшй Ешꙋль аре граделе де лѫцйме 47, шй капꙋль ѡстровꙋлꙋй, де калифорнїе, ꙗрѫшй аре градꙋль де лѫцйме 47, дечй ꙟнчѣ требꙋе сѫ фїе Антиподеле де Ешь, шй ашѣ вей кѫꙋта шй алте локꙋрй, ꙋнде ца требꙋй. шй рѫмѫшица де нꙋмѫрꙋль граделѡрь, де 180, шй ꙟлѫцимїй, сѫ фїе ꙟтокма, ачела вафи Антиподꙋль, де ачель локь.

Ал патрꙋлѣ Ѡрѫндꙋѧлѣ

Де акѫꙋта пе кѫрциле Топографиче.

Пентрꙋ кꙋноштинца ꙟче кипь сѫ поате акѫꙋта кꙋ ꙋшꙋринцѫ, ꙋнь локь ꙟсемнать, асꙋпра де ѡ карте Топографичѣскѫ, ѡрй Маппамонде.

Ꙟ мапамонде, граделе сѫнть ꙟсемнате, пе мижлокь, ꙟкипꙋль кꙋмь сѫнть ꙟсемнате пе глобꙋрй, фїиндь кѫ, Маппамондꙋль есте рѫтꙋндь, ꙗрь кѫрциле, (ѡ хѫртїйле че сѫ кїамѫ топографиче,) сѫнть кфадрате, шй граделе сѫнть ꙟсемнате пе делатꙋрй. челе де лꙋнцйме, сѫнть пе дедесꙋпть, шй пе деасꙋпра де хѫртїе,

адекѫ

адекъ, динкотрѡ шаде ѡмꙋль де кꙋтъ пе карте, (аꙋ пе хѫртїе.)

Ꙗръ челе де лъциме сѫнтъ, ши деспре дрѣпта, ши деспре стѫнга, къ, фїеще каре градꙋ, нꙋмъръ линїиле, каре сѫнтъ ѫсемнате пе хѫртїе.

Ѫкꙋмъ, врѫндъ съ кꙋцй ѡ четате пе ѡ хѫртїе, фъкꙋтъ кꙋ ѡрѫндꙋялъ Геωграфичаскъ, каре съ фїе пентрꙋ ѫпъръцїа тꙋрчаскъ, динъ Еврѡпа. ши четатѣ съ фїе Цариградꙋль, не щїиндъ ѫче локъ есте, мергй ѫтѫй де кꙋтъ граделе де лꙋнџиме, ши де лъциме (каре де ной саꙋ пꙋсъ ѫтро табла, лаѡ филъ май ѫнаинте оунде есте ѫсемнатъ Цариградꙋль, ла слова, К.) де тоате челе май динтѫй четъцй, църй, мꙋнцй, ши рѫꙋрй. ши гъсиндъ нꙋмеле Цариградꙋлꙋй Костандинополи (къ аша съ кїамъ.) кꙋтъ ѫдрептꙋль нꙋмелꙋй, къ вей гъси нꙋмърꙋль, (аꙋ градꙋль) 46 : 41, челъ динтѫй есте де лꙋнџиме. челъ де алъ 2, де лъциме. ши лꙋѫндъ ачесте доаѫ нꙋмере, кꙋтъ пе челъ де лꙋнџиме, дѫсꙋпра, аꙋ дедесꙋптꙋль кърцїй, адекъ пе 46. Ꙗръ пе челъ де лъциме, ѫль кꙋтъ деспре стѫнга, аꙋ деспре дрѣпта, къ есте 41. ши пꙋиндъ деџетеле, оунъ деџетъ пе 46 ши алтъ деџетъ пе 41, мергй кꙋ деџетеле оу-

нꙋль

Central University Library Iasi

нȣлъ спре алтȣлъ, пънъ съ воръ ꙟпреȣна линїиле. къ ꙟтрȣ ачестъ локъ требȣе съ фїе Костандинополи, (саȣ Цариградȣлъ.

ꙟкърциле, аȣ хъртїиле ачестѣ, нȣмериле граделоръ, нȣле пȣнъ ꙟтоате де рѫндъ, 1:2:3, ши алтеле. кѫчи фїиндъ мичи, нȣ ꙟкапъ локȣриле пентрȣ касъ кȣпріндъ. даръ ле пȣнъ де 5, ꙟ 5. ши де, 10, ꙟ 10. ши аша нȣ факъ скимбаре пентрȣ афларѣ кфадрателоръ. ши пинтре нȣмериле де 5. ꙟ 5. ши де 10, ꙟ 10, съ пȣнъ ничще семне албе, ши негре, пентрȣ афларѣ де липса нȣмерилоръ, адекъ ꙟкартѣ че саȣ зисъ май сȣсъ, пентрȣ афларѣ Цариградȣлȣи, градȣлъ де лȣнциме че стъ пе линїа кфадратȣлȣи, есте 45. еаръ фїиндъ къ требȣеще 46, съ прінде оунъ пȣнтъ че есте май ꙟнаинте де 45, шилъ ꙟкипȣеще а фи 46. ши погорѫндȣте тотъ пе линїа каре есте 45, аꙟȣнгѫндъ ꙟватра кфадратȣлȣи, ꙟи сокоти локȣлъ пȣцинъ май ꙟнаинте, кѫчи кфадратȣлъ де есте ши микъ, даръ кȣпринде мȣлтъ локъ. асеменѣ вей фаче ши кȣ челалантъ нȣмъръ, фїиндъ ꙟлинїа 40, даръ принзиндъ оунъ семнъ май ꙟнаинте, ꙟлъ вей фаче 41, ши аша ши кȣ алтеле.

Кꙋ ачесте граде съ поате ціи ши депъртаре, дела оунь локь, пънъ ла алтꙋль кжтъ есте, кꙋ нꙋмърꙋль де леги. Ꙟсъ дꙋпъ кꙋмь ꙟци ва фи ашъзатъ табла (ꙟ леги, аꙋ миле, аꙋ стадій,) къꙋкъй нꙋ ꙟтоате кърцеле пꙋнь ꙟтрꙋнь кіпь, кжндь де афаче чинесте нородꙋлꙋй ачелꙋе, че съ афлъ ꙟтрꙋ ачеа царъ, оунде саꙋ фъкꙋтъ ачеа карте, пꙋиндь ши ѡбичеюль де ачеаша царъ. Іаръ ачѣ ꙟтрꙋ ачастъ кърцꙋліе, чеаꙋ скось де пе Геѡграфіе лꙋй Бꙋфіерь, саꙋ пꙋсь ка ши ꙟтра чеа, пе тоть градꙋль 25, де леги. Ꙟсъ съ ціи ши ачаста, къ кфадратиле нꙋ мергь кꙋ оунь нꙋмърь, тоть ꙟтрꙋнь кіпь де плинь кꙋ 25, къчи лърцимѣ меридіанилѡрь, адекъ лиийле каре мергь спре капетеле пъмжнтꙋлꙋй, съ стржнгь мергжндь спре поли, ши нꙋ аꙋ лърциме, кжтъ аꙋ сꙋптъ екфаторе, къчи мергжндь съ ꙟпꙋцинеазъ нꙋмърꙋль легилѡрь.

Іаръ а лиійлорь че сжнтъ паралеле екфаторюлꙋй. нꙋ аꙋ скъдерй, динь 25 де леги, пънъ дасꙋпра полꙋлꙋй, (аꙋ капꙋль пъмжнтꙋлꙋй.) къчи ачесте, нꙋсъ нꙋмъръ ка меридіаниле дела апꙋсь спре ръсърить, чи дела аміазъ зи, спре міазъ ноапте.

Ши ятъ аратаре де ачастъ скъдере. Сꙋптъ екфа-

Екфаторе, кфадрателе сжнть ши жкврмезишь, ши жлвнцишь, тоть де 25, де леги, пънъ апроапе де градвль 20. Іаръ свптъ градвль 20 де лъциме, есте де 19, леги, (ав пе аколе,) ши алтеле мергь дупъ кумь съ ведь жсемнате жтрв ачастъ тъблицъ.

аль,	30,	градь,	21,	леги.
аль,	40,	градь,	18,	леги.
аль,	50,	градь,	15,	леги.
аль,	60	градь,	12,	леги.
аль,	70,	градь,	9,	леги.
аль,	80,	градь,	6,	леги.
аль,	90,	градь,	1,	леги,

Дечи ачесте кжндь врей съ мъсори вре оунь локь, съле ціи минте бине, касъци адвчи аминте, къ лъциме жтре Параллеле, есте де 25, де леги. Іаръ жтре меридіяни есте ачесть нумъръ де май свсь арътать.

Ачумь вржндь ной касъ фачемь о кълъторіе ла Царигpадь, даръ нв щимь жкжтъ депъртаре де локь есте. Спентрв ачаста съ къвтъмь жтабла граделоръ, ши лвжндь градвль де лунциме, ши де лъциме. Съле аток мъмь, кв ановътре де аичь, динь Молдова, касъ ведемь, жкжтъ

де

де пъртаре сѫнтем ной де цариград, ши ачѣ парте де локь есте (къ акъ нулъ цимь,) ши гъсѫндь къ цариградул есте сѹпть градул де лунциме 46, ши де лъциме 41, iаръ ной аичѣ ла ешь сѫнтем, сѹпть градул де лунциме 44, ши де лъциме 47.

Дечй атокмѫндь ной граделе де лунциме, вине къ цариградул съ фiе май џось де ной, кѹ 2, граде, адекъ май спре ръсърить. Ши атокмѫндь ши челе де лъциме, кѹ аль ностру градь че есте 47, ши аль цариградулуй 41, вомь кунсаще къ есте кѹ 6, граде цариградул, май спре амiазъ зи де кѫть ной, аичѣ ла ешь, ши лунѫндь сама пе ачесте граде, че есте чѣ май лунгъ кале спре амiазъ зи, вомь афла къ ешул есте депъртаре де цариградь, кѹ 210, де легй (аѹ пе аколѣ,) пунѫндь пе тоть градул 25, де легй, кѫчй линiа меридiанулуй, каре мерџе деспре амiазъ зи, спре мiазъ ноапте, нѹ съ скимбъ легиле, ши нѹ скадь динь 25, качеле че мергь спре ръсърить, дупъ кумь ной, сѫнтем май сѹсь, кѹ 2 граде, ачесте граде фiиндь пе апроапе де градул 50, деспре мiазъ ноапте, нѹ сѫнтемь май сѹсь, де кѫть 30, де легй.

Ши кѫндь ворь фи 2, лоќꙋри непотривите ꙟгра-
де, адекъ кѫндь нꙋ ворь фи ничи пе линїѧ граде-
лѡрь де лꙋнжиме, ничи, пе линїѧ граделорь, де лъ-
цїме, атꙋнче веи къꙋта граделе ꙟкаре парте
сѫнть маи апропїете, кꙋ алтꙋ градь, ши де
ачела те веи слꙋжи, кӑчи де нꙋ ши есте ꙟтокма,
дарь пе апроапе.

Кѫ мъкарь де ши есте ѡрѫндꙋала, де ась фаче
кꙋ пасꙋль, ꙗрь пентрꙋ къ есте пꙋцинь маи кꙋ мꙋл-
тъ лꙋаре де самъ, ши кꙋ зъбавъ, де а да ꙟвъцъ-
тꙋриле, пентрꙋ ачаста ѡлъсъмь времїи.

АЛЬЧИНЧИЛЕ ѠРѪНДꙊАЛЪ

Пентрꙋ кꙋноштинца ачещїи къ фїе зїша маи лꙋн-
гъ, де кѫть ꙟтралтеле динь ѡри каре царъ.
ла ачасть ѡрѫндꙋалъ, есте де требꙋинцъ ꙟтѫи,
сь кїꙋци градꙋль де лъцїме, де ѡри каре царъ ꙟци
ва фи воѧ, ши гъсиндꙋль, везн ꙟкаре климъ сь
афлъ ачель градь ши клима ꙟцивъ аръта часꙋль
де лꙋнџимѣ зилїи.

Ꙟсфере сѫнть ꙟсемнате сꙋпть каре гра-
де есте маи лꙋнгъ зїша. дарь нои не авѫндь а-
чель мещешꙋгь де пе кърциле Топографиче ꙟци вою
пжмкꙋи.

Ши

BCU Iasi / Central University Library Iasi

Ши де вей авѣ о карте фъкѹтъ кѹ ѡрѫндѹѧлъ. топографическъ, каѹтъ ѫтѫѭ дела ѥкфаторе, спре полѹсѹ арктикъ, къй веде линїи фъкѹте принъ прежѹрѹль пъмѫнтѹлѹй, ѫпоскма ѥкфаторюлѹй, ши кѫть ва фи лърцимѣ, дела ѡклимъ пънъ ла алта, атѫта есте о климъ, принъ каре климъ, лѹнциндѹши соарєле аса лѹминъ, лѹнцєше ши лѹмина зилєй, іаръ кѫндъ ѫши ѫтоарче лѹмина са деспре климе, скѹртѣзъ ши лѹмина зилєй, деспре ной ши ѡдѹче ла чей че лъкѹєскъ динколо де мижлокѹль пъмѫнтѹлѹй.

Іатъ ши алтъ ѡрѫндѹѧлъ май дескисъ, геѡграфїй ѫпарцескъ климнае, ачесте, ѫ 24, де климе, кѫте де жѹмътате де часъ, ши дела клима че дела мижлокѹль пъмѫнтѹлѹй, ѹнде есте зіѡа тоть 12, часѹри, ши вара, ши іарна, не скимбатъ, ши локѹль каре ва фи дела ачастъ климъ, май депъртать, спре міазъ ноапте, ла ачѣсте климе вафи, кѹ атѫте жѹмътъци де часѹри, вафи крескѹтъ зіѡа, ла ачель локъ, престе ачеле, 12, часѹри, ѫтрѹ каре вафлъ, зіѡа не скимбатъ.

Ѥсти ачастъ ѫкипѹіре.

Ѫ жѣ климъ де жѹмътате де часъ, стежр-

шаще ла ал 10, град, ши ꙟчѣ есте зїоа чѣ
маї лѹнгъ, де 12, чѧсѹрй, ши ѫѹмътате.

Ал 2, климъ, съвѫршаще ла ал 15,
град, ши зїоа есте де 13, чѧсѹрй.

Ал 3, съвѫршаще, ла ал 20, град,
ши зїоа есте де 13, чѧсѹрй, ши ѫѹмътате.

Ал 4, съвѫршаще ла 25, де граде, ши зїоа
есте де 14, чѧсѹрй.

Ал 5, съвѫршаще ла ал 30, град, ши
зїоа есте де 14, чѧсѹрй, ши ѫѹмътате.

Ал 6, съвѫршаще ла 35, граде, ши зїоа
есте де 15, чѧсѹрй.

Ал 7, съвѫршаще ла ал 40, град, ши
зїоа есте 15, чѧсѹрй. ши ѫѹмътате.

Ал 8, съвѫршаще ла 45, граде, ши зїоа
есте де 16, чѧсѹрй.

Ал 9, съвѫршаще ла 50, граде, ши зїоа
есте 16, чѧсѹрй. ши ѫѹмътате.

Ал 10, съвѫршаще ла 55, граде, ши зїоа
есте де 17, чѧсѹрй.

Ал 11, съвѫршаще ла ал 60, граде,. ши
зїоа есте де 17, чѧсѹрй. ши ѫѹмътате.

Ал 12, съвѫршаще ла 65, граде, ши зїоа
есте 18, чѧсѹрй, ши сълѹминѣзъ.

Пѫръ

Їаръ де аичѣ ꙟнаинте, съмай нѹмъръ, ши алте 12, климе, даръ съ скимбъ, кѫчи ла аль 70, градь, цине зїѡа ѡ лѹнъ. Ши ла аль 80, градь, 3, лѹни. Їаръ ла аль 90, градь, 6, лѹни де зїѡ, ши 6, де ноапте.

Зїѡа съ нѹмеще дина ръсъритѹль соарелѹи пѫнъ ла апѹсь.

Асеменѣ ши зориле, съ скимбъ дѹпъ крещи-рѣ, аѹ скъдерѣ де зи, аѹ де ноапте.

Деасѹпра полѹлѹи, зориле сѫнть фоарте мари, къ съ лѹнцеско ши пѫнъ ла ѡлѹнъ ши ѹ-мътате. Лѹна нѹ аре аичѣ скимбаре, дѹпъ кѹмь съ скимбъ аичѣ ла нои. Аре ѡсебите скимбъри, ши кѫндь съ фаче ѐклипсъ, принде тоть капѹль пъмѫнтѹлѹи.

Ѐклипса съ фаче, кѫндь съпѹне лѹна ꙟтре пъмѫнть, ши ꙟтре соаре, де ꙟтѹнекъ ко ѹм-бра са пъмѫнтѹль, ши съ кїамъ ѐклипсъ де соаре, (адекъ ꙟтѹнекаре,) пре ꙟцелесь саръ зиче ꙟтѹ-некарѣ пъмѫнтѹлѹи.

Ѐклипса де лѹнъ съ фаче, кѫндь съпѹне пъмѫнтѹль, ꙟтре лѹнъ, ши ꙟтре соаре, съ кїа-мъ ѐклипсъ, (їѹ ꙟтѹнекаре де лѹнъ.) аичѣ ви-не бине, кѫчи кѹ адевърать съ ꙟтѹнекъ лѹна,

даръ

даръ нѹ пъмжнтѹлъ.

Еклипса де лѹнъ, есте не скимбатъ ᲀлѹнъ плинъ. Іаръ де соаре ᲀлѹнъ ноаж, шіѹ астрономіи време фоарте бине.

ТАБЛА

ᲀтрѹ каре съ аратъ граделе
де лѹнџиме, ши де лъциме.

Челѡръ май динтжи четъцй, църй, мѹнцй, ши ржѹри. ᲀкрединцате, динь Академіе Парижиилѡръ
кѹ нѹме динь Геѡграфіе веке,
ши ноаж.

Чель динтжи нѹмъръ, аратъ лѹнџимѣ, чель де алдоиле, лъцимѣ.

А

Векии	Ноаж	Лѹнџиме	Лъциме
Аберденъ,	Абердона,	15:	57.
Абисиніе,	Абиссиніе,	60:	10.
Абрѹцо,	Абрѹціѹмъ,	32:	42.
Акаіа,	Ахаіа,	41:	38.
Акемъ,		112:	2.
Акри,	Птолемаисъ,	54:	32.

Аденъ

Аден,		60:	12.
Африка,		1	1.
Агде,	Агота,	21	43.
Агень,	Агинум,	18	44.
Агра		96	26.
Агрїе		57	47.
Аире,	Атурум	17	43.
Аихъ,	Акфизгранум,	23	50.
Аиахъ,	Алсїе,	2	44.
Албареале		36	43.
Алкала,	Компяутум	14	40.
Алби,	Албига,	19	43.
Алкатара,		11	39.
Алеманїе,	Германїе,	25	46.
Алецонь,	Аленконїум,	17	48.
Алеппо,	Алепум,	55	35.
Алиѯандрїе.		48	31.
Алреу,		33	97.
Алгери,		21	36.
Аликанте		17	38.
Алпи,	Алпись,	25	47.
Амасїе,	Каппадокїе,	55	40.
Амбергъ		29	49.
Америка,		260	50.

амен-

Амїенсь,		19	50.
Амстердамь		22	52.
Анкира,		51	39.
Анкона,		32	43.
Андалꙋцїе,	Воетика,	12	37.
Андрїанополи,	Одрїю,	44	41.
Антилє,	Ѿстроаве,	220	15.
Антїωхїе,		54	35.
Аравїе,		60	23.
арарать,	мꙋнте	60	40,
аркадїе,		39,	37.
архангелꙋль,	Четате,	55,	64.
архипелагь,		43,	38.
арменїа чє маре,		60,	39.
асшенсїωне,	ωстровь, 10, 5.	амїазъ зи.	
ассїе,		90,	40.
асторга,	астꙋрїе,	12,	42.
астрахань,		69,	45.
афинє,		41,	38.
авигнїωне,		22,	43.
аꙋстрїе		33,	47.
азоре,	ωстроаве ꙟ армерика,	350,	40.

Б

Багдать,	Вавилонꙋль,	63,	33.

Багда-

Багдать,	Вавилѡнꙋль,	63,	33.
Барбарїе,	Варварїе,	20,	30.
Барка крꙋїе,		39,	32.
Бари,		35,	41.
Басань,	Васанꙋль,	17,	44.
Базилеа,	Василеѧ,	25,	48.
Батавїе,	патавїе,	126,	5, лаамїазъзи
Бавїера,		29,	47.
Белиградꙋль,	Албагрека,	39,	45.
Бендерь,		45,	46.
Беневенто,		33,	41,
Бенгала,		103:	23,
Берлинь,	Беролинꙋмь,	31,	52.
Басарабїе,		47,	46.
Биледꙋлгеринь,		14,	25.
Битима,	битинїе,	48,	4[illegible]
Боемїе,		22,	49.
Богь,	Бꙋхь,	49,	47.
Болонѣ,	Фелсина,	29,	44,
Бꙋкꙋрещи,		44,	45.
Борно ѡстровь.	Борбонїе,	70,	3, лаамїазъ зи
Боргонѣ,		22,	47.
Боснїе,		3[illegible]	43.
Брандебꙋрго,		28,	52.

Брас-

Брасиліе.		320,	15, Америка.
Бретагнѣ,	Бретаніе,	15,	48.
Брисак,		25,	48.
Брѹселесь,	Брѹжелесь,	21,	52.
Бѹда,		36,	45.
Бѹлгаріѧ		14,	42.
Бѹргось,	Бѹрги,	14,	42.
Бѹрсіе,	Бѹрса,	59,	40.

В

Валакіе,	Валахіе,	43,	45.
Валенца,	Валентіе,	22,	44.
Варадинѹ чель маре,	Гросъ варадинь,	40,	46.
Варадинѹль чель мик,		40,	48.
Варсавіе,	Варсовіе,	39,	52.
Венеціѧ,		30,	45.
[illegible]		29,	45.
Виченца,		29,	45.
Віенна,	Бечю,	34,	48.
Вилна,		44,	54.
Витербѹ,		30,	42.
Волга рѫѹ,	Рѣа,	70,	47.
Володимирь,	Владимирь,	60,	55.

Г

Гаета.		31,	41.

Гѓнџе, ръꙋ ла Ѷндїа,		106,	24.
Газа,		31,	31.
Генова		23,	46,
Гоа,		92,	15.
Колфо Винецїанꙋ,		32,	44.
Глашковь,		13,	56.
Голконда,		99,	17.
Готїе,		30,	56.
Граната,		14,	37.
Грацй,		33,	47.
Гвинеа,		10,	50.

Д

Далмацїа	Далматїе,	35,	44.
Дамаскꙋ,		24,	53.
Данїмарко,		25,	55.
Данꙋбїω,	(аꙋ) Ѷстерь дꙋнъре,	32,	48.
Данцка,	Геданꙋмь,	36,	54.
Дарданеле,	Ѐлеспонтикꙋмь	44,	40.
Дахь,	Дакїй,	16,	43.
Дело,	Делꙋсь,	95,	28.
Дїарбекь,	Месопотамї.	59,	36.
Дїарбекирь,		59,	36.
Донь,	Танаись,	6[illegible]	47.
Дрезда		31,	51.
Дꙋина,	Рꙋбо,	55.	60,

Дѹна,	43	56,
Дѹрацо,	37,	41.

Є

Єфесо,	45	37,
Єгеѡ маре,	43	38,
Єлба,	26	54,
Єликона,	40	38,
Єпирѹ,	38	39,
Єриванъ,	62	40,
Єрзерѹмъ,	57	40.
Єгипетѹ,	50	20,
Єдїѡпїє,	40	5,
Єфрафтѹ,	65	30,
Єѵропа,	20	45,

З

З[illegible],	55,	10, ла амїазъ зи,
Зеланда,	21.	51.

Й

Йасїи, Єшѹ.	44,	47.
Йндїє	100	25.
Йнглитера	26	50
Йнгрїє	45	59
Йрланда	7	53

Йс-

1894 го Ианоуарие 27 дни
Сау нъскут фиюл меу Василие Кіріеско
1898 го Иуние 10 дни
Сау нъскут фиіка ме Олга Кіріеско
1900 го Аvгуст 25 дни Сау
нъскут фиіка ме [illegible]
Кіріеско

Central University Library Iasi

Иеланда,		1,	65.
Исоладиферро		360	25.
Исшпаханъ,		79	33,
Италїе,		30	43,
Иерꙋсалимь,		53	35,

К

Кафа,		53	45,
Краковїе,		37	50,
Каминица,		45	49,
Каспїѡ маре,		60	40,
Кїѡвїе,	Кїевꙋ,	49	50.
Копенагень,		30,	55,
Калисїкь,		35,	41.
Костандинополи,	Чарнградꙋ,	46,	41.
Кендале,		14,	54.
Компостели,		9,	42,
Каирꙋ, Мемфи,	Єгипетꙋ,	49,	24,
Кападокїе,		51,	39,
Кипрꙋ.		50	35,

Л

Лаѡдикеа,		[illegible]0,	58.
Лапонїе,		[illegible]5,	70.
Ларисa,		[illegible]	39.

Лим-

Лимносъ,		43,	40.
Леѡполи,	Лїѡвꙋ,	42,	49.
Лепанто,	Наꙋпактꙋсъ,	39,	38.
Лесбо,	Лїшбо,	43,	39.
Либано,	Либанꙋ,	54,	33.
Лима,	310, 10,	лаамїазъзи,	
Лингвадока,		19,	43.
Лїѡне,	Лꙋгдꙋнꙋмъ,	22,	46.
Лишбона,		9,	38.
Литфанїе,		43,	53.
Ливадїе,	Ахаꙗ,	40,	38.
Ливонїе,		43,	56.
Ливорно,		28,	43.
Лондра,		10,	54.
Лорена,	Лотарингїе,	23,	48.
Ал[illegible]то,		32,	43.
Лꙋблинъ,	Люблинъ,	40,	51.
Лꙋка,		28,	43.

M

Макидонїе,		39,	41.
Мадагаскар,	64, 20,	ла амїазъзи.	
Магеланик,	315, 44.	търъ ла амїазъзи.	
Магонца,		25,	50.
Малдибе,	Ѡстроаве,	90,	5.
Мантова,		28,	45.

маро-

Марокко,		10,	30.
Марсилїе,		23,	43.
Мека,		59,	21,
Медика,		58,	25.
Ме[illegible]ѓапорь,		99,	12.
Месопотамїе,		58,	34.
Месику,		273,	20.
Месина,		23,	38.
Милану,	Медиωлануми,	26,	45.
Моголь,	Ѫпърцїе ла Индїе,	100,	25.
Молдавїе,	Молдовлахїе,	43,	46.
Мономотапа,		40, 20, лаамїазъзи.	
Моравїе,		34,	49.
Морея,		40,	36.
Моска,	Московїе,	56,	56.

Н

Неаполи,	Неаполись,	32,	40.
Нарента,		35,	33.
Натолїе,	Анадолїе,	49,	38.
Назареть,		53,	32.
Негрупонте,		42,	38.
Никея,		[illegible]8,	40.
Никополи,		[illegible]	48.
Нїеперь, Борїстенесь, Нипру,		41,	49.

Нїе-

Ніестерь ,	Нистру ,	47,	47.
Нигриціе , ѫ Африка ,		9,	15.
Нило , рѫу ѫръ ѫ Африк,а		50,	12.
Новогородь ,		44,	03.
Нубіе , ѫ Африка ,		49,	18.
Норимберга ,		28,	49.

П

Падова ,	Винеціе веке ,	29,	45.
Палермо ,		31,	38.
Памфиліе ,		49,	36,
Панама ,		293,	9,
Парижи ,	Лутеціе ,	20,	48.
Парма ,		28,	44.
Патмось , ѡстровь ,		43,	37.
Пекинь ,		134,	49.
Персіе ,		75,	34.
Перу , ѫ Америка ,		300,	10.
Піаченца ,		27,	44.
Полоцко ,		47,	55.
Пѡ , рѫу ѫ Италіе ,		30,	45.
Подоліе ,		45,	49.
Полоніе ,		40,	53.
Помераніе ,		33.	54
Понту , Еуксину , маре нагръ,		47	41,

Пор-

Португалꙋ, Лꙋситанїе,		10,	38.
Познанїе,		35,	52.
Прага,		32,	50.
Прꙋсїе,		35,	54.
Петербꙋрго,		50,	60.

Р

Рагꙋза,		36,	42.
Рѣнꙋ, рѫꙋ, ꙟ Германїа,		22,	52.
Рига,		43,	56.
Родї,	Родось,	45,	36.
Рома,		30,	41.
Рꙋсїа,		41,	49.

С

Сантафе, ꙟ Америка,		270,	39.
Салоникꙋль,	Десалоникꙋ,	42,	48.
Сардегнѣ,		27,	[illegible]
Сараю,		37,	49.
Саѯонїе,		30,	51.
Савоа,	Сабаꙋдїе,	23,	45.
Сшкꙋть, ѿстровь,		35,	48.
Сшкоцїе,		13,	55.
Сегединь,		38,	46.
Сербїе,		[illegible]	44.

Сицилїе,		31,	37.
Сїена,		29,	43.
Синаѫ,	Синайсь,	50,	29.
Сїѡнь,		25,	46.
Сирїе,		55,	35.
Слезїе,		35,	50.
Смирна,		45,	58.
Шпанїе,	Ишпанїе,	15,	40.
Стоколмь,		35,	58.
Сфецїе,		30,	63.

Т

Таго,		12,	39.
Тамицѣ,		18,	51.
Тажговисѣ,	Тжрговище,	43,	45.
Таврисѣ,	Екатана,	66,	38.
Тавру, мунте,		55,	37.
Тамишварь,		40,	56.
Тесалїе,	Десалїа,	40,	39.
Тевере,	Тиверй,	30,	41.
Тироло,	Тиролисѣ,	28,	46.
Толедо,		14,	39.
Торину,		23,	44.
Тоскана,	Етрурїе,	28,	43.
Трапезонда,		59,	41.

Трен-

Трѐнто,	29,	45.
Триполи,	32,	33.
Туркоманїе,	60,	38.
Трое,	44,	39.

Оу

Оунгурїе,	35,	47.
Оунбрїе,	30,	42.
Оулма,	27,	48.
Оукраинїе,	48,	50.
Оурбинь,	30,	43.

Ф

Фигало,	38,	39.
Филипине, ѡстровь,	140,	15.
Финландїе,	39,	61.
Флоренца,	29,	43.
Флорида, ѫ Америка,	280,	5[illegible]
Франкфорть,	26,	50.
Франкфорть,	23,	52.
Францїе,	20,	43.
Фригїе,	46,	37.

Х

Холщеинь	[illegible]6	54.
Херманшадь, Цибинїумь,	41,	47.

 Хал-

Халкидоніе,	46,	40.
Хотинѹ,	44,	48.

Ѡ

Ѡби, рѫѹ,	95,	65.
Ѡдерь,	32,	54.
Ѡчаковь, Возіе,	48,	46.
Ѡлимбо, мѹнте,	40,	40.
Ѡлмѹць,	35,	49.
Ѡрвіето,	30,	42.

Ц

Цамгвебарь, ла Ꙟміазъ зи.	55:	10:

Ч

Чиличіе, Киликіе,	50,	35.
Четате, веке,	29,	41.

Universitatea Iaşi * SEMINARUL de Literatura Română Veche *
B C U I A S I
Central University Library Iasi

ал

ЛЕѮИКОНЬ

Деѡаре каре нѹме, дин Географіе Веке, тѫлкѹите кѹ нѹмеле Географій ноаѫ,

Кѫ, дѹпъкѹ[м] чей тинерй ꙟвъцъторй копій, де мѹлтеѡрй [...] лисъ ꙟтѫмплъ де агъсй де ачеле нѹме скимбате [ꙟ г]еографіе, аѹ ꙟкѹркаре ꙟтрѹ ꙟцелецере, ши пен[тр]ѹ ачаста саѹ ꙟсемнать вро кѫтѫ-

ва

ва сомъ, динь челе маи векі, пе ωржндуѫла
словнилωръ ѫчепътоаре, ѫкипь де лехикόнь.

А

Акрочераунії, каре акум съкіамъ а кимерїи, ѫ албанїе.

Ацїω, капу де ливадїе.

Албинцїωне, акум Инглитера.

Алфеω, акум Каркωω, оунь рѫу дела мореѧ.

Аммоне, акум Барка, ѫ африка.

Алли, лъкуиторїи чеи векі, а Холщенулуи.

Арасе, оунь рѫу динь арменїе че маре.

Аркадїе, акум парте дела Законїе, деспре міазъноапте дела мореѧ.

Арменїе че маре, акум туркоманїе.

Аскалоне, ωчетате де афилистенилорь, чи акум ну есте алтъ, декѫть оунь сатъ ѫ Іωпи.

Асирїе, акум ωпарте дела персїе, ши алта де алуи Дїарберкь.

Адонь, акум Сфетагора, сау сфѫнтуль мунте.

Атлантиде, съкреде каеъ фїе А[illegible]ика.

Аузонїе, акум пъмѫнтуль де Ла[illegible]ро ѫ италїе.

Б

Белгиω

Белгїω, акбмь Фїандра.
Битинїе, акбмь Бескалїе, ѿ Анатолїе.
Беой, акбмь Боемїе, ѿ Германїе.
Борисѳене, акбмь Нипрб.
Босфоро де трачїе, акбмь Стрето, сау колцб Царниградблбй.

В

Вавилонб, акбмь съ креде къ есте Багдатбль, къ Вавилонбль нбй никъири.
Византїе, акбмь Царниградбль.
Бретанїе, акбмь Енглитера.
Вандали, акбмь парте дела Германїе, пе лжнгъ маре Балтика.
Волхи, адекъ лбпърїе, акбмь кжмпїе Ромжн.

Г

Германїе, акбмь Алиманїѧ.
Грецїѧ че маре, акбмь парте деспре амїазъ зи дела Италїе.
Гносо, акбмь Гандїе.
Гранико, акбмь Лазарб, оунь ржб динь Анатолїе.

Д

Дакїе, акбмь ѿ парте динь цара оунгбрѣскъ, Ардялб, оугровлахїе, ши Молдова.
Делфо, акбмь Кастрїе, ѿ Ливадїе, ѿри Ахаѧ.

Є

Єкатоне, акꙋмь Таꙋрисъ, ѡрй четате дела Персїе.

Єгеѡ маре, акꙋмь Архипелагꙋль.

Єлевсин, акꙋмь Лесп.на, пе лжнгъ маре Єгеꙋлꙋй, оунде єра ѡфрꙋмоасъ капище, а дꙋмнезеѡаїй черере.

Єлиде, акꙋмь фрꙋмоаса ведере, ла парте дела мїазъ ноапте дела Аморея.

Єѳїѡпїе, акꙋмь Абисинїе, Нꙋбїе, шй Монеемꙋци.

Єтꙋлїе, парте деспре апꙋсъ дела Ливадїе, динъ цара гречаскъ.

Єтрꙋрїе, акꙋмь Тоскана.

Єврипꙋ, акꙋмь оунь коть де маре, ѫтре негрꙋ понте, шй ѫтре Ливадїе.

И

Идꙋмея, ѫтре єгипеть, шй ѫтре аравїе, ѡцъриншоаръ де а Іꙋдеїй.

Илирикꙋль, акꙋмь Ѡшклавонїе.

Іонїя маре, дела капꙋль колфꙋлꙋй де Винецїе, шй ѫтре грецїе.

Итꙋрея, оунь микшорь цинꙋть, [illegible] парте а-

пꙋсꙋ-

пꙋсꙋлꙋй, де рѫꙋль Їѡрданꙋлꙋй, ꙟ фаца Тирꙋлꙋй.

К

Каннѣ, акꙋмь локꙋль асꙋпра ѡсантꙋлꙋй, ꙟцинꙋтꙋль Барꙋлꙋй, оунде зикь къ съ афлъ моащиле Сфнтꙋлꙋй Николае. Єꙋ амь фость дарь намь възꙋть фъръ декѫть ѡ піатръ ꙟмормѫнть, ши апъ че изворъще динь марѣ, фіиндь Барꙋль пе малꙋль мърій.

Кападокіе, акꙋмь Амасіе, ꙟ Анатоліе.

Карпаціѡ, марѣ Єгипетꙋлꙋй.

Кардагенѣ, акꙋмь съ въдь асале рѫсипирй, кала 3, леги дела Тꙋниси.

Кавкасо, акꙋмь ѡпарте динь мꙋнтеле Таврꙋлꙋй.

Колкидѣ, акꙋмь Мингреліе, ши Гюрџіе.

Ко[illegible], акꙋмь Корфꙋль.

Крета, акꙋмь Кандіе.

Крапаскꙋль, акꙋмь мꙋнцій оунгꙋрещий, пе деспре цара лешаскъ, Молдавіе, ши Влахіе.

Л

Лакедемоніе, акꙋмь Мисітра, ꙟ Амореѧ.

Лаконіе, [illegible]ра оунде єра Лакедемоненій.

Лаѡди[illegible] акꙋмь Лаѡдикіѧ, ꙟ Сиріе, ꙟдепъртарѣ

тарѣ

таре де вро 7, 8, леги, дела Антіохіѧ.
Лимно, акꙋмь Сталименѣ.
Лешбо, акꙋмь Метелинь, оунь ѡстровь де Архипелагꙋлꙋи.
Ливіе, акꙋмь Негрицїе, ши Барка.
Лꙋситаніе, акꙋмь Портогалꙋль.

М

Мавританіѧ. єра чѣ маи маре парте динь Африка, чеєъ ↑пърцє ↑тжи, ↑Кесаріенсе, оунде акꙋмь єсте крꙋіе, де Алгери. аль 2, ↑Тинцитана, акꙋмь съ кіамъ Фєць, ши Марокко. аль 3, ↑Ситисенси, деспре рꙋсърить, дела Кесаріенсе, че акꙋмь єсте цара де Тꙋниси.
Мидїе, акꙋмь ѡ парте дела Персїе, спре Алеирбецань
Минфи, скаꙋнꙋль Егуптꙋлꙋи, че акꙋмь съ кіамъ Каирꙋ.
Месїе, акꙋмь Сервїе, ши Бꙋлгарїе.
Месопотаміе, акꙋмь Дїарбекь.
Милето, акꙋмь дꙋпъ кꙋмь съ зиче, Палатака, ↑Анадоліе, саꙋ Анадоль.

Н

Никомидїе, акꙋмь ѡ четате ржинпит. . Анадоль, єра къпетеніе Витанїеи, дарь с. ржинпить де

оунь кѹтремѹрь, пе лѫнгъ ӑнѹль 356.

Нинéвй, ȃкѹмь съ вéде ѡ҆мовилъ де пїéтри, ѫ҃-
дїѧрбéкь, пе лѫнгъ, ӑпá тигрѹлѹй.

Нѹмидїе, ȃкѹмь биле дѹлгерйнь, ѫ ӑфрика.

П

Палнестина, ȃкѹмь Їѹдеѧ.

Пелѹсїѡ, четáте є҆гѵпетѹлѹй, динтрѹ ȃкърїѧ ръ-
сипъ. сау фъкѹть кайрѹ.

По́нтѹ крѫе, ȃкѹмь є҆сте ѡ҆парте динь ȃладѹлїе,
ѫ ȃнадо́ль.

Пропонтиде, ȃкѹмь мáрѣ де мáрмѹре.

Р

Рѹтиле, кѫмпїѧ ро́мїй.

С

Сáба, (ȃѹ сѫмбъта,) цáра кáре съ кре́де съ фїе
ѫ ӑрáвїѧ пѹтїе, ла хотáрѹль де сирїѧ.

Сáрдй, ѡ҆дáтъ є҆рà къпетéнїе де лидїе, ȃкѹмь съ
кїáмъ ȃндинéле спре грáдѹль де лѹнџиме 46, шѝ
де лъцѝме 38.

Сарм́цїѧ, ȃкѹль поло́нїѧ, (ȃѹ цáра лешáскъ,)
москóвїе, ... апóнїе, шѝ ӑлте пърцй деспре мїá-
зъ но...

Скандинáвїе, цáра кáре кѹпринде сшфе́цїѧ, шѝ
дани-

BCU Iaşi / Central University Library Iaşi

данимаркꙋль.

Счиціе, (аꙋ скидіе,) ѡцаръ маре, дарь пꙋцинь кꙋноскꙋтъ, ꙟтро парте де асіа, ши ꙟ Еꙋропа.

Сидонꙋль, акꙋмь саида, ꙟсиріа.

Т

Танай, акꙋмь донꙋль.

Тебе, акꙋмь стивесь, ꙟливадіе.

Тигꙋринь, акꙋмь оунь цинꙋть де звицй.

Тиро, акꙋмь сꙋрь.

Трачіе, акꙋмь рꙋмеле,

Тринакріе, акꙋмь сициліе.

Ѳ

Ѳлимбꙋль акꙋмь оунь сать ꙟ аморея, асꙋпра алфеꙋлꙋй, че съ кіамъ, лꙋнганикꙋль, оунде съ фъче џокꙋриле ѡлимпичеши.

Ѳлимбꙋль, оунь мꙋнте ꙟ ѳесаліа, [illegible] фꙋль ѳесалоникꙋлꙋй.

Х

Херсонꙋль, Елинеще, васъ зикъ ѡстровь, де ѡпарте пріинсь де пъмѫнть, ши кръмꙋль ꙟль нꙋміа, Херсонꙋль таꙋрꙋлꙋй.

ПЕНТРꙊ

Ѳаре каро ербй, ши поаме, де ꙟкъ рора поаме винь

 пела

BCU IASI Central University Library Iasi

пе ла ной дин цэрй стреине, ши нꙋ путем ши ꙟче фелю сѫнт, ачеле съдирй, ши дин каре парте де алꙋмїй вин.

МИРТА

Ꙟ сфѫнта скриптꙋрѫ ѡнꙋмеще Мирсина ꙟ оунде зиче, къ, ꙟлокꙋл оурзичей ва ръсэри мирсина.

Мирсина, (ау мирта,) есте оун копъчел нꙋ май маре декѫт, 4, ау, 5, палме. аре фрꙋнзишоара са ка ачаюлꙋй де маре, ши шаде тот верде, ши варъ, ши иарнъ, ꙟ Африка, Аравїе, ши Индїе, есте ши ꙟ Европа пин гръдинй пентрꙋ подоаба.

Чаюл иарэщй есте оун попъчел, асемене мирсинїй, ши де маре, ши де кип, дин каре стрѫнг лъкꙋиторїй де пе ачеле локꙋрй фрꙋнза, [illegible], дар нꙋ шаде тот верде ка мирсина, съ фаче ꙟ Ꙗпоне, ши ꙟкръїа лꙋй Сїамъ, ши ла Кина, ши алте локꙋрй.

КꙊНШОАРЕ

Кꙋншоарйле сѫнт поаме де оун копачю дин пърциле Индїей чей дес пре ръсърит, каре копачю, есте кѫ[illegible]ь оун пър де маре. ла фрꙋнзъ асемене даорꙋлꙋй, ши роднторю де ла, 8, анй,

пънъ

BCU Iasi / Central University Library Iasi

пънъ ла 100, ши май мулть. Ку мулте крънцй, скоарца, ши, фрунзеле кжндь сжнть верзй нау мулть миросъ, іаръ дакъ съ оусукъ, ау май мулть декжть ѫсуший поамеле, адекъ куншоариле.

Поамеле ачестуй копачю, съ стржнгь де лъкуиторй пънъ нусъ кокъ де исправъ, ѫчепжндь дела ноемвріе, пънъ спре февруаріе, ши ле кулегь ку мжнуле, ши ку пръжина пе цолурй. Апой ле оусукъ ла соаре, ау пе лозницe, пънъ съ фáкь негре, къчй динтжй сжнть каньрошноаре ѫкипуль коарнелорь, іаръ де нуле кулегь ѫграбъ, еле ѫфлорескь, ку ѡфлоаре ка ачирешулуй, ѫ капуль оунде есте ачель бубушлую ку кручe, ши дау оунь миросъ пинь прецурь, кале де ѡ зи, къчй динтжй есе бубушлуе, ка кумь есъ ла трандафирь, куѡ кожице пе де латурй. Ши дупъ че ѫфлорескь, съ ѫгроаше ка де трей ѡрй май мулть декжчъ ...челе оусукъ. Ши дупъ че пикъ флоаре, ачеле съ кіамъ антофило, ачастай съмжнца динь каре съ фаче ѧ. Съ фáкь мулте ла пъдурй, пе оунде ну поть оумбла ѡаменй, де фіерй съ...атиче Лей, Пардошй, Бъларй, ши алтеле. Оу... де трекжндь пе лжнгъ ачеле пустіетъцй, съ сжм...е миросуль де 2, ши 3, зиле.

камфора

Камфора

Камфора есте о ръшинъ, чесъ стрѫнџе
ꙗръши дин ꙍстроавеле ръсърит8л8й, динтр8нь
копачю мълть май налть декѫть алцй копачй,
чеши сам8нъ к8 стежар8ль, к8 фр8нза латъ,
ши гроасъ, ши съ кїамъ ши копачю камф8ро,
дарь сѫнть де м8лте фел8рй ла Џапоне, ши ѫ-
тралте лок8рй.

Кафе

Кафеша есте ꙍпоамъ де оунь копачю динь
арабїе феричитъ, чей маре кѫть оунь мъръ дом-
нескь, стъ тоть дѫ8на ѫфлорить, ши верде,
ши плинь де поаме, лемн8ль лй есте фрацин8ь,
дарь млъдициле съ ѫдоескь, фр8нзеле самънъ
късътан8л8й, дарь май гроасе, ши пе лѫнгъ фр8н-
зъ... ꙍфлоаре, ѫкип8ль де 8нь кринь альбь, ши
миросит0аре, ши динь фїеще каре флоаре, ꙍ гъ-
мъліоаръ к8 съмѫнцъ, динтѫй ка ꙍ перѫъ ми-
к8шоаръ, ши рошїе, ши д8пъ че съ коаче, ѫ-
нчернь църанїй цол8рй, ши ле ск8т8ръ, пън'д8ле
десъ 8ське, ши апой ле бать к8 беце ши есъ съ-
мѫнца, к8 ге 2, ѫпре8нате, ши 3, ши динь
скорц..., (ав коѫнле ачеле.) фак кафе,
че съ кїамъ кафе ѫпъртъкъ, ꙗръ съ8нциле ле

трима-

BCU IAȘI
Central University Library Iași

трими́ть ла ной. Чѣ динтѫй стрѫнсѹръ де поа-
ме съ фаче ѫ̂ лѹна лѹй máю, мъкáрь къ а̂честь
копáчю деа пѹрѹрѣ ѫ̂флоре́ще, ши съ коаче.

Съ фаче ѫ̂ а̂раві́е, ши май вѫрто́сь пе лѫн-
гъ маре ро́шіе, ла Ме́ка, А̂день, съмъна́те
фіиндь прóаспете ръсáре, дарь ѫ̂й тре́бѹе мѹлтъ
а̂пъ, съ а̂нѣъ копачюль.

КА̂КАѺ ѠРИ КА̂КАВЕ

Е̂сте ѡпóамъ мáре кѫть ѹнь харбѹзь, дин-
трѹнь копáчю, чесъ нѹме́ще какава́те ла А̂ме́рика.
а̂ре а̂чáсть пóамъ ѫ̂трѫнса ѡмѹлциме де семи́нце,
ши ѹскѫндѹсъ а̂честе семи́нце, фáкь чоколáта,
ши дѹпъ чѣ ле пръжéскь, ши ле писáзъ кѹ захáрь,
слобóдь ши ѹнть, ши сѫнть кѹ бѹнь гѹсть.

КИПЕ́РЮЛЬ

Кипе́рюль е̂сте ѡпóамъ де ѹнь копъчéль кѫть
ѡ ръки́тъ, кáрешй ши сáмънъ, дарь кѹ фрѹнза
пѹци́нь май ѫ̂гѹстъ, ши май лѹнгѹшóаръ. Е̂сте
де 4 фéлюрй, а̂лбь, нéгрѹ, лѹнгь, ши е̂ дїѡ-
плáнѹ. Съ фаче ѫ̂ и́ндіе, ѫ̂ Е̂ѳіѡпіе, ши а̂л-
те лóкѹрй динтра чѣ парте. Ѫ̂флоре́ще ла генáріе.
съ кóаче ла А̂прíліе, ши Май.

Скор-

Скорцишоара

Скорцишоара есте ѡ скоарцъ де пе оун копачю дин Индїе, каре ѡ стрѫнгъ ши ѡ усукъ, ши ѣ кїамъ ши канела.

Тъмже

Есте ѡ ръшинъ динтрун копачю дин Арабїе.

Алое, есте оун лемнъ, че вине дела Индїе, дар ну дин раюль пъмѫнтеск, дупъ кум зик мулцй, ши есте пуцинъ, къчй ну съ поате гъсй, къ оунде съ фаче сѫнть живинй, лей, бъларй ши алтеле. де оунде съ скоате ку греу

Съфѫршитуль Геѡграфїей Молдовенещй.

⁂

Аръ-

А҆рътаре

Пентрꙋ Нꙋмърꙋл А҆ръпеск, каре сѫ Политичеще акꙋм, ꙟпреꙋнъ кꙋ Нꙋмърꙋл Молдовенеск, че сау ашъзат ꙟтра часть табл пѫнъ ла оун милїон де милїоане.

1	а	17	зї	33	лг
2	в	18	иї	34	лд
3	г	19	ѳї	35	лє
4	д	20	к	36	лѕ
5	є	21	ка	37	лз
6	ѕ	22	кв	38	ли
7	з	23	кг	39	лѳ
8	и	24	кд	4[illegible]	м
9	ѳ	25	кє	41	ма
10	ї	26	кѕ	42	мв
11	аї	27	кз	43	мг
12	вї	28	ки	44	мд
13	гї	29	кѳ	45	мє
14	дї	30	л	46	мѕ
15	єї	31	ла	47	мз
16	ѕї	32	лв	48	ми

BCU Iasi / Central University Library Iasi

49	мѳ	73	ог	97	чз
50	н	74	од	98	чи
51	на	75	оє	99	чѳ
52	нв	76	оѕ	100	р
53	нг	77	оз	200	с
54	нд	78	ои	300	т
55	нє	79	оѳ	400	ѵ
56	нѕ	80	п	500	ф
57	нз	81	па	600	х
58	ни	82	пв	700	ѱ
59	нѳ	83	пг	800	ѿ
60	ѯ	84	пд	900	ц
61	ѯа	85	пє	1000	҂а
62	ѯв	86	пѕ	2000	҂в
63	ѯг	87	пз	3000	҂г
64	ѯд	88	пи	4000	҂д
95	ѯє	89	пѳ	5000	҂є
66	ѯѕ	90	ч	6000	҂ѕ
67	ѯз	91	ча	7000	҂з
68	ѯи	92	чв	8000	҂и
69	ѯѳ	93	чг	9000	҂ѳ
70	о	94	чд	10000	҂ї
71	оа	95	чє	20000	҂к
72	ов	96	чѕ	30000	҂л

40000

Universitatea ... Literatura Română

BCU IASI Central University Library Iasi

40000	҂м	1000000	оун милїон
50000	҂н	2000000	доѫ милїоань
60000	҂ѯ	3000000	трей милїѡане
70000	҂о	4000000	патрѹ милїѡане
80000	҂п	5000000	чинчй милїоане
90000	҂ч	6000000	шесе милїоане
100000	҂р	7000000	шепте мїлїоане
200000	҂с	8000000	ѿпть мїлїоане
300000	҂т	9000000	ноѫ милїоане
400000	҂ѵ	10000000	зечй милїоане
500000	҂ф	100000000	ѡ сѹтъ милїоане
600000	҂х	1000000000	ѡ мїе де милїоане
700000	҂ѱ	10000000000	зече мїй милїоане
800000	҂ѿ	100000000000	ѡ сѹтъ мїй милїоане
900000	҂ц	1000000000000	оун милїон де милїоане

BCU IASI Central University Library

Ѫсемнаре

Де Домнії Молдавіей

Каре аѹ домнит, ши ла че ані аѹ фост, ши кѫці ані аѹ домнит, Ши кѫте лѹни, кѹм а-рат ѫжос анѹме, де ла Домнѹл Драгош Воеводь че аѹ десклекат цара Молдавіей.

Ла че ані.		Ши кѫці ані аѹ домнит.	Ши кѫте лѹни.
Лѣт.		Ані.	Лѹни.
1352	Драгош Воеводь ѫтѫюл че аѹ єшит дин Ардял.	2	
1354	Сась Воеводь.	4	
1358	Лацко фіюл лѹй Сась Водъ.	8	
1366	Богдан Воеводь.	6	
1372	Петрѹ Воеводь Мѹшат.	16	
1388	Роман Воеводь фрателе лѹй Петрѹ Воеводь.	3	
1391	Щефан Воеводь.	7	
1398	Петрѹ Воеводь ал доиле фіюл лѹй Щефан Водь.	1	

1399 Юга вѡеводь фіюль лꙋй Пе-
трꙋ вѡеводь 2
1401 Александрꙋ вѡеводь чель бꙋнь
фіюль лꙋй Романь вѡеводь. 32
1433 Іліешь ввдь фіюль лꙋй Але-
ѯандрꙋ вѡеводь бѫтрѫнꙋль. 12
1445 Романь ввдь аль доиле фіюль
лꙋй Іліашь вѡеводь. 1
1446 Петрꙋ воеводь аль трейле
фіюль лꙋй Штефань ввдь. 5
1450 Штефань ввдь аль доиле. 2
1452 Богдань вѡеводь аль доиле,
че сѫнгꙋрь де сине саꙋ нꙋмить
домнь фіюль лꙋй Алеѯандрꙋ
челꙋй бѫтрѫнь. 2
1454 Петрꙋ ввдь аль патрꙋле чей
зиче ши Аронь. 2
1456 Штефань ввдь аль трейле чель
бꙋнь фіюль лꙋй Богдань ввдь. 47
1503 Богдань ввдь аль трейле
фіюль Штефань ввдь. 12 9
1516 Штефань ввдь аль патрꙋле чел
тѫнѫр фіюль лꙋй Богдань ввдь. 9 9
1527 Петрꙋ Рарешь ввдь ачинчиле

фіюль

		а́ни	лꙋни
	фїюлꙋй щефа́нъ Вєдь.	11	
1538	Щ е́фань Вєдь а̂ль чинчилѣ чей		
	зи́кь лъкꙋстъ.	2	3
1540	А̂лєза́ндрꙋ Вєдь ко́рнѣ а̂до́нлѣ		6
1540	Пе́трꙋ Вєд ра́лєший а̂доа́ж дом:	6	
1546	Ілїєшь Вєдь а̂ль до́нлѣ фїюль		
	лꙋ пе́трꙋ во́дъ.	7	6
1554	Щ е́фань Вєдь а̂ша́єълѣ фїюль		
	лꙋй Пе́трꙋ Вєдь ра́лєшь.	3	4
1557	А̂лєза́ндрꙋ Вєдь а̂ль тре́нлѣ лъ-		
	лъпꙋшна́нꙋль.	5	
1562	Деспо́т, Іа́ковь, ши Васі́лє а̂тжй	2	
1564	Щ е́фань Вдь то́маша а̂ша́птєлѣ.		3
1564	А̂лєза́ндрꙋ Вєдь лъпꙋшна́-		
	нꙋль а̂ль до́нлѣ домні́є.	5	
1569	Бѡгда́нь во́дъ а̂ль па́трꙋлѣ,		
	фїюль лꙋй а̂лєза́ндрꙋ вєдь.	1	
1570	Іѡа́нь воєво́дь чель тирань		
	домні́а а̂тжй.	6	
1576	Петрꙋ Вєдь а̂ша́селѣ шкїѡ-		
	пꙋль фїюл лꙋй мирчѣ во́дъ.	5	
1581	Іа́нкꙋль са́сь Вєдь лютера́нꙋ.	3	7
1584	Петрꙋ Вєдь а̂ша́птєлѣ чей зи́кь		
	черче́ль.	5	

1586

1586 Пѣтрѹ Ввдь шкїопѹль а̂доаѡ
домнїе. 2

1591 Ӑронь Ввдь чел рѫѹ домнїѧ а̂тжй. 1

1592 Ӑрон Ввдь тиж а̂доаж домнїе. 2

15[illegible] Їеремїѧ могила вѡевѡдь. 12

1607 Сїмеонь могила Ввдь. 2

1609 Костандинь могила Ввдь. 1

1610 Щефан Ввдь томша а̂ѡптѹлѣ. 5

1615 Домна лѹй Їеремїѧ Ввдь кѹ
фїюль сѫѹ Богдань Водъ 1

1616 Радѹль Ввдь чель маре. 3

1618 Гаврїиль могила Ввдь. 1

1619 Гашпарь Ввдь Италїанѹль. 2

1521 Алеѯандрѹ Ввдь а̂патрѹлѣ а̂-
лѹй Їлїашь Ввдь. 1

1622 Щефань Ввдь томша а̂доа
домнїе. 1

1623 Радѹль Ввдь чель маре а̂доа
домнїе. 3

1626 Миронь Ввдь Барновскїй. 4

1630 Алеѯандрѹ Ввдь, а̂ль чинчилѣ
фїюль лѹй Радѹль Вѡдъ. 5

1630 Мѡисей Ввдь. 1

1631 Алеѯандрѹ Ввдь а̂лѹй Їлїашь

Ввдь

BCU IAȘI
Central University Library Iasi

		А҃ни	Лѹ҃ни
	Вѡдъ а҆ль доилѣ домніе.	2	
1633	Миронь Вѣдь, Бaрновскїе а҆ль доилѣ Домнїе. ши а҆дaтъ мѡисѵ а҆ль доилѣ Домнїе.	1	
1634	Васиде Вѣдь а҆лвaнитѹль.	20	
1654	Штефaнь Геѡргїе Вѣдь фїюль лѹй Дѹмитрaшкѹ логофѣть.	4	
1658	Геѡргїе Гика Вѣдь Капикехaѧ лѹй Васиде вѡдъ.	2	
1660	Штефaнь Вѣдь фїюль лѹй Васи-де вѡдъ.	2	
1662	Еѵстратїе Вѣдь Дабижа.	4	
1666	Дѹка Вѣдь а҆лвaнитѹль.		6
1666	Їлїешь Вѣдь фїюль лѹй Але-ѯaндрѹ вѡдъ.	2	6
1669	Дѹка Вѣдь а҆л доилѣ Домнїе.	3	
1673	Штефaнь Вводь а҆ль оуспрѣзечилѣ Петречaннѹ.	1	
1674	Дѹмитрaшкѹ Вѣдь Кантако-зинѡ Царигрѣдѣнѹль.	2	
1676	А҆нтонїе Вѣдь Рѡсеть.	3	
1679	Дѹка Вѣдь а҆ль треилѣ Домнїе.	5	
16[illegible]	Дѹмитрaшкѹ Вѣдь Кантако-зинѡ а҆л доилѣ домнїе.	1	

1685

413 Sel 150

1900 го декамбра 3 дна
лиъ лашамейша 15 ру

1900 4 го ноемвра
первии дна Ам лъ ла
шамша цинбрике
трицишть пеатъ
рублен ~~ши фрна~~

~~[illegible]~~

~~1900 5 го енвара 10~~
~~Ам дат [illegible] 2 ру~~
~~ши 2 окъ ши 2 фунти 50~~

BCU Iasi Central University Library

1877. годи. марти. 25 дени

~~1908 го ноемвра 7 дна Ами~~
~~лашама цорн 1908 го~~
~~декавра 12 дна Ами~~
~~лашамина 7 оръзь~~

1909 феврарии 25 15/р
ла Априле 2. 15/р
1909 маи 24 Амъ 10/р
1909 Июа 15 14/р

~~1900 4 го маи 5 дна~~
Амъ лашамина 25/р
пакърузъ

~~1900 ... 29 ...~~
~~лашамина 14 ...~~

Universitatea Iași SEMINARUL de Literatura Română Veche
Universitatea "Al. I. Cuza" Iași Biblioteca Fac.

~~1909 10 м~~ 1909
ла поемва ла в с...
1877 годи ... 25
10 ру
1909 Септемвра 10 дле
Аль лашашка 16 90к
Овинч ша 4 ру
1909 Септ 1 дн Аль лапеш
~~8 ру~~ 50 к
1906 июня 18 ...
лашаша 10 ру ша
4 2 ру [illegible] ша 15 ч
1901 го [illegible] (15) ру
марта 21 (6) ру
[illegible] кига [illegible]
лашаш [illegible]
ар [illegible] ла 29 [illegible]
уна [illegible] ши 60 копечи

Central University Library Iasi